

Լ Ր Ա Ց ՈՒ Մ
ՀՀ ԿԲ ՆԱԽԱԳԱՀԻ 30.04.2024թ. ԹԻՎ 1/157Ա ՈՐՈՇՄԱՄԲ ԳՐԱՆՑՎԱԾ
Ա Ջ Դ Ա Գ Ր Ի

«ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԷԿՈՆՈՄԻԿԱՅԻ ԶԱՐԳԱՑՄԱՆ ԲԱՆԿ»
ԲԱՑ ԲԱԺՆԵՏԻՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹՅՈՒՆ

թողարկողի անվանումը

ՀՀ, ք. Երևան, Ամիրյան 23/1, հեռ. (+374 10) 510 910, ֆաքս (+374 10) 538 904, էլ. փոստ
bank@aeb.am

արժեթղթերի դասը (տեսակը)՝	սովորական բաժնետոմս (բաժնային արժեթուղթ)
արժեթղթերի ձևը՝	ոչ փաստաթղթային
արժեթղթերի քանակը՝	373,135 հատ
արժեթղթերի անվանական արժեքը (արժույթը)՝	2,080 ՀՀ դրամ
արժեթղթերի ընդհանուր անվանական արժեքը՝	776,120,800 ՀՀ դրամ

ՏԵՂԱԲԱՇԽՈՂ՝ «ՀԱՅԷԿՈՆՈՄԲԱՆԿ» ԲԲԸ

ՀՀ ԿԵՆՏՐՈՆԱԿԱՆ ԲԱՆԿԻ ԿՈՂՄԻՑ ԱՋԴԱԳՐԻ ԳՐԱՆՑՈՒՄԸ ՉԻ ՀԱՎԱՍՏՈՒՄ ՆԵՐԴՐՄԱՆ ԱՊԱՀՈՎՈՒԹՅՈՒՆԸ, ՆԵՐԿԱՅԱՑՎԱԾ ՏԵՂԵԿԱՏՎՈՒԹՅԱՆ ՃՇՏՈՒԹՅՈՒՆԸ ԿԱՄ ԻՍԿՈՒԹՅՈՒՆԸ:

Պայմանավորված այն հանգամանքով, որ առկա է վերջին հաշվետու տարվա անկախ աուդիտորական եզրակացությամբ հաստատված տարեկան ֆինանսական հաշվետվությունները, կից ներկայացվում է ՀՀ ԿԲ Նախագահի 30.04.2024թ. թիվ 1/157Ա որոշմամբ գրանցված Ազդագրի լրացումը.

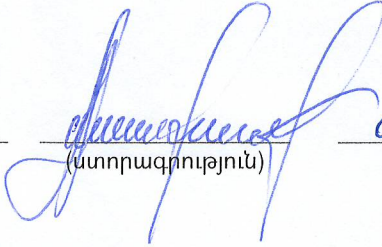
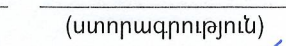
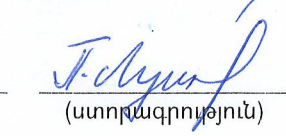
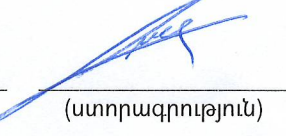
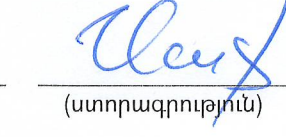
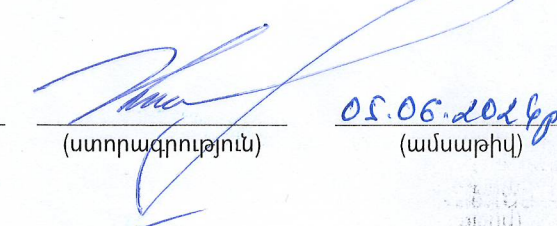
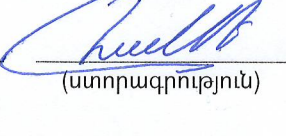
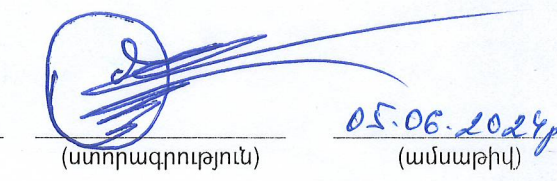
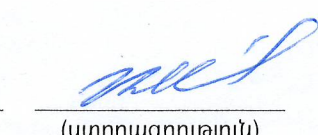
ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

		Էջ
	ՊԱՏԱՍԽԱՆԱՏՈՒ ԱՆՁԻՆՔ	3
Բաժին 1.	ԱՄՓՈՓԱԹԵՐԹ	5
1	Տեղեկատվություն Բանկի և Բանկի գործունեության վերաբերյալ	5
2	Բանկին և արժեթղթերին առնչվող ռիսկերի համառոտ նկարագիրը	10
3	Բանկի տնտեսական գործունեության զարգացման և ֆինանսական վիճակի փոփոխության միտումները	11
4	Բանկի աուդիտն իրականացնող անձի և խորհրդատուների ինքնության մասին համառոտ տեղեկություններ	12
5	Բանկի կառավարման մարմնի անդամները, աշխատակիցները և խոշոր բաժնետերերը	12
6	Առաջարկվող կամ կարգավորվող շուկայում առևտրին թույլտվության համար նախատեսված արժեթղթերի հիմնական վիճակագրական տվյալները	13
7	Արժեթղթերի առաջարկի համակողմանի նկարագիրը	14
8	Այլ էական տեղեկություններ ըստ բանկի հայեցողության, որոնք նշված չեն նախորդ կետերում	14
9	Ամփոփ ֆինանսական տվյալներ	15
Բաժին 3.	ԲԱԺՆԵՏՈՄՍԵՐ ԹՈՂԱՐԿՈՂԻ ՄԱՍԻՆ ՏԵՂԵԿԱՏՎՈՒԹՅՈՒՆ	18
3	Տեղեկատվություն Բանկի մասին	18
7	Բանկի կապիտալ ռեսուրսները (պասիվները)	21
10	Զարգացման վերջին միտումները	22
15	Աշխատակիցները	23
16	Խոշոր բաժնետերերը և հսկող անձինք	24
17	Փոխկապակցված անձանց հետ գործարքները	25
18	Տեղեկատվություն Բանկի ակտիվների և պարտավորությունների, ֆինանսական վիճակի, եկամուտների և ծախսերի մասին	27
19	Լրացուցիչ տեղեկատվություն	28
	Հավելված	29

ՊԱՏԱՍԽԱՆԱՏՈՒ ԱՆՁԻՆՔ

Մենք՝ ստորագրող անձինք, հավաստիացնում ենք, որ գործադրել ենք բոլոր ողջամիտ ջանքերը, որպեսզի պարզենք ազդագրում ներառված տեղեկությունների ճշգրիտ և լիարժեք լինելը: Ըստ այդմ, մենք հավաստիացնում ենք, որ մեր լավագույն տեղեկացվածության համաձայն ազդագրում ներառված տեղեկությունները ճշգրիտ և լիարժեք են, չեն պարունակում բացթողումներ, որոնք կարող են խեղաթյուրել ազդագրի բովանդակությունը:

Ստորագրող անձինք՝

Սարիբեկ Սուքիասյան (անուն, ազգանուն)	Խորհրդի նախագահ (պաշտոն)	 (ստորագրություն)	05.06.2024թ. (ամսաթիվ)
Արամ Խաչատրյան (անուն, ազգանուն)	Խորհրդի նախագահի տեղակալ (պաշտոն)	 (ստորագրություն)	(ամսաթիվ)
Լուիզա Պետրոսյան (անուն, ազգանուն)	Խորհրդի անդամ, Խորհրդի քարտուղար (պաշտոն)	 (ստորագրություն)	05.06.2024թ. (ամսաթիվ)
Ռուբեն Հայրապետյան (անուն, ազգանուն)	Խորհրդի անդամ (պաշտոն)	 (ստորագրություն)	05.06.2024թ. (ամսաթիվ)
Հրանտ Սուվարյան (անուն, ազգանուն)	Խորհրդի անդամ (պաշտոն)	 (ստորագրություն)	05.06.2024թ. (ամսաթիվ)
Պեր Ֆիշեր (անուն, ազգանուն)	Խորհրդի անդամ (պաշտոն)	 (ստորագրություն)	(ամսաթիվ)
Արտակ Առաքելյան (անուն, ազգանուն)	Վարչության նախագահ, Գործադիր տնօրեն (պաշտոն)	 (ստորագրություն)	05.06.2024թ. (ամսաթիվ)
Արտաշես Հարությունյան (անուն, ազգանուն)	Վարչության նախագահի տեղակալ, Ֆինանսական գծով տնօրենի տեղակալ (պաշտոն)	 (ստորագրություն)	05.06.2024թ. (ամսաթիվ)
Օնիկ Չիջյան (անուն, ազգանուն)	Վարչության նախագահի տեղակալ, Կորպորատիվ և մանրածախ բիզնեսի գծով տնօրենի տեղակալ (պաշտոն)	 (ստորագրություն)	05.06.2024թ. (ամսաթիվ)
Ռուբեն Բադալյան (անուն, ազգանուն)	Վարչության նախագահի տեղակալ, Գործառնական գծով տնօրենի տեղակալ (պաշտոն)	 (ստորագրություն)	05.06.2024թ. (ամսաթիվ)

Վարչության նախագահի
տեղակալ, Միջազգային և
զարգացման գծով տնօրենի
տեղակալ

Աստղիկ Մանրիկյան
(անուն, ազգանուն)

(պաշտոն)

(ստորագրություն)

05.06.2024թ.
(ամսաթիվ)

Վարչության նախագահի
տեղակալ, Տեխնոլոգիաների գծով
տնօրենի տեղակալ

Արփինե Փիլոսյան
(անուն, ազգանուն)

(պաշտոն)

(ստորագրություն)

05.06.2024թ.
(ամսաթիվ)

Վարչության անդամ,
Գլխավոր հաշվապահ

Նոնա Գալստյան
(անուն, ազգանուն)

(պաշտոն)

(ստորագրություն)

05.06.2024թ.
(ամսաթիվ)

Վարչության անդամ,
Ռազմավարության և
մեթոդաբանության վարչության
պետ

Հայկ Ավետիսյան
(անուն, ազգանուն)

(պաշտոն)

(ստորագրություն)

05.06.2024թ.
(ամսաթիվ)

Վարչության անդամ,
Իրավաբանական վարչության
պետ

Վրեժ Զհանգիրյան
(անուն, ազգանուն)

(պաշտոն)

(ստորագրություն)

05.06.2024թ.
(ամսաթիվ)

Վարչության անդամ,
Ռիսկերի կառավարման
վարչության պետ

Կարեն Բաբայան
(անուն, ազգանուն)

(պաշտոն)

(ստորագրություն)

05.06.2024թ.
(ամսաթիվ)

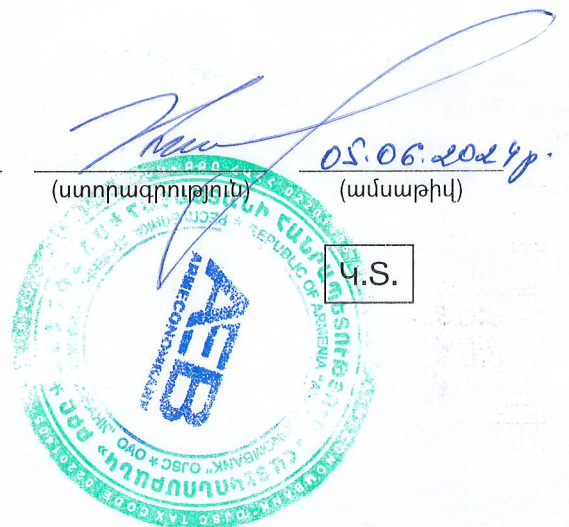
Ստորագրությունները վավերացնում են՝

Արտակ Առաքելյան
(անուն, ազգանուն)

Վարչության նախագահ,
Գործադիր տնօրեն
(պաշտոն)

(ստորագրություն)

05.06.2024թ.
(ամսաթիվ)

ԲԱԺԻՆ 1. ԱՄՓՈՓԱԹԵՐԹ

Ամփոփաթերթը դիտվում է որպես Ազդագրի ներածական համառոտ նկարագրություն և առաջարկվող բաժնետոմսերում ներդրում անելու վերաբերյալ ներդրողի որոշումը պետք է հիմնված լինի ամբողջական Ազդագրի վրա:

Ամփոփաթերթում պարունակվող տեղեկատվության համար պատասխանատու անձը պատասխանատվություն է կրում ամփոփաթերթում պարունակվող տեղեկատվության ոչ ամբողջական կամ ապակողմնորոշիչ լինելու համար միայն այն դեպքում, եթե այն ոչ ամբողջական կամ ապակողմնորոշիչ է Ազդագրի մյուս մասերի հետ դիտարկելու դեպքում:

Ներդրողը կարող է ձեռք բերել Ազդագիրը և Ազդագրին կից ներկայացվող փաստաթղթերը փաստաթղթային տարբերակով Բանկի գլխավոր գրասենյակում և մասնաճյուղերում, իսկ էլեկտրոնային տարբերակով՝ Բանկի ինտերնետային էջում՝ www.aeb.am:

Սույն Ազդագրում ներկայացված անձանց անձնական տվյալները ներկայացված են այդ անձանց համաձայնությամբ:

1. Տեղեկատվություն Բանկի և Բանկի գործունեության վերաբերյալ

1.1. Բանկի լրիվ ֆիրմային անվանումն է

«ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԷԿՈՆՈՄԻԿԱՅԻ ԶԱՐԳԱՑՄԱՆ ԲԱՆԿ» ԲԱՑ ԲԱԺՆԵՏԻՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹՅՈՒՆ

Բանկի կրճատ ֆիրմային անվանումն է

«ՀԱՅԷԿՈՆՈՄԲԱՆԿ» ԲԲԸ

1.2. Բանկի կազմակերպական-իրավական ձևը՝ բաց բաժնետիրական ընկերություն:

1.3. Բանկի պետական գրանցման վայրն է՝ ՀՀ, ք. Երևան, Ամիրյան 23/1, գրանցման համարը՝ 1:

1.4. Բանկի գտնվելու վայրն է՝ ՀՀ, ք. Երևան, Ամիրյան 23/1,

1.5. Կապի միջոցները՝

հեռ. (+374 10) 510 910

էլ. փոստ bank@aeb.am

ինտերնետային կայք www.aeb.am

Բանկի հիմնադրման երկիրը՝ Հայաստանի Հանրապետություն:

1.6. Բանկին առնչվող և բաժնետոմսերում ներդրումների հետ կապված հարցերի դեպքում ներդրողները կարող են կապնվել «ՀԱՅԷԿՈՆՈՄԲԱՆԿ» ԲԲԸ Ռազմավարության և մեթոդաբանության վարչության պետ Հ. Ավետիսյանի հետ հետևյալ հեռախոսահամարով՝ (+374 10) 510 976:

1.7. Թողարկողի համառոտ պատմությունը.

Բանկը (նախկին ԽՍՀՄ Բնակսոցբանկի հայկական հանրապետական բանկ) ՀՀ պետական բանկերից առաջինն է վերակազմավորվել բաժնետիրական բանկի:

1991թ. փետրվարի 14-ին ՀՀ Մինիստրների խորհրդի №115 որոշմամբ ԽՍՀՄ Բնակսոցբանկի հայկական հանրապետական բանկի հիման վրա ստեղծվել է Հայաստանի Հանրապետության պետական ակցիոներական կոմերցիոն բանկը (Հայպետկոմբանկ):

1992թ. նոյեմբերի 16-ին բանկը ՀՀ ԿԲ-ից ստացել է բանկային գործառնություններ իրականացնելու №1 լիցենզիա:

1993թ. դեկտեմբերի 28-ին ՀՀ ԿԲ վարչության նսիտի որոշմամբ (արձանագրություն №40) Հայպետկոմբանկը վերագրանցվել է Հայաստանի էկոնոմիկայի զարգացման բաժնետիրական բանկի (Հայէկոնոմբանկ) (գրանցում՝ Թիվ 1/35)՝ ստանալով Թիվ 1/35 բանկային գործառնությունների իրականացման Արտոնագիր:

2002թ. Բանկի բաժնետոմսերը ցուցակվել են «ՆԱՍԴԱՔ ՕԷՄԷՔՍ ԱՐՄԵՆԻԱ» ԲԲԸ-ի «B» հարթակում:

2004թ. Բանկի ու ՎՋԵԲ-ի միջև կնքվեց պայմանագիր, որով սկսվեց Բանկի կանոնադրական կապիտալում ՎՋԵԲ-ի մասնակցության գործընթացը, որի արդյունքում ՎՋԵԲ-ի մասնակցությունը Բանկի կանոնադրական կապիտալում կազմել է 25%+1 բաժնետոմս:

2007թ. Փետրվարին Moody's Investors Service միջազգային վարկանիշային ընկերությունը ՀՀ բանկային համակարգում առաջին անգամ Բանկին շնորհեց ֆինանսական կայունության E+ և երկարաժամկետ ՀՀ դրամով ու արտարժույթով ավանդների B1 վարկանիշներ, երկուսն էլ Stable Outlook-ով (կայուն հեռանկար):

2013թ. Բանկը ստացել է ISO/IEC 27001:2005 (Տեղեկատվության անվտանգության կառավարման համակարգ) հավաստագիր:

2014 թվականի դեկտեմբերի 3-ին ՎՋԵԲ-ը, Սուքիասյան եղբայրները եւ Բանկը կնքել են բաժնետոմսերի գնման պայմանագիր, որով ՎՋԵԲ-ը համաձայնել է վաճառել իր 233,335 սովորական բաժնետոմսերը հինգ հավասար մասնաբաժիններով (46,667 ամեն տրանշ) հինգ տարվա ընթացքում՝ սկսած 2014 թվականի դեկտեմբերից մինչև 2019-ի մարտի 2-ը:

2015 թ. Բանկի և Ղազախստանի «ԲՏԱ բանկ» ՓԲԸ-ի ղեկավարների միջև ստորագրվեց երկու բանկերի միացման հուշագիր՝ ՀՀ-ում գրանցված և գործունեություն իրականացնող «ԲՏԱ բանկ» ՓԲԸ-ն Բանկին միացնելու նպատակով:

2016թ. ՀՀ ԿԲ որոշման համաձայն «ԲՏԱ Բանկ» ՓԲԸ-ն միացավ «ՀԱՅԷԿՈՆՈՄԲԱՆԿ» ԲԲԸ-ին, որի արդյունքում Բանկի կապիտալն ավելացավ 5,294,232 հազ. դրամով, իսկ մասնաճյուղային ցանցը՝ 6 մասնաճյուղով:

2018թ. Բանկի էմիսիոն եկամուտներից՝ 33,438,300 դրամ, չբաշխված շահույթից՝ 2,524,160,700 դրամ և Գլխավոր պահուստից՝ 3,000,000,000 դրամ ուղղվեց կանոնադրական կապիտալի ավելացմանը, որի արդյունքում կանոնադրական կապիտալը կազմեց 22,266,343,200 դրամ և դրա հաշվին 3,000 դրամի չափով ավելացավ մեկ սովորական բաժնետոմսի անվանական արժեքը՝ 7,400 դրամից դառնալով 10,400 դրամ:

2019թ. Բանկի Կանոնադրական կապիտալը համալրվել է 3,369,000.0 հազ. դրամով, որի արդյունքում կանոնադրական կապիտալը կազմեց 25,635,343,200 դրամ: «Moody's Investors Service» միջազգային վարկանիշային ընկերությունը բարելավեց Բանկին շնորհած վարկանիշները՝ սահմանելով երկարաժամկետ գործընկերոջ ռիսկի վարկանիշը՝ **Ba3**, երկարաժամկետ/կարճաժամկետ ավանդի վարկանիշը՝ **B1/NP**, հեռանկարը՝ **կայուն**:

2020թ. Բանկի Կանոնադրական կապիտալը համալրվել է 320,320.0 հազ. դրամով, որի արդյունքում կանոնադրական կապիտալը կազմեց 25,955,663,200 դրամ:

2021թ. Բանկի Կանոնադրական կապիտալը համալրվել է 151,892.0 հազ. դրամով, որի արդյունքում կանոնադրական կապիտալը կազմեց 26,107,555,200 դրամ:

2022թ. Բանկի Կանոնադրական կապիտալը համալրվել է 544,512.8 հազ. դրամով, որի արդյունքում կանոնադրական կապիտալը 31.03.2022թ. դրությամբ կազմել է 26,652,068,000 դրամ:

2023թ. Բանկի Կանոնադրական կապիտալը համալրվել է 1,480,172.0 հազ. դրամով, որի արդյունքում կանոնադրական կապիտալը 20.12.2023թ. դրությամբ

կազմել է 28,132,239,680 դրամ: 2023 թվականի փետրվարի 1-ին «Fitch Ratings»-ը Բանկին շնորհել է շնորհել է «B» երկարաժամկետ արտարժույթով թողարկողի դեֆոլտի վարկանիշ (IDR)՝ կայուն հեռանկարով և «b» կենսունակության վարկանիշ (VR), իսկ փետրվարի 22-ին բարելավել է Բանկի վարկանիշի հեռանկարը «Կայուն»-ից «Դրական»-ի և վերահաստատել արտարժույթով երկարաժամկետ թողարկողի դեֆոլտի B կարգի վարկանիշը (Long-Term Foreign-Currency Issuer Default Rating (IDR)): Իրականացվել է բանկի սովորական բաժնետոմսերի բաժանում՝ 1 բաժնետոմսը 5 բաժնետոմս համամասնությամբ (համապատասխանաբար անվանական արժեքը 10,400 դրամից դարձել է 2,080 դրամ):

2024թ. Բանկի Կանոնադրական կապիտալը համալրվել է 2,669,655.0 հազ. դրամով: Կանոնադրական կապիտալի փոփոխությունները հաստատվել են 16.02.2024թ.-ին և 19.04.2024թ.-ին կայացած բաժնետերերի արտահերթ ժողովների կողմից, որի արդյունքում կանոնադրական կապիտալը 15.05.2024թ. դրությամբ կազմել է 30,801,894,720 դրամ: 2024 թվականի փետրվարին «Fitch Ratings» միջազգային վարկանշային գործակալությունը բարելավել է Բանկի արտարժույթով երկարաժամկետ թողարկողի դեֆոլտի վարկանիշը (Long-term Issuer Default Rating (IDR)) «B»-ից դարձնելով «B+»՝ կայուն հեռանկարով: Միաժամանակ բարելավվել է նաև Բանկի կենսունակության վարկանիշը (Viability Rating – VR)՝ «b»-ից «b+»-ի:

Բանկին տրված լիցենզիաները և արտոնագրերն անժամկետ են:

1.8. Բանկի ռազմավարությունը

Բանկի ռազմավարական թիրախը՝ որպես ունիվերսալ կառույց շարունակական զարգացման ապահովումն է՝ մատուցելով հաճախորդներին միջազգային չափանիշներին համապատասխան բանկային ծառայություններ, ապահովելով Բանկի հաճախորդների և բաժնետերերի շահերի պաշտպանվածությունը:

Նախատեսելով զարգացման բոլոր ոլորտների թե՛ քանակական, թե՛ որակական աճ, շարունակվելու է մեծ ուշադրություն դարձվել ռիսկերի կառավարման համակարգի, ներքին հսկողության համակարգի, ՓԼ/ԱՖ դեմ պայքարի, կորպորատիվ կառավարման արժեքների զարգացմանը, բանկային ծառայությունների մատուցման տեխնոլոգիաների կատարելագործմանը, միջազգային գործառնությունների, ինչպես նաև միջազգային ֆինանսավարկային կառույցների հետ համագործակցության ընդլայնմանը:

Բանկի ռազմավարության հիմնական խնդիրները բխում են բանկի ֆինանսական քաղաքականության գլխավոր խնդիրներից՝ պահպանել և ավելացնել բանկի ընդհանուր կապիտալը, ապահովել բանկի կայուն իրացվելիությունը, արդյունավետ կառավարելով բանկի ֆինանսական միջոցները, ապահովել եկամուտների այնպիսի մակարդակ, որը թույլ կտա ոչ միայն փոխհատուցել անհրաժեշտ ծախսերը, այլ նաև ձևավորել բավարար պահուստներ՝ լուծելով բանկի կապիտալիզացիայի խնդիրները:

Բանկն իր առաքելությունը տեսնում է որպես միջազգային չափանիշներով ռիսկերի կառավարման գործուն համակարգով, առաջընթաց տեխնոլոգիաներով զարգացող, օրինապաշտ, թափանցիկ կառույցի զարգացում, որը իր գործունեությամբ նպաստում է ոչ միայն ՀՀ բանկային համակարգի կայունությանը, այլև երկրի տնտեսության զարգացմանը:

1.9. Բանկի կանոնադրական կապիտալը և վերջինիս կառուցվածքը

Բանկի փաստացի համալրված կանոնադրական հիմնադրամի չափը կազմում է 30,801,894,720 ՀՀ դրամ, որը ներառում է 11,746,584 սովորական բաժնետոմս,

յուրաքանչյուրը 2,080 ՀՀ դրամ անվանական արժեքով և 424,600 արտոնյալ բաժնետոմսն յուրաքանչյուրը 15,000 ՀՀ դրամ անվանական արժեքով:

Բանկի հայտարարած տեղաբաշխման ենթակա սովորական բաժնետոմսերի քանակը կազմում է 10,000,000 (երկու միլիոն) սովորական բաժնետոմսեր՝ յուրաքանչյուրը 2,080 (երկու հազար ութանասուն) ՀՀ դրամ անվանական արժեքով:

Բանկի հայտարարած տեղաբաշխման ենթակա արտոնյալ բաժնետոմսերի քանակը կազմում է 228,479 (երկու հարյուր քսանութ հազար չորս հարյուր յոթանասունինը) հատ հաստատագրված շահութաբաժնով արտոնյալ բաժնետոմսեր՝ յուրաքանչյուրը 15,000 (տասնհինգ հազար) ՀՀ դրամ անվանական արժեքով, յուրաքանչյուրի լուծարային արժեքը անվանական արժեքի չափով, յուրաքանչյուրի համար դրա անվանական արժեքի նկատմամբ տարեկան 14 (տասնչորս) տոկոս վճարվող շահութաբաժնի չափով:

31.03.2024թ. դրությամբ բաժնետերերի կողմից վճարված է կանոնադրական կապիտալի 100%-ը:

31.03.2024թ. դրությամբ Բանկի բաժնետոմսերի սեփականատերերի քանակը կազմում է 6,975 բաժնետեր:

1.10. Բանկի բիզնեսի նկարագիրը (մատուցված ծառայությունները)

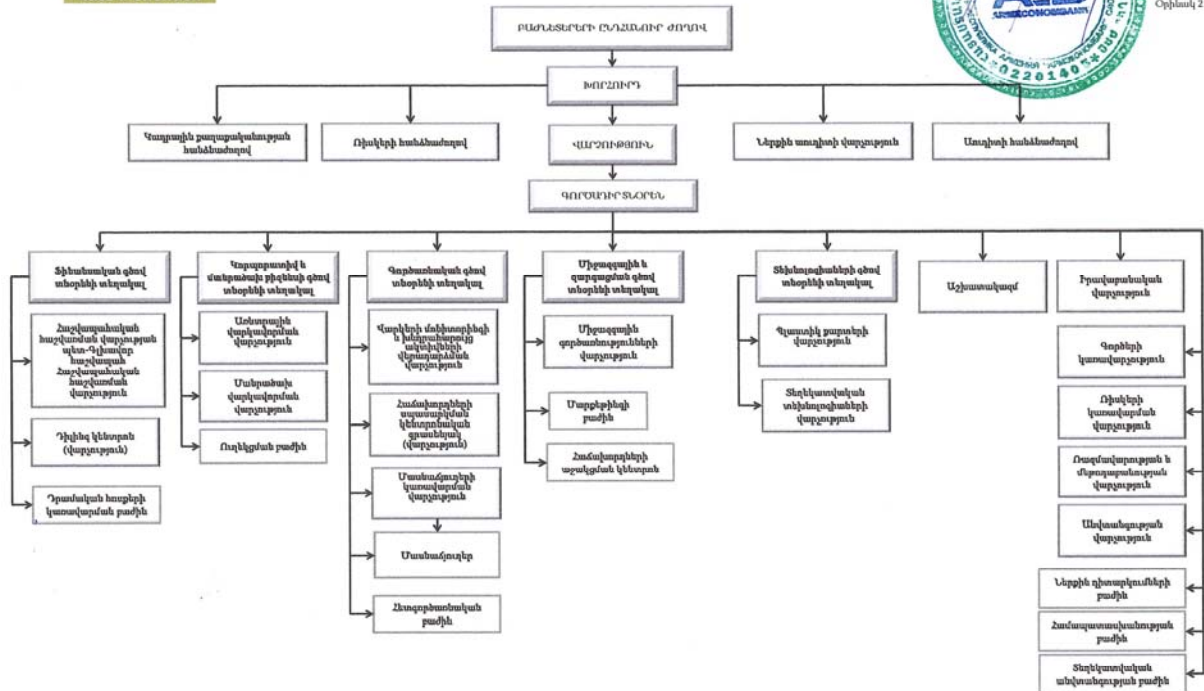
Համաձայն Բանկի կանոնադրության.

Բանկը կարող է իրականացնել ՀՀ օրենքներով և այլ իրավական ակտերով սահմանված բոլոր ֆինանսական գործառնությունները:

31.03.2024թ. դրությամբ Բանկը թղթակցային հաշիվներ ունի տեղական և միջազգային 13 բանկերում:

Բանկն անդամակցում է հետևյալ միջազգային արագ դրամական փոխանցումների համակարգերին՝ «MoneyGram», «Ria Money Transfers», «IntelExpress», «Golden Money Transfer» և «MoneyTun»:

1.11. Բանկի կազմակերպական կառուցվածքը ներկայացվում է ստորև.

Ազդագրի ներկայացման պահի դրությամբ Բանկն ունի 53 մասնաճյուղ:

1.12. Բանկի տրամադրության տակ եղած ակտիվների համարժեքությունը և պիտանելիությունը.

հազ. դրամ

№	Ցուցանիշի անվանումը	31.12.2023	31.12.2022	31.12.2021
1	Ակտիվներ, այդ թվում՝	464,897,091	409,339,718	359,864,111
2	Եկամտաբեր ակտիվներ	369,997,340	324,622,170	281,025,373
3	Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխառվածություններ	291,399,069	259,413,495	220,889,139
4	Պահանջներ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	5,926,385	11,448,364	9,497,133
5	Ներդրումային արժեթղթեր	60,205,728	47,378,854	42,807,297
6	Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	71,569,185	69,081,631	63,399,890
7	Կանխիկ դրամական միջոցներ	18,735,331	16,556,919	15,508,072
8	Ածանցյալ ֆինանսական ակտիվներ	1,326	67	5,053
9	Հակադարձ հետգնման պայմանագրեր	12,464,832	6,381,390	7,826,751
10	Եկամտաբեր ակտիվների տեսակարար կշիռը (%)	79.59%	79.30%	78.09%

Արժեզրկված (չաշխատող) վարկերի վերաբերյալ մանրամասն տեղեկատվությունը ներկայացված է Բանկի հրապարակվող հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններում (Ծանոթագրություն 16, 19 Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ):

2. Բանկին և արժեթղթերին առնչվող ռիսկերի համառոտ նկարագիրը

2.1. Ռիսկերի կառավարման գործընթացը բաղկացած է հետևյալ փուլերից՝ Բանկի գործունեության ընթացքում հնարավոր ռիսկերի նույնականացում, գնահատում, հսկողություն, հաղորդակցում-հաշվետվություն և գնահատված ռիսկերին արձագանքում: Ընդ որում ռիսկերին արձագանքման փուլն իրականացվում է ռիսկից խուսափման, ռիսկի նվազեցման, ռիսկի ընդունման կամ ռիսկի փոխանցման տարբերակներով:

Համաձայն ««ՀԱՅԷԿՈՆՈՄԲԱՆԿ» ԲԲԸ ռիսկերի կառավարման քաղաքականության» պահանջների, հաշվի առնելով Բանկային վերահսկողության բազելյան կոմիտեի և GARP-ի (Generally Accepted Risk Principles) ռիսկերի կառավարման սկզբունքները՝ բանկում մշակվել և ներդրվել են հետևյալ հիմնական ռիսկատեսակների գնահատման և կառավարման մոդելները.

- վարկային ռիսկ,
- շուկայական ռիսկ
 - ✓ տոկոսադրույքների փոփոխման ռիսկ,
 - ✓ արտարժույթային ռիսկ,
 - ✓ գնային ռիսկ,
- իրացվելիության ռիսկ,
- գործառնական ռիսկ,
- Համբավի ռիսկ,
- Վարակի ռիսկ,
- Ռազմավարական ռիսկ,
- Օրենսդրական, նորմատիվային դաշտի փոփոխության ռիսկ,
- Երկրի ընդհանուր և տնտեսական միջավայրի ռիսկ:

Բանկին առնչվող ռիսկերի վերաբերյալ տեղեկատվությունն առավել մանրամասն ներկայացված է սույն Ազդագրի Բաժին 3-ի («Բաժնետոմսեր թողարկողի մասին տեղեկատվություն») 2-րդ կետում («Ռիսկային գործոններ»):

2.2. Բաժնետոմսերում ներդրումները կապված են որոշակի հավանական ռիսկերի հետ, ուստի ներդրում կատարելու վերաբերյալ որոշում ընդունելուց առաջ ներդրողները պետք է մանրակրկիտ ուսումնասիրեն և վերլուծեն ներդրման հետ կապված և Ազդագրում բացահայտված հավանական ռիսկերը, ինչպես նաև ներկայացված այլ տեղեկատվությունը: Անհրաժեշտ է, այնուամենայնիվ, հաշվի առնել նաև այն հանգամանքը, որ Ազդագրում ներկայացված հնարավոր ռիսկերի ցանկը սպառնիչ չէ և հավանական է նաև անկանխատեսելի բնույթի որոշակի այլ ռիսկերի առաջացումը և հետևաբար ներդրողը ներդրման վերաբերյալ որոշում կայացնելիս պետք է լիարժեք գիտակցի ներդրման էությունը և առաջնորդվի նաև իր սեփական փորձով, նպատակներով և սպասումներով:

Ներկայացված ռիսկերից յուրաքանչյուրը կարող է որոշակի բացասական ազդեցություն ունենալ ինչպես Բանկի վիճակի, այնպես էլ շուկայում առկա իրավիճակի վրա՝ արդյունքում հանգեցնելով շուկայում բաժնետոմսերի շրջանառելիության՝ իրացվելիության անկմանը: Բանկի կողմից որպես առավել էական ռիսկեր դիտարկվում են.

ա) Բաժնետոմսերի իրացվելիության ռիսկը, որը կարող է առաջանալ շուկայում

ձևավորված իրավիճակի կտրուկ փոփոխության կամ Բանկի ֆինանսական վիճակի վատթարացման հետևանքով, որի արդյունքում, բաժնետոմսերը կարող են կորցնել իրենց գրավչությունը՝ հանգեցնելով դրանց գնի անկմանը: Ներդրողը կարող է շուկայական տվյալ իրավիճակում առկա բաժնետոմսերի ցածր իրացվելիության պատճառով հնարավորություն չունենալ վաճառելու բաժնետոմսերը առանց էական կորուստների կամ ընդհանրապես հնարավորություն չունենալ դրանք վաճառելու:

բ) Արտարժույթային ռիսկը, որը կարող է առաջանալ փոխարժեքի կտրուկ տատանումների հետևանքով, որոնք կարող են էապես ազդել ինչպես Բանկի, այնպես էլ արժեթղթերի շուկայի վրա: Բաժնետոմսերը գնանշվելու և վճարվելու են ՀՀ դրամով, ուստի, այն ներդրողների համար, որոնց ֆինանսական հոսքերն այլ արժույթով են, տվյալ բաժնետոմսերը պարունակում են զգալի արտարժույթային ռիսկեր:

գ) Տոկոսադրույքի ռիսկը, որը կարող է հետևանք լինել շուկայում գործող տոկոսադրույքների կտրուկ փոփոխության, ինչը որպես այլընտրանքային ներդրման ուղղություն, անուղղակիորեն ազդում է բաժնետոմսերի գների վրա:

դ) Բանկի հեղինակության ռիսկը, որը անմիջական ազդեցություն ունի բաժնետոմսերի գրավչության և գնի վրա:

Թողարկվող արժեթղթերին առնչվող ռիսկերի վերաբերյալ առավել մանրամասն ներկայացված է սույն Ազդագրի Բաժին 2-ի («Թողարկվող բաժնետոմսերի մասին տեղեկատվություն») 1-ին կետում («Ռիսկային գործոններ»):

3. Բանկի տնտեսական գործունեության զարգացման և ֆինանսական վիճակի փոփոխության միտումները

Բանկն իր գործունեությունն իրականացնում է համաձայն Բանկի խորհրդի կողմից հաստատված հեռանկարային զարգացման ծրագրերի՝ դրանցում սահմանված նպատակների, սկզբունքների, գործունեության հիմնական ուղղությունների և խնդիրների լուծման ուղիների:

Բանկի՝ որպես կայացած և հեռանկարային ֆինանսական կառույցի, գնահատականը պետք է համարել նաև ISO/IEC 27001 (Տեղեկատվության անվտանգության կառավարման համակարգ) հավաստագրի ստացման փաստը, որը մեծ հեռանկարներ է բացում բանկի միջազգային ճանաչման, միջազգային ֆինանսավարկային կառույցների հետ համագործակցության էլ ավելի խորացման և բանկի հետագա զարգացման տեսանկյունից:

Բանկի ֆինանսական վիճակի 2021-2023թ.թ. փոփոխության միտումները ներկայացված են սույն ամփոփաթերթի 1-ին կետի 1.12 ենթակետում և 9-րդ կետում:

Նախատեսվելով զարգացման բոլոր ոլորտների թե՛ քանակական, թե՛ որակական աճ, շարունակվելու է մեծ ուշադրություն դարձվել ռիսկերի կառավարման համակարգի, ներքին հսկողության համակարգի, ՓԼ/ԱՖ դեմ պայքարի, կորպորատիվ կառավարման արժեքների զարգացմանը, բանկային ծառայությունների մատուցման տեխնոլոգիաների կատարելագործմանը, միջազգային գործառնությունների, ինչպես նաև միջազգային ֆինանսավարկային կառույցների հետ համագործակցության ընդլայնմանը:

2023թ. դեկտեմբերի 31-ից հետո (մինչև Ազդագրի գրանցման ներկայացման օրը) Բանկի գործունեության և ֆինանսական վիճակի էական փոփոխություն տեղի չի ունեցել և Բանկը պահպանում է ակտիվների և այլ հիմնական ցուցանիշների աճի միտումները:

Գործունեության համար անհրաժեշտ բոլոր արտոնագրերը և լիցենզիաներն ուժի մեջ են, դատական հայցեր, որոնք էական ազդեցություն են ունեցել կամ ունենալու Բանկի ֆինանսական վիճակի և շահութաբերության վրա առկա չեն, կազմակերպական էական փոփոխություններ չեն սպասվում:

4. Բանկի աուդիտն իրականացնող անձի և խորհրդատուների ինքնության մասին համառոտ տեղեկություններ

Բանկի 2021թ.-ի, 2022թ.-ի և 2023թ.-ի գործունեության աուդիտն իրականացրել է «Գրանթ Թորնթոն» ՓԲԸ-ն, որի գտնվելու վայրը և կապի միջոցներն են.

«Գրանթ Թորնթոն» ՓԲԸ

Տնօրեն/բաժնետեր՝ Արմեն Հովհաննիսյան

ՀՀ, ք. Երևան 0015, Գրիգոր Լուսավորիչ 9, «Երևան Պլազա» բիզնես կենտրոն, հեռ. +374(10) 500 964, +374(10) 500 961, www.grantthornton.am:

5. Բանկի կառավարման մարմնի անդամները, աշխատակիցները և խոշոր բաժնետերերը

5.1. Թողարկողի կառավարման մարմնի անդամները.

Բանկի կանոնադրությամբ սահմանված են Բանկի կառավարման հետևյալ մարմինները.

- Բաժնետերերի ընդհանուր ժողով (այսուհետ՝ Ընդհանուր ժողով), որը Բանկի կառավարման բարձրագույն մարմինն է,
- Բանկի խորհուրդը (այսուհետ՝ Խորհուրդ), որն ընտրվում է բաժնետերերի ընդհանուր ժողովում,
- Բանկի գործադիր տնօրենը, որն ի պաշտոնե վարչության նախագահն է,
- Բանկի վարչությունը (այսուհետ՝ Վարչություն):

Բանկի խորհուրդը կազմված է վեց անդամներից.

№	անունը, ազգանունը	գբաղեցրած պաշտոնը	փորձառությունը
1	Սարիբեկ Սուքիասյան	Խորհրդի նախագահ	33 տարի
2	Արամ Խաչատրյան	Խորհրդի անդամ, Խորհրդի նախագահի տեղակալ	18 տարի
3	Լուիզա Պետրոսյան	Խորհրդի անդամ, խորհրդի քարտուղար	19 տարի
4	Ռուբեն Հայրապետյան	Խորհրդի անդամ	22 տարի
5	Պեր Ֆիշեր	Խորհրդի անդամ	34 տարի
6	Հրանտ Սուվարյան	Խորհրդի անդամ	43 տարի

Բանկի վարչությունը կազմված է 10 անդամներից.

№	անունը, ազգանունը	գբաղեցրած պաշտոնը	փորձառությունը
1	Արտակ Առաքելյան	Վարչության նախագահ, Գործադիր տնօրեն	19 տարի
2	Արտաշես Հարությունյան	Վարչության նախագահի տեղակալ, Ֆինանսական գծով տնօրենի տեղակալ	17 տարի
3	Ռուբեն Բադալյան	Վարչության նախագահի տեղակալ, Գործառնական գծով տնօրենի տեղակալ	21 տարի
4	Օնիկ Չիչյան	Վարչության նախագահի տեղակալ, Կորպորատիվ և	22 տարի

		մանրաձախ բիզնեսի գծով տնօրենի տեղակալ	
5	Աստղիկ Մանրիկյան	Վարչության նախագահի տեղակալ, Միջազգային և զարգացման գծով տնօրենի տեղակալ	18 տարի
6	Արփինե Փիլոսյան	Վարչության նախագահի տեղակալ, Տեխնոլոգիաների գծով տնօրենի տեղակալ	17 տարի
7	Նոնա Գալստյան	Վարչության անդամ, Գլխավոր հաշվապահ	22 տարի
8	Հայկ Ավետիսյան	Վարչության անդամ, Ռազմավարության և մեթոդաբանության վարչության պետ	19 տարի
9	Վրեժ Զհանգիրյան	Վարչության անդամ, Իրավաբանական վարչության պետ	17 տարի
10	Կարեն Բաբայան	Վարչության անդամ, Ռիսկերի կառավարման վարչության պետ	17 տարի

5.2. Բանկի աշխատակիցները.

Բանկի աշխատակիցների ընդհանուր թիվը 31.12.23թ. դրությամբ կազմում է 986 աշխատակից:

5.3. Բանկի խոշոր բաժնետերերը.

№	ազգանունը, անունը, հայրանունը	մասնակցությունը սովորական բաժնետոմսերում	մասնակցությունը արտոնյալ բաժնետոմսերում
1	Սուքիասյան Սարիբեկ Ալբերտի	29.25%	49.91%
2	Սուքիասյան Խաչատուր Ալբերտի	12.85%	23.55%
3	Սուքիասյան Էդուարդ Ալբերտի	13.32%	18.84%

6. Առաջարկվող կամ կարգավորվող շուկայում առևտրին թույլտվության համար նախատեսված արժեթղթերի հիմնական վիճակագրական տվյալները

արժեթղթերի տեսակը՝ սովորական բաժնետրոմս (բաժնային արժեթուղթ)

արժեթղթերի քանակը՝ 373,135 հապ

արժեթղթերի ընդհանուր ծավալը (շուկայական արժեքով)՝ 2,000,003,600 ՀՀ դրամ

արժեթղթերի ընդհանուր ծավալը (անվանական արժեքով)՝ 776,120,800 ՀՀ դրամ

արժեթղթերի անվանական արժեքը՝ 2,080 ՀՀ դրամ

արժեթղթերի արժույթը՝ ՀՀ դրամ

արժեթղթերի նպատակը՝ միջոցների ներգրավում

միջոցների օգտագործման նախատեսվող ուղիները՝ Թողարկողի կողմից բաժնետրոմսերի չեղարաշխման արդյունքում ներգրավված դրամական միջոցները հիմնականում ուղղվելու

են փոքր և միջին ձեռնարկությունների վարկավորմանը, սպառողական վարկերի տրամադրմանը և պետական արժեթղթերում ներդրումների իրականացմանը:

7. Արժեթղթերի առաջարկի համակողմանի նկարագիրը

Թողարկվող սովորական բաժնետոմսերի տեղաբաշխումն իրականացվելու է բաց բաժանորդագրության միջոցով՝ «ՀԱՅԷԿՈՆՈՄԲԱՆԿ» ԲԲԸ միջոցով: Բաժնետոմսերի առաջարկն ուղղված է ՀՀ ռեզիդենտ և ոչ ռեզիդենտ ֆիզիկական և իրավաբանական անձանց: Բաժնետոմսերի դիմաց վճարումը կատարվում է դրամով, «ՀԱՅԷԿՈՆՈՄԲԱՆԿ» ԲԲԸ-ում բացված 163003702772 հաշվեհամարին միանվագ մուտքագրման կամ փոխանցման կարգով: Բաժնետոմսերի ձեռքբերման/բաժանորդագրման նպատակով ներդրողը «ՀԱՅԷԿՈՆՈՄԲԱՆԿ» ԲԲԸ ներկայացնում է բաժանորդագրության հայտ և համապատասխան հաշվին կատարված վճարումը կամ փոխանցումը հավաստող փաստաթուղթ: Բանկի բաժնետոմսերում ներդրողն իր կողմից Տեղաբաշխողին ներկայացված բաժանորդագրության հայտի բավարարման մասին տեղեկացվում է բաժանորդագրության հայտի ներկայացման պահին: Գնման հայտերը բավարարվում են ըստ ներկայացման ժամանակագրական հերթականության՝ սովորական բաժնետոմսերի սեփականատերերի կողմից իրենց նախապատվության իրավունքի իրականացումից հետո:

Թողարկվող արժեթղթերի առաջարկի ժամկետների և պայմանների վերաբերյալ առավել մանրամասն ներկայացված է սույն Ազդագրի Բաժին 2-ի («Թողարկվող բաժնետոմսերի մասին տեղեկատվություն») 4-րդ կետում («Առաջարկի ժամկետները և պայմանները»):

Համաձայն օրենսդրության և բանկի կանոնադրության հայտարարված սովորական բաժնետոմսերի բաց տեղաբաշխման որոշում ընդունվելու դեպքում՝ սովորական բաժնետոմսերի սեփականատերերը ունեն կանոնադրական կապիտալում իրենց բաժնեմասերին համամասնորեն տեղաբաշխվող սովորական բաժնետոմսերի ձեռքբերման նախապատվության իրավունք:

Նախապատվության իրավունքի իրականացման հնարավորության մասին սովորական բաժնետոմսերի սեփականատերերը տեղաբաշխումն սկսվելու օրվանից առնվազն 30 օր առաջ ծանուցվում են սովորական բաժնետոմսերի տեղաբաշխման վերաբերյալ՝ ժողովի գումարման համար սահմանված ծանուցման կարգով:

Սովորական բաժնետոմսերի սեփականատերերը իրենց նախապատվության իրավունքը իրականացնում են սովորական բաժնետոմսերի տեղաբաշխումը սկսվելու օրվանից ոչ ուշ, քան մեկ օր առաջ Բանկին գրավոր ծանուցում ուղարկելու միջոցով, որը պետք է բովանդակի՝

ա/ բաժնետիրոջ լրիվ ֆիրմային անվանումը (ֆիզիկական անձի համար՝ անունը), պետական գրանցման տվյալները (անձնագրային տվյալները), գտնվելու (բնակության) վայրը.

բ/ ձեռք բերվող սովորական բաժնետոմսերի քանակը.

գ/ ձեռք բերվող սովորական բաժնետոմսերի քանակին համապատասխան սովորական բաժնետոմսերի դիմաց վճարման մասին փաստաթուղթը:

Տեղաբաշխվող բաժնետոմսերի դիմաց վճարումն իրականացվելու է դրամական միջոցներով: Թողարկմանը զուգահեռ բաժնետերերի կողմից տնօրինվող բաժնետոմսերի վաճառք չի նախատեսվում:

8. Այլ էական տեղեկություններ ըստ բանկի հայեցողության, որոնք նշված չեն նախորդ կետերում

Բանկի կանոնադրական հիմնադրամին, բաժնետերերին, շահույթի բաշխմանը և կառավարման մարմիններին վերաբերող լրացուցիչ տեղեկատվություն կարելի է ստանալ Բանկի կանոնադրության 3-6 գլուխներում:

9. Ամփոփ ֆինանսական տվյալներ

				հազ. դրամ
№	Ցուցանիշի անվանումը	2023	2022	2021
	Զուտ շահույթ շահութահարկի գծով ծախսի նվազեցումից հետո	4,740,088	7,111,817	2,956,439
	Սեփական կապիտալի միջին մեծություն*	57,886,480	46,714,026	43,230,620
	Սեփական կապիտալի շահութաբերություն (ROE), %	8.19%	15.22%	6.84%
	Զուտ շահույթ շահութահարկի գծով ծախսի նվազեցումից հետո	4,740,088	7,111,817	2,956,439
	Ընդհանուր ակտիվների միջին մեծություն*	438,031,488	388,162,508	337,640,804
	Ակտիվների շահութաբերություն (ROA), %	1.08%	1.83%	0.88%
	Զուտ շահույթ շահութահարկի գծով ծախսի նվազեցումից հետո	4,740,088	7,111,817	2,956,439
	Գործառնական եկամուտ	22,665,030	20,791,499	16,229,746
	Զուտ շահույթի մարժա (NPM), %	20.91%	34.21%	18.22%
	Գործառնական եկամուտ	22,665,030	20,791,499	16,229,746
	Ընդհանուր ակտիվների միջին մեծություն*	438,031,488	388,162,508	337,640,804
	Ակտիվների օգտագործման գործակից (AU), %	5.17%	5.36%	4.81%
	Ընդհանուր ակտիվների միջին մեծություն*	438,031,488	388,162,508	337,640,804
	Սեփական կապիտալի միջին մեծություն*	57,886,480	46,714,026	43,230,620
	Սեփական կապիտալի մուլտիպլիկատոր (EM)	7.57	8.31	7.81
	Զուտ տոկոսային եկամուտ	15,563,290	12,871,216	11,730,780
	Եկամտաբեր ակտիվների միջին մեծություն*	353,934,338	309,765,059	267,437,814
	Զուտ տոկոսային մարժա (NIM)	4.40%	4.16%	4.39%
	Տոկոսային եկամուտ	39,155,699	32,690,014	27,099,448
	Եկամտաբեր ակտիվների միջին մեծություն*	353,934,338	309,765,059	267,437,814

Եկամտաբեր ակտիվների եկամտաբերություն	11.06%	10.55%	10.13%
Տոկոսային ծախսեր	23,592,409	19,818,798	15,368,668
Պարտավորություններ, որոնց գծով կատարվում են տոկոսային ծախսեր*	374,480,382	337,462,197	290,684,518
Ծախսատարություն այն պարտավորությունների, որոնց գծով կատարվում են տոկոսային ծախսեր	6.30%	5.87%	5.29%
Զուտ շահույթ շահութահարկի գծով ծախսի նվազեցումից հետո	4,740,088	7,111,817	2,956,439
Բաժնետոմսերի միջին կշռված թիվը	9,998,567	1,941,258	1,894,937
Զուտ շահույթը մեկ բաժնետոմսի հաշվով (EPS)	0.47	3.66	1.56
Սպրեդ	4.76%	4.68%	4.85%

*միջին եռամսյակային

Փոփոխվել են ազդագրի ներքոնշյալ մասերը.

«ԲԱԺՆԵՏՈՄՍԵՐ ԹՈՂԱՐԿՈՂԻ ՄԱՍԻՆ ՏԵՂԵԿԱՏՎՈՒԹՅՈՒՆ» ԲԱԺԻՆ 3-ում՝

ա) 3. ՏԵՂԵԿԱՏՎՈՒԹՅՈՒՆ ԲԱՆԿԻ ՄԱՍԻՆ

1) Բանկի պատմությունը և զարգացումը

ե. բանկի բիզնեսի զարգացման մեջ տեղի ունեցած կարևոր դեպքերը՝ ըստ բանկի:

բ) 7.ԲԱՆԿԻ ԿԱՊԻՏԱԼ ՌԵՍՈՒՐՍՆԵՐԸ (ՊԱՍԻՎՆԵՐԸ)

1) տեղեկատվություն բանկի սեփական կապիտալի մասին և ընթացիկ և ոչ ընթացիկ պարտավորությունների մասին,

2) բանկի դրամական հոսքերի առաջացման աղբյուրները և գումարները, ինչպես նաև ազատ ոճով նկարագրվում են այդ դրամական հոսքերը,

գ) 10. ԶԱՐԳԱՑՄԱՆ ՎԵՐՋԻՆ ՄԻՏՈՒՄՆԵՐԸ

դ) 15. ԱՇԽԱՏԱԿԻՑՆԵՐԸ

2) հնարավորինս թարմ տեղեկատվություն բանկի կառավարման մարմնի յուրաքանչյուր անդամին պատկանող՝ բանկի բաժնային արժեթղթերի և այդ արժեթղթերի նկատմամբ օպցիոնների առկայության մասին՝ նշելով նրանցից յուրաքանչյուրին պատկանող արժեթղթերի դասը, քանակը, տոկոսը ընդհանուրի մեջ և այլն,

ե) 16. ԽՈՇՈՐ ԲԱԺՆԵՏԵՐԵՐԸ ԵՎ ՀՍԿՈՂ ԱՆՁԻՆՔ

1) այնքանով, որքանով հայտնի է բանկին, խոշոր բաժնետերերի (բացառությամբ թողարկողի կառավարման մարմինների անդամների) անունը, ազգանունը, նրանցից

յուրաքանչյուրի մասնակցության չափը: Եթե չկան խոշոր բաժնետերեր, ապա առանձին նշել այդ փաստը,

3) այնքանով, որքանով հայտնի է բանկին, տեղեկատվություն այն մասին, թե արդյո՞ք բանկն ուղղակիորեն կամ անուղղակիորեն գտնվում է հսկողության տակ: Եթե այո, ապա նշել հսկողների անվանումը (անունը, ազգանունը) և նույնականացման համար անհրաժեշտ այլ տեղեկատվություն, հսկողության բնույթը (ինչի հիման վրա է այդ անձը (անձինք) հսկում բանկին):

զ) 17. ՓՈԽԿԱՊԱԿՑՎԱԾ ԱՆՁԱՆՑ ՀԵՏ ԳՈՐԾԱՐՔՆԵՐԸ

է) 18. ՏԵՂԵԿԱՏՎՈՒԹՅՈՒՆ ԲԱՆԿԻ ԱԿՏԻՎՆԵՐԻ ԵՎ ՊԱՐՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ, ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ՎԻՃԱԿԻ, ԵՎԱՄՈՒՏՆԵՐԻ ԵՎ ԾԱԽՍԵՐԻ ՄԱՍԻՆ

2) Միջանկյալ ֆինանսական տեղեկատվություն

Եթե ազդագիրը գրանցման է ներկայացվում վերջին հաշվետու տարվա (որի համար ներկայացվել են անկախ աուդիտորական եզրակացությամբ հաստատված տարեկան ֆինանսական հաշվետվություններ) վերջին օրվանից սկսած 9 ամիս հետո, ապա ազդագրում ներկայացվում են միջանկյալ ֆինանսական հաշվետվություններ (եռամսյակային կամ կիսամյակային՝ կախված թողարկողի ցանկությունից), որոնք ծածկում են տարվա սկզբից առնվազն 6 ամիս ժամանակաշրջան: Այս միջանկյալ ֆինանսական հաշվետվությունները կարող են լինել առանց աուդիտորական եզրակացության:

3) Բանկի ֆինանսական վիճակի էական փոփոխությունները.

ը) 19. ԼՐԱՑՈՒՑԻՉ ՏԵՂԵԿԱՏՎՈՒԹՅՈՒՆ

1) Կանոնադրական կապիտալը

թ) Հավելված

ԲԱԺԻՆ 3. ԲԱԺՆԵՏՈՄՍԵՐ ԹՈՂԱՐԿՈՂԻ ՄԱՍԻՆ ՏԵՂԵԿԱՏՎՈՒԹՅՈՒՆ

3. ՏԵՂԵԿԱՏՎՈՒԹՅՈՒՆ ԲԱՆԿԻ ՄԱՍԻՆ

1) Բանկի պատմությունը և զարգացումը

ե. բանկի բիզնեսի զարգացման մեջ տեղի ունեցած կարևոր դեպքերը՝ ըստ բանկի:

Բանկը (նախկին ԽՍՀՄ Բնակարկային կապիտալի հայկական հանրապետական բանկ) Հայաստանի Հանրապետության պետական բանկերից առաջինն է վերակազմավորվել բաժնետիրական բանկի:

1991թ. փետրվարի 14-ի ՀՀ Մինիստրների խորհրդի №115 որոշմամբ ԽՍՀՄ Բնակարկային կապիտալի հայկական հանրապետական բանկի հիման վրա ստեղծվել է Հայաստանի Հանրապետության պետական ակցիոներական կոմերցիոն բանկը (Հայպետկոմբանկ):

1991թ. օգոստոսի 9-ի ՀՀ Մինիստրների խորհրդի №509 որոշմամբ բանկը վերակազմավորվել է Հայաստանի Հանրապետության պետական կոմերցիոն բանկ (Հայպետկոմբանկ) սահմանափակ պատասխանատվությամբ ընկերության՝ գրանցվելով ՀՀ Կենտրոնական բանկում 1991թ. օգոստոսի 26-ին (գրանցում Թիվ 1):

1992թ. նոյեմբերի 16-ին բանկը ՀՀ ԿԲ-ից ստացել է բանկային գործառնություններ իրականացնելու №1 լիցենզիա:

1992թ. դեկտեմբերի 4-ին բանկը ՀՀ ԿԲ-ից ստացել է արտարժույթով գործառնություններ իրականացնելու Գլխավոր լիցենզիա №13:

1993թ. դեկտեմբերի 28-ին ՀՀ ԿԲ վարչության նսիտի որոշմամբ (արձանագրություն №40) Հայպետկոմբանկը վերագրանցվել է Հայաստանի էկոնոմիկայի զարգացման բաժնետիրական բանկի (Հայէկոնոմբանկ) (գրանցում՝ Թիվ 1/35)՝ ստանալով Թիվ 1/35 բանկային գործառնությունների իրականացման Արտոնագիր:

1994թ. հունվարի 21-ին բանկը ՀՀ ԿԲ-ից ստացել է արտարժույթով գործառնություններ իրականացնելու Գլխավոր լիցենզիա №13:

1995թ. ապրիլի 6-ին բանկը ՀՀ ԿԲ-ից ստացել է Թիվ 1 արտարժույթով գործառնություններ իրականացնելու Գլխավոր արտոնագիր:

1996թ. հոկտեմբերի 31-ին բանկը ՀՀ ԿԲ-ից ստացել է բանկային գործունեության լիցենզիա Թիվ 1:

1998թ. հունիսի 8-ին բանկը ՀՀ ԿԲ-ից ստացել է բանկային գործունեության լիցենզիա Թիվ 1:

2001թ. նոյեմբերի 14-ին բանկը ՀՀ ԿԲ-ից ստացել է բանկային գործունեության լիցենզիա Թիվ 1:

2002թ. Բանկի բաժնետոմսերը ցուցակվել են «ՆԱՍԴԱՔ ՕԷՄԷՔՍ ԱՐՄԵՆԻԱ» ԲԲԸ-ի «B» հարթակում, կանոնադրական հիմնադրամը համալրվել է 300 մլն դրամով:

2003թ. Կանոնադրական հիմնադրամը համալրվել է 200 մլն դրամով:

2004թ. Բանկի ու Վերակառուցման և Զարգացման Եվրոպական Բանկի (EBRD) միջև կնքվեց պայմանագիր, որով սկսվեց Բանկի կանոնադրական կապիտալում ՎԶԵԲ-ի մասնակցության գործընթացը, որի արդյունքում ՎԶԵԲ-ի մասնակցությունը Բանկի կանոնադրական կապիտալում կկազմի 25%+1 բաժնետոմս:

2005թ. Կանոնադրական հիմնադրամը համալրվել է 633.3 մլն դրամով:

2007թ. Փետրվարին Moody's Investors Service միջազգային վարկանիշային ընկերությունը ՀՀ բանկային համակարգում առաջին անգամ Բանկին շնորհեց ֆինանսական կայունության E+ և երկարաժամկետ ՀՀ դրամով ու արտարժույթով ավանդների B1 վարկանիշներ, երկուսն էլ Stable Outlook-ով (կայուն հեռանկար): Ապրիլին, վերանայելով շնորհված վարկանիշները, Moody's Investors Service միջազգային վարկանիշային ընկերությունը Բանկին արժանացրել է

ավելի բարձր՝ ֆինանսական կայունության D- և ՀՀ դրամով և արտարժույթով երկարաժամկետ ավանդների Ba3 վարկանիշների, երկուսն էլ Stable Outlook-ով (կայուն հեռանկար):

2009թ. Բանկը դարձել է «ՆԱՍԴԱՔ ՕԷՄԷՔՍ ԱՐՄԵՆԻԱ» ԲԲԸ-ի անդամ:

2011թ. Վերակառուցման և Զարգացման Եվրոպական Բանկն իրենց գործառույթներով հնարավոր առավելագույն ժամկետով (ևս երեք տարով) երկարաձգեց իր մասնակցությունը (25% +1 բաժնետոմս) Բանկի կանոնադրական կապիտալում: Բանկը դարձել է "VISA" միջազգային վճարահաշվարկային համակարգի անդամ:

2013թ. Բանկը ստացել է ISO/IEC 27001:2005 (Տեղեկատվության անվտանգության կառավարման համակարգ) հավաստագիր: «MoneyGram» վճարահաշվարկային համակարգը Բանկին շնորհեց «Գերազանցության որակ» երկարաժամկետ և արդյունավետ համագործակցության հավաստագիր: Գերմանական Commerzbank AG-ն Բանկին շնորհեց «Որակի գերազանցության» մրցանակ՝ 2013թ. միջազգային փոխանցումների բարձր որակ ապահովելու, ինչպես նաև անթերի և արագ իրականացնելու համար:

2014թ. Ասիական Զարգացման Բանկը Առևտրի ֆինանսավորման ծրագրի շրջանակներում Բանկին շնորհեց «Հայաստանում առաջատար գործընկեր բանկ» մրցանակ:

2014 թվականի դեկտեմբերի 3-ին Վերակառուցման և Զարգացման Եվրոպական Բանկը (ՎԶԵԲ), պարոն Սարիբեկ Սուքիասյանը, պարոն Ռոբերտ Սուքիասյանը, պարոն Խաչատուր Սուքիասյանը եւ Բանկը կնքել են բաժնետոմսերի գնման պայմանագիր, որով ՎԶԵԲ-ը համաձայնել է վաճառել իր 233,335 սովորական բաժնետոմսերը հինգ հավասար մասնաբաժիններով (46,667 ամեն տրանշ) հինգ տարվա ընթացքում՝ սկսած 2014 թվականի դեկտեմբերից մինչև 2019-ի մարտի 2-ը:

2015 թ. Բանկը դարձել է արժեթղթերի հաշվարկային համակարգի անդամ: «MoneyGram» վճարահաշվարկային համակարգը Բանկին շնորհել է «Պրոֆեսիոնալիզմի և Հայաստանում փոխանցման ծառայությունների զարգացմանը նպաստելու համար» հավաստագիր: Բանկի և Ղազախստանի «ԲՏԱ բանկ» ՓԲԸ-ի ղեկավարների միջև ստորագրվեց երկու բանկերի միացման հուշագիր՝ ՀՀ-ում գրանցված և գործունեություն իրականացնող «ԲՏԱ բանկ» ՓԲԸ-ն Բանկին միացնելու նպատակով:

2016թ. Բանկի Կանոնադրական կապիտալը համալրվել է 2,297,995 հազ. ՀՀ դրամով: ՀՀ ԿԲ որոշման համաձայն «ԲՏԱ Բանկ» ՓԲԸ-ն միացավ Բանկին, որի արդյունքում Բանկի կապիտալն ավելացավ 5,294,232 հազ. դրամով, իսկ մասնաճյուղային ցանցը՝ 6 մասնաճյուղով: Ասիական Զարգացման Բանկը Առևտրի ֆինանսավորման ծրագրի շրջանակներում Բանկին շնորհել է «Հայաստանում Առաջատար Գործընկեր Բանկ» մրցանակը:

2017թ. Բանկի էմիսիոն եկամուտներից՝ 9,077,411,700 ՀՀ դրամ ուղղվեց կանոնադրական կապիտալի ավելացմանը, որի արդյունքում կանոնադրական կապիտալը կազմեց 13,708,744,2 հազ. ՀՀ դրամ և դրա հաշվին 4,900 ՀՀ դրամի չափով ավելացավ մեկ սովորական բաժնետոմսի անվանական արժեքը՝ 2,500 ՀՀ դրամից դառնալով 7,400 ՀՀ դրամ: Ասիական Զարգացման Բանկը Առևտրի ֆինանսավորման ծրագրի շրջանակներում երրորդ տարին անընդմեջ Բանկին շնորհեց «Հայաստանում Առաջատար Գործընկեր Բանկ» մրցանակը: Բանկը ընդգրկվեց ՀՀ ֆինանսների նախարարության կողմից 2018թ. համար հաստատված «Պետական պարտքի կառավարման գործակալների» ցանկում և 2018թ.-ից հանդես կգա որպես Պետական պարտքի կառավարման գործակալ:

2018թ. Բանկի Կանոնադրական կապիտալը համալրվել է 3,000,000.0 հազ. ՀՀ դրամով, որի արդյունքում կանոնադրական կապիտալը կազմեց 16,708,744,200 ՀՀ դրամ: «ՀԱՅԷԿՈՆՈՄԲԱՆԿ» ԲԲԸ-ի էմիսիոն եկամուտներից՝ 33,438,300 ՀՀ դրամ, չբաշխված շահույթից՝ 2,524,160,700 ՀՀ դրամ և Գլխավոր պահուստից՝ 3,000,000,000 ՀՀ դրամ ուղղվեց կանոնադրական կապիտալի ավելացմանը, որի արդյունքում կանոնադրական

կապիտալը կազմեց 22,266,343,2 հազ. ՀՀ դրամ և դրա հաշվին 3,000 ՀՀ դրամի չափով ավելացավ մեկ սովորական բաժնետոմսի անվանական արժեքը՝ 7,400 ՀՀ դրամից դառնալով 10,400 ՀՀ դրամ:

2019թ. Բանկի Կանոնադրական կապիտալը համալրվել է 3,369,000.0 հազ. ՀՀ դրամով, որի արդյունքում կանոնադրական կապիտալը կազմեց 25,635,343,200 ՀՀ դրամ: «Moody's Investors Service» միջազգային վարկանիշային ընկերությունը բարելավեց «ՀԱՅԷԿՈՆՈՄԲԱՆԿ» ԲԲԸ-ին շնորհած վարկանիշները՝ սահմանելով երկարաժամկետ գործընկերոջ ռիսկի վարկանիշը՝ **Ba3**, երկարաժամկետ/կարճաժամկետ ավանդի վարկանիշը՝ **B1/NP**, հեռանկարը՝ **կայուն**: Երևանում կայացած «Visa Recognition Award» մրցանակաբաշխության ժամանակ Բանկը «VISA» միջազգային վճարային համակարգի կողմից արժանացավ «Պրեմիում դասի քարտատեսակը խթանող լավագույն բանկ» մրցանակին (Contribution in Promoting VISA Premium Benefits):

2020թ. Բանկի Կանոնադրական կապիտալը (ներառյալ էմիսիոն եկամուտը) համալրվել է 320,320.0 հազ. դրամով, որի արդյունքում կանոնադրական կապիտալը կազմեց 25,955,663,200 դրամ: Բանկն արժանացավ Ասիական Զարգացման Բանկի «Հայաստանում առաջատար գործընկեր բանկ» մրցանակին՝ առևտրի ֆինանսավորման ծրագրի շրջանակում տարվա ընթացքում իրականացրած գործարքների համար: Բանկը «Asian Banking & Finance Awards 2020» ամենամյա մրցույթում արժանացավ ՀՀ «Տարվա կորպորատիվ և ներդրումային բանկ» մրցանակին:

2021թ. Բանկի Կանոնադրական կապիտալը համալրվել է 151,892.0 հազ. դրամով, որի արդյունքում կանոնադրական կապիտալը կազմեց 26,107,555,200 դրամ: «ՀԱՅԷԿՈՆՈՄԲԱՆԿ» ԲԲԸ-ն «Հայաստանի ֆոնդային բորսա» ԲԲԸ-ի կողմից 2021թ. արդյունքներով արժանացավ «Բաժնետոմսերի լավագույն թողարկող» մրցանակին:

2022թ. Բանկի Կանոնադրական կապիտալը համալրվել է 544,512.8 հազ. դրամով, որի արդյունքում կանոնադրական կապիտալը 31.03.2022թ. դրությամբ կազմել է 26,652,068,000 դրամ:

2023թ. Բանկի Կանոնադրական կապիտալը համալրվել է 1,480,172.0 հազ. դրամով, որի արդյունքում կանոնադրական կապիտալը 20.12.2023թ. դրությամբ կազմել է 28,132,239,680 դրամ: 2023 թվականի փետրվարի 1-ին «Fitch Ratings»-ը Բանկին շնորհել է շնորհել է «B» երկարաժամկետ արտարժույթով թողարկողի դեֆոլտի վարկանիշ (IDR)՝ կայուն հեռանկարով և «b» կենսունակության վարկանիշ (VR), իսկ փետրվարի 22-ին բարելավել է Բանկի վարկանիշի հեռանկարը «Կայուն»-ից «Դրական»-ի և վերահաստատել արտարժույթով երկարաժամկետ թողարկողի դեֆոլտի B կարգի վարկանիշը (Long-Term Foreign-Currency Issuer Default Rating (IDR)): Իրականացվել է բանկի սովորական բաժնետոմսերի բաժանում՝ 1 բաժնետոմսը 5 բաժնետոմս համամասնությամբ (համապատասխանաբար անվանական արժեքը 10,400 դրամից դարձել է 2,080 դրամ): Ասիական Զարգացման Բանկի կողմից կազմակերպվող առևտրի ֆինանսավորման գծով իններորդ տարեկան մրցանակաբաշխության շրջանակում Բանկին շնորհվեց «2023թ. առաջատար գործընկեր բանկ Հայաստանում» մրցանակը: «Visa» միջազգային վճարահաշվարկային համակարգի կողմից Բանկին շնորհվեց «Բացառիկ պրոդուկտներ թողարկող» մրցանակը:

2024թ. Բանկի Կանոնադրական կապիտալը համալրվել է 2,669,655.0 հազ. դրամով, որի արդյունքում կանոնադրական կապիտալը 15.05.2024թ. դրությամբ կազմել է 30,801,894,720 դրամ: 2024 թվականի փետրվարին «Fitch Ratings» միջազգային վարկանշային գործակալությունը բարելավել է Բանկի արտարժույթով երկարաժամկետ թողարկողի դեֆոլտի վարկանիշը (Long-term Issuer Default Rating (IDR)) «B»-ից դարձնելով «B+»՝ կայուն հեռանկարով: Միաժամանակ բարելավվել է նաև Բանկի կենսունակության վարկանիշը (Viability Rating – VR)՝ «b»-ից «b+»-ի:

Բանկին տրված լիցենզիաները և արտոնագրերն անժամկետ են:

7. ԲԱՆԿԻ ԿԱՊԻՏԱԼ ՌԵՍՈՒՐՍՆԵՐԸ (ՊԱՍԻՎՆԵՐԸ)

1) տեղեկատվություն բանկի սեփական կապիտալի մասին և ընթացիկ և ոչ ընթացիկ պարտավորությունների մասին,

Բանկի պասիվները 31.12.2023թ. դրությամբ կազմել են 464,897.1 մլն. դրամ, որի 13.0%-ը կամ 60,465.7 մլն դրամը կազմում է սեփական կապիտալը, իսկ 87.0%-ը ընդամենը պարտավորությունները:

Սեփական կապիտալի 46.5%-ը կամ 28,132.2 մլն դրամը կազմել է կանոնադրական կապիտալը, 3.8%-ը կամ 2,265.1 մլն դրամը՝ էմիսիոն եկամուտը, 6.5%-ը կամ 3,952.0 մլն դրամը՝ գլխավոր պահուստը, 10.8%-ը կամ 6,517.0 մլն դրամը՝ վերագնահատման պահուստները և 32.4%-ը կամ 19,599.4 մլն դրամը՝ չբաշխված շահույթը:

Ընդամենը պարտավորությունների խոշորագույն հոդվածները հաճախորդների նկատմամբ պարտավորություններն են և բանկերից, ՀՀ ԿԲ-ից ու այլ ֆինանսական կազմակերպություններից ներգրավված միջոցները, բանկի կողմից թողարկված արժեթղթերը, ստորադաս փոխառությունները, որոնք կազմել են ընդամենը պարտավորությունների համապատասխանաբար 45.5%-ը կամ 183,942.3 մլն դրամ, 47.7%-ը կամ 192,804.3 մլն դրամ, 2.8%-ը կամ 11,295.3 մլն դրամ և 2.4%-ը կամ 9,679.5 մլն դրամ:

Բանկը իր եռամսյակային միջանկյալ և տարեկան հաշվետվությունները հրապարակում է բանկի ինտերնետային կայքի՝ www.aeb.am, «Հաշվետվություններ» բաժնում, որտեղից կարելի է սեփական կապիտալի և ընդամենը պարտավորությունների մասին առավել ընդգրկուն տեղեկատվություն ստանալ:

2) բանկի դրամական հոսքերի առաջացման աղբյուրները և գումարները, ինչպես նաև ազատ ոճով նկարագրվում են այդ դրամական հոսքերը,

Բանկի դրամական հոսքերը գոյանում են նրա հիմնական գործունեությունից, այն է վարկերի տրամադրում, ավանդների ներգրավում, արժեթղթերի առք ու վաճառք, արտարժույթի առք ու վաճառք, վճարահաշվարկային ծառայությունների մատուցում, փոխանցումներ և այլն:

Բանկի 2023թ. դրամական հոսքերի հիմնական գումարներն արտացոլված են ստորև.

հազ. դրամ

Անվանում	2022	2023
Դրամական միջոցների հոսքեր նախքան գործառնական ակտիվներում և պարտավորություններում փոփոխությունները	12,128,657	11,549,730
Գործառնական գործունեության համար օգտագործված զուտ դրամական միջոցներ	(11,078,630)	(3,536,867)
Ներդրումային գործունեության համար օգտագործված զուտ դրամական միջոցներ	(6,753,943)	(13,215,658)
Ֆինանսական գործունեությունից ստացված զուտ դրամական միջոցներ	31,860,314	18,483,378
Դրամական միջոցների զուտ աճ	14,027,741	1,730,853
Դրամական միջոցներ ժամանակաշրջանի սկզբի դրությամբ	63,399,890	69,081,631
Արժեզրկման պահուստում փոփոխությունների ազդեցությունը դրամական միջոցների վրա	(18,452)	20,186
Արտարժույթի փոխարկման ազդեցությունը դրամական միջոցների վրա	(8,327,548)	736,515
Դրամական միջոցներ ժամանակաշրջանի վերջի	69,081,631	71,569,317

դրույթամբ		
-----------	--	--

Բանկը իր եռամսյակային միջանկյալ և տարեկան հաշվետվությունները հրապարակում է բանկի ինտերնետային կայքի՝ www.aeb.am, «Հաշվետվություններ» բաժնում, որտեղից կարելի է դրամական հոսքերի մասին առավել ընդգրկուն տեղեկատվություն ստանալ:

10. ԶԱՐԳԱՑՄԱՆ ՎԵՐՋԻՆ ՄԻՏՈՒՄՆԵՐԸ

Բանկի մատուցած ծառայությունների ծավալների աճի կամ նվազման միտումները, դրանց ինքնարժեքի և վաճառքի գների միտումները վերջին հաշվետու ֆինանսական տարվա ավարտից մինչև ազդագրի ներկայացման օրն ընկած ժամանակահատվածի համար: Ներկայացվում են միայն այն միտումները, որոնք ըստ բանկի էական են և (կամ) ողջամիտ ներդրողը կկարևորեր ներդրումային որոշումներ կայացնելիս:

Նախորդ հաշվետու տարվա վերջի համեմատ, Բանկի կողմից մատուցված ծառայությունների ծավալների և ծառայությունների սակագների փոփոխությունները պայմանավորված են տնտեսության ներքին և արտաքին հատվածներում ընթացող փոփոխություններով, մրցակիցների կողմից համանման պորդուկտների գծով առաջարկվող սակագներով, ինչպես նաև Բանկի մրցակցային դիրքի ամրապնդման և առաջխաղացման հնարավորություններով:

Ողջամիտ ներդրողի ներդրումային որոշման կայացման նպատակով՝ Բանկը ներկայացնում է 2023թ. ակտիվապասիվային ցուցանիշների և շահույթի ծավալները, որոնք արտացոլում են Բանկի կառավարման մարմինների կողմից ռազմավարության իրականացման արդյունավետությունը:

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացվում են Բանկի ակտիվապասիվային հիմնական ցուցանիշները և շահույթը.

(հազ. դրամ)

Միջոցների ներգրավում	31.12.2021	31.12.2022	31.12.2023	Աճ/նվազում 31.12.2023- 31.12.2022	
				դրամ	%
Պարտավորություններ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	165,658,474	185,332,374	192,804,277	7,471,903	4.0
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	135,948,859	156,197,592	183,942,323	27,744,731	17.8
Ստորադաս փոխառություն	3,605,469	3,971,329	9,679,494	5,708,165	143.7
Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	6,107,897	8,517,115	11,295,283	2,778,168	32.6

(հազ. դրամ)

Միջոցների տեղաբաշխում	31.12.2021	31.12.2022	31.12.2023	Աճ/նվազում 31.12.2023- 31.12.2022	
				դրամ	%
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխառություններ	220,889,139	259,413,495	291,399,069	31,985,574	12.3
Ներդրումային արժեթղթեր	42,807,297	47,378,854	60,205,728	12,826,874	27.1

(հազ. դրամ)

	2021	2022	2023	Աճ/նվազում 2023-2022
--	------	------	------	-------------------------

				դրամ	%
Շահույթ	2,956,439	7,111,817	4,740,088	-2,371,729	-33.3

Բացի վերը բերված ֆինանսական ցուցանիշները, Բանկը որպես հաշվետու թողարկող, իր արժեթղթերի սեփականատերերին է ներկայացնում նաև եռամսյակային և տարեկան հաշվետվություններ, որոնք տեղադրված են բանկի ինտերնետային կայքի՝ www.aeb.am՝ **«Սեփականատերեր»** բաժնում:

15. ԱՇԽԱՏԱԿԻՑՆԵՐԸ

2) հնարավորինս թարմ տեղեկատվություն բանկի կառավարման մարմնի յուրաքանչյուր անդամին պատկանող՝ բանկի բաժնային արժեթղթերի և այդ արժեթղթերի նկատմամբ օպցիոնների առկայության մասին՝ նշելով նրանցից յուրաքանչյուրին պատկանող արժեթղթերի դասը, քանակը, տոկոսը ընդհանուրի մեջ և այլն,

Ա.Ա.Հ.	Պաշտոն	Մասնակցության չափը բանկի կանոնադրական կապիտալում
Սուքիասյան Սարիբեկ Ալբերտի	Խորհրդի նախագահ	արժեթղթերի դասը (տեսակը)՝ սովորական բաժնետոմս (բաժնային արժեթուղթ) արժեթղթերի քանակը՝ 3,435,967 հատ տոկոսը ընդհանուրի մեջ՝ 29.25% արժեթղթերի դասը (տեսակը)՝ արտոնյալ բաժնետոմս (բաժնային արժեթուղթ) արժեթղթերի քանակը՝ 211,905 հատ տոկոսը ընդհանուրի մեջ՝ 49.91%
Խաչատրյան Արամ Դավիթի	Խորհրդի նախագահի տեղակալ	արժեթղթերի դասը (տեսակը)՝ սովորական բաժնետոմս (բաժնային արժեթուղթ) արժեթղթերի քանակը՝ 2,120 հատ տոկոսը ընդհանուրի մեջ՝ 0.018%
Հայրապետյան Ռուբեն Աշոտի	Խորհրդի անդամ	արժեթղթերի դասը (տեսակը)՝ սովորական բաժնետոմս (բաժնային արժեթուղթ) արժեթղթերի քանակը՝ 690 հատ տոկոսը ընդհանուրի մեջ՝ 0.006%
Պետրոսյան Լուիզա Աշոտի	Խորհրդի անդամ, Խորհրդի քարտուղար	արժեթղթերի դասը (տեսակը)՝ սովորական բաժնետոմս (բաժնային արժեթուղթ) արժեթղթերի քանակը՝ 1,375 հատ տոկոսը ընդհանուրի մեջ՝ 0.012%
Պեր Ֆիշեր	Խորհրդի անդամ	-
Սուվարյան Հրանտ Ռաֆիկի	Խորհրդի անդամ	-
Առաքելյան Արտակ Արմենակի	Գործադիր տնօրեն, (Վարչության նախագահ)	արժեթղթերի դասը (տեսակը)՝ սովորական բաժնետոմս (բաժնային արժեթուղթ) արժեթղթերի քանակը՝ 1,565 հատ տոկոսը ընդհանուրի մեջ՝ 0.013%
Հարությունյան Արտաշես Ենոքի	Ֆինանսական գծով տնօրենի տեղակալ (Վարչության նախագահի տեղակալ)	արժեթղթերի դասը (տեսակը)՝ սովորական բաժնետոմս (բաժնային արժեթուղթ) արժեթղթերի քանակը՝ 1,045 հատ տոկոսը ընդհանուրի մեջ՝ 0.009%
Բադալյան Ռուբեն Անատոլիի	Գործառնական գծով տնօրենի տեղակալ (Վարչության նախագահի տեղակալ)	-

Չիչյան Օնիկ Գևորգի	Կորպորատիվ և մանրածախ բիզնեսի գծով տնօրենի տեղակալ (Վարչության նախագահի տեղակալ)	-
Մանրիկյան Աստղիկ Մեսրոպի	Միջազգային և զարգացման գծով տնօրենի տեղակալ (Վարչության նախագահի տեղակալ)	արժեթղթերի դասը (տեսակը) ՝ սովորական բաժնետոմս (բաժնային արժեթուղթ) արժեթղթերի քանակը ՝ 1,565 հատ տոկոսը ընդհանուրի մեջ ՝ 0.013%
Փիլոսյան Արփինե	Տեխնոլոգիաների գծով տնօրենի տեղակալ Վարչության նախագահի տեղակալ	արժեթղթերի դասը (տեսակը) ՝ սովորական բաժնետոմս (բաժնային արժեթուղթ) արժեթղթերի քանակը ՝ 985 հատ տոկոսը ընդհանուրի մեջ ՝ 0.008%
Գալստյան Նոնա Կոլյայի	Գլխավոր հաշվապահի, Վարչության անդամի ժ/պ	արժեթղթերի դասը (տեսակը) ՝ սովորական բաժնետոմս (բաժնային արժեթուղթ) արժեթղթերի քանակը ՝ 325 հատ տոկոսը ընդհանուրի մեջ ՝ 0.003%
Ավետիսյան Հայկ Միշայի	Ռազմավարության և մեթոդաբանության վարչության պետ Վարչության անդամ	արժեթղթերի դասը (տեսակը) ՝ սովորական բաժնետոմս (բաժնային արժեթուղթ) արժեթղթերի քանակը ՝ 1,480 հատ տոկոսը ընդհանուրի մեջ ՝ 0.013%
Ջհանգիրյան Վրեժ Գագիկի	Իրավաբանական վարչության պետ Վարչության անդամ	-
Բաբայան Կարեն Նորիկի	Ռիսկերի կառավարման վարչության պետ Վարչության անդամ	-

16. ԽՈՇՈՐ ԲԱԺՆԵՏԵՐԵՐԸ ԵՎ ՀՍԿՈՂ ԱՆՁԻՆՔ

1) այնքանով, որքանով հայտնի է բանկին, խոշոր բաժնետերերի (բացառությամբ թողարկողի կառավարման մարմինների անդամների) անունը, ազգանունը, նրանցից յուրաքանչյուրի մասնակցության չափը: Եթե չկան խոշոր բաժնետերեր, ապա առանձին նշել այդ փաստը,

Բանկի խոշոր բաժնետերերն են.

Սուքիասյան Խաչատուր՝ մասնակցությունը սովորական բաժնետոմսերում՝ 12.85%,
մասնակցությունը արտոնյալ բաժնետոմսերում՝ 23.55%

Սուքիասյան Էդուարդ՝ մասնակցությունը սովորական բաժնետոմսերում՝ 13.32%,
մասնակցությունը արտոնյալ բաժնետոմսերում՝ 18.84%

3) այնքանով, որքանով հայտնի է բանկին, տեղեկատվություն այն մասին, թե արդյո՞ք բանկն ուղղակիորեն կամ անուղղակիորեն գտնվում է հսկողության տակ: Եթե այո, ապա նշել հսկողների անվանումը (անունը, ազգանունը) և նույնականացման համար անհրաժեշտ այլ տեղեկատվություն, հսկողության բնույթը (ինչի հիման վրա է այդ անձը (անձինք) հսկում բանկին):

«Արժեթղթերի շուկայի մասին» ՀՀ օրենքի իմաստով «ՀԱՅԷԿՈՆՈՄԲԱՆԿ» ԲԲԸ-ն գտնվում է.

1. Սուքիասյանների ընտանիքի ուղղակի հսկողության տակ, քանի որ նրանք հանդիսանում են «ՀԱՅԷԿՈՆՈՄԲԱՆԿ» ԲԲԸ-ի սովորական բաժնետոմսերի 74.29%-ի, արտոնյալ բաժնետոմսերի 92.3%-ի սեփականատեր.

Սուքիասյան Սարիբեկ՝ մասնակցությունը սովորական բաժնետոմսերում՝ 29.25%,
մասնակցությունը արտոնյալ բաժնետոմսերում՝ 49.91% (ք. Երևան, Չավարյան 6, բն. 1-5),

Սուքիասյան Խաչատուր՝ մասնակցությունը սովորական բաժնետոմսերում՝ 12.85%,
մասնակցությունը արտոնյալ բաժնետոմսերում՝ 23.55% (ք. Երևան, Չավարյան 6, բն. 1-5),

Սուքիասյան Էդուարդ՝ մասնակցությունը սովորական բաժնետոմսերում՝ 13.32%,
մասնակցությունը արտոնյալ բաժնետոմսերում՝ 18.84% (ք. Երևան, Չավարյան 6, բն. 1-5),

Այլ՝ մասնակցությունը սովորական բաժնետոմսերում՝ 18.87%

17. ՓՈԽԿԱՊԱԿՑՎԱԾ ԱՆՁԱՆՑ ՀԵՏ ԳՈՐԾԱՐՔՆԵՐԸ

Համաձայն ՀՀՄՍ 24 «Կապակցված կողմերի բացահայտում» կողմերը համարվում են կապակցված, եթե նրանցից մեկը կարող է վերահսկել մյուսին կամ նշանակալի ազդեցություն ունենալ մյուսի վրա՝ ֆինանսական և գործառնական որոշումներ կայացնելիս: Ներկայացվող հաշվետվությունների առումով Բանկի կապակցված կողմերն են՝ նրա բաժնետերերը, ղեկավար անձնակազմի անդամները, ինչպես նաև նրանց հետ կապակցված անձիք և նրանց կողմից վերահսկվող կազմակերպությունները:

Բանկի ուղղակի նշանակալից մասնակից է հանդիսանում Սուքիասյանների ընտանիքը, որը և իրականացնում է Բանկի վերահսկողությունը:

Բանկն իր գործունեության ընթացքում ներգրավված է լինում կապակցված կողմերի հետ մի շարք գործարքներում: Այդ գործարքները ներառում են վարկերը, ավանդները և այլն: Նշված գործարքները իրականացվել են՝ շուկայում գործող պայմաններից և տոկոսադրույքներից ելնելով:

Գործարքների ծավալները, մնացորդները տարվա վերջի դրությամբ և տարվա եկամուտ և ծախսերը հետևյալն են:

Հազար ՀՀ դրամ

	2023		2022	
	Բաժնետերեր և կապակց- ված կողմեր	Գնկավար անձնակազմը և կապակցված կողմեր	Բաժնետերեր և կապակց- ված կողմեր	Գնկավար անձնակազմը և կապակցված կողմեր
<i>Ֆինանսական փինակի մասին հաշվետվություն</i>				
<i>Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխառություններ</i>				
Վարկի մնացորդը 1 հունվարի դրությամբ, համախառն	6,895,807	418,212	4,604,405	409,763
Տարվա ընթացքում տրամադրված վարկեր	3,268,289	1,432,483	3,706,457	431,670
Տարվա ընթացքում մարված վարկեր	(2,780,797)	(1,423,067)	(1,415,055)	(423,221)
Վարկի մնացորդը դեկտեմբերի 31 դրությամբ, համախառն	7,383,299	427,628	6,895,807	418,212
Արժեզրկումից պահուստ	(10,008)	(1,860)	(49,878)	(1,199)
Մնացորդը դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	7,373,291	425,768	6,845,929	417,013
<i>Պատասխանատվություններ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ</i>				
Հունվարի 1-ի դրությամբ	227,716	-	209,297	-
Տարվա ընթացքում ստացված	14,320,652	-	14,056,011	-
Տարվա ընթացքում վճարված	(14,271,415)	-	(14,037,592)	-
Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	276,953	-	227,716	-
<i>Պատասխանատվություններ հաճախորդների նկատմամբ</i>				
Հունվարի 1-ի դրությամբ	3,489,963	598,712	2,422,509	685,922
Տարվա ընթացքում ստացված ավանդներ	39,195,334	3,480,660	33,550,320	3,084,584
Տարվա ընթացքում վճարված ավանդներ	(39,314,217)	(3,373,852)	(32,482,866)	(3,171,794)
Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	3,371,080	705,520	3,489,963	598,712
<i>Ստորադաս փոխառություններ</i>				
Հունվարի 1-ի դրությամբ	1,407,315	-	482,788	-
Տարվա ընթացքում ստացված փոխառություններ	6,685,086	-	1,129,620	-
Տարվա ընթացքում վճարված փոխառություններ	(1,054,381)	-	(205,093)	-
Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	7,038,020	-	1,407,315	-
Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	-	144,532	-	103,993
Տրամադրված երաշխիքներ	98,652	-	258,929	-

Հազար ՀՀ դրամ

	2023		2022	
	Բաժնետերեր և կապակց- ված կողմեր	Ղեկավար անձնակազմը և կապակցված կողմեր	Բաժնետերեր և կապակց- ված կողմեր	Ղեկավար անձնակազմը և կապակցված կողմեր
<i>Ծախսերի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվություն</i>				
Տոկոսային և նմանատիպ եկամուտներ	694,139	46,538	562,902	42,966
Տոկոսային և նմանատիպ ծախսեր	498,567	36,573	177,029	23,151
(Պարաբային կորուստների գծով ծախս)/ծախսի հակադարձում	39,870	(661)	(17,098)	(59)
Գովազդային ծախսեր	52,500	-	53,400	-
Ապահովագրության գծով ծախսեր	180,239	-	153,310	-
Ֆինանսական վարձակալության գծով ծախսեր	456,001	-	381,001	-
Գործուղման ծախսեր	12,471	19,470	10,504	20,305
Այլ ծախսեր	891,513	15,717	236,129	24,343

Բանկի հետ կապված անձանց տարվա ընթացքում տրամադրված վարկերը վճարման են ենթակա 1-ից 10 տարիների ընթացքում և դրանց տոկոսադրույքը կազմում է 5.5-21.5%:

Ղեկավար անձնակազմի գծով կատարված փոխհատուցումները հետևյալն են.

Հազար ՀՀ դրամ	2023	2022
Աշխատավարձ և պարգևատրումներ	1,121,777	907,309
Ընդամենը ղեկավար անձնակազմի գծով կատարված փոխհատուցումներ	1,121,777	907,309

18. ՏԵՂԵԿԱՏՎՈՒԹՅՈՒՆ ԲԱՆԿԻ ԱԿՏԻՎՆԵՐԻ ԵՎ ՊԱՐՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ, ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ՎԻՃԱԿԻ, ԵԿԱՄՈՒՏՆԵՐԻ ԵՎ ԾԱԽՍԵՐԻ ՄԱՍԻՆ

2) Միջանկյալ ֆինանսական տեղեկատվություն

Եթե ազդագիրը գրանցման է ներկայացվում վերջին հաշվետու տարվա (որի համար ներկայացվել են անկախ աուդիտորական եզրակացությամբ հաստատված տարեկան

Ֆինանսական հաշվետվություններ) վերջին օրվանից սկսած 9 ամիս հետո, ապա ազդագրում ներկայացվում են միջանկյալ ֆինանսական հաշվետվություններ (եռամսյակային կամ կիսամյակային՝ կախված թողարկողի ցանկությունից), որոնք ծածկում են տարվա սկզբից առնվազն 6 ամիս ժամանակաշրջան: Այս միջանկյալ ֆինանսական հաշվետվությունները կարող են լինել առանց աուդիտորական եզրակացության:

Չկան

3) Բանկի ֆինանսական վիճակի էական փոփոխությունները.

Ազդագրում ներառված վերջին (ամենաթարմ) ֆինանսական հաշվետվության վերջին օրվանից մինչև ազդագիրը գրանցման ներկայացնելու օրն ընկած ժամանակահատվածում թողարկողի ֆինանսական վիճակի էական փոփոխություն տեղի չի ունեցել:

(հազ. դրամ)

ՑՈՒՑԱՆԻՇՆԵՐ		31.12.2023	31.03.24
1	Ընդհանուր ակտիվներ	464,897,091	471,424,247
2	Ընդհանուր պարտավորություններ	404,431,368	405,396,671
3	Սեփական կապիտալ	60,465,723	66,027,576
4	Շահույթ նախքան շահութահարկով հարկումը	6,777,190	2,197,031
5	Զուտ տոկոսային եկամուտ (տոկոսային եկամուտ-տոկոսային ծախս)	15,563,290	4,772,465

19. ԼՐԱՑՈՒՑԻՉ ՏԵՂԵԿԱՏՎՈՒԹՅՈՒՆ

1) Կանոնադրական կապիտալը

Տեղեկատվությունը 15.05.2024թ. դրությամբ.

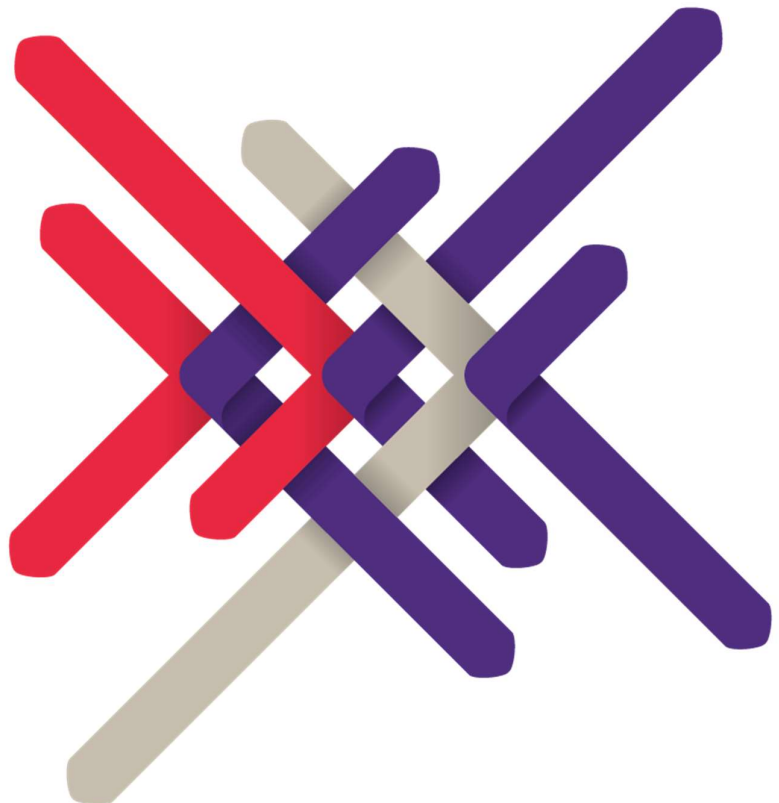
- ա. կանոնադրական կապիտալի մեծությունը՝ 30,801,894,720 դրամ,
- բ. հայտարարված բաժնետոմսերի քանակը՝ 10,000,000 հատ սովորական բաժնետոմս, 228,479 հատ արտոնյալ բաժնետոմս
- գ. թողարկված և լրիվ վճարված բաժնետոմսերի քանակը՝ 11,746,584 հատ սովորական բաժնետոմս, 424,600 հատ արտոնյալ բաժնետոմս, թողարկված, բայց ոչ լրիվ վճարված բաժնետոմսերի քանակը՝ 0,
- դ. մեկ սովորական բաժնետոմսի անվանական արժեքը՝ 2,080 ՀՀ դրամ, արտոնյալ բաժնետոմսի անվանական արժեքը՝ 15,000 ՀՀ դրամ,
- ե. բանկին կամ նրա դուստր ընկերությանը պատկանող՝ բանկի թողարկած բաժնետոմսերի քանակը՝ 0:

**Պատմական ֆինանսական ժամանակաշրջանի համար անկախ աուդիտորական
եզրակացությամբ հաստատված տարեկան ֆինանսական հաշվետվությունները, անկախ
աուդիտորական եզրակացությունը**

Ֆինանսական հաշվետվություններ և
Անկախ աուդիտորի եզրակացություն

«ՀԱՅԷԿՈՆՈՍԲԱՆԿ» ԲԱՑ ԲԱԺՆԵՏԻՐԱԿԱՆ
ԸՆԿԵՐՈՒԹՅՈՒՆ

31 դեկտեմբերի 2023թ.

Բովանդակություն

Անկախ աուդիտորի եզրակացություն	3
Շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի մասին հաշվետվություն	8
Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվություն	10
Սեփական կապիտալում փոփոխությունների մասին հաշվետվություն	12
Դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվություն	14
Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ	16

Անկախ աուդիտորի եզրակացություն

Գրանթ Թորնթոն ՓԲԸ

ՀՀ, ք. Երևան 0015

Երևան Պլազա

Բիզնես Կենտրոն

Գրիգոր Լուսավորիչ 9

Հ. + 374 10 500 964

Ֆ. + 374 10 500 961

Grant Thornton CJSC

Yerevan Plaza Business Center

9 Grigor Lusavorich street

0015 Yerevan, Armenia

T + 374 10 500 964

F + 374 10 500 961

«ՀԱՅԷԿՈՆՈՄԲԱՆԿ» ԲԱՑ ԲԱԺՆԵՏԻՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹՅԱՆ Բաժնետերերին.

Կարծիք

Մենք աուդիտի ենք ենթարկել «ՀԱՅԷԿՈՆՈՄԲԱՆԿ» ԲԱՑ ԲԱԺՆԵՏԻՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹՅԱՆ ֆինանսական հաշվետվությունները, որոնք ներառում են 2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունը, ինչպես նաև այդ ամսաթվին ավարտված տարվա շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի մասին հաշվետվությունը, սեփական կապիտալում փոփոխությունների մասին հաշվետվությունը և դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվությունը, ինչպես նաև ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրությունները, ներառյալ հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության էական մասերի վերաբերյալ համառոտագիրը:

Մեր կարծիքով՝ կից ֆինանսական հաշվետվությունները տալիս են Բանկի՝ 2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ֆինանսական վիճակի և նույն ամսաթվին ավարտված տարվա ֆինանսական արդյունքների ու դրամական հոսքերի ճշմարիտ և իրական պատկերը՝ համաձայն ֆինանսական հաշվետվությունների միջազգային ստանդարտների (ՖՀՄՍ-ներ):

Կարծիքի հիմքեր

Մենք աուդիտն անցկացրել ենք աուդիտի միջազգային ստանդարտներին (ԱՄՍ-ներ) համապատասխան: Այդ ստանդարտներից բխող մեր պատասխանատվությունը լրացուցիչ նկարագրված է մեր եզրակացության՝ «Աուդիտորի պատասխանատվությունը ֆինանսական հաշվետվությունների աուդիտի համար» բաժնում: Մենք անկախ ենք Բանկից՝ համաձայն Հաշվապահների էթիկայի միջազգային ստանդարտների խորհրդի կողմից հրապարակված «Պրոֆեսիոնալ հաշվապահի էթիկայի կանոնագրքի» (ՀԷՄՍԽ կանոնագիրք) և էթիկայի համապատասխան պահանջների, որոնք կիրառելի են ֆինանսական հաշվետվությունների մեր աուդիտի նկատմամբ Հայաստանի Հանրապետությունում, և կատարել ենք էթիկայի գծով մեր այլ պարտականությունները՝ էթիկայի նշված պահանջների համաձայն: Մենք համոզված ենք, որ մեր կողմից ձեռք բերված աուդիտորական ապացույցները բավարար և համապատասխան հիմք են հանդիսանում մեր կարծիքն արտահայտելու համար:

Աուդիտի առանցքային հարցեր

Աուդիտի առանցքային հարցերն այն հարցերն են, որոնք, մեր մասնագիտական դատողության համաձայն, առավել նշանակալի էին ընթացիկ ժամանակաշրջանի ֆինանսական հաշվետվությունների աուդիտի ընթացքում: Այդ հարցերը դիտարկվել են ֆինանսական

հաշվետվությունների՝ որպես մեկ ամբողջություն, մեր աուդիտի համատեքստում և ֆինանսական հաշվետվությունների վերաբերյալ կարծիք ձևավորելու նպատակով: Մենք այդ հարցերի վերաբերյալ առանձին կարծիք չենք տրամադրում:

• *Ակնկալվող պարտքային կորուստների գծով պահուստ*

Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությունների նկարագրությունը ներկայացված է ֆինանսական հաշվետվությունների ծանոթագրություն 4.4-ում, իսկ պարտքային ռիսկի վերլուծությունը՝ ծանոթագրություն 37.1-ում:

Ակնկալվող պարտքային կորուստների գծով պահուստի ձևավորումը համարվում է աուդիտի առանցքային հարց՝ հաճախորդներին տրված վարկերի նշանակալի լինելու, ինչպես նաև արժեզրկման գնահատման հիմքում ընկած ենթադրությունների սուբյեկտիվության պատճառով: Տարբեր դատողությունների և ենթադրությունների կիրառումը կարող է հանգեցնել ակնկալվող պարտքային կորուստների գծով պահուստի գնահատման և ձևավորման էականորեն տարբեր արդյունքների, ինչը կարող է էական ազդեցություն ունենալ Բանկի ֆինանսական արդյունքների վրա:

Դատողությունների առանցքային ոլորտները ներառում են ՖՀՄՍ 9-ի կիրառման ժամանակ արժեզրկման որոշման պահանջների մեկնաբանումը, որը արտացոլվում է Բանկի՝ ակնկալվող պարտքային կորուստների մոդելում, վարկի որակի էական վատթարացման հետ կապված բացահայտումները, նաև ակնկալվող պարտքային կորուստների մոդելում օգտագործված ենթադրությունները, ինչպիսիք են երրորդ կողմի ֆինանսական վիճակը, ակնկալվող ապագա դրամական միջոցների հոսքերն ու կանխատեսվող մակրոտնտեսական գործոնները և լրացուցիչ միջոցներ կիրառելու անհրաժեշտությունը՝ արտացոլելու ընթացիկ կամ ապագա արտաքին գործոնները, որոնք պատշաճ կերպով հաշվի չեն առնվել ակնկալվող պարտքային կորուստների մոդելում:

Արժեզրկման մեթոդոլոգիայի հետ կապված իրականացվել են հետևյալ աուդիտորական ընթացակարգերը.

- Ուսումնասիրվել է Բանկի՝ ՖՀՄՍ 9-ի հիման վրա արժեզրկման պահուստի ձևավորման քաղաքականությունը և համեմատվել է ՖՀՄՍ 9-ի պահանջների հետ:
- Գնահատվել է ակնկալվող պարտքային կորուստների գծով պահուստի որոշման ժամանակ օգտագործվող տեղեկատվության նկատմամբ վերահսկողության համապատասխան գործիքների կառուցվածքը և թեստավորվել է դրանց գործառնական արդյունավետությունը՝ ներառյալ վարկի ձևավորման պահին ստացված գործարքային տվյալները, վարկային որակի շարունակական ներքին գնահատումները, ակնկալվող պարտքային կորուստների մոդելի տվյալների և ինտերֆեյսի պահպանումը:
- Գնահատվել է ակնկալվող պարտքային կորուստների մոդելի նկատմամբ վերահսկողության համապատասխան գործիքների կառուցվածքը և թեստավորվել է դրանց գործառնական արդյունավետությունը՝ ներառյալ մոդելի կառուցումը և հաստատումը, շարունակական վերահսկումը/հավաստիացումը, մոդելի կառավարումը և թվաբանական ճշգրտությունը:
- Ստուգվել է Բանկի՝ պարտքային ռիսկի էական աճի որոշման և ռիսկերի հակվածությունը տարբեր փուլերում դասակարգելու հիմնավորվածությունը:
- Ռիսկերի որոշակի ընտրանքի համար ստուգվել է Բանկի փուլավորման ճշտությունը:
- Գնահատվել և թեստավորվել են մոդելավորման էական ենթադրությունները՝ կենտրոնանալով Բանկի կողմից ընդունված մոդելավորման առանցքային

ենթադրությունների վրա, և պահուստների զգայունությունը մոդելավորման ենթադրությունների փոփոխությունների նկատմամբ:

- Բանկի ղեկավարության կողմից ակնկալվող պարտքային կորուստների հաշվարկներում օգտագործված կանխատեսվող ենթադրությունների հետ կապված քննարկումներ են անցկացվել ղեկավարության հետ, որի ընթացքում ենթադրությունները հաստատվել են՝ օգտագործելով հանրամատչելի տեղեկատվությունը:
- Ուսումնասիրվել են ռիսկերի ընտրանքային օրինակներ և իրականացվել ընթացակարգեր՝ վարկային որակի էական վատթարացման ռիսկերի ժամանակին բացահայտելու և անհատապես գնահատված ռիսկերի գծով ակնկալվող կորուստների հաշվարկը գնահատելու նպատակով:
- Ստուգվել է 2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ակնկալվող պարտքային կորուստների գծով պահուստի հաշվարկում ընդգրկված վարկերի և փոխատվությունների, արտահաշվեկշռային հոդվածների, ներդրումային արժեթղթերի, տեղաբաշխումների և այլ ֆինանսական ակտիվների ամբողջականությունը: Ստուգվել են կիրառված մոդելների տեսական հիմքերը, և թեստավորվել է դրանց մաթեմատիկական ամբողջականությունը:
- Արտաքին աղբյուրներից ստացվող տվյալների մասով վերանայվել է նման տվյալների ընտրության գործընթացը, Բանկի համար դրա տեղին լինելը և նման տվյալների նկատմամբ վերահսկողության ու կառավարման մեխանիզմները:
- Մեր SS ոլորտի մասնագետները ներգրավվել են հատուկ փորձառություն պահանջող ոլորտներում (օրինակ՝ տվյալների հուսալիություն և ակնկալվող պարտքային կորուստների մոդել):
- Գնահատվել է ֆինանսական հաշվետվություններում բացահայտումների ճշգրտությունը:

Այլ տեղեկատվություն

Ղեկավարությունը պատասխանատու է այլ տեղեկատվության համար: Այլ տեղեկատվությունը բաղկացած է Բանկի՝ 2023թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար տարեկան հաշվետվության մեջ ներկայացված տեղեկատվությունից, սակայն չի ներառում ֆինանսական հաշվետվությունները և դրանց վերաբերյալ աուդիտորական եզրակացությունը: Ակնկալվում է, որ տարեկան հաշվետվությունը մեզ հասանելի կլինի սույն աուդիտորական եզրակացության ամսաթվից հետո:

Ֆինանսական հաշվետվությունների վերաբերյալ մեր կարծիքը չի տարածվում այլ տեղեկատվության վրա, և մենք դրանց վերաբերյալ որևէ ձևի հավաստիացման եզրակացություն չենք արտահայտելու:

Ֆինանսական հաշվետվությունների աուդիտի հետ կապված մեր պարտավորությունն է ծանոթանալ վերը նշված այլ տեղեկատվությանը, երբ այն հասանելի լինի մեզ՝ որոշելու համար, թե արդյոք առկա են էական անհամապատասխանություններ այլ տեղեկատվության և ֆինանսական հաշվետվությունների կամ աուդիտի ընթացքում ձեռք բերված մեր գիտելիքների միջև, կամ արդյոք այլ տեղեկատվությունը պարունակում է այլ էական խեղաթյուրումներ:

Ղեկավարության և կառավարման օղակներում գտնվող անձանց պատասխանատվությունը ֆինանսական հաշվետվությունների համար

Ղեկավարությունը պատասխանատու է ՖՀՄՄ-ների համաձայն ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստման և ճշմարիտ ներկայացման և այնպիսի ներքին հսկողության համար, որն ըստ ղեկավարության, անհրաժեշտ է խարդախության կամ սխալի հետևանքով էական խեղաթյուրումներից զերծ ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստումն ապահովելու համար:

Ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստելիս ղեկավարությունը պատասխանատու է Բանկի՝ անընդհատ գործելու կարողությունը գնահատելու համար, համապատասխան դեպքերում անընդհատության հետ կապված հարցերը բացահայտելու և Բանկի գործունեության անընդհատության ենթադրության հիման վրա հաշվետվությունները պատրաստելու համար, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ ղեկավարությունը մտադիր է լուծարել Բանկը, ընդհատել դրա գործունեությունը կամ, երբ չունի այդպես չվարվելու որևէ իրատեսական այլընտրանք:

Կառավարման օղակներում գտնվող անձիք պատասխանատու են Բանկի ֆինանսական հաշվետվողականության գործընթացի վերահսկման համար:

Աուդիտորի պատասխանատվությունը ֆինանսական հաշվետվությունների աուդիտի համար

Մեր նպատակն է ձեռք բերել ողջամիտ հավաստիացում առ այն, որ ֆինանսական հաշվետվությունները բոլոր էական առումներով գերծ են էական խեղաթյուրումներից՝ անկախ դրանց՝ խարդախության կամ սխալի հետևանքով առաջացման հանգամանքից, և ներկայացնել մեր կարծիքը ներառող աուդիտորական եզրակացություն: Ողջամիտ հավաստիացումը բարձր մակարդակի հավաստիացում է, բայց այն չի երաշխավորում, որ ԱՄՄ-ներին համապատասխան իրականացված աուդիտը միշտ կհայտնաբերի էական խեղաթյուրումը, երբ այն առկա է: Խեղաթյուրումները կարող են առաջանալ խարդախության կամ սխալի արդյունքում և համարվում են էական, երբ խելամտորեն կարող է ակնկալվել, որ դրանք առանձին կամ միասին վերցրած կազմեն օգտագործողների՝ այդ ֆինանսական հաշվետվությունների հիման վրա կայացվող տնտեսական որոշումների վրա:

Որպես ԱՄՄ-ներին համապատասխան աուդիտի մաս, աուդիտի ողջ ընթացքում մենք կիրառում ենք մասնագիտական դատողություն և պահպանում ենք մասնագիտական կասկածամտություն: Ի լրումն՝

- Որոշակիացնում և գնահատում ենք խարդախության կամ սխալի հետևանքով ֆինանսական հաշվետվությունների էական խեղաթյուրման ռիսկերը, նախագծում և իրականացնում ենք աուդիտորական ընթացակարգեր՝ այդ ռիսկերին արձագանքելու նպատակով, և ձեռք ենք բերում աուդիտորական ապացույցներ, որոնք բավարար ու համապատասխան հիմք են հանդիսանում մեր կարծիքի համար: Խարդախության պատճառով առաջացած էական խեղաթյուրման չհայտնաբերման ռիսկն ավելի բարձր է, քան սխալի հետևանքով էական խեղաթյուրման չհայտնաբերման ռիսկը, քանի որ խարդախությունը կարող է ներառել հանցավոր համաձայնություն, զեղծարարություն, միտումնավոր բացթողումներ, սխալ ներկայացումներ կամ ներքին հսկողության չարաշահում:
- Ձեռք ենք բերում պատկերացում աուդիտին վերաբերող ներքին հսկողության մասին՝ տվյալ հանգամանքներին համապատասխան աուդիտորական ընթացակարգեր նախագծելու, այլ ոչ թե Բանկի ներքին հսկողության արդյունավետության վերաբերյալ կարծիք արտահայտելու համար:
- Գնահատում ենք հաշվապահական հաշվառման կիրառված քաղաքականության տեղին լինելը, ինչպես նաև ղեկավարության կողմից կատարած հաշվապահական հաշվառման գնահատումների և համապատասխան բացահայտումների ողջամտությունը:
- Եզրահանգումներ ենք կատարում ղեկավարության կողմից հաշվապահական հաշվառման անընդհատության հիմունքի կիրառման տեղին լինելու վերաբերյալ և, հիմնվելով ձեռք բերված աուդիտորական ապացույցների վրա, գնահատում ենք՝ արդյոք առկա է դեպքերի կամ հանգամանքների հետ կապված էական անորոշություն, որը կարող է նշանակալի կասկած հարուցել Բանկի անընդհատ գործելու կարողության վերաբերյալ: Եթե մենք եզրահանգում ենք, որ առկա է էական անորոշություն, ապա մեզանից պահանջվում է աուդիտորի եզրակացությունում ուշադրություն հրավիրել ֆինանսական

հաշվետվությունների համապատասխան բացահայտումներին, կամ, եթե այդպիսի բացահայտումները բավարար չեն, ձևափոխել մեր կարծիքը: Մեր եզրահանգումները հիմնված են մինչև մեր եզրակացության ամսաթիվը ձեռք բերված աուդիտորական ապացույցների վրա: Այնուամենայնիվ, ապագա դեպքերը կամ իրավիճակները կարող են ստիպել Բանկին դադարեցնել անընդհատության հիմունքի կիրառումը:

- Գնահատում ենք ֆինանսական հաշվետվությունների ընդհանուր ներկայացումը, կառուցվածքը և բովանդակությունը, ներառյալ բացահայտումները, ինչպես նաև ֆինանսական հաշվետվությունների հիմքում ընկած գործարքների ու դեպքերի ճշմարիտ ներկայացումը:

Կառավարման օղակներում գտնվող անձանց, ի թիվս այլ հարցերի, հաղորդակցում ենք աուդիտորական առաջադրանքի պլանավորված շրջանակի և ժամկետների, ինչպես նաև աուդիտի ընթացքում հայտնաբերված նշանակալի հարցերի, ներառյալ ներքին հսկողությանը վերաբերող նշանակալի թերությունների մասին:

Կառավարման օղակներում գտնվող անձանց նաև տրամադրում ենք հավաստիացում, որ մենք պահպանել ենք անկախության վերաբերյալ էթիկայի համապատասխան պահանջները, ինչպես նաև նրանց տեղեկացնում ենք բոլոր հարաբերությունների կամ այլ հարցերի մասին, որոնք, ըստ ողջամիտ ենթադրության, կարող են անդրադառնալ մեր անկախության վրա և, որտեղ կիրառելի է, անկախության պահպանմանն ուղղված միջոցառումների վերաբերյալ:

Կառավարման օղակներում գտնվող անձանց հաղորդակցած հարցերից որոշում ենք այն հարցերը, որոնք համարվել են առավել նշանակալի ընթացիկ ժամանակաշրջանի ֆինանսական հաշվետվությունների աուդիտի ընթացքում, և, հետևաբար, աուդիտի առանցքային հարցեր են: Մենք նկարագրում ենք այդ հարցերը մեր աուդիտորական եզրակացությունում, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ օրենքով կամ այլ իրավական ակտերով արգելված է այդպիսի հարցերի հրապարակային բացահայտումը, կամ, երբ խիստ բացառիկ հանգամանքներում մենք որոշում ենք, որ տվյալ հարցը չպետք է ներկայացվի աուդիտորական եզրակացությունում, քանի որ կարող է ողջամտորեն ակնկալվել, որ դրա ներկայացման հետ կապված բացասական հետևանքներն ավելի շատ կլինեն, քան դրա ներկայացմամբ պայմանավորված հանրային օգուտը:

Աուդիտորական առաջադրանքի պատասխանատուն, որի արդյունքում ներկայացվում է սույն աուդիտորական եզրակացությունը՝ Նաիրա Ուլունցն է:

Արմեն Հովհաննիսյան

«Գրանթ Թորնթոն» ՓԲԸ-ի տնօրեն

Նաիրա Ուլունց

Աուդիտի պատասխանատու

29 ապրիլի, 2024թ.

Շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի մասին հաշվետվություն

Հազար ՀՀ դրամ

	Ծանոթ.	2023	2022
Տոկոսային եկամուտ՝ հաշվարկված արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդով	6	39,155,699	32,690,014
Տոկոսային ծախսեր	6	(23,592,409)	(19,818,798)
Զուտ տոկոսային եկամուտներ		15,563,290	12,871,216
Միջնորդավճարների և այլ վճարների տեսքով եկամուտներ	7	5,951,229	4,551,003
Միջնորդավճարների և այլ վճարների տեսքով ծախսեր	7	(2,090,915)	(1,512,407)
Միջնորդավճարների և այլ վճարների գծով զուտ եկամուտ		3,860,314	3,038,596
Զուտ օգուտ շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվներից և պարտավորություններից		129,042	374,451
Զուտ եկամուտ արտարժույթային գործառնություններից	8	2,381,544	3,982,348
Զուտ օգուտ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով իրական արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվների ապաճանանչումից		30,662	30,818
Այլ եկամուտներ	9	700,178	494,070
Պարտքային կորուստների գծով ծախս	10	(1,693,649)	(245,905)
Վնաս պարտքի զիջումից	11	(399,343)	-
Անձնակազմի գծով ծախսեր	12	(6,898,603)	(5,776,068)
Հիմնական միջոցների մաշվածություն	22	(1,929,992)	(1,613,658)
Ոչ նյութական ակտիվների ամորտիզացիա	23	(229,018)	(182,116)
Այլ ծախսեր	13	(4,737,235)	(4,050,258)
Շահույթ մինչև հարկումը		6,777,190	8,923,494
Շահութահարկի գծով ծախս	14	(2,037,102)	(1,811,677)
Տարվա շահույթ		4,740,088	7,111,817

Շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի մասին հաշվետվություն (շարունակություն)

Հազար ՀՀ դրամ	Ծանոթ.	2023	2022
Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունք			
<i>Հոդվածներ, որոնք հետագայում չեն վերադասակարգվում</i>			
<i>շահույթում կամ վնասում</i>			
Հիմնական միջոցների վերագնահատում		4,827,028	-
Չվերադասակարգվող հոդվածներին վերաբերող շահութահարկ		(868,865)	-
Զուտ օգուտ հոդվածներից, որոնք հետագայում չեն վերադասակարգվում շահույթում կամ վնասում		3,958,163	-
<i>Հոդվածներ, որոնք վերադասակարգված են կամ կարող են հետագայում վերադասակարգվել որպես շահույթ կամ վնաս</i>			
<i>Իրական արժեքի պահուստի շարժ (պարտքային գործիքներ)</i>			
Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ներդրումային արժեթղթերի իրական արժեքի զուտ փոփոխություն		1,157,857	(1,084,519)
Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ներդրումային արժեթղթերի իրացումից շահույթին կամ վնասին փոխանցված զուտ օգուտ		(12,847)	(21,343)
Փոփոխություններ ակնկալվող պարտքային կորուստների պահուստում		(109,562)	48,146
Վերադասակարգվող հոդվածներին վերաբերող շահութահարկ		(186,381)	190,389
Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ներդրումային արժեթղթերի գծով զուտ օգուտ/(վնաս)		849,067	(867,327)
Տարվա այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունք՝ առանց շահութահարկի		4,807,230	(867,327)
Ընդամենը տարվա համապարփակ ֆինանսական արդյունք		9,547,318	6,244,490
Մեկ բաժնետոմսին բաժին ընկնող շահույթ	15	0.35	3.21

Շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի մասին հաշվետվությունը պետք է ընթերցվի այս ֆինանսական հաշվետվությունների բաղկացուցիչ մասը կազմող 16-ից մինչև 109-րդ էջերում ներկայացված կից ծանոթագրությունների հետ մեկտեղ:

Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվություն

Հազար ՀՀ դրամ

	Ծանոթ.	31 դեկտեմբերի 2023թ.	31 դեկտեմբերի 2022թ.
<i>Ակտիվներ</i>			
Դրամական միջոցներ	16	71,569,185	69,081,631
Ածանցյալ ֆինանսական ակտիվներ	17	1,326	67
Պահանջներ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	18	5,926,385	11,448,364
Հակադարձ հետգնման պայմանագրեր	19	12,464,832	6,381,390
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ	20	291,399,069	259,413,495
Ներդրումային արժեթղթեր	21	23,546,194	4,125,187
Վաճառքի և հետգնման պայմանագրերով գրավադրված արժեթղթեր	21	36,659,534	43,253,667
Հիմնական միջոցներ	22	17,267,014	12,531,014
Ոչ նյութական ակտիվներ	23	1,054,183	811,161
Այլ ակտիվներ	24	5,009,369	2,293,742
Ընդամենը՝ ակտիվներ		464,897,091	409,339,718
<i>Պարտավորություններ և սեփական կապիտալ</i>			
<i>Պարտավորություններ</i>			
Ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ	17	15,184	1,083
Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	25	11,295,283	8,517,115
Հետգնման պայմանագրեր	19	34,127,375	38,713,408
Պարտավորություններ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	26	158,676,902	146,618,966
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	27	183,942,323	156,197,592
Շահութահարկի գծով ընթացիկ պարտավորություն		1,112,304	806,153
Հետաձգված հարկային պարտավորություն	14	1,187,997	177,446
Ստորադաս փոխառություններ	28	9,679,494	3,971,329
Այլ պարտավորություններ	29	4,394,506	5,226,329
Ընդամենը՝ պարտավորություններ		404,431,368	360,229,421

Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվություն (շարունակություն)

Հազար ՀՀ դրամ		31 դեկտեմբերի, 2023թ.	31 դեկտեմբերի, 2022թ.
<i>Սեփական կապիտալ</i>			
Բաժնետիրական կապիտալ	30	28,132,240	26,652,068
Էմիսիոն եկամուտ		2,265,076	745,223
Գլխավոր պահուստ		3,952,000	3,663,000
Իրական արժեքի պահուստ		(379,408)	(1,228,475)
Այլ պահուստներ		6,896,366	3,112,039
Զբաղիված շահույթ		19,599,449	16,166,442
Ընդամենը՝ սեփական կապիտալ		60,465,723	49,110,297
Ընդամենը՝ պարտավորություններ և սեփական կապիտալ		464,897,091	409,339,718

Ֆինանսական հաշվետվությունները հաստատվել են 2024թ. ապրիլի 29-ին՝

Արտակ Առաքելյան

Գործադիր տնօրեն

Նոնա Գալստյան

Գլխավոր հաշվապահ

Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունը պետք է ընթերցվի այս ֆինանսական հաշվետվությունների բաղկացուցիչ մասը կազմող 16-ից մինչև 109-րդ էջերում ներկայացված կից ծանոթագրությունների հետ մեկտեղ:

Սեփական կապիտալում փոփոխությունների մասին հաշվետվություն

Հազար ՀՀ դրամ

	Բաժնե- տիրական կապիտալ	Էմիսիոն եկամուտ	Գլխավոր պահուստ	Ներդրումային արժեթղթերի իրական արժեքի փոփոխության պահուստ	Հիմնական միջոցների վերագնա- հատման պահուստ	Զբաղիված շահույթ	Ընդամենը
Հաշվեկշիռը 2023թ. Հունվարի 1-ի դրությամբ	26,652,068	745,223	3,663,000	(1,228,475)	3,112,039	16,166,442	49,110,297
Տարվա շահույթ	-	-	-	-	-	4,740,088	4,740,088
<i>Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունք</i>							
Հիմնական միջոցների վերագնահատում	-	-	-	-	4,827,028	-	4,827,028
Հիմնական միջոցների մաշվածությունից պահուստի ճշգրտում	-	-	-	-	(173,836)	173,836	-
Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ներդրումային արժեթղթերի իրական արժեքի գուտ փոփոխություն	-	-	-	1,157,857	-	-	1,157,857
Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ներդրումային արժեթղթերի իրացումից շահույթին կամ վնասին փոխանցված գուտ օգուտ	-	-	-	(12,847)	-	-	(12,847)
Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ներդրումային արժեթղթերի ակնկալվող պարտքային կորուստների պահուստում գուտ փոփոխություններ	-	-	-	(109,562)	-	-	(109,562)
Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքին վերաբերող բաղկացուցիչ մասի շահութահարկ	-	-	-	(186,381)	(868,865)	-	(1,055,246)
Ընդամենը տարվա համապարփակ ֆինանսական արդյունք	-	-	-	849,067	3,784,327	4,913,924	9,547,318
Բաժնետիրական կապիտալի ավելացում	1,480,172	1,519,853	-	-	-	-	3,000,025
Հատկացում պահուստին	-	-	289,000	-	-	(289,000)	-
Շահաբաժիններ բաժնետերերին	-	-	-	-	-	(1,191,917)	(1,191,917)
Ընդամենը սեփականատերերի հետ գործարքներ	1,480,172	1,519,853	289,000	-	-	(1,480,917)	1,808,108
Հաշվեկշիռը 2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	28,132,240	2,265,076	3,952,000	(379,408)	6,896,366	19,599,449	60,465,723

Սեփական կապիտալում փոփոխությունների մասին հաշվետվություն (շարունակություն)

Հազար ՀՀ դրամ

	Բաժնե- տիրական կապիտալ	Էմիսիոն եկամուտ	Գլխավոր պահուստ	Ներդրումային արժեթղթերի իրական արժեքի փոփոխության պահուստ	Հիմնական միջոցների վերագնա- հատման պահուստ	Զբաղիված շահույթ	Ընդամենը
Հաշվեկշիռը 2022թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	26,107,555	289,718	3,481,000	(361,148)	3,214,025	10,513,873	43,245,023
Տարվա շահույթ	-	-	-	-	-	7,111,817	7,111,817
<i>Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունք</i>							
Հիմնական միջոցների մաշվածությունից պահուստի ճշգրտում	-	-	-	-	(101,986)	101,986	-
Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ներդրումային արժեթղթերի իրական արժեքի գուտ փոփոխություն	-	-	-	(1,084,519)	-	-	(1,084,519)
Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ներդրումային արժեթղթերի իրացումից շահույթին կամ վնասին փոխանցված գուտ օգուտ	-	-	-	(21,343)	-	-	(21,343)
Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ներդրումային արժեթղթերի ակնկալվող պարտքային կորուստների պահուստում գուտ փոփոխություններ	-	-	-	48,146	-	-	48,146
Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքին վերաբերող բաղկացուցիչ մասի շահութահարկ	-	-	-	190,389	-	-	190,389
Ընդամենը տարվա համապարփակ ֆինանսական արդյունք	-	-	-	(867,327)	(101,986)	7,213,803	6,244,490
Բաժնետիրական կապիտալի ավելացում	544,513	455,505	-	-	-	-	1,000,018
Հատկացում պահուստին	-	-	182,000	-	-	(182,000)	-
Շահաբաժիններ բաժնետերերին	-	-	-	-	-	(1,379,234)	(1,379,234)
Ընդամենը սեփականատերերի հետ գործարքներ	544,513	455,505	182,000	-	-	(1,561,234)	(379,216)
Հաշվեկշիռը 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	26,652,068	745,223	3,663,000	(1,228,475)	3,112,039	16,166,442	49,110,297

Սեփական կապիտալում փոփոխությունների մասին հաշվետվությունը պետք է ընթերցվի այս ֆինանսական հաշվետվությունների բաղկացուցիչ մասը կազմող 16-ից մինչև 109-րդ էջերում ներկայացված կից ծանոթագրությունների հետ մեկտեղ:

Դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվություն

Հազար ՀՀ դրամ

	2023	2022
<i>Գործառնական գործունեությունից դրամական միջոցների հոսքեր</i>		
Շահույթը նախքան հարկումը	6,777,190	8,923,494
<i>Ճշգրտումներ</i>		
Մաշվածության մասհանումներ	1,929,992	1,613,658
Ամորտիզացիոն մասհանումներ	229,018	182,116
Հիմնական միջոցների և ոչ նյութական ակտիվների օտարումից (օգուտ)/վնաս	48,819	(38,542)
Վնաս պարտքի զիջումից	399,343	-
Ֆինանսական ակտիվների արժեզրկման ծախս	1,693,649	245,905
Արտարժույթի փոխարկումից զուտ վնաս	304,026	809,484
Զուտ օգուտ շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվներից և պարտավորություններից	(129,042)	(374,451)
Զուտ օգուտ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով իրական արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվների ապաճանանչումից	(30,662)	(30,818)
Ստացվելիք տոկոսներ	(683,743)	(450,394)
Վճարվելիք տոկոսներ	1,011,140	1,248,205
<i>Դրամական միջոցների հոսքեր նախքան գործառնական ակտիվներում և պարտավորություններում փոփոխությունները (Ավելացում)/նվազում գործառնական ակտիվներում</i>	11,549,730	12,128,657
Ածանցյալ ֆինանսական ակտիվներ	156,426	474,661
Պահանջներ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	5,754,658	(4,023,750)
Հակադարձ հետգնման պայմանագրեր	(6,022,791)	1,335,923
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ	(33,757,884)	(55,847,123)
Այլ ակտիվներ	217,175	(532,120)
<i>Ավելացում/(նվազում) գործառնական պարտավորություններում</i>		
Հետգնման պայմանագրեր	(4,600,073)	4,591,803
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	26,032,937	31,769,453
Այլ պարտավորություններ	(1,091,399)	84,698
Զուտ դրամական միջոցների հոսքեր օգտագործված գործառնական գործունեության համար մինչև շահութահարկը	(1,761,221)	(10,017,798)
Վճարված շահութահարկ	(1,775,646)	(1,060,832)
Գործառնական գործունեության համար օգտագործված զուտ դրամական միջոցներ	(3,536,867)	(11,078,630)

Դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվություն (շարունակություն)

Հազար ՀՀ դրամ

	2023թ.	2022թ.
<i>Ներդրումային գործունեությունից դրամական միջոցների հոսքեր</i>		
Ներդրումային արժեթղթերի առք	(55,054,703)	(46,446,705)
Ներդրումային արժեթղթերի վաճառք	43,380,939	40,798,970
Հիմնական միջոցների առք	(1,177,789)	(932,603)
Հիմնական միջոցների վաճառք	108,787	126,289
Ոչ նյութական ակտիվների առք	(472,892)	(299,894)
Ներդրումային գործունեության համար օգտագործված զուտ դրամական միջոցներ	(13,215,658)	(6,753,943)
<i>Ֆինանսավորման գործունեությունից դրամական միջոցների հոսքեր</i>		
Բաժնետիրական կապիտալի ավելացում	3,000,025	1,000,018
Կանխավճար բաժնետոմսերի թողարկման համար	168	1,000,022
Պարտավորություններ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	9,762,517	28,494,093
Թողարկած պարտքային արժեթղթերից մուտքեր	6,400,173	7,315,960
Թողարկած պարտքային արժեթղթերից ելքեր	(3,931,116)	(4,362,786)
Վարձակալության գծով պարտավորությունների մարում	(1,001,530)	(809,687)
Ստորադաս փոխառության ստացում	6,007,459	901,918
Ստորադաս փոխառության մարում	(603,524)	(329,948)
Վճարված շահաբաժիններ	(1,150,794)	(1,349,276)
Ֆինանսավորման գործունեությունից ստացված զուտ դրամական միջոցներ	18,483,378	31,860,314
Դրամական միջոցների զուտ աճ	1,730,853	14,027,741
Դրամական միջոցներ ժամանակաշրջանի սկզբի դրությամբ	69,081,631	63,399,890
Արժեզրկման պահուստում փոփոխությունների ազդեցությունը դրամական միջոցների վրա	20,186	(18,452)
Արտարժույթի փոխարկման ազդեցությունը դրամական միջոցների վրա	736,515	(8,327,548)
Դրամական միջոցներ ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ (ծանոթ. 16)	71,569,185	69,081,631
<i>Լրացուցիչ տեղեկատվություն</i>		
Ստացված տոկոսներ	38,471,956	32,239,620
Վճարված տոկոսներ	(22,581,269)	(18,570,593)

Դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվությունը պետք է ընթերցվի այս ֆինանսական հաշվետվությունների բաղկացուցիչ մասը կազմող 16-ից մինչև 109-րդ էջերում ներկայացված կից ծանոթագրությունների հետ մեկտեղ:

Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ

1 Գործունեության բնույթը և ընդհանուր տեղեկություններ

«ՀԱՅԷԿՈՆՈՄԲԱՆԿ» ԲԲԸ (այսուհետ՝ Բանկ) հիմնվել է 1991 թվականին ԽՍՀՄ Բնակարկային հայկական Հանրապետական բանկի (1991-1993թ. «Հայպետարբանկ» ՓԲԸ) հիման վրա և 1995թ. Վերակազմավորվել է որպես բաց բաժնետիրական ընկերության՝ գործելով Հայաստանի Հանրապետության (այսուհետ՝ ՀՀ) օրենսդրության շրջանակներում: Բանկը գրանցվել է ՀՀ կենտրոնական բանկի (այսուհետ՝ ՀՀ ԿԲ) կողմից N 1 արտոնագրային համարով:

Բանկի հիմնական գործունեությունը վարկավորում և ավանդների ընդունումն է, (ՀՀ-ում և արտերկրներ փոխանցումների և փոխարկման գործարքների իրականացումը), ինչպես նաև իրավաբանական և ֆիզիկական անձանց արտարժույթային և այլ բանկային ծառայությունների մատուցումը:

2023 թվականի փետրվարի 22-ին Fitch Ratings-ը բարելավել է Բանկի վարկանշի հեռանկարը «Կայուն»-ից «Դրական»-ի և վերահաստատել արտարժույթով երկարաժամկետ թողարկողի դեֆոլտի B կարգի վարկանիշը (Long-Term Foreign-Currency Issuer Default Rating (IDR)):

2023 թվականի փետրվարի 1-ին Fitch Ratings-ը Բանկին վերահաստատել է արտարժույթով թողարկողի դեֆոլտի «B» երկարաժամկետ վարկանիշը (IDR)՝ կայուն հեռանկարով և «b» կենսունակության վարկանիշը (VR):

2023 թվականի փետրվարի 1-ին Moody's Investors Service-ը («Moody's») բարելավել է Բանկի տեղական արժույթով և արտարժույթով բանկերի ավանդների երկարաժամկետ B1 վարկանիշները և փոխել այդ վարկանիշների կանխատեսումը՝ բացասականից դեպի կայուն:

Միաժամանակ Moody's-ը հաստատել է Բանկի b1 Baseline Credit Assessment (BCA) և ճշգրտված BCA, Not Prime (NP) կարճաժամկետ տեղական և արտարժույթով բանկային ավանդների վարկանիշները, Բանկի Ba3/NP երկարաժամկետ և կարճաժամկետ տեղական արժույթով և արտարժույթով Կոնտրագենտի Ռիսկի վարկանիշները (CRRs) և Ba3(cr)/NP(cr) երկարաժամկետ և կարճաժամկետ Կոնտրագենտի ռիսկի գնահատումները (CR Assessments):

Բանկն ունի 53 մասնաճյուղ և գլխամասային գրասենյակ, որոնց միջոցով իրականացնում է իր գործունեությունը: Բանկի իրավաբանական հասցեն է՝ ք.Երևան, Ամիրյան 23/1:

2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկի աշխատակիցների թիվը կազմում էր 886 (2022թ.-ին՝ 824):

2 Գործարար միջավայր

Հայաստանում իրականացվող քաղաքական և տնտեսական փոփոխությունները, ինչպես նաև իրավական, հարկային և օրենսդրական համակարգերի զարգացումը շարունակական բնույթ են կրում, և Հայաստանի տնտեսության կայունությունը և զարգացումը մեծապես կախված է այս փոփոխություններից:

2022թ. փետրվարից շարունակվող ռուս-ուկրաինական պատերազմը էական ազդեցություն է ունեցել ինչպես հակամարտող երկրների, այնպես էլ համաշխարհային տնտեսության վրա: Շատ առաջատար երկրներ և տնտեսական միություններ հայտարարել են Ռուսաստանի՝ ներառյալ ռուսական բանկերի, այլ կազմակերպությունների և անհատների դեմ տնտեսական խիստ պատժամիջոցների մասին: Պատերազմը դեռ շարունակվում է, բայց արդեն հանգեցրել է

հումանիտար ճգնաժամի և հսկայական տնտեսական կորուստների Ուկրաինայում, Ռուսաստանում և այլ երկրներում:

Չնայած դժվարին մարտահրավերներին՝ Հայաստանի տնտեսությունը դրսևորել և շարունակում է դրսևորել բավականին բարձր դիմադրողականություն շնորհիվ ՀՀ կառավարության և ՀՀ կենտրոնական բանկի կողմից շարունակաբար իրականացվող արդյունավետ մակրոտնտեսական քաղաքականությունների և համարժեք գործողությունների: Տնտեսական աճի և ակտիվության տեմպերը շարունակում են բարձր մնալ՝ պայմանավորված նաև օտարերկրյա քաղաքացիների մեծ ներհոսքով: Օտարերկրյա քաղաքացիների՝ Հայաստանում բիզնես շահեր ունենալու, հիմնելու կամ տնօրինելու իրավունքի սահմանափակումներ չկան: Բիզնեսի գրանցման ընթացակարգերը հիմնականում պարզ են: Օտարերկրյա քաղաքացիների սպասարկման արդյունքում 2022-2023թթ. Հայաստանի բանկերն արձանագրել են միջնորդական գործունեությունից եկամտի զգալի աճ:

2023 թվականի օգոստոսի 25-ին Standard & Poor's-ը բարձրացրել է Հայաստանի վարկային վարկանիշը մինչև «BB-»՝ կայուն կանխատեսմամբ: Moody's-ի Հայաստանի վարկային վարկանիշը վերջին անգամ սահմանվել է «Ba3» մակարդակում՝ կայուն կանխատեսմամբ 2023 թվականի հունիսի 22-ին: Fitch Ratings-ի կողմից Հայաստանի թողարկողի դեֆոլտի վարկանիշը 2023թ-ի հուլիսին «B+»-ից դարձել է «BB-»՝ կայուն կանխատեսմամբ: Միջազգային վարկանիշային գործակալությունների կողմից տրված վարկանիշի բարձրացումն արտացոլում է տնտեսական աճի ուժեղ հեռանկարները, պետական պարտքի կայունացումը միջինից ցածր մակարդակներում, կայուն հարկաբյուջետային կատարողականի հեռանկարը և արտաքին հաշվեկշռի բարելավումը:

Տվյալ ֆինանսական հաշվետվություններն արտացոլում են Բանկի գործունեության վրա՝ Հայաստանի գործարար միջավայրի ազդեցության դեկավարության գնահատականը: Բանկի դեկավարությունը, շարունակաբար վերլուծում է տնտեսական իրավիճակը ներկա միջավայրում: Ապագա տնտեսական և քաղաքական իրավիճակը և վերջիններիս ազդեցությունը Բանկի գործունեության վրա կարող են տարբերվել Բանկի դեկավարության ներկա սպասումներից:

3 Հաշվետվությունների պատրաստման հիմունքները

3.1 Համապատասխանությունը

Սույն ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստվել են համաձայն Ֆինանսական հաշվետվությունների միջազգային ստանդարտների (ՖՀՄՍ), որոնք հաստատվել են Հաշվապահական Հաշվառման Միջազգային Ստանդարտների Խորհրդի (ՀՀՄՍԽ) կողմից և Մեկնաբանությունների՝ հաստատված Ֆինանսական Հաշվետվությունների Մեկնաբանությունների Միջազգային Կոմիտեի կողմից (ՖՀՄՍԿ):

Ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստվել են անընդհատության հիմունքներով, քանի որ դեկավարությունը գտնում է, որ Բանկն ունի համապատասխան ռեսուրսներ տեսանելի ապագայում անընդհատ գործունեություն իրականացնելու համար: Այս գնահատումը կատարելիս դեկավարությունը հաշվի է առել տեղեկատվության լայն շրջանակ, ներառյալ շահութաբերության կանխատեսումը, նորմատիվային կապիտալի պահանջները և ֆինանսավորման կարիքները: Գնահատումը ներառում է նաև ռոջամտորեն հնարավոր անկումային տնտեսական սցենարների և դրանց հնարավոր ազդեցությունների դիտարկումը Բանկի շահութաբերության, կապիտալի և իրացվելիության վրա:

Բանկը պատրաստում է իր հաշվետվությունները ՀՀ գործող օրենսդրության և հաշվապահական հաշվառման միջազգային ստանդարտների պահանջներին համապատասխան: Սույն ֆինանսական հաշվետվությունները հիմնված են Բանկի հաշվառման գրանցումների վրա, որոնք ճշգրտվել և վերադասակարգվել են ՖՀՄՍ-ին համապատասխանեցնելու նպատակով:

3.2 Չափման հիմունքները

Ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստվել են իրական արժեքի սկզբունքի հիման վրա իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող և իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ֆինանսական գործիքների համար: Այլ ֆինանսական ակտիվներն ու պարտավորությունները հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով, իսկ ոչ ֆինանսական ակտիվներն ու պարտավորությունները՝ պատմական արժեքով բացառությամբ, հողի, շինությունների, որոնք ներկայացվել են վերագնահատված գումարով:

3.3 Գործառնական և ներկայացման արժույթ

Բանկի գործառնական արժույթն այն հիմնական տնտեսական միջավայրի արժույթն է, որտեղ գործում է Բանկը: Բանկի գործառնական և ներկայացման արժույթ է հանդիսանում Հայաստանի Հանրապետության դրամը (այսուհետ՝ ՀՀ դրամ), քանի որ այս արժույթն է լավագույն կերպով արտացոլում ֆինանսական հաշվետվությունների հիմքում ընկած իրադարձությունների և Բանկի գործարքների տնտեսական բովանդակությունը: Ֆինանսական հաշվետվությունները ներկայացված են ՀՀ դրամով՝ հազարների ճշտությամբ, եթե այլ բան նշված չէ: ՀՀ սահմաններից դուրս դրամը ազատ փոխարկելի չէ:

3.4 Հաշվապահական հաշվառման էական քաղաքականության փոփոխություններ

ՖՀՄՍ 17 Ապահովագրության պայմանագրեր և ՖՀՄՍ 17 Ապահովագրության պայմանագրերի փոփոխություններ

ՖՀՄՍ 17 «Ապահովագրության պայմանագրեր» (ՖՀՄՍ 17) ուժի մեջ է մտնում 2023 թվականի հունվարի 1-ին կամ դրանից հետո սկսվող հաշվետու ժամանակաշրջանների համար: ՖՀՄՍ 17-ը կիրառվում է ապահովագրական պայմանագրերի բոլոր տեսակների (կյանքի, ոչ կյանքի ապահովագրության և վերապահովագրության) նկատմամբ՝ անկախ դրանք թողարկող կազմակերպությունների տեսակից, ինչպես նաև որոշակի երաշխիքների և ֆինանսական գործիքների նկատմամբ, որոնք ունեն հայեցողական մասնակցության հատկանիշներ: Կիրառվում է բացառությունների սահմանափակ շրջանակ: Բացի ստորև նշված բացառություններից, Բանկը չի հայտնաբերել պայմանագրեր, որոնք հանգեցնում են էական ապահովագրական ռիսկի փոխանցմանը, և հետևաբար, եզրակացրել է, որ ՖՀՄՍ 17-ը էական ազդեցություն չունի 2023 թվականի դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա ֆինանսական հաշվետվությունների վրա:

Այս որոշման շրջանակում Բանկը գնահատել է ապահովագրական ծածկույթ ներառող վարկային քարտերը և նմանատիպ գործիքներ: ՖՀՄՍ 17-ը իր շրջանակից բացառում է վարկային քարտի պայմանագրերը (և այլ նմանատիպ պայմանագրեր, որոնք ապահովում են վարկային կամ վճարման պայմանավորվածություններ), որոնք համապատասխանում են ապահովագրական պայմանագրի սահմանմանը, այն և միայն այն դեպքերում, երբ ընկերությունն առանձին հաճախորդի հետ կապված ապահովագրական ռիսկի գնահատումը չի արտացոլում այդ հաճախորդի հետ պայմանագրի գինը սահմանելիս: Բանկը որոշել է, որ առանձին հաճախորդի հետ կապված ապահովագրական ռիսկը չի գնահատվել պայմանագրերի գինը սահմանելիս, քանի որ այդ գործիքները բոլոր դիմորդներին առաջարկվում են նույն գնով, և, հետևաբար, դրանք ազատված են ՖՀՄՍ 17-ից:

Վարկային պայմանագրերի համար, որոնք համապատասխանում են ապահովագրության պայմանագրի սահմանմանը, բայց ապահովագրական դեպքերի հատուցումը սահմանափակում են այն գումարով, որն այլ կերպ կպահանջվեր պայմանագրով ստեղծված ապահովադրի պարտավորությունը մարելու համար, օրինակ՝ մահվան դեպքում վարկից հրաժարվել, կա ընտրություն՝ կիրառելու կամ ՖՀՄՍ 9 կամ ՖՀՄՍ 17: Այս ընտրությունը կատարվում է պորտֆելի

մակարդակում և անշրջելի է: Բանկը կատարել է նման գործիքները ՖՀՄՍ 9-ով հաշվառելու անշրջելի ընտրություն:

Ֆինանսական երաշխավորության պայմանագրերը, որոնք թողարկողից պահանջում են որոշակի վճարումներ կատարել՝ փոխհատուցելու տիրապետողի կրած վնասները, քանի որ նշված պարտապանը չի կատարում վճարումը ժամանակին, համապատասխանում են ապահովագրության պայմանագրի սահմանմանը: Այնուամենայնիվ, դրանք դուրս են ՖՀՄՍ 17-ի շրջանակից և ներառվում են ՖՀՄՍ 9-ի շրջանակ, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ թողարկողը նախկինում հստակորեն հաստատել է, որ այդպիսի պայմանագրերը համարում է ապահովագրության պայմանագրեր: Երբ ՖՀՄՍ 17-ն ուժի մեջ է մտնում, Բանկը կարող է ընտրել կիրառել ՖՀՄՍ 9-ը կամ ՖՀՄՍ 17-ը: Բանկը անդառնալի ընտրություն է կատարել՝ կիրառելու ՖՀՄՍ 9-ը ֆինանսական երաշխավորության յուրաքանչյուր պայմանագրի համար:

Սկզբնապես ոչ ֆինանսական երաշխիքները դիտարկվում են որպես ապահովագրական պայմանագրեր, քանի որ դրանք կապված են զգալի ապահովագրական ռիսկի հետ, և ապահովագրական դեպքը կարող է հանգեցնել Բանկի կողմից լրացուցիչ գումարների վճարմանը, որոնք նշանակալի են ցանկացած կոնկրետ սցենարի համար և համապատասխանում են ՖՀՄՍ 17 Ապահովագրության Պայմանագրերին: Այնուամենայնիվ, եթե թողարկողը եզրակացնում է, որ չի ընդունել ապահովագրական ռիսկը ապահովադիրից, կամ որ ապահովագրական ռիսկը չի համարվում էական, կամ պայմանագրերն ունեն ապահովագրության իրավական ձև, սակայն ողջ նշանակալի ապահովագրական ռիսկը վերադարձնում են ապահովադիրին՝ չեղարկման ոչ ենթակա և իրավաբանորեն ամրագրված այնպիսի մեխանիզմների միջոցով, որոնք, որպես ապահովագրված կորուստների ուղղակի արդյունք, ճշգրտում են ապահովադիրի կողմից թողարկողին ապագա վճարումները, թողարկողը պետք է հաշվառի այդպիսի երաշխավորության պայմանագիրը որպես փոխատվության հանձնառություն՝ կիրառելով ՖՀՄՍ 9-ը: Բանկը եզրակացրել է, որ թողարկված ոչ ֆինանսական երաշխավորության պայմանագրերը համապատասխանում են փոխատվության հանձնառության սահմանմանը և կիրառում է ՖՀՄՍ 9-ը:

Ներքոհիշյալ նոր ստանդարտներն ու փոփոխությունները, որոնք առաջին անգամ կիրառվել են 2023թ., որևէ էական ազդեցություն չեն ունեցել Բանկի տարեկան ֆինանսական հաշվետվությունների վրա:

- *Մեկ գործարքի հետ կապված ակտիվների և պարտավորությունների հետաձգված հարկ (ՀՀՄՍ 12 փոփոխություններ)*
- *Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության բացահայտում (ՀՀՄՍ 1-ի և ՖՀՄՍ վերաբերյալ գործնական առաջարկներ 2-ի փոփոխություններ)*
- *Հաշվապահական հաշվառման գնահատումների սահմանում (ՀՀՄՍ 8 փոփոխություններ),*
- *Միջազգային հարկային բարեփոխումների օրինակելի կանոններ – երկրորդ բաղադրիչ (ՀՀՄՍ 16 փոփոխություններ)*

3.5 Բանկի կողմից դեռևս չկիրառվող ստանդարտներ և մեկնաբանություններ

Սույն ֆինանսական հաշվետվությունների հաստատման օրվա դրությամբ լույս են տեսել մի շարք նոր ստանդարտներ, գործող ստանդարտների վերաբերյալ փոփոխություններ և մեկնաբանություններ, որոնք դեռևս ուժի մեջ չեն մտել: Բանկը վաղաժամկետ չի ընդունել այդ ստանդարտներից և մեկնաբանություններից որևէ մեկը:

Ղեկավարությունը կանխատեսում է, որ կիրառելի նոր ստանդարտներն ու մեկնաբանությունները կընդունվեն Բանկի կողմից՝ դրանց ուժի մեջ մտնելու օրվան հաջորդող առաջիկա ժամանակաշրջանում:

Ղեկավարության կանխատեսմամբ այս փոփոխությունները էական ազդեցություն չեն ունենա Բանկի ֆինանսական հաշվետվությունների վրա և ներկայացված են ստորև:

- «Պարտավորությունների դասակարգումը որպես ընթացիկ կամ ոչ ընթացիկ» (ՀՀՄՄ 1 փոփոխություններ),
- Վարձակալության գծով պարտավորությունը վաճառք և հետադարձ վարձակալությամբ գործարքներում (ՀՀՄՄ 16 փոփոխություններ),
- Մատակարարման շղթայի ֆինանսավորման մեխանիզմներ (ՀՀՄՄ 7 և ՀՀՄՄ 7 փոփոխություններ),
- Կովենանտով ոչ ընթացիկ պարտավորություններ (ՀՀՄՄ 1 փոփոխություններ)
- Փոխանակելիության բացակայություն (ՀՀՄՄ 21 փոփոխություններ)
ՀՀՄՄ S1-ը նդհանուր պահանջներ կայունության հետ կապված ֆինանսական տեղեկատվության բացահայտման համար և ՀՀՄՄ S2- կլիմայի հետ կապված բացահայտումներ:

4 Հաշվապահական հաշվառման էական քաղաքականություն

Ներկայացվող հաշվապահական քաղաքականությունը կիրառվել է ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստման ընթացքում: Հաշվապահական քաղաքականությունը կիրառվել է հետևողականորեն:

4.1 Եկամուտների և ծախսերի ճանաչում

Եկամուտը ճանաչվում է այն դեպքում, երբ հավանական է, որ տնտեսական օգուտները կհոսեն Բանկ և ստացված եկամուտը կարելի է արժանահավատորեն չափել: Ծախսը ճանաչվում է այն ժամանակ, երբ հավանական է, որ տնտեսական օգուտները կարտահոսեն Բանկից և ծախսը կարելի է արժանահավատորեն չափել: Ստորև ներկայացվող չափանիշները նույնպես պետք է հաշվի առնվեն մինչև եկամուտի ճանաչումը:

Արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդ

Տոկոսային եկամուտը և ծախսը ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը: Արդյունավետ տոկոսադրույքն այն դրույքն է, որը ֆինանսական գործիքի գործողության ակնկալվող ժամկետի համար գնահատված դրամական միջոցների ապագա վճարումները կամ ստացվելիք գումարները զեղչում է ճշգրիտ մինչև՝

- ֆինանսական ակտիվի համախառն հաշվեկշռային արժեքը կամ
- ֆինանսական պարտավորության ամորտիզացված արժեքը:

Ֆինանսական գործիքների, բացառությամբ գնված կամ սկզբնավորված պարտքային առումով արժեզրկված ակտիվների, արդյունավետ տոկոսադրույքը հաշվարկելիս Բանկը գնահատում է ապագա դրամական միջոցների հոսքերը՝ հաշվի առնելով ֆինանսական գործիքի բոլոր պայմանագրային պայմանները, սակայն առանց հաշվի առնելու ակնկալվող պարտքային կորուստը: Գնված կամ սկզբնավորված պարտքային առումով արժեզրկված ֆինանսական ակտիվների համար հաշվարկվում է պարքային ռիսկով ճշգրտված արդյունավետ տոկոսադրույք՝ կիրառելով ապագա դրամական միջոցների հոսքերը՝ ներառյալ ակնկալվող պարտքային կորուստը:

Արդյունավետ տոկոսադրույքի հաշվարկը ներառում է գործարքի հետ կապված ծախսումները և վճարված կամ ստացված բոլոր այն գումարները, որոնք կազմում են արդյունավետ տոկոսադրույքի թաղկացուցիչ մասը: Գործարքի հետ կապված ծախսումները ներառում են այն լրացուցիչ ծախսումները, որոնք ուղղակիորեն վերագրելի են ֆինանսական ակտիվի կամ ֆինանսական պարտավորության ձեռքբերմանը կամ թողարկմանը:

Ամորտիզացված արժեք և համախառն հաշվեկշռային արժեք

Ֆինանսական ակտիվի կամ ֆինանսական պարտավորության ամորտիզացված արժեքն այն գումարն է, որով ֆինանսական ակտիվը կամ ֆինանսական պարտավորությունը չափվում է սկզբնական ճանաչման պահին՝ հանած հիմնական գումարի մարումները, գումարած կամ հանած սկզբնական գումարի և մարման գումարի տարբերության գծով կուտակված ամորտիզացիան՝ հաշվարկված արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդով, և ֆինանսական ակտիվների համար՝ ճշգրտված ակնկալվող պարտքային կորուստի գծով պահուստի մասով: Ամորտիզացված արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվի համախառն հաշվեկշռային արժեքն իրենից ներկայացնում է ֆինանսական ակտիվի ամորտիզացված արժեքը՝ նախքան ակնկալվող պարտքային կորուստի գծով պահուստի մասով ճշգրտումը:

Տոկոսային եկամուտների և ծախսերի հաշվարկ

Տոկոսային եկամտի և ծախսերի հաշվարկում արդյունավետ տոկոսադրույքը կիրառվում է ակտիվի համախառն հաշվեկշռային արժեքի (եթե ակտիվը արժեզրկված չէ) կամ պարտավորության ամորտիզացված արժեքի նկատմամբ:

Այնուամենայնիվ, սկզբնական ճանաչումից հետո արժեզրկված ֆինանսական ակտիվների համար տոկոսային եկամուտը հաշվարկվում է՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույք ֆինանսական ակտիվի գույտ ամորտիզացված արժեքի նկատմամբ: Եթե ակտիվը այլևս արժեզրկված չէ, ապա տոկոսային եկամուտը հաշվարկվում է համախառն հիմունքով:

Սկզբնական ճանաչման ժամանակ արժեզրկված ֆինանսական ակտիվների գծով տոկոսային եկամուտը հաշվարկվում է՝ ճշգրտված արդյունավետ տոկոսադրույքը կիրառելով ակտիվի ամորտիզացված արժեքի նկատմամբ: Տոկոսային եկամուտը չի հաշվարկվում համախառն հիմունքով, նույնիսկ եթե ակտիվի պարտքային ռիսկը բարելավվում է:

Ֆինանսական ակտիվների արժեզրկման վերաբերյալ տեղեկատվությունը տե՛ս 4.4.6 ծանոթագրությունում:

Այլ տոկոսային եկամուտ

Այլ տոկոսային եկամտի հաշվարկում անվանական տոկոսադրույքը կիրառվում է ակտիվի համախառն արժեքի նկատմամբ գծային հիմունքով:

Միջնորդավճարների և այլ վճարների տեսքով եկամուտներ և ծախսեր

Միջնորդավճարների և այլ վճարների տեսքով եկամուտը և ծախսերը, որոնք կազմում են ֆինանսական ակտիվի կամ ֆինանսական պարտավորության արդյունավետ տոկոսադրույքի անբաժանելի մասը, ներառվում են արդյունավետ տոկոսադրույքի հաշվարկում:

Միջնորդավճարների և այլ վճարների տեսքով այլ եկամուտը, ներառյալ հաշիվների սպասարկման վճարները, ներդրումների կառավարման վճարները, վաճառքների գծով միջնորդավճարները, տեղաբաշխման գծով միջնորդավճարները և վարկի սինդիկացման միջնորդավճարները, ճանաչվում են համապատասխան ծառայությունը մատուցելիս: Եթե չի ակնկալվում, որ փոխատվության հանձնառությունը կհանգեցնի վարկի տրամադրմանը, ապա համապատասխան փոխատվության հանձնառության գծով վճարը ճանաչվում է գծային մեթոդով՝ հանձնառության ժամկետի ընթացքում:

Հաճախորդի հետ պայմանագիրը, որի արդյունքում Բանկի ֆինանսական հաշվետվություններում ճանաչվում է ֆինանսական գործիք, կարող է մասնակիորեն գտնվել ՖՀՄՍ 9-ի գործողության ոլորտում և մասնակիորեն՝ ՖՀՄՍ 15-ի գործողության ոլորտում: Նման դեպքերում Բանկը նախ կիրառում է ՖՀՄՍ 9-ը՝ առանձնացնելու և չափելու համար պայմանագրի այն մասը, որը գտնվում է ՖՀՄՍ 9-ի գործողության ոլորտում, այնուհետև կիրառում է ՖՀՄՍ 15-ը՝ պայմանագրի մնացած մասի համար:

Միջնորդավճարների և այլ վճարների տեսքով ծախսերը հիմնականում վերաբերում են գործարքների գծով վճարներին և սպասարկման վճարներին, որոնք ծախսագրվում են ծառայությունը ստանալիս:

Ձուտ օգուտը իրական արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվներից և ֆինանսական պարտավորություններից

Ձուտ օգուտը իրական արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվներից և ֆինանսական պարտավորություններից ներառում է առևտրային նպատակներով պահվող ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների իրական արժեքի փոփոխությունից իրացված և չիրացված եկամուտը և ծախսը:

Ձուտ արտարժույթային գործառնություններից եկամուտ

Ձուտ արտարժույթային գործառնություններից եկամուտը ներառում է արտարժույթային փոխարժեքային տարբերությունների բոլոր եկամուտները և ծախսերը նաև արտարժույթի առք ու վաճառքից զուտ օգուտը կամ վնասը և ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում երբ համապատասխան ծառայությունն արդեն մատուցված է:

4.2 Արտարժույթ

Արտարժույթով կատարված գործարքները վերահաշվարկվում են գործառնական արժույթով՝ գործարքի օրվա փոխարժեքով: Արտարժույթով արտահայտված առևտրային նպատակներով պահվող ակտիվների և պարտավորությունների փոխարկումից առաջացած օգուտը և վնասը ճանաչվում են շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի մասին հաշվետվության զուտ առևտրային եկամուտ հոդվածում, մինչդեռ ոչ առևտրային ակտիվների փոխարկումից գոյացող օգուտը և վնասը ճանաչվում են շահույթի կամ վնասի մասին հաշվետվության այլ եկամուտ կամ այլ ծախս հոդվածում: Արտարժույթով արտահայտված դրամային ակտիվները և պարտավորությունները փոխարկվում են գործառնական արժույթով կիրառելով հաշվապահական հաշվեկշռի ամսաթվի դրությամբ գործող փոխարժեքը:

Արտարժույթով արտահայտված դրամային արժեթղթերի (որպես իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով ներդրումային արժեթղթեր դասակարգվող իրական արժեքում փոփոխությունները վերլուծվում են փոխարժեքային տարբերություններ միջև, որոնք առաջանում են արժեթղթերի ամորտիզացված գումարների փոփոխության և արժեթղթերի հաշվեկշռային արժեքի այլ փոփոխությունների արդյունքում: Ամորտիզացված գումարում փոփոխությունների հետ կապված փոխարժեքային տարբերությունները ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում, իսկ հաշվեկշռային արժեքում այլ փոփոխությունները ճանաչվում են սեփական կապիտալում:

Պատմական արժեքով հաշվառվող ոչ դրամային արտարժույթային հոդվածները վերահաշվարկվում են գործարքի օրվա փոխարժեքով: Իրական արժեքով հաշվառվող ոչ դրամային արտարժույթային հոդվածները վերահաշվարկվում են իրական արժեքի որոշման օրվա փոխարժեքով: Ոչ դրամային հոդվածների, ինչպիսին են ֆինանսական արդյունքներով ճշգրտվող՝ իրական արժեքով պահվող բաժնետոմսեր, փոխարժեքային տարբերությունները, ներկայացվում են որպես իրական արժեքի փոփոխությունից շահույթի կամ վնասի մաս: Ոչ դրամային հոդվածների փոխարժեքային տարբերությունները, ինչպես օրինակ՝ բաժնային գործիքներ դասակարգված բաժնետոմսերինը, որոնց համար ընտրությունը կատարվել է այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում իրական արժեքի հետագա փոփոխությունները ներկայացնելու տարբերակը, ընդգրկվում են կապիտալում՝ իրական արժեքի փոփոխությունների պահուստում:

Յուրաքանչյուր գործառնության պայմանագրով նախատեսված փոխարժեքի և տվյալ գործառնության օրվա գործող փոխարժեքի տարբերությունից առաջացող օգուտը կամ վնասը հաշվառվում է շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի մասին

հաշվետվության գույտ առևտրային եկամուտ հոդվածի արտարժույթի առք ու վաճառքից գույտ եկամուտ տողում:

Բանկի կողմից ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստման նպատակով օգտագործվել են հետևյալ փոխարժեքները.

	31 դեկտեմբերի 2023թ.	31 դեկտեմբերի 2022թ.
ՀՀ դրամ/1 ԱՄՆ դոլար	404.79	393.57
ՀՀ դրամ/1 Եվրո	447.90	420.06
ՀՀ դրամ/1 ՌՌԲ	4.50	5.59

4.3 Հարկում

Շահույթի գծով հաշվետու տարվա շահութահարկը բաղկացած է ընթացիկ և հետաձգված հարկերից: Շահութահարկը ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում, բացառությամբ այն հարկերի, որոնց գծով գործառնությունների արդյունքները ճանաչվել են սեփական կապիտալում, ինչի դեպքում հարկերը նույնպես ճանաչվում են սեփական կապիտալում:

Ընթացիկ հարկը տարվա համար հարկվող եկամուտից վճարվելիք հարկն է՝ հաշվապահական հաշվեկշռի ամսաթվին գործող հարկային դրույքներով, ինչպես նաև նախորդ տարիների համար վճարված հարկերի ճշգրտումները: Այն դեպքում, երբ ֆինանսական հաշվետվություններն արտոնված են ներկայացման համար մինչև համապատասխան հարկային հաշվետվությունների ներկայացնելը, ապա հարկվող շահույթը կամ վնասը հիմնված է մոտավոր թվերի վրա: Հարկային մարմինները կարող են ունենալ ավելի խիստ մոտեցում հարկային օրենսդրությունը մեկնաբանելիս և հարկային հաշվարկները ստուգելիս: Որպես արդյունք, հարկային մարմինները կարող են պահանջել լրացուցիչ հարկերի մուծում այն գործարքների գծով, որոնց համար նախկինում պահանջ չի ներկայացվել: Հետևաբար, կարող են առաջանալ նշանակալի լրացուցիչ հարկեր, տույժեր և տուգանքներ: Հարկային ստուգումը կարող է ներառել ստուգման տարվան անմիջապես նախորդող 3 օրացուցային տարիներ: Որոշ հանգամանքներում հարկային ստուգումը կարող է ներառել ավելի երկար ժամանակաշրջաններ:

Հետաձգված հարկերը հաշվարկվում են հաշվապահական հաշվեկշռի պարտավորությունների մեթոդի համաձայն, որը հաշվի է առնում բոլոր ժամանակային տարբերությունները, որոնք առաջանում են ֆինանսական հաշվետվություններում ճանաչված ակտիվների և պարտավորությունների հաշվեկշռային գումարների և հարկային նպատակներով հաշվարկվող գումարների միջև, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ այդ տարբերություններն առաջացել են գույքի չհանդիսացող գործառնություններից առաջացող ակտիվների կամ պարտավորությունների դեպքում և ինչը առաջացման պահին չի ազդում ոչ հաշվապահական, և ոչ էլ հարկման նպատակով հաշվարկվող շահույթի վրա:

Հետաձգված հարկային ակտիվ ճանաչվում է միայն այն չափով, որքանով հավանական է, որ ապագայում առկա կլինի հարկման ենթակա շահույթ, որի հաշվին կարող են օգտագործվել ժամանակավոր տարբերությունները: Հետաձգված հարկային ակտիվները և պարտավորությունները հաշվարկվում են այն հարկային դրույքով, որը ենթադրվում է, որ կգործի ակտիվների իրացման և պարտավորությունների մարման ժամանակ՝ հիմնվելով տվյալ ժամանակաշրջանի կամ հաշվետու ժամանակաշրջանի փաստացի գործող դրույքների վրա:

ՀՀ-ում բանկերն իրենց գործունեության ընթացքում վճարում են նաև այլ հարկեր: Այդ հարկերը ներառված են շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի մասին հաշվետվության «Այլ ծախսեր» հոդվածում:

4.4 Ֆինանսական գործիքներ

4.4.1 Ճանաչում և սկզբնական չափում

Բանկն սկզբնապես ճանաչում է վարկերը և փոխատվությունները, ավանդները, թողարկված պարտքային արժեթղթերը և ստորադաս պարտավորությունները դրանց ստեղծման օրվա դրությամբ: Բոլոր այլ ֆինանսական գործիքները (ներառյալ ֆինանսական ակտիվների կանոնավոր գնումները և վաճառքները) ճանաչվում են գործարքի օրվա դրությամբ, որը Բանկի՝ գործիքի պայմանագրային կողմ դառնալու ամսաթիվն է:

Սկզբնական ճանաչման պահին կազմակերպությունը ֆինանսական ակտիվը կամ ֆինանսական պարտավորությունը չափում է իր իրական արժեքով՝ գումարած կամ հանած, երբ դա «իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող» ֆինանսական ակտիվ կամ ֆինանսական պարտավորություն չէ, գործարքի գծով այն ծախսումները, որոնք ուղղակիորեն վերագրելի են ֆինանսական ակտիվի կամ ֆինանսական պարտավորության ձեռքբերմանը կամ թողարկմանը:

4.4.2 Դասակարգում

Ֆինանսական ակտիվներ

Սկզբնական ճանաչման պահին ֆինանսական ակտիվը ունի երեք հիմնական դասակարգում՝ ամորտիզացված արժեքով չափվող, իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ արդյունքի միջոցով չափվող (FVOCI) և իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող (FVTPL):

Ֆինանսական ակտիվը չափվում է ամորտիզացված արժեքով, եթե միաժամանակ բավարարում է ստորև ներկայացված երկու պայմաններին և չի նախանշվում որպես իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող

- ակտիվը պահվում է բիզնես մոդելի շրջանակում, որի նպատակը պայմանագրային դրամական միջոցների հոսքերի հավաքագրումն է, և
- ֆինանսական ակտիվի պայմանագրային պայմանները որոշակի ամսաթվերին առաջացնում են դրամական հոսքեր, որոնք բացառապես մայր գումարի և չմարված մայր գումարի վրա հաշվարկված տոկոսների վճարումներ են:

Ֆինանսական ակտիվը չափվում է իրական արժեքով այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով, եթե այն բավարարում է ստորև ներկայացված երկու պայմաններին և չի նախանշվում որպես իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող.

- այն պահվում է այնպիսի բիզնես մոդելի շրջանակում, որի նպատակն է թե՛ պայմանագրային դրամական միջոցների հոսքերի հավաքագրումը և թե՛ ֆինանսական ակտիվի վաճառքը և
- ֆինանսական ակտիվի պայմանագրային պայմանները որոշակի ամսաթվերին առաջացնում են դրամական հոսքեր, որոնք բացառապես մայր գումարի և չմարված մայր գումարի վրա հաշվարկված տոկոսների վճարումներ են:

Առևտրային նպատակներով չպահվող բաժնային գործիքներում կատարվող ներդրումների սկզբնական ճանաչման ժամանակ Բանկը կարող է անշրջելիորեն որոշել ներկայացնել իրական արժեքի հետագա փոփոխություններն այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի կազմում: Այս ընտրությունը կատարվում է առանձին յուրաքանչյուր ներդրման համար:

Մյուս բոլոր ֆինանսական ակտիվները դասակարգվում են որպես իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող:

Բացի այդ, սկզբնական ճանաչման պահին Բանկը կարող է անշրջելիորեն նախորոշել ֆինանսական ակտիվը, որը համապատասխանում է ամորտիզացված արժեքով կամ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով իրական արժեքով չափվելու պահանջներին, որպես շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող, եթե դա թույլ կտա վերացնել

կամ էականորեն նվազեցնել հաշվապահական հաշվառման անհամապատասխանությունը, որը կառաջանար այլ պարագայում:

Բիզնես մոդելի գնահատում

Բանկը պորտֆելի մակարդակում գնահատում է բիզնես մոդելի նպատակը, որի շրջանակում պահվում է ակտիվը, քանզի այս գնահատումը լավագույնս արտացոլում է բիզնեսի կառավարման և ղեկավարությանը տեղեկատվության տրամադրման եղանակը: Դիտարկվող տեղեկատվությունը ներառում է.

- պորտֆելի համար սահմանված քաղաքականությունը ու նպատակները և այդ քաղաքականության գործնական կիրառությունը: Մասնավորապես, արդյոք ղեկավարության ռազմավարությունը ուղղված է պայմանագրով նախատեսված տոկոսային եկամուտ ստացմանը, տոկոսադրույքների որոշակի կառուցվածքի պահպանմանը, ֆինանսական ակտիվների գործողության ժամկետների համապատասխանեցմանն այն պարտավորությունների գործողության ժամկետներին, որոնք ֆինանսավորում են այդ ակտիվները, կամ դրամական միջոցների իրացմանն ակտիվների վաճառքի միջոցով,
- ինչպես է գնահատվում պորտֆելի եկամտաբերությունը և ինչպես է այդ տեղեկատվությունը ներկայացվում Բանկի ղեկավարությանը.
- բիզնես մոդելի և դրա շրջանակում պահվող ֆինանսական ակտիվների արդյունավետության վրա ազդող ռիսկերը և այդ ռիսկերի կառավարման եղանակը,
- ինչպես են վարձատրվում ղեկավարները, օրինակ՝ արդյոք վարձատրությունը կախված է կառավարվող ակտիվների իրական արժեքից կամ պայմանագրային հավաքագրված դրամական միջոցների հոսքերից,
- նախորդ ժամանակաշրջաններում վաճառքների հաճախականությունը, ծավալը և ժամկետները, այդ վաճառքների պատճառները և հետագա վաճառքների վերաբերյալ ակնկալիքները: Այնուամենայնիվ, վաճառքների գծով գործունեության մասին տեղեկատվությունը դիտարկվում է ոչ թե առանձին հիմունքով, այլ որպես ընդհանուր գնահատման մաս, թե ինչպես է Բանկը հասնում ֆինանսական ակտիվները կառավարելու համար սահմանված նպատակին և ինչպես են դրամական հոսքերը ձևավորվում:

Պայմանագրային դրամական հոսքերի բնութագրի գնահատում – միայն մայր գումարի և չմարված մայր գումարի վրա հաշվարկված տոկոսի վճարումներ (SPPI test)

Այս գնահատման նպատակով «մայր գումար» է սահմանվում ֆինանսական ակտիվի իրական արժեքը սկզբնական ճանաչման պահին: «Տոկոսը» սահմանվում է որպես փողի ժամանակային արժեքի և որոշակի ժամանակահատվածում չմարված մայր գումարի հետ կապված պարտքային ռիսկի և փոխատվության հետ առնչվող այլ հիմնական ռիսկերի ու ծախսերի (օրինակ՝ իրացվելիության ռիսկի և վարչական ծախսերի) համար հատուցում և ներառում է շահույթի մարժան:

Գնահատելու համար՝ արդյոք պայմանագրային դրամական միջոցների հոսքերը միայն մայր գումարի և չմարված մայր գումարի վրա հաշվարկված տոկոսի վճարումներ են, Բանկը հաշվի է առնում գործիքի պայմանագրային պայմանները: Սա ներառում է նաև այն գնահատումը՝ արդյոք ֆինանսական ակտիվը ներառում է այնպիսի պայմանագրային պայման, որը կարող է փոխել պայմանագրային դրամական միջոցների հոսքերի գումարը և ժամկետն այնպես, որ ֆինանսական ակտիվը չի բավարարի այդ պայմանը:

Գնահատման ժամանակ Բանկը դիտարկում է.

- պայմանական դեպքեր, որոնք կարող են փոխել դրամական միջոցների հոսքերի գումարը և ժամկետը,
- լծակավորման հատկանիշը,

- վաղաժամկետ մարման և ժամկետի երկարաձգման պայմանները,
- պայմանները, որոնք սահմանափակում են որոշակի ակտիվների նկատմամբ Բանկի պահանջը (օրինակ՝ առանց ռեգրեսի իրավունքի ակտիվների գծով պայմանավորվածություններ) և
- հատկանիշներ, որոնք փոխում են փողի ժամանակային արժեքը, օրինակ, տոկոսադրույքների պարբերական վերանայումը:

Վերադասակարգումներ

Ֆինանսական ակտիվները չեն վերադասակարգվում սկզբնական ճանաչումից հետո, բացառությամբ այն ժամանակաշրջանի, երբ Բանկը փոխում է իր բիզնես մոդելը ֆինանսական ակտիվների կառավարման նպատակով: Ֆինանսական պարտավորությունները երբեք չեն վերադասակարգվում:

Ֆինանսական պարտավորություններ

Բանկը դասակարգում է իր ֆինանսական պարտավորությունները որպես ամորտիզացված արժեքով կամ իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող:

4.4.3 Ապաճանաչում

Ֆինանսական ակտիվներ

Բանկը ապաճանաչում է ֆինանսական ակտիվը, երբ այդ ֆինանսական ակտիվից առաջացող դրամական միջոցների հոսքերի նկատմամբ պայմանագրային իրավունքները կորցնում են իրենց ուժը (տես նաև ծանոթագրություն 4.4.4) կամ երբ փոխանցում է պայմանագրային դրամական միջոցների հոսքերի ստանալու իրավունքը այնպիսի գործարքով, որով ֆինանսական ակտիվի սեփականության հետ կապված բոլոր ռիսկերն ու օգուտները փոխանցվում են կամ երբ չեն փոխանցվում սեփականության բոլոր ռիսկերն ու օգուտները, և դա չի պահպանում ֆինանսական ակտիվի նկատմամբ հսկողությունը:

Ֆինանսական ակտիվի ապաճանաչման դեպքում ակտիվի հաշվեկշռային արժեքի (կամ ապաճանաչված ակտիվի մասի վրա բաշխված հաշվեկշռային արժեքի) և (i) ստացված հատուցման (ներառյալ ցանկացած նոր ակտիվ հանած ցանկացած նոր պարտավորություն) և (ii) այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում ճանաչված կուտակային օգուտի կամ վնասի տարբերությունը ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում:

Որպես այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով իրական արժեքով չափվող նախորոշված բաժնային ներդրումային արժեթղթերի գծով այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի կազմում ճանաչված կուտակային օգուտը/կորուստը չի ճանաչվում շահույթում կամ վնասում նշված արժեթղթերի ապաճանաչման ժամանակ: Ապաճանաչման պահանջները բավարարող փոխանցված ֆինանսական ակտիվներում Բանկի կողմից ստեղծված կամ պահպանված մասնակցությունը ճանաչվում է որպես առանձին ակտիվ կամ պարտավորություն:

Բանկը գործարքներ է կնքում, որոնց համաձայն՝ փոխանցում է իր ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում ճանաչված ակտիվները, սակայն պահում է փոխանցված ակտիվների կա մ բոլոր, կա մ գրեթե բոլոր ռիսկերն ու հատույցները, կա մ դրանց մի մասը: Նման դեպքերում փոխանցված ակտիվները չեն ապաճանաչվում: Այսպիսի գործարքների օրինակներ են արժեթղթերի փոխատվությունը և վաճառքի ու հետգնման գործարքները:

Եթե ակտիվները վաճառվում են երրորդ կողմին համանման գնով հետգնման սվոպով, գործարքը հաշվառվում է որպես գրավով ապահովված ֆինանսավորման գործարք, որը նման է վաճառքի և հետգնման գործարքներին, քանի որ Բանկը պահպանում է նմանատիպ ակտիվի սեփականության հետ կապված բոլոր ռիսկերն ու հատույցները:

Գործարքներում, որոնցում Բանկը չի պահպանում և չի փոխանցում ֆինանսական ակտիվի սեփականության հետ կապված բոլոր ռիսկերն ու հատույցները և պահպանում է ակտիվի նկատմամբ վերահսկողությունը, շարունակում է ճանաչել ֆինանսական ակտիվը այնքանով, որքանով շարունակվում է իր ներգրավվածությունը ֆինանսական ակտիվի մեջ, որն այն չափն է, որով այն ենթարկված է փոխանցված ակտիվի արժեքի փոփոխությունների ազդեցությանը:

Որոշ գործարքներում Բանկը պահպանում է փոխանցված ֆինանսական ակտիվը վճարի դիմաց սպասարկելու պարտավորությունը: Փոխանցված ակտիվը ապաճանաչվում է, եթե բավարարում է ապաճանաչման չափանիշներին: Ակտիվը կամ պարտավորությունը ճանաչվում են սպասարկման պայմանագրով, եթե սպասարկման վճարը ավելին է (ակտիվ) կամ պակաս (պարտավորություն), քան սպասարկման դիմաց բավարար չափով հատուցումը:

Ֆինանսական պարտավորություններ

Բանկը ապաճանաչում է ֆինանսական պարտավորությունը երբ, նրա պայմանագրային պարտավորությունները չեն կատարվում կամ չեղյալ են համարվում, կամ ժամկետը լրանում է:

4.4.4 Ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների փոփոխում

Ֆինանսական ակտիվներ

Եթե ֆինանսական ակտիվի պայմանները փոփոխվում են, Բանկը գնահատում է՝ արդյոք փոփոխված ակտիվի դրամական միջոցների հոսքերը էականորեն են տարբերվում: Եթե դրամական միջոցների հոսքերը էականորեն են տարբերվում, ապա սկզբնական ֆինանսական ակտիվից դրամական հոսքերի պայմանագրային իրավունքները համարվում են ուժը կորցրած: Այս դեպքում սկզբնական ֆինանսական ակտիվը ապաճանաչվում է (տե՛ս 4.4.3 ծանոթագրություն), իսկ նոր ֆինանսական ակտիվը ճանաչվում է իրական արժեքով՝ գումարած պայմաններին համապատասխանող գործարքի գծով ծախսումները:

Եթե փոփոխված ակտիվի ամորտիզացված արժեքով դրամական հոսքերը էականորեն չեն տարբերվում, ապա փոփոխությունը չի հանգեցնում ֆինանսական ակտիվի ապաճանաչման: Այս դեպքում Բանկը վերահաշվարկում է ֆինանսական ակտիվի համախառն հաշվեկշռային արժեքը և համախառն հաշվեկշռային արժեքի ճշգրտման արդյունքում առաջացած գումարը ճանաչում է որպես փոփոխությունից օգուտ կամ վնաս շահույթում կամ վնասում: Եթե նմանատիպ փոփոխությունը կատարվում է վարկառուի ֆինանսական դժվարությունների պատճառով (տե՛ս 4.4.6 ծանոթագրություն), ապա օգուտը կամ վնասը ներկայացվում է արժեզրկումից կորուստների հետ միասին: Այլ դեպքերում՝ այն ներկայացվում է որպես տոկոսային եկամուտ:

Ֆինանսական պարտավորություններ

Բանկը ապաճանաչում է ֆինանսական պարտավորությունը, երբ վերջինիս պայմանները փոփոխվել են և փոփոխված պարտավորության դրամական միջոցների հոսքերը, ըստ էության, տարբեր են: Այս դեպքում փոփոխված փոփոխված պայմանների հիման վրա ճանաչվում է նոր ֆինանսական պարտավորություն իրական արժեքով: Մարված ֆինանսական պարտավորության և փոփոխված պայմաններով նոր ֆինանսական պարտավորության հաշվեկշռային արժեքների տարբերությունը ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում:

4.4.5 Հաշվանցում

Ֆինանսական ակտիվները և պարտավորությունները, եկամուտներն ու ծախսերը ֆինանսական հաշվետվություններում հաշվանցվում են և ներկայացվում են զուտ արժեքով, եթե գոյություն ունի օրենսդրորեն հաստատված իրավունք իրականացնելու հաշվառված գումարների հաշվանցում, ինչպես նաև մտադրություն ներկայացնելու այն գուման սկզբունքով կամ միաժամանակ իրացնելու ակտիվը և մարելու պարտավորությունը:

Եկամուտները և ծախսերը ներկայացվում են գուտ արժեքի հիման վրա, միայն երբ դա թույլատրվում է համաձայն ՖՀՄՄ-ների, կամ մի խումբ համանման գործարքներից բխող օգուտի և վնասի դեպքում, օրինակ՝ Բանկի առևտրային գործունեության ընթացքում:

4.4.6 Արժեզրկում

Բանկը կանխատեսումների հիման վրա գնահատում է ակնկալվող պարտքային կորուստները («ECL») հետևյալ ֆինանսական գործիքների նկատմամբ, որոնք չեն չափվում իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով.

- ֆինանսական ակտիվներ, որոնք չափվում են ամորտիզացված արժեքով
- իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ֆինանսական ակտիվներ
- վարձակալության գծով դեբիտորական պարտքեր
- փոխատվության հանձնառություններ
- ֆինանսական երաշխավորության պայմանագրեր

Բաժնային ֆինանսական գործիքների համար արժեզրկում չի հաշվարկվում:

Բանկը չափում է կորուստների գծով պահուստները ֆինանսական գործիքի ամբողջ ժամկետի ընթացքում ակնկալվող պարտքային կորուստներին հավասար գումարի չափով, բացառությամբ ստորև նշված գործիքների, որոնց համար Բանկը պետք է հաշվարկի ֆինանսական գործիքի ակնկալվող պարտքային կորուստների պահուստը այն գումարի չափով, որը հավասար է 12-ամսյա ակնկալվող պարտքային կորուստներին.

- հաշվետու ամսաթվի դրությամբ պարտագանցման ցածր ռիսկով պարտքային ներդրումային արժեթղթեր,
- այլ ֆինանսական գործիքներ, որոնց գծով պարտքային ռիսկը սկզբնական ճանաչումից հետո էականորեն չի աճել:

12-ամսյա ակնկալվող պարտքային կորուստները ակնկալվող պարտքային կորուստների մի մասն են, որոնք առաջանում են ֆինանսական գործիքի գծով հաշվետու ամսաթվից հետո 12 ամսում հնարավոր պարտագանցման դեպքերից:

Ամբողջ ժամկետի ընթացքում ակնկալվող պարտքային կորուստները ակնկալվող պարտքային կորուստներ են, որոնք առաջանում են բոլոր հնարավոր պարտագանցման դեպքերից ֆինանսական գործիքի ակնկալվող ժամկետի ընթացքում:

Ակնկալվող պարտքային կորուստների չափում

Ե՛վ ամբողջ ժամկետի ընթացքում ակնկալվող պարտքային կորուստները, և՛ 12-ամսյա ակնկալվող պարտքային կորուստները հաշվարկվում են կա՛մ անհատական, կա՛մ խմբային հիմունքներով՝ կախված ֆինանսական գործիքների հիմքում ընկած պորտֆելի բնույթից:

Բանկը մշակել է քաղաքականություն, որը թույլ է տալիս յուրաքանչյուր հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ գնահատել՝ արդյոք ֆինանսական գործիքի պարտքային ռիսկը էականորեն է աճել սկզբնական ճանաչումից հետո՝ հաշվի առնելով ֆինանսական գործիքի մնացած գործողության ժամկետի ընթացքում առաջացած պարտագանցման ռիսկի փոփոխությունը: Ավելի մանրամասն բացատրվում է 37.1.2 ծանոթագրությունում:

Վերոնշյալի հիման վրա՝ Բանկը դասակարգում է իր ֆինանսական գործիքները փուլ 1, փուլ 2, փուլ 3 և գնված կամ սկզբնավորված պարտքային առումով արժեզրկված խմբերում, ինչպես նկարագրված է ստորև՝

- Փուլ 1 - երբ վարկերը ճանաչվում են առաջին անգամ, Բանկը ճանաչում է պահուստը 12-ամսյա ակնկալվող պարտքային կորուստների հիման վրա: Փուլ 1-ում դասակարգված

վարկերը նաև ներառում են մնացորդներ, որոնցում պարտքային ռիսկը բարելավվել է և վարկը վերադասակարգվել է փուլ 2-ից:

- Փուլ 2 - երբ վարկը ստեղծման պահից ունեցել է պարտքային ռիսկի էական աճ, Բանկը ձևավորում է ամբողջ ժամկետի ընթացքում ակնկալվող պարտքային կորուստների պահուստ: Փուլ 2-ում դասակարգված վարկերը նաև ներառում են մնացորդներ, որոնցում պարտքային ռիսկը բարելավվել է և վարկը վերադասակարգվել է փուլ 3-ից:
- Փուլ 3 – արժեզրկված վարկեր: Բանկը ձևավորում է ամբողջ ժամկետի ընթացքում ակնկալվող պարտքային կորուստների պահուստ:
- Գնված կամ սկզբնավորված պարտքային առումով արժեզրկված ակտիվների խումբ - գնված կամ սկզբնավորված պարտքային առումով արժեզրկված ակտիվներն սկզբնական ճանաչման պահին արժեզրկված ֆինանսական ակտիվներ են: Գնված կամ սկզբնավորված պարտքային առումով արժեզրկված ակտիվները հաշվարկվում են իրական արժեքով սկզբնական ճանաչման պահին, իսկ տոկոսային եկամուտը, ըստ էության, ճանաչվում է պարտքային ռիսկով ճշգրտված արդյունավետ տոկոսադրույքով: Ակնկալվող պարտքային կորուստները ճանաչվում են այն չափով, որքանով առկա է ակնկալվող պարտքային կորուստների հետագա փոփոխություն:

Ակնկալվող պարտքային կորուստները պարտազանցում տեղի ունենալու հավանականության, պարտազանցման պահին պարտքի գումարի, պարտազանցման դեպքում կորստի գումարի գեղչված արդյունք են, որոնք սահմանվում են հետևյալ կերպ.

Պարտազանցում տեղի ունենալու հավանականություն (PD): Այն որոշակի ժամանակահատվածի ընթացքում պարտազանցման հավանական լինելու գնահատումն է: Պարտազանցումը կարող է տեղի ունենալ միայն որոշակի պահի գնահատված ժամանակահատվածում, եթե գործիքը նախկինում չի ապաճանաչվել և դեռևս պորտֆելում է:

Պարտքի գումարը պարտազանցման պահին (EAD): Այն ապագա պարտազանցման ամսաթվի դրությամբ պարտքի գնահատված գումարն է՝ հաշվի առնելով հաշվետու ամսաթվից հետո պարբերական գումարի ակնկալվող փոփոխությունները, ներառյալ մայր գումարի և տոկոսների վճարումները պայմանագրով նախատեսված կարգով կամ այլ կերպ, փոխառությունը ստանալու իրավունքի օգտագործումը և բաց թողնված վճարումների գծով հաշվեգրված տոկոսները:

Կորուստը պարտազանցման դեպքում (LGD): Այն արտահայտում է կորստի գնահատված գումարն, որը կառաջանա, եթե որոշակի պահի տեղի ունենա պարտազանցում: Այն հիմնված է վճարման ենթակա պայմանագրային դրամական հոսքերի և այն դրամական հոսքերի տարբերության վրա, որոնք վարկատուն ակնկալում է ստանալ՝ ներառյալ գրավի իրացումից: Այն սովորաբար արտահայտվում է որպես պարտազանցման պահին պարտքի գումարի տոկոս:

Պարտազանցում տեղի ունենալու հավանականությունը պարտազանցման պահին պարտքի գումարը, պարտազանցման դեպքում կորստի գումարը մանրամասն բացահայտվում են 37.1.2 ծանոթագրությունում:

Վերանայված պայմաններով ֆինանսական ակտիվներ

Եթե փոխառուի ֆինանսական դժվարությունների պատճառով ֆինանսական ակտիվի պայմանագրային պայմանները վերանայվում կամ փոփոխվում են կամ գոյություն ունեցող ֆինանսական ակտիվը փոխարինվում է նորով, ապա գնահատվում է ֆինանսական ակտիվի ապաճանաչման անհրաժեշտությունը (տե՛ս՝ ծանոթ. 4.4.4), և ակնկալվող պարտքային կորուստները հաշվարկվում են հետևյալ կերպ.

- եթե ակնկալվող վերանայումը չի հանգեցնում գոյություն ունեցող ֆինանսական ակտիվի ապաճանաչմանը, ապա փոփոխված ֆինանսական ակտիվից ակնկալվող դրամական հոսքերը ներառվում են գոյություն ունեցող ակտիվից ակնկալվող դրամական միջոցների հոսքերի պակասորդի հաշվարկում,

- եթե ակնկալվող վերանայումը հանգեցնում է գոյություն ունեցող ֆինանսական ակտիվի ապաճանաչմանը, ապա նոր ակտիվի ակնկալվող իրական արժեքը դիտարկվում է որպես ապաճանաչման պահին գոյություն ունեցող ակտիվի վերջնական դրամական հոսք: Այդ գումարը ներառվում է գոյություն ունեցող ֆինանսական ակտիվից ակնկալվող դրամական միջոցների պակասորդի հաշվարկում, որոնք ակնկալվող ապաճանաչման ամսաթվից մինչև հաշվետու ամսաթիվ գեղջվում են գոյություն ունեցող ակտիվի սկզբնական արդյունավետ տոկոսադրույքով:

Պարտքային առումով արժեզրկված ֆինանսական ակտիվներ

Յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ Բանկը գնահատում է, թե արդյոք ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող ֆինանսական ակտիվները և իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող պարտքային ֆինանսական ակտիվները պարտքային առումով արժեզրկված են: Ֆինանսական ակտիվները համարվում են պարտքային առումով արժեզրկված, եթե տեղի են ունենում մեկ կամ ավելի իրադարձություններ, որոնք բացասաբար են անդրադառնում ֆինանսական ակտիվի գնահատված ապագա դրամական միջոցների հոսքերի վրա: Ֆինանսական ակտիվի պարտքային առումով արժեզրկման վկայություններ են հանդիսանում ստորև նշված իրադարձությունների վերաբերյալ տվյալների առկայությունը.

- փոխառուի կամ թողարկողի նշանակալի ֆինանսական դժվարությունները,
- պայմանագրի խախտումը, ինչպիսին է պարտագանցությունը կամ ժամկետանց դառնալը,
- Բանկի կողմից վարկի կամ փոխատվության պայմանների այնպիսի վերանայումը, որը Բանկն այլ հանգամանքներում չէր դիտարկի,
- հավանականությունը, որ փոխառուն կսննկանա կամ այլ կերպ ֆինանսապես կվերակազմակերպվի, կամ,
- ֆինանսական դժվարությունների հետևանքով արժեթղթերի ակտիվ ֆինանսական շուկայի վերացում,

Վարկը, որի պայմանները վերաբանակցվել են փոխառուի վիճակի վատթարացման պատճառով, սովորաբար համարվում է պարտքային առումով արժեզրկված, եթե գոյություն չունի ապացույց, որ պայմանագրային դրամական հոսքերը չստանալու ռիսկը նշանակալիորեն նվազել է և չկան արժեզրկման այլ հայտանիշներ:

Պետական պարտատոմսերում ներդրման արժեզրկված լինելը գնահատելիս՝ Բանկը հաշվի է առնում հետևյալ գործոնները.

- վարկունակության շուկայական գնահատականը՝ արտացոլված պարտատոմսերի եկամտաբերությամբ,
- եկամտաբերության գնահատումը վարկանիշային գործակալությունների կողմից,
- Նոր պարտքի թողարկման համար կապիտալի շուկաներ մուտք գործելու երկրի կարողությունը:

Ակնկալվող պարտքային կորուստների պահուստի ներկայացումը ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում

Ակնկալվող պարտքային կորուստների գծով պահուստը ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում ներկայացվում է հետևյալ կերպ.

- ամորտիզացված արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվներ՝ որպես ակտիվների համախառն հաշվեկշռային արժեքից նվազում,
- իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող պարտքային գործիքներ՝ ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում կորստի

պահուստ չի ճանաչվում, քանի որ այս ակտիվների համար հաշվեկշռային արժեքը վերջիններիս իրական արժեքն է: Այնուամենայնիվ, կորստի պահուստը բացահայտվում և ճանաչվում է իրական արժեքի փոփոխությունների գծով պահուստում,

- փոխատվության հանձնառությունների և ֆինանսական երաշխավորության պայմանագրերի համար, որպես կանոն, պահուստի տեսքով,
 - Փոխատվության հանձնառությունների չօգտագործված մասի գծով ամբողջ ժամկետի ընթացքում ակնկալվող պարտքային կորուստների գնահատման ժամանակ, Բանկը գնահատում է փոխատվության հանձնառության ամբողջ ժամկետի ընթացքում պորտֆելի այն մասը, որը ակտնկալվում է օգտագործել: Ակնկալվող պարտքային կորուստները հետագայում հիմնվում են դրամական հոսքերի ակնկալվող պակասորդի ներկա արժեքի վրա, եթե վարկը օգտագործվել է: Ակնկալվող դրամական պակասորդները գեղջվում են վարկի ակնկալվող պարտքային կորուստների մոտավոր հաշվարկով:
 - Երբ ֆինանսական գործիքը ներառում է թե՛ օգտագործված և թե՛ չօգտագործված բաղադրիչ, և Բանկը չի կարող նույնականացնել փոխատվության հանձնառության բաղադրիչի գծով ակնկալվող պարտքային կորուստներն օգտագործված բաղադրիչի գծով ակնկալվող պարտքային կորուստներից առանձին՝ Բանկը ներկայացնում է ընդհանուր կորստի պահուստ երկու բաղադրիչների համար: Ընդհանուր գումարը ներկայացվում է որպես նվազեցում օգտագործված բաղադրիչի համախառն հաշվեկշռային արժեքից: Կորստի պահուստի ավելցուկը օգտագործված բաղադրիչի համախառն հաշվեկշռային արժեքի նկատմամբ ներկայացվում է որպես պահուստ, և:
 - Յուրաքանչյուր երաշխավորության վերաբերյալ Բանկի պարտավորությունը չափվում է սկզբնապես ճանաչված գումարի առավելագույնով՝ հանած շահույթի կամ վնասի մասին հաշվետվությունում ճանաչված կուտակված ամորտիզացիան և ակնկալվող պարտքային կորուստների պահուստը: Կրճատումները գեղջվում են ռիսկով ճշգրտված տոկոսադրույքով, որը ենթակա է բացահայտման: Ֆինանսական երաշխավորության պայմանագրերի հետ կապված ակնկալվող պարտքային կորուստները ճանաչվում են պահուստներում:

Դուրսգրում

Վարկերը և պարտքային արժեթղթերը դուրս են գրվում (մասնակի կամ ամբողջական), եթե չկան դրանց վերադարձման իրական հեռանկարներ: Դա, որպես կանոն, այն դեպքն է, երբ Բանկը որոշում է, որ պարտապանը չունի այնպիսի ակտիվներ կամ եկամտի աղբյուրներ, որոնք կարող են առաջացնել բավարար դրամական հոսքեր՝ դուրսգրման ենթակա գումարը մարելու համար: Այդ ակտիվի ինչպես ընդհանուր հաշվեկշռային արժեքը, այնպես էլ արժեզրկման պահուստը (եթե առկա են) ուղղակիորեն դուրս են գրվում: Դուրսգրումը իրենից ներկայացնում է ճանաչման մասնակի կամ ամբողջական դադարեցում: Սակայն դուրսգրված ֆինանսական ակտիվները դեռևս կարող են ենթարկվել պահանջների կատարման՝ Բանկի պարտքերի հավաքագրման ընթացակարգերի համապատասխան:

4.5 Դրամական միջոցներ

Դրամական միջոցները բաղկացած են կանխիկ դրամից, ՀՀ ԿԲ-ում պահվող միջոցներից (բացառությամբ ԱրՔա վճարային համակարգով իրականացվող փոխհաշվարկների համար դեպոնացված գումարների) և այլ բանկերում հաշիվներից, այդ թվում, բարձր իրացվելի ներդրումները, որոնց մարման ժամկետը ձեռքբերման օրից 90 օր է, որոնք կարող են փոխարկվել կանխիկի կարճ ժամանակամիջոցում հեշտությամբ և չեն ենթարկվում արժեքի փոփոխման զգալի ռիսկի:

Դրամական միջոցները հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով:

4.6 Պահանջներ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ

Իր բնականոն գործունեության ընթացքում Բանկն օգտագործում է այլ բանկերում տարբեր ժամկետայնության բացված ընթացիկ և ավանդային հաշիվներ: Բանկերին տրամադրված ֆիքսված ժամկետով վարկերն ու կանխավճարները հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով՝ օգտագործելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը: Ոչ ֆիքսված ժամկետներով միջոցներն ամորտիզացվում են Բանկի ղեկավարության կողմից գնահատված ժամկետներում: Ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ պահանջների գումարները նվազեցվում են արժեզրկումից պահուստների գումարներով:

4.7 Առևտրային նպատակներով պահվող ակտիվներ և պարտավորություններ

Առևտրային նպատակներով պահվող ակտիվներ և պարտավորությունները իրենցից ներկայացնում են ֆինանսական ակտիվներ և պարտավորություններ, որոնք հիմնականում ձեռք են բերվել կամ առաջացել են մոտ ապագայում վաճառելու կամ հետ գնելու նպատակով, կազմում են միասին կառավարվող որոշված ֆինանսական գործիքների պորտֆելի մաս, որի համար առկա է վկայություն կարճ ժամկետում շահույթ ստանալու արդիական փաստացի ուղիների վերաբերյալ: Առևտրային նպատակներով պահվող ակտիվները և պարտավորությունները սկզբնապես ճանաչվում են, ապա հետագայում չափվում իրական արժեքով ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում՝ շահույթում կամ վնասում ճանաչված գործարքային ծախսերով: Իրական արժեքի բոլոր փոփոխությունները ճանաչվում են որպես շահույթում կամ վնասում գուտ առևտրային եկամտի մի մաս:

Իր բնականոն գործունեության ընթացքում, արտարժույթի և կապիտալի շուկաներում, Բանկը հանդես է գալիս որպես ածանցյալ գործիքներով պայմանագրերի կողմ, որոնք ներառում են ֆյուչերսներ, ֆորվարդներ, սվոպեր և օպցիոններ: Բոլոր ածանցյալ գործիքները դասակարգվում են որպես առևտրական նպատակներով պահվող և դրանց հաշվառումը իրականացվում է ֆինանսական գործիքների նախնական ճանաչման քաղաքականությունների համաձայն, այնուհետև դրանք վերաչափվում են իրական արժեքով: Իրական արժեքը որոշվում է շուկաներում գնանշումներով կամ այնպիսի մոդելների կիրառմամբ, որոնց հիմքում ընկած են շուկաների ընթացիկ վիճակների գնահատումները և բազային գործիքների պայմանագրային գները և այլ գործոններ: Դրական իրական արժեք ունեցող ածանցյալ գործիքները հաշվառվում են որպես ակտիվ, իսկ բացասական իրական արժեքով ածանցյալ գործիքները՝ որպես պարտավորություն:

4.8 Վարկեր և փոխատվություններ

Վարկերը և փոխատվությունները ֆիքսված կամ որոշելի վճարումներով ֆինանսական ակտիվներն են, որոնք ստեղծվում են Բանկի կողմից ուղղակիորեն պարտապանին դրամ տրամադրելու միջոցով՝ առանց պարտքը վաճառելու մտադրության:

Ֆիքսված ժամկետներով տրամադրված վարկերը սկզբնապես ճանաչվում են իրական արժեքով՝ գումարած գործարքից ծախսումները: Երբ տրամադրված գումարների իրական արժեքը տարբերվում է վարկի իրական արժեքից, օրինակ երբ վարկը տրամադրվում է շուկայականից ցածր տոկոսադրույքով, տրամադրված գումարի և վարկի իրական արժեքների տարբերությունը վարկի սկզբնական ճանաչման ժամանակ ձևակերպվում է որպես ծախս շուկայականից ցածր դրույքներով ակտիվների տեղաբաշխումից՝ շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի մասին հաշվետվությունում: Այնուհետև վարկերն ու փոխատվությունները չափվում են ամորտիզացված արժեքով՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը: Ֆիքսված մարման ժամկետ չունեցող վարկերն ու փոխատվությունները հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով՝ ելնելով մարման ենթադրվող ժամկետներից: Հաճախորդներին տրված վարկերի ու փոխատվությունների գումարները նվազեցվում են դրանց գծով արժեզրկումից պահուստների գումարներով:

4.9 Ներդրումային արժեթղթեր

Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում ներդրումային արժեթղթերը ներառում են,

- պարտքային ներդրումային արժեթղթեր, որոնք չափվում են ամորտիզացված արժեքով. դրանք սկզբնապես չափվում են իրական արժեքով՝ գումարած ուղղակի գործարքների ծախսերը, իսկ հետագայում՝ դրանց ամորտիզացված արժեքով՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը:
- պարտքային և բաժնային ներդրումային արժեթղթեր, որոնք չափվում են իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով կամ նախորոշվում են որպես իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող, իսկ իրական արժեքի փոփոխությունները անմիջապես ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում,
- իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող պարտքային արժեթղթեր և
- իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող բաժնային ներդրումային արժեթղթեր:

Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող պարտքային արժեթղթերի գծով օգուտը և վնասը ճանաչվում են այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում, բացառությամբ ներքոհիշյալ դեպքերի, երբ ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում, նույն ձևով, ինչպես ամորտիզացված արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվների դեպքում:

- տոկոսային եկամուտ՝ արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդի կիրառմամբ,
- ակնկալվող պարտքային կորուստներ և վերադարձ
- արտարժույթի փոխարկումից օգուտ և վնաս

Երբ իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող պարտքային արժեթուղթը ապաճանաչվում է, նախկինում ակնկալվող պարտքային կորուստներում ճանաչված կուտակային օգուտը կամ վնասը սեփական կապիտալից վերադասակարգվում է շահույթում կամ վնասում:

Բանկը կարող է ոչ առևտրային նպատակներով պահվող բաժնային գործիքներում որոշ ներդրումների իրական արժեքի փոփոխությունները ներկայացնել այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում: Այսպիսի ընտրություն կայացվում է սկզբնական ճանաչման ժամանակ անհատական սկզբունքով և անշրջելի է:

Այսպիսի բաժնային գործիքների գծով օգուտ և վնասը երբեք չեն վերադասակարգվում շահույթում կամ վնասում, իսկ արժեզրկում չի ճանաչվում: Շահաբաժինները ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում, եթե դրանք հստակ չեն հանդիսանում ներդրումների մի մասի վերադարձ, որի դեպքում նրանք ճանաչվում են այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում: այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում ճանաչված կուտակային օգուտը և վնասը ներդրումների օտարման դեպքում փոխանցվում են չբաշխված շահույթ:

4.10 Հետգնման և հակադարձ հետգնման պայմանագրեր

Հետգնման պայմանով արժեթղթերի վաճառքի գործառնությունները («ռեպո») դիտարկվում են որպես ապահովված ֆինանսական գործարքներ: Հետգնման պայմանով վաճառված արժեթղթերը շարունակվում են հաշվառվել ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում, և այն դեպքում, երբ գնորդն ունի նշված արժեթղթերի վաճառքի կամ գրավադրման պայմանագրային իրավունք կամ համաձայնություն, դրանք վերադասակարգվում են որպես «Հետգնման պայմանագրերով գրավադրված արժեթղթեր» և ներկայացվում են որպես առանձին հաշվեկշիռային հոդված: Համապատասխան պարտավորությունն արտացոլվում է ֆինանսական կազմակերպությունների կամ հաճախորդների նկատմամբ հաշիվներում:

Հետվաճառքի պայմանով գնված արժեթղթերը («հակադարձ ռեպո») չեն ճանաչվում ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում, իսկ տրամադրված գումարները հաշվառվում են որպես պահանջներ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ կամ հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխառություններ: Արժեթղթերի գնման և վաճառքից առաջացած եկամուտը կամ ծախսը իրենից ներկայացնում է տոկոսային եկամուտ կամ ծախս, որոնք հաշվեգրվում են հետգնման պայմանագրերի գործողության ժամկետների ընթացքում՝ օգտագործելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը:

Եթե հակադարձ ռեպո պայմանագրով գնված ակտիվները վաճառվեն երրորդ կողմին, արժեթղթերի վերադարձի պարտավորությունը գրանցվում է որպես առևտրային պարտավորություն և չափվում է իրական արժեքով:

4.11 Վարձակալություն

Ցանկացած նոր պայմանագրի դեպքում Բանկը դիտարկում է, թե արդյոք պայմանագիրը վարձակալական է, կամ պարունակում է վարձակալություն: Վարձակալությունը սահմանվում է որպես «պայմանագիր կամ պայմանագրի մի մաս, որը փոխհատուցման դիմաց փոխանցում է ակտիվի (հիմքում ընկած ակտիվ) օգտագործման իրավունքը որոշակի ժամանակահատվածի համար»: Այս սահմանումը կիրառելու համար Բանկը գնահատում է, թե արդյոք պայմանագիրը բավարարում է հետևյալ երեք հիմնական գնահատականներին.

- պայմանագիրը պարունակում է որոշակիացված ակտիվ, որը կա՛մ հստակ սահմանված է պայմանագրում, կա՛մ սահմանվում է անուղղակի վկայության հիման վրա՝ որոշակիացվելով այն պահին, երբ ակտիվը դառնում է հասանելի Բանկին,
- Բանկն իրավունք ունի ստանալու որոշակիացված ակտիվի օգտագործումից, ըստ էության, բոլոր տնտեսական օգուտները օգտագործման ողջ ժամանակահատվածում՝ հաշվի առնելով նրա՝ պայմանագրի որոշակի շրջանակում իրավունքները,
- Բանկն իրավունք ունի օգտագործման ժամանակահատվածի ընթացքում ուղղորդելու որոշակիացված ակտիվի օգտագործումը: Բանկն իրավունք ունի ուղղորդել, թե «ինչպես և ինչ նպատակով» ակտիվն օգտագործել օգտագործման ժամանակաշրջանի ընթացքում:

Վարձակալության ճանաչում և չափում

Բանկը որպես վարձակալ

Վարձակալության մեկնարկի ամսաթվի դրությամբ, Բանկը պետք է ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում ճանաչի օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվը և վարձակալության գծով պարտավորությունը: Օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվը չափվում է սկզբնական արժեքով, որը ձևավորվում է վարձակալության գծով պարտավորության սկզբնական չափումից, Բանկի կատարած ցանկացած սկզբնական ուղղակի ծախսերից, վարձակալության ժամկետի ավարտին ակտիվի ապատեղակայման և քանդման ցանկացած ծախսի գնահատումից և նախքան վարձակալության մեկնարկի ամսաթիվը կատարված ցանկացած վարձակալական վճարներից (հանած ստացված ցանկացած խրախուսումները):

Բանկը հաշվարկում է օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվի մաշվածությունը գծային հիմունքով վարձակալության մեկնարկի ամսաթվից մինչև օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվի օգտակար ծառայության ավարտի ամսաթվից կամ վարձակալության ժամկետի ավարտի ամսաթվից ամենավաղը: Բանկը նաև գնահատում է օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվը արժեզրկման համար, երբ այդպիսի ցուցանիշներ կան: Վարձակալված գույքի բարելավումները կապիտալիզացվում և մաշվում են գծային հիմունքով՝ որպես հիմք ընդունելով վարձակալության ժամկետից և վարձակալված գույքի օգտակար ծառայության ժամկետից նվազագույնը:

Մեկնարկի ամսաթվին Բանկը չափում է վարձակալության գծով պարտավորությունը այդ ամսաթվին դեռևս չվճարված վարձավճարների ներկա արժեքով՝ դրանք գեղջելով՝ կիրառելով

վարձակալությամբ ենթադրվող տոկոսադրույքը, եթե այդ դրույքը կարելի է հեշտությամբ որոշել, կամ Բանկի լրացուցիչ փոխառության տոկոսադրույքը:

Վարձակալության գծով պարտավորության չափման մեջ ներառվող վարձավճարները պարունակում են հաստատուն վճարումներ (ներառյալ՝ ըստ էության հաստատուն վճարումներ), վարձակալության փոփոխուն վճարումներ, որոնք կախված են ինդեքսից կամ դրույքից, գումարներ, որոնք, ինչպես սպասվում է կվճարվեն մնացորդային արժեքի երաշխիքի ներքո և վճարումներից, որոնք առաջանում են օպցիոններից, որոնց իրագործման վերաբերյալ կա խելամիտ համոզմունք:

Սկզբնական չափումից հետո պարտավորությունը կնվազեցվի կատարված վճարումների և կմեծացվի տոկոսների չափով: Այն վերաչափվում է՝ արտացոլելու ցանկացած վերագնահատում կամ փոփոխություն, կամ եթե առկա են փոփոխություններ ըստ էության հաստատուն վճարումներում:

Երբ վարձակալության գծով պարտավորությունը վերաչափվում է, համապատասխան ճշգրտումը արտացոլվում է օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվում կամ շահույթում և վնասում, եթե օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվը նվազեցվել է գրոյի:

Բանկը սահմանում է իր լրացուցիչ փոխառության տոկոսադրույքը՝ վերլուծելով փոխառությունները արտաքին տարբեր աղբյուրների հիման վրա և կատարում է որոշակի ճշգրտումներ՝ արտացոլելու վարձակալության պայմանները և վարձակալված ակտիվի տեսակը:

Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվները ընդգրկվել են հիմնական միջոցների տողում, իսկ վարձակալության գծով պարտավորությունները՝ այլ պարտավորություններում:

4.12 Թանկարժեք մետաղներ

Ոսկին և այլ թանկարժեք մետաղները հաշվառվում են ՀՀ ԿԲ կողմից սահմանվող գներով, ինչը մոտավորապես դրանց իրական արժեքն է և հիմնված է Լոնդոնի Թանկարժեք Մետաղների բորսայի գնանշումների վրա:

Գների տատանումներն արտացոլվում են թանկարժեք մետաղներով գործառնություններից զուտ օգուտ/վնաս հոդվածում՝ այլ եկամուտներում կամ ծախսերում:

4.13 Հիմնական միջոցներ

Հիմնական միջոցները ներկայացված են սկզբնական արժեքի և կուտակված մաշվածության տարբերությամբ: Բանկի շենքը ներկայացված է իրական արժեքի և կուտակված մաշվածության տարբերությամբ: Երբ ակտիվի հաշվեկշռային արժեքը ավելի մեծ է նրա գնահատված փոխհատուցվող գումարից ոչ ժամանակավոր հանգամանքների պատճառով, այն անմիջապես նվազեցվում է մինչև այդ փոխհատուցվող գումարը: Հոդը հաշվառվում է իրական արժեքով և ունի անսահմանափակ օգտակար ծառայության ժամկետ և, հետևաբար, չի ամորտիզացվում:

Մաշվածությունը հաշվարկվում է գծային մեթոդով ակտիվի օգտակար ծառայության ժամկետի ընթացքում, կիրառելով հետևյալ տարեկան դրույքաչափերը՝

	Օգտակար ծառայության ժամկետ (տարիներ)	Տոկոսադրույք (%)
Շենքեր	50	2
Համակարգչային տեխնիկա	3-5	33.3-20
Տրանսպորտային միջոցներ	8	12.5
Այլ հիմնական միջոցներ	8	12.5

Վարձակալված հիմնական միջոցների վրա ուղղված կապիտալ բնույթի ծախսումները կապիտալացվում և ամորտիզացվում են գծային հիմունքով վարձակալման ժամկետի և հիմնական միջոցների և դրանց օգտակար ծառայության ժամկետներից նվազագույնով: Անավարտ շինարարությանը պատկանող ակտիվները հաշվառվում են փաստացի ծախսերի և արժեզրկումից կորուստների տարբերությամբ: Շինարարական աշխատանքների ավարտից հետո ակտիվները փոխանցվում են հիմնական միջոցներին և հաշվառվում են իրենց մնացորդային արժեքով: Անավարտ շինարարությանը պատկանող ակտիվները չեն ամորտիզացվում քանի դեռ պատրաստ չեն օգտագործման համար:

Հիմնական միջոցների վերանորոգման և պահպանման հետ կապված ծախսումները շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի մասին հաշվետվությունում ճանաչվում են որպես ծախս՝ դրանց կատարման պահին: Կապիտալ բնույթի նորոգման ծախսումները ավելացվում են ակտիվի հաշվեկշռային արժեքին, երբ հավանական է, որ դրանց շնորհիվ ապագա տնտեսական օգուտները՝ ավելի շատ, քան ակնկալվում էր առկա ակտիվի նորմատիվային ցուցանիշների սկզբնական գնահատումից, կհոսեն դեպի Բանկ: Այս ծախսումների մաշվածությունը հաշվարկվում է համապատասխան ակտիվի օգտակար ծառայության մնացորդային ժամկետի ընթացքում:

Հիմնական միջոցի իրացումից առաջացած օգուտ կամ վնասը որոշվում է որպես ակտիվի իրացումից զուտ մուտքերի և հաշվեկշռային արժեքի տարբերություն և հաշվառվում է գործառնական շահույթում:

Վերագնահատման արդյունքում ակտիվի արժեքի աճը արտացոլվում է կապիտալում՝ հիմնական միջոցների վերագնահատման պահուստում, բացի այն դեպքերից, երբ այն փոխհատուցում է ֆինանսական արդյունքներում տվյալ ակտիվի գծով նախկինում ճանաչված վերագնահատումից վնասը. այս դեպքում վերագնահատումից աճը նույնպես ճանաչվում է ֆինանսական արդյունքներում: Վերագնահատման արդյունքում ակտիվի արժեքի նվազումը ճանաչվում է ֆինանսական արդյունքներում, բացի այն դեպքերից, երբ այն փոխհատուցում է նախկինում տվյալ ակտիվի գծով կապիտալում ճանաչված վերագնահատումից աճը:

Հիմնական միջոցների օգտագործմանը զուգահեռ, տվյալ ակտիվի վերագնահատված հաշվեկշռային արժեքի հիման վրա հաշվարկված մաշվածության և ակտիվի սկզբնական արժեքի հիման վրա հաշվարկված մաշվածության տարբերությունը փոխանցվում է չբաշխված շահույթին:

Վերագնահատված արժեքով հաշվառվող հիմնական միջոցների իրացման կամ դուրս գրման դեպքում այդ հիմնական միջոցներին վերաբերվող վերագնահատման պահուստի մնացորդն ամբողջությամբ փոխանցվում է չբաշխված շահույթին:

4.14 Ոչ նյութական ակտիվներ

Ոչ նյութական ակտիվները բաղկացած են համակարգչային ծրագրերից, արտոնագրերից և այլն:

Առանձին ձեռք բերված ոչ նյութական ակտիվները սկզբնապես ճանաչվում են ինքնարժեքով: Նախնական ճանաչումից հետո ոչ նյութական ակտիվները հաշվառվում են ինքնարժեքով՝ նվազեցնելով կուտակված ամորտիզացիան կամ արժեզրկումից կորուստները: Ոչ նյութական ակտիվների օգտակար ծառայությունների ժամկետները կարող են լինել որոշակի կամ անորոշ: Որոշակի օգտակար ծառայությունների ժամկետներ ունեցող ոչ նյութական ակտիվներն ամորտիզացվում են գծային հիմունքով օգտակար ծառայության ընթացքում՝ 1-10 տարվա ընթացքում և գնահատվում են արժեզրկման առումով, երբ առկա են արժեզրկման հատկանիշներ: Ամորտիզացիայի հաշվառման մեթոդները և ժամկետները վերանայվում են յուրաքանչյուր ֆինանսական տարվա վերջում:

Համակարգչային ծրագրերի ընթացիկ սպասարկման ծախսերը հաշվառվում են որպես ծախս դրանց կատարման ժամանակ:

4.15 Բռնագանձված ակտիվներ

Բանկի քաղաքականությունն է սահմանել՝ արդյոք բռնագանձված ակտիվը կարող է լավագույնս օգտագործվել իր ներքին գործառնությունների համար, թե պետք է վաճառվի: Ներքին գործառնությունների համար օգտագործման ենթակա ակտիվները փոխանցվում են իրենց համապատասխան ակտիվների դաս սկզբնական ապահովված ակտիվի բռնագանձված կամ հաշվեկշռային արժեքի նվազագույնով: Ակտիվները, որոնց համար վաճառքն ավելի լավ տարբերակ է ճանաչվում, ըստ Բանկի քաղաքականության՝ փոխանցվում են վաճառքի համար մատչելի ակտիվների դաս՝ իրենց իրական արժեքով (ֆինանսական ակտիվների դեպքում), իսկ ոչ ֆինանսական ակտիվների դեպքում՝ իրական արժեքով՝ հանած բռնագանձման ամսաթվի դրությամբ վաճառքից ծախսերը:

Որոշ դեպքերում, ակտիվները բռնագանձվում են վարկային պարտավորությունների չկատարման արդյունքում: Բռնագանձված ակտիվները չափվում են սկզբնական արժեքից և իրացման գուտ արժեքից նվազագույնով:

4.16 Ոչ ֆինանսական ակտիվների արժեզրկում

Յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ այլ ոչ ֆինանսական ակտիվները, բացառությամբ հետաձգված հարկերի, գնահատվում են արժեզրկված լինելու հայտանիշ բացահայտելու նպատակով: Ոչ ֆինանսական ակտիվների փոխհատուցվող գումարը որոշվում է որպես նրանց իրական արժեքից՝ հանած վաճառքի ծախսումները, և օգտագործման արժեքից առավելագույնը:

Օգտագործման արժեքը գնահատելիս գնահատված ապագա դրամական հոսքերը զեղչվում են մինչև իրենց ներկա արժեքը՝ օգտագործելով զեղչման մինչև հարկումը դրույքը, որն արտացոլում է փողի ժամանակային արժեքի ընթացիկ շուկայական գնահատումները և ակտիվին հատուկ ռիսկերը: Այլ ակտիվներից առաջացող դրամական միջոցների ներհոսքերից մեծապես անկախ դրամական միջոցների ներհոսքեր չառաջացնող ակտիվների փոխհատուցվող գումարը որոշվում է այն դրամաստեղծ միավորի համար, որին պատկանում է տվյալ ակտիվը: Արժեզրկումից կորուստը ճանաչվում է, երբ ակտիվի կամ նրա դրամաստեղծ միավորի հաշվեկշռային արժեքը գերազանցում է նրա փոխհատուցվող գումարը:

Ոչ ֆինանսական ակտիվների գծով արժեզրկումից կորուստները ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում և հակադարձվում է միայն այն դեպքում, եթե տեղի են ունեցել փոփոխություններ փոխհատուցվող գումարը որոշելիս օգտագործված գնահատականներում: Արժեզրկումից կորուստը հակադարձվում է միայն այն չափով, որքանով ակտիվի հաշվեկշռային արժեքը չի գերազանցում այն հաշվեկշռային արժեքը, որը որոշված կլիներ (առանց համապատասխան մաշվածության կամ ամորտիզացիայի), եթե արժեզրկումից կորուստ ճանաչված չլիներ:

4.17 Ներգրավված միջոցներ

Ներգրավված միջոցները, որոնք ներառում են ՀՀ կառավարության և կենտրոնական բանկի, այլ ֆինանսական կազմակերպությունների և հաճախորդների հաշիվները, թողարկված արժեթղթերը և ստորադաս փոխառությունները, սկզբնապես ճանաչվում են ստացված միջոցների իրական արժեքով՝ հանած գործառնությունների գծով ուղղակի ծախսերը: Սկզբնական ճանաչումից հետո ներգրավված միջոցները հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով՝ օգտագործելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը: Եկամուտները և ծախսերը գրանցվում են շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում, ինչպես պարտավորությունների ապաճանաչման ժամանակ, այնպես էլ ամորտիզացիայի ընթացքում:

4.18 Ֆինանսական երաշխավորություններ և փոխատվության հանձնառություններ

Ֆինանսական երաշխավորության պայմանագրով Բանկից պահանջվում է կատարել սահմանված վճարումներ՝ փոխհատուցելու համար վնասը, որը կրում է այդ պայմանագրի տիրապետողը՝ որոշակի դեբիտորի կողմից պարտքային գործիքի պայմանների համաձայն վճարումը ժամանակին չկատարելու հետևանքով: Փոխատվության հանձնառություններն իրենցից ներկայացնում են նախապես սահմանված պայմաններով վարկ տրամադրելու կայուն հանձնառություններ:

Ֆինանսական երաշխավորությունները կամ շուկայականից ցածր տոկոսադրույքով փոխառություն տրամադրելու հանձնառությունները սկզբնապես չափվում են իրական արժեքով: Հետագայում, այս գործիքները չափվում են ՖՀՄՍ 9-ի համաձայն որոշված կորուստի գծով պահուստի գումարի և սկզբնապես ճանաչված գումարի և համապատասխան դեպքերում, ՖՀՄՍ 15-ի համաձայն ճանաչված կուտակված եկամտի տարբերության առավելագույն գումարով:

Բանկի թողարկված ոչ ֆինանսական երաշխավորության պայմանագրերը համապատասխանում են փոխատվության հանձնառության սահմանմանը և կիրառում է ՖՀՄՍ 9-ը:

Ֆինանսական երաշխավորությունների և փոխատվության հանձնառությունների գծով առաջացած պարտավորությունները ներառվում են պահուստներում:

4.19 Պահուստներ

Պահուստը ճանաչվում է, երբ Բանկը ունի ներկա իրավական կամ կառուցողական պարտականություն՝ որպես անցյալ դեպքերի արդյունք, և հավանական է, որ այդ պարտականությունը մարելու նպատակով կպահանջվի տնտեսական օգուտներ մարմնավորող միջոցների արտահոսք, և պարտավորության գումարը հնարավոր է արժանահավատորեն գնահատել: Պահուստները ներառում են նաև ֆինանսական երաշխավորությունների և փոխատվության հանձնառությունների գծով պարտավորությունները, ինչպես ներկայացվում է 4.18 ծանոթագրությունում:

4.20 Սեփական կապիտալ

Բաժնետիրական կապիտալ

Սովորական բաժնետոմսերը և չմարվող արտոնյալ բաժնետոմսերը դասակարգվում են որպես կապիտալ: Նոր բաժնետոմսերի թողարկմանը, բացի կազմակերպությունների միավորման դեպքում թողարկվող բաժնետոմսերի, վերաբերող ուղղակի ծախսերը նվազեցվում են կապիտալի աճից: Երբ թողարկման արդյունքում ստացված գումարների իրական արժեքը գերազանցում է բաժնետոմսերի անվանական արժեքը, տարբերությունը հաշվառվում է որպես հավելավճար:

Էմիսիոն եկամուտ

Էմիսիոն եկամուտը ներառում է բաժնետոմսերի թողարկումից ստացված ցանկացած հավելավճար: Գործարքի գծով ցանկացած ծախսում, որը կապված է բաժնետոմսերի թողարկման հետ նվազեցվում է Էմիսիոն եկամուտից:

Չբաշխված շահույթ

Չբաշխված շահույթը ներառում է ընթացիկ և նախորդ ժամանակաշրջանների կուտակված շահույթը:

Շահաբաժիններ

Հաշվապահական հաշվեկշռի ամսաթվով հասարակ բաժնետոմսերի գծով շահաբաժինները դուրս են գրվում կապիտալից և ճանաչվում են որպես պարտավորություն, միայն երբ դրանք

հաստատվում են հաշվապահական հաշվեկշռի ամսաթիվով կամ մինչև այդ: Հաշվապահական հաշվեկշռի ամսաթվից հետո մինչև ֆինանսական հաշվետվությունների հրապարակման ամսաթիվը հայտարարված կամ հաստատված շահաբաժինները բացահայտվում են:

Արտոնյալ բաժնետոմսերի գծով շահաբաժինները դուրս են գրվում կապիտալից և ունեն երաշխավորված տարեկան շահաբաժին ոչ պակաս, քան իրենց անվանական արժեքի 14% չափով՝ յուրաքանչյուր բաժնետոմսի համար:

Հիմնական միջոցների վերագնահատման պահուստ

Հիմնական միջոցների վերագնահատման աճը օգտագործվում է գրանցելու համար հիմնական միջոցների իրական արժեքի աճը և նվազումը այն չափի, որ նման նվազումը վերաբերում է նույն ակտիվի աճին, որը նախկինում ճանաչվել էր սեփական կապիտալում:

Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ներդրումային արժեթղթերի իրական արժեքի պահուստ

Այս պահուստը արտացոլում է Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ներդրումային արժեթղթերի իրական արժեքի փոփոխությունները:

4.21 Սեզմենտների ներկայացում

ՖՀՄՍ 8-ի համաձայն՝ Բանկի գործառնությունները առանձնացված չեն գործառնական սեզմենտների և ամբողջական բիզնես միավոր են: Բանկի գործառնությունների վերաբերյալ որոշումներ կայացնող գլխավոր մարմինը որոշումներ է կայացնում համատեղ արդյունքների հիման վրա, և ոչ մի օպերացիոն սեզմենտ չի հանվում ընդհանուր գործառնություններից: Բանկի ակտիվները հիմնականում կենտրոնացած են Հայաստանի Հանրապետության տարածքում: Բանկի եկամուտը բխում է հայկական աղբյուրներից:

5 Կարևորագույն հաշվապահական գնահատումներ և դատողություններ

ՖՀՄՍ համաձայն ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստումը պահանջում է, որ Բանկի ղեկավարությունը կատարի կարևորագույն հաշվապահական գնահատումներ, դատողություններ և ենթադրություններ, որոնք ազդեցություն են թողնում ֆինանսական հաշվետվությունների ամսաթվի դրությամբ ակտիվների և պարտավորությունների ներկայացվող գումարների, ինչպես նաև հաշվետու ժամանակաշրջանի եկամուտների և ծախսերի վրա: Գնահատումները և դրանց հետ կապված ենթադրությունները, հիմնվելով պատմական փորձի և այլ գործոնների վրա, որոնք հիմնավորված են տվյալ պայմաններում, հիմք են հանդիսանում դատողություններ անելու այն ակտիվների և պարտավորությունների հաշվեկշռային արժեքների վերաբերյալ, որոնց արժեքը հնարավոր չէ որոշել այլ վստահելի աղբյուրներից: Ամեն դեպքում, չնայած գնահատումները հիմնվում են ղեկավարության կողմից ընթացիկ իրադարձությունների լավագույն պատկերացումների վրա, փաստացի արդյունքները վերջին հաշվով կարող են տարբերվել կատարված գնահատումներից:

Գնահատումները և հիմքում ընկած ենթադրությունները շարունակաբար վերանայվում են: Հաշվապահական հաշվառման գնահատումների վերանայումները ճանաչվում են այն ժամանակաշրջանում, որում վերանայվել են, և այն ապագա ժամանակաշրջաններում, որոնց վրա կարող են ազդեցություն ունենալ:

5.1 Դատողություններ

Ֆինանսական ակտիվների դասակարգում

Բանկը գնահատում է այն բիզնես մոդելը, որի ընթացքում ակտիվները պահվում են և գնահատում, թե արդյոք ֆինանսական ակտիվի պայմանագրային պայմանները բացառապես

մայր գումարի և չմարված մայր գումարի տոկոսագումարների վճարումներն են (տե՛ս 4.4.2 ծանոթագրությունը):

Ակնկալվող պարտքային կորուստների հաշվարկմանը վերաբորող չափանիշները սահմանում

Բանկը սահմանում է չափանիշներ որոշելու համար, արդյոք տեղի է ունեցել ֆինանսական ակտիվի պարտքային ռիսկի նշանակալի աճ սկզբնական ճանաչումից ի վեր, որոշելու համար ակնկալվող պարտքային կորուստների (ԱՊԿ) չափման մեջ ապագայամետ տեղեկատվությունը ներառելու մեթոդաբանությունը և ակնկալվող պարտքային կորուստների չափման համար օգտագործվող մոդելների ընտրությունն և հաստատումը:

5.2 Ենթադրություններ և գնահատման անորոշություն

Իրական արժեքի չափումը

Ֆինանսական գործիքների (երբ ակտիվ շուկայի գնանշումներ չկան) և ոչ ֆինանսական ակտիվների իրական արժեքը սահմանելու համար ղեկավարությունն օգտագործում է գնահատման տեխնիկան: Սա ներառում է զարգացող գնահատումները և ենթադրությունները համապատասխան նրան, թե շուկայի մասնակիցները ինչպես կգնահատեն գործիքները: Ղեկավարությունն իր ենթադրություններում որքան հնարավոր է հիմնվում է դիտարկվող տվյալների վրա, սակայն դրանք միշտ չէ, որ հասանելի են: Այդ դեպքում, ղեկավարությունն օգտագործում է իր ունեցած ամենալավ տեղեկատվությունը: Գնահատված իրական արժեքը կարող է տարբերվել փաստացի արժեքից, որը հաշվետու ժամանակաշրջանի դրությամբ կարող է հասանելի լինել անհատական գործարքների դեպքում (տե՛ս ծանոթագրություն 34):

Հիմնական միջոցների օգտակար ծառայության ժամկետ

Հիմնական միջոցների օգտակար ծառայության ժամկետի գնահատումը դատողության արդյունք է՝ հիմնված նման ակտիվի հետ կապված փորձի վրա: Ապագա տնտեսական օգուտները մարմնավորվում են ակտիվներում և սպառվում հիմնականում օգտագործմանը զուգընթաց: Այնուամենայնիվ, այնպիսի գործոնները, ինչպիսիք են գործառնական, տեխնիկական կամ առևտրային մաշվածությունները, հաճախ հանգեցնում են ակտիվի տնտեսական օգուտների նվազեցմանը: Ղեկավարությունը մնացորդային օգտակար ծառայության ժամկետը գնահատում է ակտիվի ընթացիկ տեխնիկական վիճակին համապատասխան և ըստ այն գնահատված ժամանակաշրջանի, որի ընթացքում Բանկը կանխատեսում է ստանալ օգուտներ: Մնացորդային օգտակար ծառայության ժամկետի գնահատման համար հաշվի են առնվում հետևյալ հիմնական գործոններն. ակտիվների կանխատեսվող օգտագործումը, գործառնական գործոններից և պահպանման ծրագրից կախված՝ մաշվածությունը և շուկայական պայմանների փոփոխություններից առաջացող տեխնիկական և առևտրային մաշվածությունը:

Վարձակալության երկարաձգման հնարավորություններ

Երբ Բանկն ունի վարձակալության երկարաձգման հնարավորություն, ղեկավարությունը օգտագործում է իր դատողությունը՝ որոշելու այդ հնարավորության ողջամտորեն կիրառումը: Ղեկավարությունը հաշվի է առնում բոլոր փաստերն ու հանգամանքները՝ ներառյալ իրենց նախկին փորձը և ակտիվը փոխելու դեպքում առաջացած ցանկացած ծախս, եթե երկարաձգման հնարավորությունը չի կիրառվում վարձակալության ժամկետը որոշելու համար:

Ֆինանսական ակտիվների արժեքիկում

Բանկը գնահատում է, թե արդյոք ֆինանսական ակտիվի գծով պարտքային ռիսկը էականորեն է աճել սկզբնական ճանաչումից հետո և ակնկալվող պարտքային կորուստների չափման գործընթացում ապագայամետ տեղեկատվության ներառումը (տե՛ս ծանոթագրություն 37.1.2), ինչպես նաև վերականգնվող դրամական միջոցների հոսքերի գնահատման համար օգտագործվող հիմնական ենթադրությունները (տե՛ս ծանոթագրություն 4.4.6):

Հարկային օրենսդրություն

ՀՀ հարկային օրենսդրությունը ենթակա է տարակարծիք մեկնաբանությունների: Տե՛ս ծանոթագրություն 32:

6 Զուտ տոկոսային եկամուտ

Հազար ՀՀ դրամ

	2023	2022
<i>Արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդով հաշվարկված տոկոսային եկամուտ</i>		
Վարկեր և փոխառություններ հաճախորդներին	33,075,269	27,389,833
Պահանջներ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	682,823	640,414
Հակադարձ հետգնման պայմանագրեր	874,826	792,412
Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ներդրումային արժեթղթեր	2,187,963	1,927,796
Ամորտիզացված արժեքով չափվող ներդրումային արժեթղթեր	2,256,245	1,857,650
Այլ տոկոսային եկամուտներ	78,573	81,909
Ընդամենը տոկոսային եկամուտ	39,155,699	32,690,014
Ընթացիկ հաշիվներ և ավանդներ հաճախորդներից	7,579,766	5,888,787
Ավանդներ և մնացորդներ բանկերում	8,683,575	7,419,000
Հետգնման պայմանագրեր	2,886,840	2,550,967
Ստորադաս փոխառություն	649,867	349,962
Վարկեր ՀՀ Կենտրոնական բանկից և ՀՀ կառավարությունից	2,044,766	1,729,724
Վարկեր միջազգային ֆինանսական հաստատություններից	862,857	1,285,292
Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	727,079	430,111
Վարձակալության գծով պարտավորություններ	157,659	151,359
Այլ տոկոսային ծախսեր	-	13,596
Ընդամենը տոկոսային ծախս	23,592,409	19,818,798
Ընդամենը զուտ տոկոսային եկամուտ	15,563,290	12,871,216

7 Միջնորդավճարների և այլ վճարների տեսքով եկամուտներ և ծախսեր

Հազար ՀՀ դրամ	2023	2022
Հաշվարկային փոխանցումների վճար	2,136,435	1,852,430
Կանխիկացման գործառնություններ	345,272	509,467
Վճարային քարտերով գործառնություններ	3,178,773	2,018,762
Երաշխիքներ և ակրեդիտիվներ	289,613	167,772
Այլ կոմիսիոն եկամուտներ	1,136	2,572
Ընդամենը կոմիսիոն և այլ վճարների տեսքով եկամուտներ	5,951,229	4,551,003
Վճարային քարտերով գործառնություններ	1,640,112	971,579
Վարկերի ներգրավման ծախսեր	88,942	97,484
Հաշվարկային գործառնությունների վճար	189,423	139,282
Երաշխիքներ և ակրեդիտիվներ	24,082	40,095
Կանխիկացման գործառնություններ	132,556	227,855
Թղթակցային հաշիվների սպասարկման վճար	951	16,615
Այլ կոմիսիոն ծախսեր	14,849	19,497
Ընդամենը կոմիսիոն և այլ վճարների տեսքով ծախսեր	2,090,915	1,512,407

8 Զուտ եկամուտ արտարժույթային գործառնություններից

Հազար ՀՀ դրամ	2023	2022
Արտարժույթի առք ու վաճառքից զուտ օգուտ	2,685,570	4,791,832
Արտարժույթի փոխարկումից զուտ վնաս	(304,026)	(809,484)
Ընդամենը զուտ եկամուտ արտարժույթային գործառնություններից	2,381,544	3,982,348

9 Այլ եկամուտներ

Հազար ՀՀ դրամ	2023	2022
Ստացված տույժեր և տուգանքներ	450,095	332,205
Թանկարժեք մետադներով գործառնություններից եկամուտներ	26,808	-
Այլ եկամուտ	223,275	161,865
Ընդամենը այլ եկամուտներ	700,178	494,070

10 Պարտքային կորուստների գծով ծախս/(ծախսի հակադարձում)

Հազար ՀՀ դրամ	2023				
	Ծանոթ.	Փուլ 1	Փուլ 2	Փուլ 3	Ընդամենը
Դրամական միջոցներ	16	(20,186)	-	-	(20,186)
Պահանջներ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	18	(21,592)	-	-	(21,592)
Հակադարձ հետգնման պայմանագրեր	19	8,324	-	-	8,324
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ	20	2,889,637	154,239	(1,104,779)	1,939,097
Ներդրումային արժեթղթեր	21	(92,579)	-	-	(92,579)
Այլ ակտիվներ	24	(35,299)	-	-	(35,299)
Փոխատվության հանձնառություններ և ֆինանսական երաշխավորություններ	31	(84,116)	-	-	(84,116)
Ընդամենը պարտքային կորուստների գծով ծախս/(ծախսի հակադարձում)		2,644,189	154,239	(1,104,779)	1,693,649

	Ծանոթ.	Փուլ 1	Փուլ 2	Փուլ 3	Ընդամենը
Դրամական միջոցներ	16	18,452	-	-	18,452
Պահանջներ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	18	18,184	-	-	18,184
Հակադարձ հետգնման պայմանագրեր	19	(23,818)	-	-	(23,818)
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխառություններ	20	246,314	478,666	(506,889)	218,091
Ներդրումային արժեթղթեր	21	39,870	-	-	39,870
Այլ ակտիվներ	24	(50,939)	-	-	(50,939)
Փոխատվության հանձնառություններ և ֆինանսական երաշխավորություններ	31	26,065	-	-	26,065
Ընդամենը պարտքային կորուստների գծով ծախս/(ծախսի հակադարձում)		274,128	478,666	(506,889)	245,905

11 Վնաս պարտքի զիջումից

2023թ սեպտեմբերի 19-ին Ադրբեջանի կողմից վերսկսվեցին ռազմական գործողությունները Լեռնային Ղարաբաղի տարածքում, ինչի հետևանքով Լեռնային Ղարաբաղի բնակչությունը տեղահանվեց իր բնակության տարածքներից և Լեռնային Ղարաբաղի նախագահը ստորագրեց հրամանագիր՝ մինչև 2024 թվականի հունվարի 1-ը գերատեսչական ենթակայության բոլոր պետական հիմնարկների և կազմակերպությունների լուծարման մասին :

Հաշվի առնելով Հայաստանի Հանրապետության տուժած ֆինանսական կազմակերպությունների կրած կորուստների վերականգնման կարևորությունը տնտեսության զարգացման վրա՝ 2023թ. դեկտեմբերին Հայաստանի Հանրապետության կառավարությունը սկսեց իրականացնել միջոցառումներ զինված հակամարտության հետևանքով տուժած ֆինանսական կազմակերպություններին աջակցման նպատակով:

2023թ դեկտեմբերին ՀՀ կառավարությունը կայացրեց որոշում, համաձայն որի Կառավարությունը թողարկում է 9.6% արժեկտրոնային եկամտաբերությամբ, պետական գանձապետական երկարաժամկետ պարտատոմսեր՝ Լեռնային Ղարաբաղի կառավարության և նրա կողմից ստեղծված հիմնադրամների, առանձին իրավաբանական և ֆիզիկական անձանց նկատմամբ ՀՀ ֆինանսական կազմակերպությունների դրամական պահանջների (գույքային իրավունքների) զիջման դիմաց տեղաբաշխելու համար:

2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկը ՀՀ կառավարությանն է զիջել 639,648 հազ. ՀՀ դրամ ընդհանուր գումարով Լեռնային Ղարաբաղի կառավարության և նրա հիմնադրամների կողմից թողարկված արժեթղթերում ներդրումների (Ծանոթագրություն 21) պահանջի իրավունքը և 691,493 հազ. ՀՀ դրամ ֆիզիկական անձանց տրված սպառողական և հիպոթեքային վարկեր (Ծանոթագրություն 20) պահանջի իրավունքը, որի դիմաց ստացել է ՀՀ կառավարության կողմից թողարկված պետական պարտատոմսեր ընդհանուր 931,798 հազ. ՀՀ դրամ նույնալ արժեքով (Ծանոթագրություն 20, 21): Փոխարինելու պահին ստացված պարտատոմսերի անվանական արժեքը համապատասխանում էր զիջված պահանջի իրավունքի գումարի 70%-ին, որի

արդյունքում Բանկը կրել է 399,343 հազ. ՀՀ դրամ (Ծանոթագրություն 20, 21) գումարի չափով վնաս պարտքի զիջումից գործարքի ամսաթվի դրությամբ:

12 Անձնակազմի գծով ծախսեր

Հազար ՀՀ դրամ	2023	2022
Աշխատակիցների հատուցումներ ներառյալ դրանց վերաբերող հարկերը	6,867,300	5,737,902
Անձնակազմի ուսուցման և այլ ծախսեր	31,303	38,166
Ընդամենը անձնակազմի գծով ծախսեր	6,898,603	5,776,068

13 Այլ ծախսեր

Հազար ՀՀ դրամ	2023	2022
Հիմնական միջոցների վերանորոգման և պահպանման ծախսեր	993,288	1,097,086
Բարեգործական ծախսեր	218,645	168,003
Գովազդի և ներկայացուցչական ծախսեր	483,481	298,611
Ինկասացիոն ծառայությունների գծով ծախսեր	347,255	346,064
Անվտանգության գծով ծախսեր	402,641	332,192
Հարկեր, (բացառությամբ շահութահարկի) և տուրքեր	446,690	386,479
VISA անդամակցության և քարտերի թողարկման ծախսեր	451,775	333,803
Վճարումներ ավանդների հատուցումը երաշխավորող հիմնադրամին	247,746	230,421
Ապահովագրության գծով ծախսեր	180,239	153,310
Գրասենյակային ծախսեր	279,845	259,812
Կապի և հաղորդակցման միջոցների գծով ծախսեր	130,962	118,655
Գործուղման ծախսեր	51,499	44,991
Խորհրդատվական և մասնագիտական ծառայությունների ծախսեր	28,477	27,718
Այլ գործառնական ծախսեր	474,692	253,113
Ընդամենը այլ ծախսեր	4,737,235	4,050,258

14 Շահութահարկի գծով ծախս

Հազար ՀՀ դրամ

	2023	2022
Ընթացիկ հարկի գծով ծախս	2,057,386	1,560,858
Նախորդ տարիների շահութահարկի ճշգրտում	24,411	58,861
Հետաձգված հարկի գծով ծախս/(փոխհատուցում)	(44,695)	191,958
Ընդամենը շահութահարկի գծով ծախս	2,037,102	1,811,677

Հայաստանի Հանրապետությունում շահութահարկի դրույքաչափը կազմում է 18% (2022թ.՝ 18%): ՀՀ հարկային օրենսդրության և ՖՀՄՄ-ի միջև եղած տարբերությունը մի շարք ակտիվների և պարտավորությունների գծով առաջացնում է ժամանակավոր տարբերություններ ֆինանսական հաշվետվությունների կազմման նպատակներով դրանց հաշվեկշռային արժեքների և հարկման բազայի միջև: Հետաձգված շահութահարկի գումարը հաշվարկվում է 18% հիմնական դրույքաչափը կիրառելով:

Ստորև ներկայացվում է շահութահարկի գծով ծախսի և հաշվապահական շահույթի միջև փոխկապակցվածությունը:

Հազար ՀՀ դրամ

	2023	Արդյունավետ դրույքաչափ (%)	2022	Արդյունավետ դրույքաչափ (%)
Շահույթ մինչև հարկումը	6,777,190		8,923,494	
Շահութահարկ՝	1,219,894	18	1,606,229	18
Չհարկվող եկամուտ շահույթի և վնասի միջոցով ֆինանսական ակտիվների իրական արժեքի չափումից	(22,383)	-	(57,051)	(1)
Չնվազեցվող ծախսեր	760,455	11	57,931	1
Արտարժույթի բացասական փոխարժեքային տարբերություն	54,725	1	145,707	2
Նախորդ տարվան վերաբերվող չնվազեցվող ծախսեր	24,411	-	58,861	1
Ընդամենը շահութահարկի գծով ծախս	2,037,102	30	1,811,677	21

Ժամանակավոր տարբերությունների գծով հետաձգված հարկի հաշվարկ.

Հազար ՀՀ դրամ	Այլ					2023
	1 հունվարի 2023	Շահույթում կամ վնասում ճանաչված	համապարփակ ֆինանսական արդյունքում ճանաչված	Զուտ մնացորդ	Հետաձգված հարկային ակտիվ	Հետաձգված հարկային պարտավորություն
Հաշվեգրված ծախսեր և այլ պարտավորություններ	247,035	45,266	-	292,301	292,301	-
Օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվներ	73,867	54,058	-	127,925	127,925	-
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ	(198,951)	(69,549)	-	(268,500)	-	(268,500)
Դրամական միջոցներ	6,068	(3,576)	-	2,492	2,492	-
Ներդրումային արժեթղթեր	366,281	(14,893)	(186,381)	165,007	165,007	-
Պայմանական պարտավորություններ	(10,313)	(11,892)	-	(22,205)	-	(22,205)
Պահանջներ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	9,202	7,121	-	16,323	16,323	-
Հիմնական միջոցներ	(670,635)	38,160	(868,865)	(1,501,340)	-	(1,501,340)
Հետաձգված հարկային ակտիվ/ (պարտավորություն)	(177,446)	44,695	(1,055,246)	(1,187,997)	604,048	(1,792,045)

Հազար ՀՀ դրամ	Այլ					2022
	1 հունվարի 2022	Շահույթում կամ վնասում ճանաչված	համապարփակ ֆինանսական արդյունքում ճանաչված	Զուտ մնացորդ	Հետաձգված հարկային ակտիվ	Հետաձգված հարկային պարտավորություն
Հաշվեգրված ծախսեր և այլ պարտավորություններ	217,341	29,694	-	247,035	247,035	-
Օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվներ	47,482	26,385	-	73,867	73,867	-
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ	78,131	(277,082)	-	(198,951)	-	(198,951)
Դրամական միջոցներ	3,872	2,196	-	6,068	6,068	-
Ներդրումային արժեթղթեր	168,327	7,565	190,389	366,281	366,281	-
Պայմանական պարտավորություններ	(10,764)	451	-	(10,313)	-	(10,313)
Պահանջներ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	13,960	(4,758)	-	9,202	9,202	-
Հիմնական միջոցներ	(694,226)	23,591	-	(670,635)	-	(670,635)
Հետաձգված հարկային ակտիվ/ (պարտավորություն)	(175,877)	(191,958)	190,389	(177,446)	702,453	(879,899)

15 Մեկ բաժնետոմսին բաժին ընկնող շահույթ

Հազար ՀՀ դրամ	2023	2022
Տարվա շահույթ	4,740,088	7,111,817
Հաշվարկված շահաբաժիններ արտոնյալ բաժնետոմսերի գծով	(891,660)	(891,660)
Սովորական բաժնետոմսերի սեփականատերերին վերագրվող զուտ շահույթ*	3,848,428	6,220,157
Շրջանառության մեջ գտնվող սովորական բաժնետոմսերի կշռված միջին թիվ (հատ)	10,869,430	1,936,058
Մեկ բաժնետոմսին բաժին ընկնող բազային շահույթը	0.35	3.21

*Բաժնետոմսերի քանակի ավելացումը պայմանավորված է բաժնետոմսերի բաժանման գրանցմամբ՝ 1 բաժնետոմսը 5 բաժնետոմսի համամասնությամբ:

16 Դրամական միջոցներ

Հազար ՀՀ դրամ	31 դեկտեմբերի 2023թ.	31 դեկտեմբերի 2022թ.
Թղթակցային հաշիվներ բանկերում	1,722,339	1,754,509
Թղթակցային հաշիվներ ՀՀ ԿԲ-ում	53,348,800	52,069,393
Կանխիկ դրամական միջոցներ	16,529,115	15,308,984
	71,600,254	69,132,886
Պարտքային կորուստների պահուստ	(31,069)	(51,255)
Ընդամենը դրամական միջոցներ	71,569,185	69,081,631

2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ թղթակցային հաշիվները ՀՀ ԿԲ-ում ներառում են նաև ՀՀ բանկային օրենսդրության համաձայն ՀՀ ԿԲ-ում տեղաբաշխված պարտադիր պահուստները, որոնք դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ հաշվարկվել են Բանկի կողմից ներգրավված դրամային միջոցների 4%-ի չափով և արտարժույթով ներգրավված միջոցների 18%-ի չափով: Բանկերը արտարժույթով ներգրավված միջոցների 6%-ը պահուստավորում են ՀՀ դրամով և 12%-ը՝ արտարժույթով:

ՀՀ դրամով պահվող պահուստները ելքագրելու Բանկի իրավունքը չի սահմանափակվում օրենսդրությամբ, սակայն եթե Բանկը չի ապահովում պահուստի նվազագույն միջին ամսական գումարը, վերջինիս նկատմամբ կարող են կիրառվել պատժամիջոցներ: Արտարժույթով պահվող պարտադիր պահուստի համար Բանկն պարտավոր է ապահովել նվազագույն օրական մնացորդ: Պահուստները 2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ կազմում են 26,496,582 հազար դրամ (2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ 26,404,957 հազար դրամ):

2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ 1,422,452 հազար դրամ գումարով (83%) թղթակցային հաշիվները կենտրոնացված են 2 բանկերում (2022թ. 1,556,794 հազար դրամ (89%) 3 բանկերում):

Դրամական միջոցների գծով ակնկալվող պարտքային կորուստների փոփոխությունների վերլուծությունը ներկայացված է ստորև.

Հազար ՀՀ դրամ	2023թ.		2022թ.	
	Փուլ 1	Ընդամենը	Փուլ 1	Ընդամենը
Ակնկալվող պարտքային կորուստների պահուստ հունվարի 1-ի դրությամբ	51,255	51,255	32,803	32,803
Կորուստների գծով պահուստների գույտ վերաչափում	(20,186)	(20,186)	18,452	18,452
Մնացորդը դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	31,069	31,069	51,255	51,255

2023թ. Ընթացքում իրականացվել են հետևյալ անկանխիկ գործառնությունները.

- վարկի մարում գրավների տրամադրման միջոցով 2,435,818 հազար դրամ գումարով (2022թ.՝ 264,464 հազար դրամ) (Օանոթ. 20):

17 Ածանցյալ ֆինանսական գործիքներ

Բանկը կնքում է գործարքներ տարբեր ածանցյալ ֆինանսական գործիքներով՝ հիմնականում առևտրային նպատակներով: Առկա ածանցյալ ֆինանսական գործիքների համախառն պայմանագրային կամ պայմանական գումարները, համաձայն որոնց գործիքները նպաստավոր են կամ ոչ, կարող են ժամանակ առ ժամանակ նշանակալիորեն տատանվել՝ հանգեցնելով ածանցյալ ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների համախառն իրական արժեքների տատանման:

Ածանցյալ ֆինանսական գործիքների իրական արժեքները ներկայացված են ստորև.

Հազար ՀՀ դրամ	31 դեկտեմբերի 2023թ.			31 դեկտեմբերի 2022թ.		
	Պայմանական գումար	Ակտիվների իրական արժեք	Պարտավորությունների իրական արժեք	Պայմանական գումար	Ակտիվների իրական արժեք	Պարտավորությունների իրական արժեք
<i>Արտարժույթով պայմանագրեր</i>						
Արտարժույթային սվոփ պայմանագրեր	1,701,769	829	13,518	-	-	-
Այլ ածանցյալ գործիքներ	1,042,006	497	1,666	268,405	67	1,083
Ընդամենը ածանցյալ ֆինանսական գործիքներ		1,326	15,184		67	1,083

18 Պահանջներ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ

Հազար ՀՀ դրամ

	31 դեկտեմբերի 2023թ.	31 դեկտեմբերի 2022թ.
Բանկերին և ֆինանսական կազմակերպություններին տրամադրված վարկեր	620,821	8,231,863
Դեպոնացված միջոցներ քարտերի քլիրինգային գործարքների իրականացման գծով	2,391,966	1,180,278
Վճարային համակարգերով ստացվելիք գումարներ	2,945,644	2,047,606
Ֆինանսական կազմակերպություններից ստացման ենթակա այլ գումարներ	22,667	64,922
	5,981,098	11,524,669
Պարտքային կորուստների պահուստ	(54,713)	(76,305)
Ընդամենը պահանջներ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	5,926,385	11,448,364

Քարտերի քլիրինգային գործարքների գծով դեպոնացված միջոցները իրենցից ներկայացնում են ԱրՔա, Visa և Mastercard վճարային համակարգերով իրականացվող փոխհաշվարկների երաշխիքային ավանդներ:

Ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ պահանջների գծով ակնկալվող պարտքային կորուստների փոփոխությունների վերլուծությունը ներկայացվում է ստորև.

Հազար ՀՀ դրամ

	2023թ.		2022թ.	
	Փուլ 1	Ընդամենը	Փուլ 1	Ընդամենը
Ակնկալվող պարտքային կորուստների պահուստ հունվարի 1-ի դրությամբ	76,305	76,305	58,121	58,121
Կորուստների գծով պահուստների գուտ վերաչափում	(21,592)	(21,592)	18,184	18,184
Մնացորդը դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	54,713	54,713	76,305	76,305

19 Հակադարձ հետգնման/հետգնման պայմանագրեր

Բանկն ունի գործարքներ հետգնման և հակադարձ հետգնման համաձայնագրերով: Ռեպո համաձայնագրերով փոխատվություն տրված կամ վաճառված արժեթղթերը փոխանցվում են երրորդ կողմին Բանկի կողմից ստացած կանխիկ դրամի փոխարեն: Այս ֆինանսական ակտիվները կարող են վերագրավադրվել կամ վերավաճառվել գործընկերների կողմից Բանկի կողմից պարտավորությունների չկատարման (պարտազանցման դեպքում) բացակայության դեպքում, սակայն գործընկերը պարտավորվում է վերադարձնել արժեթղթերը պայմանագրի ավարտին: Բանկի սահմանմամբ այդ արժեթղթերի գծով բոլոր ռիսկերն ու օգուտները պահպանվել են և այդ իսկ պատճառով դրանք չեն ապաճանաչվել: Այս գործարքներն իրականացվում են այն պայմաններով, որոնք ընդունված են ստանդարտ վարկավորման և

արժեթղթերի փոխառության ու վարկային գործունեության ժամանակ, ինչպես նաև այնպիսի փոխանակման գործարքներում, որտեղ Բանկը հանդես է գալիս որպես միջնորդ:

Հակադարձ հետգնման պայմանագրեր

2023 և 2022թթ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկն ունի հակադարձ հետգնման պայմանագրեր

Հազար ՀՀ դրամ	31 դեկտեմբերի 2023թ.	31 դեկտեմբերի 2022թ.
Ֆինանսական կազմակերպությունների հետ կնքված հակադարձ հետգնման համաձայնագրեր	12,523,116	6,466,417
Այլ կազմակերպությունների հետ կնքված հակադարձ հետգնման համաձայնագրեր	35,067	-
Ընդամենը հակադարձ հետգնման պայմանագրեր	12,558,183	6,466,417
Պարտքային կորուստների պահուստ	(93,351)	(85,027)
Ընդամենը պահանջներ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	12,464,832	6,381,390

Հակադարձ հետգնման համաձայնագրերով գնված արժեթղթերի իրական արժեքը և տրամադրված վարկերի հաշվեկշռային արժեքը ներկայացվում է ստորև.

Հազար ՀՀ դրամ	2023		2022	
	Գրավի իրական արժեքը	Վարկի գումարը	Գրավի իրական արժեքը	Վարկի գումարը
ՀՀ պետական արժեթղթեր	13,024,793	11,711,800	6,365,340	6,050,267
Ոչ պետական պարտատուներ	317,646	846,383	438,673	416,150
Ընդամենը	13,342,439	12,558,183	6,804,013	6,466,417

Հակադարձ հետգնման պայմանագրերով տրամադրված վարկերի գծով ակնկալվող պարտքային կորուստների փոփոխությունների վերլուծությունը ներկայացված է ստորև.

Հազար ՀՀ դրամ	2023թ.		2022թ.	
	Փուլ 1	Ընդամենը	Փուլ 1	Ընդամենը
Ակնկալվող պարտքային կորուստների պահուստ հունվարի 1-ի դրությամբ	85,027	85,027	108,845	108,845
Կորուստների գծով պահուստների գույտ վերաչափում	8,324	8,324	(23,818)	(23,818)
Մնացորդը դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	93,351	93,351	85,027	85,027

Հետգնման պայմանագրեր

Հազար ՀՀ դրամ

31 դեկտեմբերի
2023թ.

31 դեկտեմբերի
2022թ.

Հետգնման պայմանագրեր ՀՀ ԿԲ-ի հետ	20,527,311	21,025,586
Հետգնման պայմանագրեր այլ ֆինանսական կազմակերպությունների հետ	13,600,064	17,687,822
Ընդամենը հետգնման պայմանագրեր	34,127,375	38,713,408

Հետգնման պայմանագրերով ներգրավված վարկերը ապահովված են Բանկի կողմից գրավադրված 29,943,888 հազար (2022թ.՝ 23,177,584 հազար ՀՀ դրամ) ՀՀ դրամ գումարով ամորտիզացված և 6,938,430 հազար ՀՀ դրամ (2022թ.՝ 20,332,774 հազար ՀՀ դրամ) գումարով իրական արժեքով այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքով չափվող ներդրումային արժեթղթերով: Տե՛ս ծանոթագրություն 21:

20 Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ

Հազար ՀՀ դրամ

31 դեկտեմբերի 2023թ.

31 դեկտեմբերի 2022թ.

	31 դեկտեմբերի 2023թ.			31 դեկտեմբերի 2022թ.		
	Համախառն հաշվեկշռային արժեք	Ակնկալվող պարտքային կորուստների պահուստ	Հաշվեկշռային արժեք	Համախառն հաշվեկշռային արժեք	Ակնկալվող պարտքային կորուստների պահուստ	Հաշվեկշռային արժեք
<i>Հիփոթեքային և սպառողական վարկեր</i>						
Հիփոթեքային վարկեր	45,990,803	(257,282)	45,733,521	38,159,721	(115,105)	38,044,616
Սպառողական վարկեր	66,929,717	(1,197,813)	65,731,904	58,160,405	(1,933,418)	56,226,987
	112,920,520	(1,455,095)	111,465,425	96,320,126	(2,048,523)	94,271,603
<i>Առևտրային վարկեր</i>						
Առևտուր	47,450,546	(384,315)	47,066,231	47,595,662	(209,583)	47,386,079
Արտադրություն	28,710,284	(70,499)	28,639,785	38,812,899	(361,862)	38,451,037
Շինարարություն	34,332,533	(371,013)	33,961,520	23,358,190	(163,277)	23,194,913
Գյուղատնտեսություն	32,652,067	(3,289,577)	29,362,490	29,227,458	(525,097)	28,702,361
Այլ ոլորտներ	40,953,882	(50,264)	40,903,618	27,657,980	(250,478)	27,407,502
	184,099,312	(4,165,668)	179,933,644	166,652,189	(1,510,297)	165,141,892
Ընդամենը	297,019,832	(5,620,763)	291,399,069	262,972,315	(3,558,820)	259,413,495

Վերոնշյալ աղյուսակում ակնկալվող պարտքային կորուստների պահուստները ներառում են նաև որոշ փոխատվության հանձնառությունների գծով ակնկալվող պարտքային կորուստները (վճարային քարտեր և օվերդրաֆտներ), քանզի Բանկը չի կարող առանձնացնել փոխատվության հանձնառության բաղադրիչը ֆինանսական գործիքների բաղադրիչից:

2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ավարտված տարվա ընթացքում Բանկը ձեռք է բերել հաճախորդներին տրամադրված վարկերի դիմաց ստացած գրավներ, որոնց հաշվեկշռային արժեքը կազմել է 2,435,818 հազար դրամ (2022թ.՝ 264,464 հազար դրամ): Բանկը մտադիր է վաճառել այս ակտիվները կարճ ժամանակահատվածում: Տե՛ս ծանոթագրություն 16:

2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկն ունի էական կենտրոնացում տրամադրված վարկերի գծով 66,253,775 հազար դրամ (համախառն վարկային պորտֆելի 22.3%-ը) ընդհանուր գումարով, տրամադրված թվով 10 վարկառուների և նրանց հետ կապակցված անձանց (2022թ.՝ 56,349,626 հազար դրամ կամ 21.4%՝ տրամադրված թվով 10 վարկառուների և նրանց հետ կապակցված անձանց): Նշված վարկերի գծով արժեզրկումից պահուստները կազմում են 3,376,646 հազար դրամ (2022թ.՝ 477,050 հազար դրամ):

2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ հաճախորդների տրված վարկերը 24,963,031 հազար դրամ համախառն գումարով (2022թ.՝ 19,493,006 հազար դրամ) վարկերի ստացման պահանջի իրավունքը գրավադրված է ֆինանսական կազմակերպություններից ստացված վարկերի և 26,583,641 հազար դրամ համախառն գումարով (2022թ.՝ 23,684,905 հազար դրամ) վարկերի ստացման պահանջի իրավունքը՝ ՀՀ կենտրոնական բանկից միջազգային ծրագրերի շրջանակներում ստացված վարկերի համար (տես ծանոթագրություն 26):

2023թ. դեկտեմբերի ՀՀ կառավարության որոշման հիման վրա Բանկը ՀՀ կառավարությանն է զիջել 691,493 հազար ՀՀ դրամ ընդհանուր գումարով ֆիզիկական անձանց տրամադրված վարկերի պահանջի իրավունքը, որի դիմաց ստացել է ՀՀ կառավարության կողմից թողարկված պետական պարտատոմսեր 484,045 հազ. ՀՀ դրամ նումինալ արժեքով (տես ծանոթագրություն 9): Այս գործաքի արդյունքում կրած կորուստը կազմել է 207,448 հազ. ՀՀ դրամ:

Հիփոթեքային, սպառողական և առևտրային վարկերի գծով ակնկալվող պարտքային կորուստների պահուստներում փոփոխությունների վերլուծությունը ներկայացված է ստորև.

Հազար ՀՀ դրամ

2023

	Փուլ 1	Փուլ 2	Փուլ 3	Ընդամենը
<i>Հիփոթեքային և սպառողական վարկեր</i>				
Մնացորդը հունվարի 1-ի դրությամբ	91,731,922	2,054,118	2,534,086	96,320,126
Սկզբնավորված կամ ձեռք բերված նոր ակտիվներ	80,033,496	144,589	30,531	80,208,616
Մարված ակտիվներ	(67,025,909)	(287,522)	(13,029)	(67,326,460)
- փոխանցում Փուլ 1	2,505	(2,505)	-	-
- փոխանցում Փուլ 2	(949,874)	952,152	(2,278)	-
- փոխանցում Փուլ 3	(252,174)	(345,017)	597,191	-
Ակտիվի զուտ փոփոխություն տոկոսների և արտաբաժնի վերագնահատումից	7,050,453	(548,278)	(2,771,406)	3,730,769
Վերականգնում	-	-	508,374	508,374
Դուրսգրում տարվա ընթացքում	-	-	(520,905)	(520,905)
Մնացորդ դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	110,590,419	1,967,537	362,564	112,920,520

Հազար ՀՀ դրամ

2023

	Փուլ 1	Փուլ 2	Փուլ 3	Ընդամենը
<i>Առևտրային վարկեր</i>				
Մնացորդը հունվարի 1-ի դրությամբ	165,912,676	448,923	290,590	166,652,189
Սկզբնավորված կամ ձեռք բերված նոր ակտիվներ	296,052,693	36,899	-	296,089,592
Մարված ակտիվներ	(293,646,294)	(32,444)	(4,934)	(293,683,672)
- փոխանցում Փուլ 1	472	(472)	-	-
- փոխանցում Փուլ 2	(257,369)	257,369	-	-
- փոխանցում Փուլ 3	(43,383)	(87,573)	130,956	-
Ակտիվի զուտ փոփոխություն տոկոսների և արտարժույթի վերագնահատումից	15,568,446	(148,517)	(514,103)	14,905,826
Վերականգնում	-	-	227,387	227,387
Դուրսգրում տարվա ընթացքում	-	-	(92,010)	(92,010)
Մնացորդ դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	183,587,241	474,185	37,886	184,099,312

Հազար ՀՀ դրամ

2022

	Փուլ 1	Փուլ 2	Փուլ 3	Ընդամենը
<i>Հիփոթեքային և սպառողական վարկեր</i>				
Մնացորդը հունվարի 1-ի դրությամբ	79,657,479	1,552,644	3,219,754	84,429,877
Սկզբնավորված կամ ձեռք բերված նոր ակտիվներ	74,850,191	781,108	149,509	75,780,808
Մարված ակտիվներ	(60,793,650)	(1,108,522)	(460,902)	(62,363,074)
- փոխանցում Փուլ 1	920,063	(915,201)	(4,862)	-
- փոխանցում Փուլ 2	(1,826,900)	1,826,984	(84)	-
- փոխանցում Փուլ 3	(693,992)	(111,088)	805,080	-
Ակտիվի զուտ փոփոխություն տոկոսների և արտարժույթի վերագնահատումից	(381,269)	28,193	(582,947)	(936,023)
Վերականգնում	-	-	257,098	257,098
Դուրսգրում տարվա ընթացքում	-	-	(848,560)	(848,560)
Մնացորդ դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	91,731,922	2,054,118	2,534,086	96,320,126

Հազար ՀՀ դրամ

2022

	Փուլ 1	Փուլ 2	Փուլ 3	Ընդամենը
<i>Առևտրային վարկեր</i>				
Մնացորդը հունվարի 1-ի դրությամբ	137,930,883	1,575,703	328,284	139,834,870
Սկզբնավորված կամ ձեռք բերված նոր ակտիվներ	286,216,272	488,469	36,823	286,741,564
Մարված ակտիվներ	(250,488,681)	(525,867)	(61,375)	(251,075,923)
- փոխանցում Փուլ 1	1,490,936	(1,490,936)	-	-
- փոխանցում Փուլ 2	(171,884)	171,884	-	-
- փոխանցում Փուլ 3	(78,627)	(55,847)	134,474	-
Ակտիվի զուտ փոփոխություն տոկոսների և արտաբաժնի վերագնահատումից	(8,986,223)	285,517	(704,199)	(9,404,905)
Վերականգնում	-	-	731,482	731,482
Դուրսգրում տարվա ընթացքում	-	-	(174,899)	(174,899)
Մնացորդ դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	165,912,676	448,923	290,590	166,652,189

2023թ. և 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ակնկալվող պարտքային կորուստների գծով շարժը ըստ փուլերի հետևյալն է՝

Հազար ՀՀ դրամ

2023

	Փուլ 1	Փուլ 2	Փուլ 3	Ընդամենը
<i>Հիփոթեքային և սպառողական վարկեր</i>				
Ակնկալվող պարտքային կորուստների պահուստ հունվարի 1-ի դրությամբ	643,853	388,946	1,015,724	2,048,523
- փոխանցում Փուլ 1	980	(980)	-	-
- փոխանցում Փուլ 2	(14,208)	14,228	(20)	-
- փոխանցում Փուլ 3	(4,124)	(82,070)	86,194	-
Կորուստների գծով պահուստների զուտ վերաչափում	(232,016)	103,043	(852,115)	(981,088)
Կորուստների գծով պահուստների զուտ վերաչափում սկզբնավորված կամ ձեռք բերված նոր ակտիվների գծով	300,960	75,708	23,523	400,191
Վերականգնում	-	-	508,374	508,374
Դուրսգրում տարվա ընթացքում	-	-	(520,905)	(520,905)
Մնացորդ դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	695,445	498,875	260,775	1,455,095

Հազար ՀՀ դրամ

2023

	Փուլ 1	Փուլ 2	Փուլ 3	Ընդամենը
<i>Առևտրային վարկեր</i>				
Ակնկալվող պարտքային կորուստների պահուստ հունվարի 1-ի դրությամբ	1,196,643	175,717	137,937	1,510,297
- փոխանցում Փուլ 1	196	(196)	-	-
- փոխանցում Փուլ 2	(1,573)	1,573	-	-
- փոխանցում Փուլ 3	(304)	(26,238)	26,542	-
Կորուստների գծով պահուստների զուտ վերաչափում	2,581,373	(73,398)	(285,862)	2,222,113
Կորուստների գծով պահուստների զուտ վերաչափում սկզբնավորված կամ ձեռք բերված նոր ակտիվների գծով	239,320	48,886	9,675	297,881
Վերականգնում	-	-	227,387	227,387
Դուրսգրում տարվա ընթացքում	-	-	(92,010)	(92,010)
Մնացորդ դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	4,015,655	126,344	23,669	4,165,668

Հազար ՀՀ դրամ

2022

	Փուլ 1	Փուլ 2	Փուլ 3	Ընդամենը
<i>Հիփոթեքային և սպառողական վարկեր</i>				
Ակնկալվող պարտքային կորուստների պահուստ հունվարի 1-ի դրությամբ	522,895	91,980	1,493,200	2,108,075
- փոխանցում Փուլ 1	13,011	(12,709)	(302)	-
- փոխանցում Փուլ 2	(16,971)	17,024	(53)	-
- փոխանցում Փուլ 3	(10,723)	(23,946)	34,669	-
Կորուստների գծով պահուստների զուտ վերաչափում	(276,328)	194,332	39,424	(42,572)
Կորուստների գծով պահուստների զուտ վերաչափում սկզբնավորված կամ ձեռք բերված նոր ակտիվների գծով	411,969	122,265	40,248	574,482
Վերականգնում	-	-	257,098	257,098
Դուրսգրում տարվա ընթացքում	-	-	(848,560)	(848,560)
Մնացորդ դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	643,853	388,946	1,015,724	2,048,523

	Փուլ 1	Փուլ 2	Փուլ 3	Ընդամենը
<i>Առևտրային վարկեր</i>				
Ակնկալվող պարտքային կորուստների պահուստ հունվարի 1-ի դրությամբ	932,463	182,723	152,347	1,267,533
- փոխանցում Փուլ 1	155,417	(155,417)	-	-
- փոխանցում Փուլ 2	(1,190)	1,190	-	-
- փոխանցում Փուլ 3	(720)	(14,848)	15,568	-
Կորուստների գծով պահուստների զուտ վերաչափում	(563,589)	33,280	(600,564)	(1,130,873)
Կորուստների գծով պահուստների զուտ վերաչափում սկզբնավորված կամ ձեռք բերված նոր ակտիվների գծով	674,262	128,789	14,003	817,054
Վերականգնում	-	-	731,482	731,482
Դուրսգրում տարվա ընթացքում	-	-	(174,899)	(174,899)
Մնացորդ դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	<u>1,196,643</u>	<u>175,717</u>	<u>137,937</u>	<u>1,510,297</u>

Վարկային պորտֆելի ակնկալվող պարտքային կորուստների աճը պայմանավորված է եղել պորտֆելի համախառն չափի աճով և պարտքային ռիսկի աճի եւ տնտեսական պայմանների վատթարացման հետևանքով փուլերի միջև շարժով: Տնտեսական գործոնների հետագա վերլուծությունը ներկայացված է 37.1.2 ծանոթագրությունում:

Ինչպես նշված է 34 ծանոթագրությունում, 2023թ. դեկտեմբերի 31-ի և 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ վարկերի և փոխատվությունների գնահատված իրական արժեքը մոտ է դրանց հաշվեկշռային արժեքին:

Հաճախորդներին տրված վարկերի և փոխատվությունների ժամկետային վերլուծությունը ներկայացված է 36 ծանոթագրությունում:

Հաճախորդներին տրված վարկերի և փոխատվությունների պարտքային, փոխարժեքային և տոկոսադրույքային վերլուծությունը բացահայտված է 37 ծանոթագրությունում:

Տեղեկատվությունը կապակցված անձանց հետ գործարքների վերաբերյալ բացահայտված է 33 ծանոթագրությունում:

21 Ներդրումային արժեթղթեր

Ամորտիզացված արժեքով չափվող ներդրումային արժեթղթեր

Հազար ՀՀ դրամ	31 դեկտեմբերի 2023թ.	31 դեկտեմբերի 2022թ.
<i>Ամորտիզացված արժեքով ներդրումային արժեթղթեր</i>		
ՀՀ պետական պարտատոմսեր	8,634,533	443,770
ՀՀ կորպորատիվ պարտատոմսեր	-	494,646
Արժեզրկման գծով պահուստ	(64,241)	(13,351)
Ընդամենը ամորտիզացված արժեքով ներդրումային արժեթղթեր	8,570,292	925,065
<i>Հետգնման պայմանագրերով գրավադրված ամորտիզացված արժեքով չափվող ներդրումային արժեթղթեր</i>		
ՀՀ պետական պարտատոմսեր	29,943,888	23,177,584
Արժեզրկման գծով պահուստ	(222,784)	(256,691)
Ընդամենը հետգնման պայմանագրերով գրավադրված ամորտիզացված արժեքով չափվող ներդրումային արժեթղթեր	29,721,104	22,920,893
Ընդամենը ամորտիզացված արժեքով չափվող ներդրումային արժեթղթեր	38,291,396	23,845,958

Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ներդրումային արժեթղթեր

Հազար ՀՀ դրամ	31 դեկտեմբերի 2023թ.	31 դեկտեմբերի 2022թ.
<i>Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ներդրումային արժեթղթեր</i>		
ՀՀ պետական պարտատոմսեր	14,863,645	3,088,204
Բաժնային գործիքներ	112,257	111,918
Ընդամենը իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ներդրումային արժեթղթեր	14,975,902	3,200,122
<i>Հետգնման պայմանագրերով գրավադրված իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող պարտքային արժեթղթեր</i>		
ՀՀ պետական պարտատոմսեր	6,938,430	20,332,774
Ընդամենը հետգնման պայմանագրերով գրավադրված իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ներդրումային արժեթղթեր	6,938,430	20,332,774

Հազար ՀՀ դրամ

	31 դեկտեմբերի 2023թ.	31 դեկտեմբերի 2022թ.
Ընդամենը իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ներդրումային արժեքային	21,914,332	23,532,896
Ընդամենը ներդրումային արժեքային	23,546,194	4,125,187
Ընդամենը վաճառքի և հետգնման պայմանագրերով գրավադրված արժեքային	36,659,534	43,253,667

2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկը ՀՀ կառավարությանն է զիջել 639,648 հազ. ՀՀ դրամ Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետության կառավարության և նրա հիմնադրամների կողմից թողարկված արժեթղթերում ներդրումների (Օանոթագրություն 9) պահանջի իրավունքը, որի դիմաց ստացել է ՀՀ կառավարության կողմից թողարկված պետական պարտատոմսեր 447,753 հազ. ՀՀ դրամ նոմինալ արժեքով: Այս գործարքի արդյունքում կրած կորուստը կազմել է 191,895 հազ. ՀՀ դրամ: Ստացված արժեթղթերը դասակարգվել են Ամորտիզացված արժեքով չափվող ներդրումային արժեթղթեր: Ղեկավարության գնահատմամբ փոխարինելու պահին ստացված պարտատոմսերի անվանական արժեքը էականորեն չէր տարբերվում պարտատոմսերի իրական արժեքից:

Ամորտիզացված արժեքով չափվող՝ ներառյալ հետգնման պայմանագրերով գրավադրված ներդրումային արժեթղթերի գծով ակնկալվող պարտքային կորուստների փոփոխությունների վերլուծությունը ներկայացված է ստորև.

Հազար ՀՀ դրամ

	2023թ.		2022թ.	
	Փուլ 1	Ընդամենը	Փուլ 1	Ընդամենը
Ակնկալվող պարտքային կորուստների պահուստ հունվարի 1-ի դրությամբ	270,042	270,042	278,318	278,318
Կորուստների գծով պահուստների գուտ վերաչափում	16,983	16,983	(8,276)	(8,276)
Մնացորդը դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	287,025	287,025	270,042	270,042

Ամորտիզացված արժեքով ներդրումային արժեթղթերն ըստ եկամտաբերության և մարմանը մնացած ժամկետների.

Հազար ՀՀ դրամ

	31 դեկտեմբերի 2023թ.		31 դեկտեմբերի 2022թ.	
	%	Ժամկետ	%	Ժամկետ
ՀՀ պետական պարտատոմսեր	6.56-12.34		3.81-12.61	2024-2047
ՀՀ կորպորատիվ պարտատոմսեր	-	-	9.3	2023

Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող, ներառյալ հետգնման պայմանագրերով գրավադրված ներդրումային արժեթղթերի գծով ակնկալվող պարտքային կորուստների փոփոխությունների վերլուծությունը ներկայացված է ստորև.

Հազար ՀՀ դրամ	2023թ.		2022թ.	
	Փուլ 1	Ընդամենը	Փուլ 1	Ընդամենը
Ակնկալվող պարտքային կորուստների պահուստ հունվարի 1-ի դրությամբ	276,555	276,555	228,409	228,409
Կորուստների գծով պահուստների գուտ վերաչափում	(109,562)	(109,562)	48,146	48,146
Մնացորդը դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	166,993	166,993	276,555	276,555

Վերոնշյալ կորուստների գծով պահուստները չեն ճանաչվում ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում, քանի որ իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող և հետգնման պայմանագրերով գրավադրված պարտքային գործիքների հաշվեկշռային արժեքը հենց իրենց իրական արժեքն է:

Բոլոր պարտքային արժեթղթերն ունեն հաստատուն տոկոսներ.

Բանկը տարվա ընթացքում ամորտիզացված արժեքով չափվող որևէ ֆինանսական ակտիվ չի վերադասակարգել որպես իրական արժեքով չափվող (2022թ.՝ ոչինչ):

Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ներդրումային արժեթղթերն ըստ եկամտաբերության տոկոսադրույքների և մարմանը մնացած ժամկետների ներառում են.

Հազար ՀՀ դրամ	31 դեկտեմբերի 2023թ.		31 դեկտեմբերի 2022թ.	
	%	Ժամկետ	%	Ժամկետ
ՀՀ պետական պարտատոմսեր	2.94-12.17	2024-2050	2.54-10.5	2023-2050

Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ներդրումային արժեթղթերում ներառված բաժնային չգնանշվող արժեթղթերը ներկայացվում են ստորև.

Անվանումը	Գրանցման երկիրը	Վերահսկվող %		Հազար ՀՀ դրամ	
		2023	2022	2023	2022
ԱրՔա	Հայաստանի				
	Հանրապետություն	6.25	6.25	82,500	82,500
ԱՔՌԱ Քրեդիտ Ռեփորթինգ	Հայաստանի				
	Հանրապետություն	4.58	4.58	23,255	23,255
SWIFT					
			-	6,502	6,163
				112,257	111,918

Բանկի ղեկավարությունը կարծում է, որ այս գործիքների գնահատված իրական արժեքը մոտարկում է դրանց սկզբնական արժեքին 2023թ. և 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

22 Հիմնական միջոցներ

	Կապիտալ ներդրումներ վարձակալ- ված հիմնական միջոցներում				Օգտագործ- ման իրավունքի ձեռվ ակտիվներ		
	Հոդ և շենքեր	Փոխադրա- միջոցներ	Համակար- գիչներ		Այլ	Հոդ և շենքեր	Ընդամենը
<i>Սկզբնական արժեք կամ վերագնահատված արժեք</i>							
2022թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	8,681,662	1,007,933	4,035,777	690,530	2,520,410	3,027,057	19,963,369
Ավելացում	80,337	228,083	328,003	131,034	165,146	40,130	972,733
Օտարում	(37,671)	(50,419)	(617)	-	-	(43,790)	(132,497)
Վերաչափում	-	-	-	-	-	565,409	565,409
2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	8,724,328	1,185,597	4,363,163	821,564	2,685,556	3,588,806	21,369,014
Ավելացում	51,202	327,249	422,412	69,370	307,556	44,506	1,222,295
Օտարում	-	(245,394)	(354,773)	(106,705)	(377,073)	(23,789)	(1,107,734)
Վերագնահատում	4,827,028	-	-	-	-	-	4,827,028
Վերագնահատման արդյունքում մաշվածության ճշգրտում	(961,532)	-	-	-	-	-	(961,532)
Վերաչափում	-	-	-	-	-	773,423	773,423
2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	12,641,026	1,267,452	4,430,802	784,229	2,616,039	4,382,946	26,122,494
<i>Կուտակված մաշվածություն</i>							
2022թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	671,966	396,961	2,824,552	165,754	1,626,593	1,583,266	7,269,092
Տարվա ծախս	239,225	124,342	349,902	58,729	194,305	647,155	1,613,658
Օտարում	(1,098)	(42,419)	(511)	-	-	(722)	(44,750)
2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	910,093	478,884	3,173,943	224,483	1,820,898	2,229,699	8,838,000
Տարվա ծախս	333,263	145,140	353,488	51,952	203,410	842,739	1,929,992
Վերագնահատման արդյունքում մաշվածության ճշգրտում	(961,532)	-	-	-	-	-	(961,532)
Օտարում	-	(175,796)	(349,551)	(57,256)	(368,377)	-	(950,980)
2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	281,824	448,228	3,177,880	219,179	1,655,931	3,072,438	8,855,480

				Կապիտալ ներդրումներ վարձակալ- ված հիմնական միջոցներում		Օգտագործ- ման իրավունքի ձևով ակտիվներ	
	Հոդ և շենքեր	Փոխադրա- միջոցներ	Համակար- գիչներ		Այլ	Հոդ և շենքեր	Ընդամենը
Հաշվեկշիռային արժեք							
2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	7,814,235	706,713	1,189,220	597,081	864,658	1,359,107	12,531,014
2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	12,359,202	819,224	1,252,922	565,050	960,108	1,310,508	17,267,014

Ակտիվների վերագնահատում

Բանկի հոդը և շենքերը ներկայացված են վերագնահատված արժեքով: Հոդի և շենքերի վերջին վերագնահատումը կատարվել է անկախ գնահատողի կողմից 2023թ. մայիսին՝ կիրառելով համեմատական վաճառքների մեթոդը, որի արդյունքում առաջացել է վերագնահատումից հաշվեկշիռային արժեքի գույս աճ 4,827,028 հազար դրամ գումարով: Հոդի և շենքերի իրական արժեքի գնահատման համար ղեկավարությունը հիմք է ընդունում անկախ գնահատողների կողմից ներկայացված արդյունքները:

Եթե հոդը և շենքերը ներկայացվեին սկզբնական արժեքի և կուտակված մաշվածության տարբերությամբ, հաշվեկշիռային արժեքը 2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ կկազմեր՝ 3,948,941 հազար դրամ (2022թ.՝ 3,648,936 հազար դրամ):

Օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվներ

Բանկը վարձակալության պայմանագրեր է կնքել մասնաճյուղերի համար: Բացառությամբ կարճաժամկետ վարձակալությունների և հիմքում ընկած փոքրարժեք ակտիվների վարձակալությունների՝ յուրաքանչյուր վարձակալություն արտացոլվել է ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում որպես օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվ և վարձակալության գծով պարտավորություն: Բանկը դասակարգում է իր օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվները սեփական հիմնական միջոցների դասակարգմանը համահունչ:

Ընդհանուր առմամբ յուրաքանչյուր վարձակալություն պարունակում է սահմանափակում, ըստ որի օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվը կարող է օգտագործել միայն Բանկը, քանի դեռ առկա չէ ակտիվը այլ կողմի տրամադրելու պայմանագրային իրավունք: Վարձակալությունները կամ չեղյալ չհայտարարվող են, կամ կարող են չեղյալ հայտարարվել՝ միայն առաջացնելով նշանակալի դադարեցման վճար: Որոշ վարձակալություններ պարունակում են հիմքում ընկած ակտիվը անմիջապես վարձակալության ժամկետի ավարտին ձեռք բերելու կամ վարձակալության ժամկետը երկարացնելու հնարավորություն: Բանկին արգելված է վաճառել կամ գրավադրել վարձակալված հիմքում ընկած ակտիվները: Բանկը պետք է այդ գույքերը պահպանի բարեկարգ վիճակում (վերանորոգված) և վարձակալության ավարտին գույքը վերադարձնի իր սկզբնական վիճակով:

Ամբողջությամբ մաշված ակտիվներ

2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ հիմնական միջոցների ցանկում ներառված ամբողջությամբ մաշված ակտիվների սկզբնական արժեքը կազմում է 471,348 հազար դրամ (2022թ.՝ 696,321 հազար դրամ):

Հիմնական միջոցների սահմանափակումներ

2023թ-ի դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկը չի տիրապետել պարտավորությունների դիմաց գրավադրված կամ որևէ այլ սահմանափակման ենթակա հիմնական միջոցների (2022թ. նույնպես):

Պայմանագրային պարտավորություններ

2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկը չունի պայմանագրային պարտավորություններ հիմնական միջոցներում ներդրումներ կատարելու նպատակով (2022թ. նույնպես):

23 Ոչ նյութական ակտիվներ

Հազար ՀՀ դրամ

	Լիցենզիաներ	Համակարգ- չային ծրագրեր	Այլ	Ընդամենը
<i>Մկզբնական արժեք</i>				
2022թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	617,458	561,478	30,550	1,209,486
Ավելացում	127,954	169,509	2,431	299,894
Օտարում	(31,798)	-	-	(31,798)
2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	713,614	730,987	32,981	1,477,582
Ավելացում	113,506	359,386	-	472,892
Օտարում	(27,181)	-	-	(27,181)
2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	799,939	1,090,373	32,981	1,923,293
<i>Կուտակված ամորտիզացիա</i>				
2022թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	328,809	163,967	23,327	516,103
Մասհանումներ	124,998	55,082	2,036	182,116
Օտարում	(31,798)	-	-	(31,798)
2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	422,009	219,049	25,363	666,421
Մասհանումներ	130,766	96,100	2,152	229,018
Օտարում	(26,329)	-	-	(26,329)
2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	526,446	315,149	27,515	869,110
<i>Հաշվեկշռային արժեք</i>				
2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	291,605	511,938	7,618	811,161
2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	273,493	775,224	5,466	1,054,183

Պայմանագրային պարտավորություններ

2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկը չունի պայմանագրային պարտավորություններ ոչ նյութական ակտիվներում ներդրումներ կատարելու նպատակով (2022թ.՝ նույնպես):

2023թ.-ի դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկը չի տիրապետել պարտավորությունների դիմաց գրավադրված կամ որևէ այլ սահմանափակման ենթակա ոչ նյութական ակտիվների (2022թ.՝ նույնպես):

2023թ.-ի դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ոչ նյութական ակտիվների ներառված ամբողջությամբ մաշված ակտիվների սկզբնական արժեքը կազմում է 306,536 հազար դրամ (2022թ.՝ 258,914 հազար դրամ):

24 Այլ ակտիվներ

Հազար ՀՀ դրամ

	31 դեկտեմբերի 2023թ.	31 դեկտեմբերի 2022թ.
Աշխատակիցներին տրված հատուցումներ	31,370	27,690
Ստացման ենթակա գումարներ	72,227	185,173
Արժեզրկումից պահուստներ այլ ակտիվների գծով	(1,036)	(7,825)
Ընդամենը այլ ֆինանսական ակտիվներ	102,561	205,038
Բռնագանձված ակտիվներ	2,963,269	1,193,115
Կանխավճարներ և այլ դեբիտորական պարտքեր	439,759	261,904
Նյութեր	493,357	327,451
Թանկարժեք մետաղներ	396,358	443
Հարկերի կանխավճարներ	254,669	180,817
Այլ ակտիվներ	359,396	124,974
Ընդամենը ոչ ֆինանսական ակտիվներ	4,906,808	2,088,704
Ընդամենը այլ ակտիվներ	5,009,369	2,293,742

Այլ ֆինանսական ակտիվների գծով ակնկալվող պարտքային կորուստներում փոփոխությունների վերլուծությունը ստորև.

Հազար ՀՀ դրամ

	2023թ.		2022թ.	
	Փուլ 1	Ընդամենը	Փուլ 1	Ընդամենը
Ակնկալվող պարտքային կորուստների պահուստ հունվարի 1-ի դրությամբ	7,825	7,825	8,648	8,648
Կորուստների գծով պահուստների զուտ վերաչափում	(35,299)	(35,299)	(50,939)	(50,939)
Դուրսգրում	(144)	(144)	(67)	(67)
Վերականգնում	28,654	28,654	50,183	50,183
Մնացորդը դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	1,036	1,036	7,825	7,825

Տարվա ընթացքում Բանկի կողմից տրամադրված վարկերի ապահովվածություն հանդիսացող գրավների նկատմամբ սեփականության իրավունք ստանալու արդյունքում ձեռք բերված ոչ ֆինանսական ակտիվների մանրամասները ներկայացված են ստորև.

Հազար ՀՀ դրամ	31 դեկտեմբերի 2023թ.	31 դեկտեմբերի 2022թ.
Հողամաս	72,096	96,539
Շենքեր և շինություններ	2,890,649	1,096,576
Ավտոմեքենա	524	-
Ընդամենը բռնագանձված ակտիվներ	2,963,269	1,193,115

Բռնագանձման ամսաթվի դրությամբ գրավը չափվում է չմարած վարկային պարտավորության հաշվեկշռային արժեքից և գրավի իրացման գույտ արժեքից նվազագույնով:

Բանկի քաղաքականությունն է հետամուտ լինել այդ ակտիվների իրացմանը պատշաճ կերպով և սեղմ ժամկետներում: Բանկը հիմնականում չի օգտագործում ոչ կանխիկ գրավները իր սեփական գործունեության իրականացման համար: Ակտիվները չափվում են հաշվեկշռային արժեքից և իրական արժեքից հանած վաճառքի ծախսումները նվազագույնով:

25 Թողարկված պարտքային արժեթղթեր

2023թ. Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկը թողարկել է տոկոսային պարտատոմսեր հետևյալ պայմաններով.

Թողարկման ամսաթիվ	Արժույթ	Արժեքը մեկ պարտատոմսի դիմաց	Քանակ	%	Պարտատոմսի մարման ժամկետ	Ընդամենը անվանական արժեք
18.07.2023	ՀՀ դրամ	10,000	150,000	11.25	18.07.2026	1,500,000,000
18.07.2023	ԱՄՆ դոլար	100	50,000	5.00	18.07.2026	5,000,000
03.10.2022	ՀՀ դրամ	10,000	100,000	11.00	03.10.2025	1,000,000,000
03.10.2022	ԱՄՆ դոլար	100	75,000	5.00	03.10.2025	7,500,000
04.05.2022	ԱՄՆ դոլար	100	50,000	5.25	04.05.2025	5,000,000
04.05.2022	ՀՀ դրամ	10,000	150,000	10.50	04.05.2025	1,500,000,000

Բանկի կողմից թողարկված պարտատոմսերը գնանշված են և ցուցակված են Հայաստանի ֆոնդային բորսայում:

Տարվա ընթացքում Բանկը հետ չի գնել իր կողմից թողարկված որևէ պարտատոմս (2022թ. նոյնպես):

Հաշվետու ժամականաշրջանում Բանկը չի ունեցել մայր գումարի, տոկոսների չվճարումներ կամ այլ խախտումներ (2022թ. նոյնպես):

26 Պարտավորություններ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ

Հազար ՀՀ դրամ	31 դեկտեմբերի 2023թ.	31 դեկտեմբերի 2022թ.
Վարկեր ՀՀ կենտրոնական բանկից	37,158,135	27,027,381
Կանխավճարներ ՀՀ կառավարությունից	-	41,181
Ընդամենը վարկեր ՀՀ կենտրոնական բանկից և կառավարությունից	37,158,135	27,068,562
Վարկեր ֆինանսական կազմակերպություններից	33,075,623	25,012,816
Ավանդներ ֆինանսական կազմակերպություններից	33,302,456	28,751,030
Ֆինանսական կազմակերպությունների ընթացիկ հաշիվներ	6,545,832	5,994,544
Այլ բանկերի թղթակցային հաշիվներ	54,923	18,299
Այլ	204,558	199,687
Ընդամենը պարտավորություններ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	73,183,392	59,976,376
Վարկեր միջազգային ֆինանսական կազմակերպություններից	48,335,375	59,574,028
Ընդամենը պարտավորությունների ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	158,676,902	146,618,966

ՀՀ ԿԲ-ից և ՀՀ կառավարությունից ստացված վարկերը ներկայացնում են վարկեր ստացված գերմանա-հայկական հիմնադրամի «Մանր, փոքր և միջին բիզնեսի վարկային ծրագրի» և «Մանր, փոքր և միջին բիզնեսի էներգաարդյունավետության աջակցության» ֆինանսավորման շրջանակներում, «Վերականգնվող էներգետիկա», «Գյուղատնտեսության ոլորտի աջակցման» և «Կանանց ձեռներեցության ոլորտի աջակցման և զարգացման» ծրագրերի շրջանակներում ներգրավված միջոցները:

2023 և 2022թթ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ֆինանսական կազմակերպություններից ստացված վարկերը և ավանդներն իրենցից ներկայացնում են ռեզիդենտ և ոչ ռեզիդենտ ֆինանսական կազմակերպություններից ստացված վարկեր և ավանդներ:

Ֆինանսական կազմակերպություններից ներգրավված բոլոր ավանդները ունեն հաստատուն տոկոսադրույքներ: Ֆինանսական կազմակերպություններից ստացված վարկերը ունեն հաստատուն և փոփոխական տոկոսադրույքներ:

2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ֆինանսական կազմակերպություններից վարկերը ապահովված են հաճախորդներին տրված 24,963,031 հազար դրամ համախառն գումարով (2022թ.՝ 19,493,006 հազար դրամ) վարկերի նկատմամբ պահանջի իրավունքի գրավով (տես ծանոթագրություն 20):

2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Կենտրոնական Բանկից ներգրավված վարկերը ապահովված են հաճախորդներին տրված 26,583,641 հազար դրամ համախառն գումարով (2022թ.՝ 23,684,905 հազար դրամ) վարկերի նկատմամբ պահանջի իրավունքի գրավով (տես ծանոթագրություն 20):

2023թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված ֆինանսական տարվա համար Բանկը չի ունեցել միջազգային ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ պարտավորությունների մայր գումարի կամ տոկոսների չվճարումներ կամ այլ խախտումներ (2022թ.՝ նույնը):

2023 և 2022թթ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ միջազգային ֆինանսական կազմակերպություններից ստացված վարկերը, ներառյալ հաշվեգրված տոկոսները, կապիտալի և ֆինանսական որոշակի սահմանված պայմաններ ունեցող վարկերը, ներկայացված են ստորև բերված աղյուսակում:

Հազար ՀՀ դրամ	Արժույթ	31 դեկտեմբերի 2023թ.		31 դեկտեմբերի 2022թ.	
		Մարմանը մնացած ժամկետ	Հաշվեկշռային արժեք	Մարմանը մնացած ժամկետ	Հաշվեկշռային արժեք
Dual Return Fund S.I.C.A.V	ԱՄՆ դոլար	1-3 տարի	4,073,911	2 տարի	2,000,025
AFD-PROPARCO	ԱՄՆ դոլար	5 տարի	4,086,086	6 տարի	3,964,227
ResponsAbility Global Micro and SME Finance Fund	ԱՄՆ դոլար	2-3 տարի	6,156,410	3 տարի	5,967,801
Covid-19 Emerging and Frontier Markets MSME Support Fund SCSp SICAV-RAIF	ԱՄՆ դոլար	3 տարի	2,034,705	4 տարի	1,974,245
EBRD	ՀՀ դրամ	2-3 տարի	2,855,617	3 տարի	3,952,237
Symbiotics SA	ՀՀ դրամ	-	-	1 տարուց պակաս	1,660,894
FMO	ԱՄՆ դոլար	1-2 տարի	3,286,950	1-3 տարի	6,940,947
DEG	ԱՄՆ դոլար	1-2 տարի	1,271,628	2 տարի	2,034,530
INCOFIN CVBA	ԱՄՆ դոլար	2-3 տարի	6,126,170	1-4 տարի	6,349,080
BSTDB	ԱՄՆ դոլար	մինչև 1 տարի	1,382,820	1-2 տարի	2,643,774
FMO	ԵՎՐՈ	1-2 տարի	1,123,843	2-3 տարի	1,754,182
Blue Orchard MicrofinanceFund LLC	ԱՄՆ դոլար	3-4 տարի	6,167,821	4 տարի	5,937,804
Asian development Bank	ԱՄՆ դոլար	1-3 տարի	3,969,013	2-3 տարի	5,565,735
MSME BSA	ԱՄՆ դոլար	մինչև 1 տարի	3,018,062	1-2 տարի	6,132,136
Microfinance Enhancement Facility S.A., SICAV-SIF	ԱՄՆ դոլար	1-2 տարի	2,058,573	2 տարի	1,995,555
Symbiotics SICAV II	ԱՄՆ դոլար	1-2 տարի	723,766	2 տարի	700,856
Ընդամենը			48,335,375		59,574,028

Բանկը պարտավոր է համապատասխանություն ապահովել վերոնշյալ փոխառու միջոցների գծով առկա ֆինանսական կովենանտների հետ: Այդ կովենանտները ներառում են սահմանված դրույքաչափերը, վարկ/կապիտալ հարաբերակցությունը և ֆինանսական գործունեությանն առնչվող մի շարք այլ տեղեկատվություն: Բանկի կողմից չի արձանագրվել այս դրույքներից որևէ մեկի խախտում 2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ (2022թ.՝ նույնպես):

27 Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ

Հազար ՀՀ դրամ

	31 դեկտեմբերի 2023թ.	31 դեկտեմբերի 2022թ.
<i>Իրավաբանական անձինք</i>		
Ընթացիկ/հաշվարկային հաշիվներ	59,050,927	47,944,563
Ժամկետային ավանդներ	19,346,014	15,683,389
	<u>78,396,941</u>	<u>63,627,952</u>
<i>Ֆիզիկական անձինք</i>		
Ընթացիկ/հաշվարկային հաշիվներ	36,547,548	31,005,538
Ժամկետային ավանդներ	68,997,834	61,564,102
	<u>105,545,382</u>	<u>92,569,640</u>
Ընդամենը պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	<u>183,942,323</u>	<u>156,197,592</u>

Ֆիզիկական և իրավաբանական անձանց ավանդներն ունեն հաստատուն տոկոսադրույքներ:

2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ իրավաբանական/ֆիզիկական անձանց ընթացիկ (ժամկետային) ավանդներում ներառված են ավանդներ, որոնք հանդիսանում են ապահովածություն տրամադրված վարկերի, երաշխիքների և այլ պայմանական պարտավորությունների գծով համապատասխանաբար 2,788,823 հազար դրամ գումարով (2022թ. 8,799,759 հազար դրամ): Այդ ավանդների իրական արժեքը մոտ է դրանց հաշվեկշռային արժեքին:

2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկի ամենամեծ տաս հաճախորդների ավանդների ընդհանուր գումարը (ներառյալ կապակցված անձինք, տես ծանոթ. 33) կազմում է 50,228,108 հազար դրամ (2022թ. 39,617,556 հազար դրամ) կամ հաճախորդների ավանդների ընդհանուր գումարի 27.3% (2022թ. 25.4%):

2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկը չի ունեցել իր հաճախորդների նկատմամբ պարտավորությունների մայր գումարի, տոկոսների չվճարումներ կամ այլ խախտումներ (2022թ. նույնպես):

28 Ստորադաս փոխառություններ

Հազար ՀՀ դրամ

	31 դեկտեմբերի 2023թ.	31 դեկտեմբերի 2022թ.
Միջազգային ֆինանսական կազմակերպությունից ստացված ստորադաս փոխառություն	2,032,400	1,971,498
Ֆիզիկական անձից ստացված ստորադաս փոխառություն	609,385	592,516
Կապակցված կողմից ստացված ստորադաս փոխառություններ	7,037,709	1,407,315
Ընդամենը ստորադաս փոխառություն	<u>9,679,494</u>	<u>3,971,329</u>

Ստորադաս փոխառությունն իրենից ներկայացնում է երկարաժամկետ վարկային համաձայնագիր, որը Բանկի անվճարունակության դեպքում դասվում է երկրորդական Բանկի մնացած պարտավորությունների նկատմամբ՝ ներառյալ ավանդները և այլ պարտքային գործիքները:

Միջազգային ֆինանսական կազմակերպությունից ստացված ստորադաս փոխառությունների մարման ժամկետ է սահմանված մինչև 2028թ.:

Ֆիզիկական անձից ներգրավված ստորադաս փոխառությունների մարման ժամկետ է սահմանված մինչև 2029թ.:

Կապակցված կողմից ներգրավված ստորադաս փոխառությունների մարման ժամկետ է սահմանված մինչև 2030թ.:

Հաշվետու ժամանակաշրջանում Բանկը չի ունեցել մայր գումարի, տոկոսների չվճարումներ կամ այլ խախտումներ (2022թ. ոչինչ):

29 Այլ պարտավորություններ

Հազար ՀՀ դրամ

	31 դեկտեմբերի 2023թ.	31 դեկտեմբերի 2022թ.
Աշխատակիցներին վճարվելիք հատուցումներ	1,497,355	1,281,163
Անհատների նկատմամբ պարտավորություններ	479,638	468,650
Բաժնետոմսերի թողարկման գծով ստացված կանխավճարներ	168	1,000,022
Վճարման ենթակա շահաբաժիններ	541,207	500,084
Վճարվելիք գումարներ	59,878	57,710
Վարձակալության գծով պարտավորություններ	1,426,082	1,475,813
Ընդամենը այլ ֆինանսական պարտավորություններ	4,004,328	4,783,442
Վճարման ենթակա հարկեր, բացի շահութահարկից	370,908	339,501
Պահուստներ*	19,270	103,386
Ընդամենը այլ ոչ ֆինանսական պարտավորություններ	390,178	442,887
Ընդամենը այլ պարտավորություններ	4,394,506	5,226,329

*Պահուստները ստեղծվել են ֆինանսական երաշխավորությունների գծով ակնկալվող պարտքային կորուստների գծով: Ֆինանսական երաշխավորությունների գծով ակնկալվող պարտքային կորուստների փոփոխությունների վերաբերյալ վերլուծությունը տե՛ս ծանոթագրություն 31-ում:

Վարձակալության գծով պարտավորություններ

Բանկը վարձակալության պայմանագրեր է կնքել մասնաճյուղերի համար: Յուրաքանչյուր վարձակալություն արտացոլվել է ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում որպես օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվ և վարձակալության գծով պարտավորություն: Բանկը դասակարգում է իր օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվները սեփական հիմնական միջոցների դասակարգմանը համահունչ (տե՛ս ծանոթագրություն 22):

Ընդհանուր առմամբ յուրաքանչյուր վարձակալություն պարունակում է սահմանափակում, ըստ որի օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվը կարող է օգտագործել միայն Բանկը, քանի դեռ առկա չէ ակտիվը այլ կողմի տրամադրելու պայմանագրային իրավունք: Վարձակալությունները կամ չեղյալ չհայտարարվող են, կամ կարող են չեղյալ հայտարարվել՝ միայն առաջացնելով նշանակալի դադարեցման վճար: Որոշ վարձակալություններ պարունակում են հիմքում ընկած ակտիվը անմիջապես վարձակալության ժամկետի ավարտին ձեռք բերելու կամ վարձակալության ժամկետը երկարացնելու հնարավորություն: Բանկին արգելված է վաճառել կամ գրավադրել վարձակալված հիմքում ընկած ակտիվները: Բանկը պետք է այդ գույքերը պահպանի բարեկարգ վիճակում (վերանորոգված) և վարձակալության ավարտին գույքը վերադարձնի իր սկզբնական վիճակով:

Ստորև ներկայացված է հաշվետու ժամանակաշրջանում վարձակալության գծով պարտավորությունների շարժը.

Հազար ՀՀ դրամ	31 դեկտեմբերի 2023թ.	31 դեկտեմբերի 2022թ.
ՖՀՄՄ 16-ի կիրառման ազդեցությունը (հունվարի 1-ի դրությամբ)	1,475,813	1,572,752
Ավելացում	45,850	40,130
Վերաչափում	773,423	565,409
Դադարեցում	(25,133)	(44,150)
Տոկոսի կուտակում	157,659	151,359
Վճարումներ	(1,001,530)	(809,687)
Ընդամենը վարձակալության գծով պարտավորություններ դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	1,426,082	1,475,813

2023թ. ՖՀՄՄ 16-ի համաձայն ճանաչված վարձակալության գծով պարտավորությունների նկատմամբ կիրառված միջին կշռված տոկոսադրույքը կազմում է 10.25% (2022թ.՝ 10.25%):

Վարձակալության գծով պարտավորությունները ապահովագրված են պայմանագրի առարկա հանդիսացող համապատասխան ակտիվներով: 2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ վարձակալության գծով չգեղջված պարտավորությունների ժամկետային վերլուծությունը արտացոլված է ծանոթագրություն 37.3-ում:

30 Մեփական կապիտալ

2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկի հայտարարված բաժնետիրական կապիտալը կազմել է 29,539,335 հազար դրամ, որից ամբողջությամբ վճարվածը՝ և գրանցվածը կազմել է 28,132,240 հազար դրամ: Համաձայն Բանկի կանոնադրության, վճարված բաժնետիրական կապիտալը կազմված է թվով 10,463,096 սովորական բաժնետոմսերից՝ յուրաքանչյուրը 2,080 ՀՀ դրամ անվանական արժեքով և 424,600 արտոնյալ հաստատագրված բաժնետոմսերից՝ յուրաքանչյուրը 15,000 դրամ անվանական արժեքով:

Բանկի բաժնետերերն.

Հազար ՀՀ դրամ

	31 դեկտեմբերի 2023թ.		31 դեկտեմբերի 2022թ.	
	Վճարված բաժնետիրական կապիտալ	Բաժնեմասը վճարված կապիտալում %	Վճարված բաժնետիրական կապիտալ	Բաժնեմասը վճարված կապիտալում %
Սարիքեկ Սուքիասյան	9,836,884	34.97	9,646,907	36.20
Խաչատուր Սուքիասյան	4,638,533	16.49	4,638,533	17.40
Ռոբերտ Սուքիասյան	205,040	0.73	52,000	0.20
Էդուարդ Սուքիասյան	3,432,828	12.20	3,299,146	12.38
ԶՌԼ Բետալիգունգս ԱԳ	1,427,171	5.07	1,427,171	5.35
Այլ բաժնետերեր	8,591,784	30.54	7,588,311	28.47
	28,132,240	100	26,652,068	100

2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկի կողմից հետ գնված բաժնետոմսեր չեն եղել:

Սովորական բաժնետոմսերի բաժնետերերը ունեն մեկ ձայնի իրավունք Բանկի տարեկան և ընդհանուր ժողովներում և իրավունք ստանալու շահաբաժին:

2023թ. Բանկը համալրել է կանոնադրական կապիտալը՝ թողարկելով է 1,480,172 հազար դրամի սովորական բաժնետոմսեր (2022թ.՝ 544,513 հազար դրամի սովորական բաժնետոմսեր):

Բանկի բաժնետիրական կապիտալի ավելացումը իրակավացվել է բաժնետերերի կողմից ՀՀ դրամով և նրանք իրավունք ունեն ստանալ շահաբաժին և բաշխել շահույթը ՀՀ դրամով: Արտոնյալ բաժնետոմսերը չունեն ձայնի իրավունք և ունեն երաշխավորված տարեկան շահաբաժին ոչ պակաս, քան իրենց անվանական արժեքի 14% չափով՝ յուրաքանչյուր բաժնետոմսի համար:

Արտոնյալ բաժնետոմսերի գծով ֆինանսական հաշվետվություններում 2023թ. հայտարարված և վճարված շահաբաժինների գումարը կազմում է 891,660 հազար դրամ (2022թ.՝ 891,660 հազար դրամ) (Ծանոթագրություն 4.20):

Սովորական բաժնետոմսերի գծով ֆինանսական հաշվետվություններում 2023թ. հայտարարված և վճարված շահաբաժինների գումարը կազմում է 300,257 հազար դրամ (2022թ.՝ 487,574 հազար դրամ), որը վճարվել է 2022թ. Ֆինանսական արդյունքների հիման վրա:

Բաշխման ենթակա Բանկի պահուստները սահմանափակվում են կուտակված շահույթով՝ հաշվարկված համաձայն ՀՀ օրենսդրության: Բաշխման ոչ ենթակա միջոցները ներկայացված են գլխավոր պահուստով, որը ստեղծված է համաձայն ՀՀ օրենսդրության պահանջների՝ ընդհանուր բանկային ռիսկերը, ներառյալ հնարավոր կորուստները և այլ չնախատեսված ռիսկերը և ծախսերը փոխհատուցելու նպատակով: Պահուստը ստեղծվել է համաձայն Բանկի կանոնադրության, որը նախատեսում է պահուստի ստեղծում այդ նպատակների համար ոչ պակաս քան հաշվապահական հաշվառման հաշիվներում արտացոլված բաժնետիրական կապիտալի 15%-ի չափով:

31 Փոխատվության հանձնառություններ, ֆինանսական երաշխավորություններ և ակրեդիտիվներ

Իր գործունեության ընթացքում Բանկը տրամադրում է իր հաճախորդներին հետհաշվեկշռային ռիսկ պարունակող ֆինանսական գործիքներ: Նշված ֆինանսական գործիքները, որոնք ունեն

պարտքային ռիսկի տարբեր մակարդակներ, չեն արտացոլվում ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվության մեջ:

Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ պայմանագրային գումարները հետևյալն են.

Հազար ՀՀ դրամ	31 դեկտեմբերի 2023թ.	31 դեկտեմբերի 2022թ.
Զօգտագործված վարկային գծեր	941,322	5,864,608
Տրամադրված երաշխիքներ	14,126,256	11,399,125
Ընդամենը պարտքային ռիսկ պարունակող պարտավորություններ	15,067,578	17,263,733

Փոխատվության հանձնառությունների գծով ակնկալվող պարտքային կորուստները ներառված են հաճախորդներին տրված վարկերի և փոխատվությունների պահուստներում (տե՛ս ծանոթագրություն 20-ում):

Ֆինանսական երաշխավորությունների գծով ակնկալվող պարտքային կորուստների փոփոխությունները ներկայացվում են այլ պարտավորություններում, որոնց գծով վերլուծությունը ներկայացված է ստորև՝

Հազար ՀՀ դրամ	2023թ.	2022թ.
	Փուլ 1	Փուլ 1
<i>Ֆինանսական երաշխավորություններ</i>		
Ակնկալվող պարտքային կորուստների պահուստ հունվարի 1-ի դրությամբ	103,386	77,321
Կորուստների գծով պահուստների զուտ վերաչափում	(84,116)	26,065
Մնացորդը դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	19,270	103,386

Երաշխիքների գծով ակնկալվող պարտքային կորուստները ներառված են «Այլ պարտավորություններում» (տե՛ս ծանոթագրություն 29-ում):

32 Պայմանականություններ

Երավական և հարկային պարտավորություններ

Հայաստանում հարկային համակարգը համեմատաբար նոր է, և նրան բնորոշ է օրենսդրության, պաշտոնական հայտարարությունների և դատարանի որոշումների հաճախակի փոփոխությունները, որոնք երբեմն անհասկանալի են, հակասական և ենթակա տարբեր մեկնաբանությունների: Հարկերը ենթակա են ստուգման և ուսումնասիրման հարկային մարմինների կողմից, որոնք իրավասու են կիրառել տույժեր և տուգանքներ: Հարկային օրենսդրության խախտման դեպքում, հարկային մարմինների կողմից չի կարող կիրառվել հավելյալ հարկերի պարտադրումներ, տույժեր և տուգանքներ, ավելի քան ստուգման նախորդող հաշվետու 3 տարիների համար:

Այս հանգամանքները Հայաստանում կարող են առաջացնել հարկային ռիսկեր, որոնք ավելի զգալի են քան այլ երկրներում: Ղեկավարությունը համոզված է, որ պատշաճ կերպով կատարել է

իր հարկային պարտավորությունները, հիմնվելով Հայաստանում կիրառվող հարկային օրենսդրության, պաշտոնական հայտարարությունների և դատարանի որոշումների իր մեկնաբանությունների վրա: Այնուամենայնիվ, համապատասխան մարմինների մեկնաբանությունները կարող են տարբերվել, և եթե ղեկավար մարմիններին հաջողվի հարկադրել իրենց մեկնաբանությունները, ապա այս ֆինանսական հաշվետվությունների վրա ազդեցությունը կարող է էական լինել:

Ղեկավարությունը համոզված է, որ Բանկն իր գործունեությունը ծավալում է օրենսդրությամբ նախատեսված պահանջների շրջանակներում, և ամբողջությամբ կատարել է իր հարկային պարտավորությունները:

Բանկին ներկայացվող դատական հայցերի առումով Բանկի ղեկավարությունը համոզված է, որ դրանց հետևանքով առաջացող պարտավորությունները էական ազդեցություն չեն ունենա Բանկի ֆինանսական վիճակի կամ ապագա գործառնությունների արդյունքների վրա:

Ապահովագրություն

Հայաստանում ապահովագրության ոլորտը գտնվում է զարգացման փուլում, և այլ երկրներին հատուկ բազմաթիվ ապահովագրության ձևաչափեր հիմնականում դեռևս կիրառելի չեն: Բանկը նախատեսում է իր գործունեության դադարեցմանը, ինչպես նաև իր գույքի կամ գործունեության հետ կապված ապահովագրական դեպքերի ժամանակ առաջացող գույքի և շրջակա միջավայրի վնասի՝ երրորդ կողմի նկատմամբ պարտավորությանը վերաբերող մասնակի ապահովագրություն: Քանի դեռ Բանկը չի նախատեսել ամբողջական ապահովագրություն, առկա է ռիսկ, որ որոշակի ակտիվների կորուստը կամ ոչնչացումը կարող է ունենալ բացասական ազդեցություն Բանկի գործունեության և ֆինանսական վիճակի վրա:

Այնուամենայնիվ, 2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ, Բանկին սեփականության իրավունքով պատկանող գլխամասային շենքը և մասնաճյուղերը, փոխադրամիջոցներն ապահովագրված են: Բանկն ունի նաև ապահովագրություն բանկային ընդհանուր պարտավորվածությունների, էլեկտրոնային, համակարգչային հանցագործությունների և մասնագիտական պատասխանատվության համար:

33 Գործարքներ կապակցված կողմերի հետ

Համաձայն ՀՀՄՄ 24 «Կապակցված կողմերի բացահայտում» կողմերը համարվում են կապակցված, եթե նրանցից մեկը կարող է վերահսկել մյուսին կամ նշանակալի ազդեցություն ունենալ մյուսի վրա՝ ֆինանսական և գործառնական որոշումներ կայացնելիս: Ներկայացվող հաշվետվությունների առումով Բանկի կապակցված կողմերն են՝ նրա բաժնետերերը, ղեկավար անձնակազմի անդամները, ինչպես նաև նրանց հետ կապակցված անձիք և նրանց կողմից վերահսկվող կազմակերպությունները:

Բանկի ուղղակի նշանակալից մասնակից է հանդիսանում Սուքիասյանների ընտանիքը, որը և իրականացնում է Բանկի վերահսկողությունը:

Բանկն իր գործունեության ընթացքում ներգրավված է լինում կապակցված կողմերի հետ մի շարք գործարքներում: Այդ գործարքները ներառում են վարկերը, ավանդները և այլն: Նշված գործարքները իրականացվել են՝ շուկայում գործող պայմաններից և տոկոսադրույքներից ելնելով:

Գործարքների ծավալները, մնացորդները տարվա վերջի դրությամբ և տարվա եկամուտ և ծախսերը հետևյալն են.

Հազար ՀՀ դրամ

	2023		2022	
	Բաժնետերեր և կապակց- ված կողմեր	Ղեկավար անձնակազմը և կապակցված կողմեր	Բաժնետերեր և կապակց- ված կողմեր	Ղեկավար անձնակազմը և կապակցված կողմեր
<i>Ֆինանսական փհճակի մասին հաշվետվություն</i>				
<i>Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխառություններ</i>				
Վարկի մնացորդը 1 հունվարի դրությամբ, համախառն	6,895,807	418,212	4,604,405	409,763
Տարվա ընթացքում տրամադրված վարկեր	3,268,289	1,432,483	3,706,457	431,670
Տարվա ընթացքում մարված վարկեր	(2,780,797)	(1,423,067)	(1,415,055)	(423,221)
Վարկի մնացորդը դեկտեմբերի 31 դրությամբ, համախառն	7,383,299	427,628	6,895,807	418,212
Արժեզրկումից պահուստ	(10,008)	(1,860)	(49,878)	(1,199)
Մնացորդը դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	7,373,291	425,768	6,845,929	417,013
<i>Պարտավորություններ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ</i>				
Հունվարի 1-ի դրությամբ	227,716	-	209,297	-
Տարվա ընթացքում ստացված	14,320,652	-	14,056,011	-
Տարվա ընթացքում վճարված	(14,271,415)	-	(14,037,592)	-
Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	276,953	-	227,716	-
<i>Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ</i>				
Հունվարի 1-ի դրությամբ	3,489,963	598,712	2,422,509	685,922
Տարվա ընթացքում ստացված ավանդներ	39,195,334	3,480,660	33,550,320	3,084,584
Տարվա ընթացքում վճարված ավանդներ	(39,314,217)	(3,373,852)	(32,482,866)	(3,171,794)
Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	3,371,080	705,520	3,489,963	598,712
<i>Ստորադաս փոխառություններ</i>				
Հունվարի 1-ի դրությամբ	1,407,315	-	482,788	-
Տարվա ընթացքում ստացված փոխառություններ	6,685,086	-	1,129,620	-
Տարվա ընթացքում վճարված փոխառություններ	(1,054,381)	-	(205,093)	-
Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	7,038,020	-	1,407,315	-
Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	-	144,532	-	103,993
Տրամադրված երաշխիքներ	98,652	-	258,929	-

Հազար ՀՀ դրամ

	2023		2022	
	Բաժնետերեր և կապակց- ված կողմեր	Ղեկավար անձնակազմը և կապակցված կողմեր	Բաժնետերեր և կապակց- ված կողմեր	Ղեկավար անձնակազմը և կապակցված կողմեր
<i>Շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվություն</i>				
Տոկոսային և նմանատիպ եկամուտներ	694,139	46,538	562,902	42,966
Տոկոսային և նմանատիպ ծախսեր	498,567	36,573	177,029	23,151
(Պարտքային կորուստների գծով ծախս)/ծախսի հակադարձում	39,870	(661)	(17,098)	(59)
Գովազդային ծախսեր	52,500	-	53,400	-
Ապահովագրության գծով ծախսեր	180,239	-	153,310	-
Ֆինանսական վարձակալության գծով ծախսեր	456,001	-	381,001	-
Գործուղման ծախսեր	12,471	19,470	10,504	20,305
Այլ ծախսեր	891,513	15,717	236,129	24,343

Բանկի հետ կապված անձանց տարվա ընթացքում տրամադրված վարկերը վճարման են ենթակա 1-ից 10 տարիների ընթացքում և դրանց տոկոսադրույքը կազմում է 5.5-21.5%:

Ղեկավար անձնակազմի գծով կատարված փոխհատուցումները հետևյալն են.

Հազար ՀՀ դրամ

	2023	2022
Աշխատավարձ և պարգևատրումներ	1,121,777	907,309
Ընդամենը ղեկավար անձնակազմի գծով կատարված փոխհատուցումներ	1,121,777	907,309

34 Իրական արժեքի չափումը

Ֆինանսական և ոչ ֆինանսական ակտիվներն ու պարտավորությունները ներկայացվում են համաձայն իրական արժեքի հիերարխիայի: Այս հիերարխիան բաժանում է ֆինանսական և ոչ ֆինանսական ակտիվներն ու պարտավորությունները երեք մակարդակների՝ հիմք ընդունելով դրանց իրական արժեքի չափման ժամանակ օգտագործված գործիքների նշանակալիությունը: Իրական արժեքի հիերարխիան ունի հետևյալ երեք մակարդակները՝

Մակարդակ 1 - նույն ակտիվների և պարտավորությունների գծով ակտիվ շուկաներում գնանշվող գները (չճշգրտված):

Մակարդակ 2- Մակարդակ 1-ում ներառված գնանշվող գներից տարբեր այլ ելակետային տվյալներ, որոնք ակտիվի և պարտավորության համար դիտարկելի են ուղղակիորեն (այսինքն՝ որպես գներ) և թե՛ անուղղակիորեն (այսինքն՝ գների հիման վրա ստացվող):

Մակարդակ 3 - ակտիվի կամ պարտավորության գծով ելակետային տվյալներ, որոնք հիմնված չեն դիտարկվող շուկայական տվյալների վրա (ոչ դիտարկելի ելակետային տվյալներ):

34.1 Իրական արժեքով չչափվող ֆինանսական գործիքներ

Ստորև բերված աղյուսակը ներկայացնում է ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների իրական արժեքը, որոնք ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում չեն չափվել իրենց իրական արժեքով և ըստ մակարդակի վերլուծում է դրանք իրական արժեքի հիերարխիայում, թե իրական արժեքի չափումը որ դասում է դասակարգված:

Հազար ՀՀ դրամ

31 դեկտեմբերի 2023թ.

	Մակարդակ 1	Մակարդակ 2	Մակարդակ 3	Ընդամենը իրական արժեք	Ընդամենը հաշվեկշռային արժեք
<i>Ֆինանսական ակտիվներ</i>					
Դրամական միջոցներ	-	71,569,185	-	71,569,185	71,569,185
Պահանջներ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	-	5,926,385	-	5,926,385	5,926,385
Հակադարձ հետգնման պայմանագրեր	-	12,464,832	-	12,464,832	12,464,832
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ	-	290,453,818	-	290,453,818	291,399,069
Ամորտիզացված արժեքով չափվող ներդրումային արժեթղթեր, այդ թվում գրավադրված		36,516,570	-	36,516,570	38,291,396
Այլ ֆինանսական ակտիվներ	-	102,561	-	102,561	102,561
<i>Ֆինանսական պարտավորություններ</i>					
Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	-	11,103,870	-	11,103,870	11,295,283
Հետգնման պայմանագրեր	-	34,127,375	-	34,127,375	34,127,375
Պարտավորություններ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	-	158,676,902	-	158,676,902	158,676,902
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	-	182,340,469	-	182,340,469	183,942,323
Ստորադաս փոխառություններ	-	11,328,321	-	11,328,321	9,679,494
Վարձակալության գծով պարտավորություններ	-	1,426,082	-	1,426,082	1,426,082
Այլ ֆինանսական պարտավորություններ	-	2,578,246	-	2,578,246	2,578,246

	Մակարդակ 1	Մակարդակ 2	Մակարդակ 3	Ընդամենը իրական արժեք	Ընդամենը հաշվեկշռային արժեք
<i>Ֆինանսական ակտիվներ</i>					
Դրամական միջոցներ	-	69,081,631	-	69,081,631	69,081,631
Պահանջներ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	-	11,448,364	-	11,448,364	11,448,364
Հակադարձ հետգնման պայմանագրեր	-	6,381,390	-	6,381,390	6,381,390
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ	-	258,549,644	-	258,549,644	259,413,495
Ամորտիզացված արժեքով չափվող ներդրումային արժեթղթեր, այդ թվում գրավադրված		20,712,075	-	20,712,075	23,845,958
Այլ ֆինանսական ակտիվներ	-	205,038	-	205,038	205,038
<i>Ֆինանսական պարտավորություններ</i>					
Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	-	8,509,513	-	8,509,513	8,517,115
Հետգնման պայմանագրեր	-	38,713,408	-	38,713,408	38,713,408
Պարտավորություններ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	-	146,618,966	-	146,618,966	146,618,966
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	-	157,923,167	-	157,923,167	156,197,592
Ստորադաս փոխառություններ	-	4,117,995	-	4,117,995	3,971,329
Վարձակալության գծով պարտավորություններ	-	1,475,813	-	1,475,813	1,475,813
Այլ ֆինանսական պարտավորություններ	-	3,307,629	-	3,307,629	3,307,629

*Պահանջներ և պարտավորություններ ֆինանսական կազմակերպությունների
նկատմամբ*

Մեկ ամիս մարման ժամկետ ունեցող ակտիվների և պարտավորությունների համար, հաշվեկշռային արժեքը մոտավոր արտացոլում է իրական արժեքը, քանի որ այս ֆինանսական գործիքների մարման ժամկետները բավականին կարճ են: Մեկ ամսից ավելի մարման ժամկետ ունեցող ակտիվների և պարտավորությունների իրական արժեքը սահմանվում է ակնկալվող ապագա դրամական միջոցների հոսքերի հաշվարկից ելնելով և զեղչվում է տարվա վերջի դրությամբ գործող համապատասխան տոկոսադրույքներով, որոնք հիմնականում համընկնում են գործող տոկոսադրույքներին:

Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ

Փոփոխվող դրույքաչափերով գործիքների իրական արժեքը հավասար է նրանց հաշվեկշռային արժեքին: Այն միջոցների գնահատված իրական արժեքները, որոնք ունեն ֆիքսված տոկոսադրույք, սահմանվում են ելնելով ակնկալվող ապագա դրամական միջոցների հոսքերի հաշվարկից, որոնք զեղչվում են նման պարտքային ռիսկ և մարման ժամկետ ունեցող գործիքների ընթացիկ տոկոսադրույքներով: Կիրառվելիք տոկոսադրույքերը կախված են վարկառուի պարտքային ռիսկից և տատանվում են 5% մինչև 24% տարեկան (2022թ. 4% մինչև 24% տարեկան):

Արժեզրկված վարկերի իրական արժեքը հաշվարկվում է գրավի առարկայի վաճառքից ակնկալվող դրամական միջոցների հոսքերի հիման վրա: Գրավի առարկայի արժեքը հիմնված է անկախ, մասնագիտական որակավորում ունեցող գույքի գնահատողի իրականացրած գնահատումների վրա:

Ամորտիզացված արժեքով չափվող ներդրումային արժեթղթեր

Ամորտիզացված արժեքով չափվող ներդրումային արժեթղթերի իրական արժեքը հիմնված է շուկայում գործող տոկոսադրույքների վրա: Այն արժեթղթերի իրական արժեքը, որոնց վերաբերյալ բացակայում են գնանշումները, հիմնված են ակնկալվող ապագա դրամական միջոցների հոսքերի հաշվարկի վրա, որոնք զեղչվում են տարվա վերջին շուկայում գործող տոկոսադրույքներով, որոնք հիմնականում համընկնում են գործող տոկոսադրույքներին:

Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ

Ֆինանսական կազմակերպությունների և հաճախորդների ավանդների իրական արժեքը գնահատվում է օգտագործելով զեղչված դրամական միջոցների հոսքերի մեթոդը, կիրառելով նմանատիպ մարման ժամկետ ունեցող ավանդների համար առաջարկվող դրույքաչափերը: Ցպահանջ վճարվելիք ավանդների իրական արժեքը հաշվետու ամսաթվին վճարվելիք գումարն է:

Պարտավորություններ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ

Ֆիքսված և չգնանշվող տոկոսադրույքներով փոխառությունների գնահատված իրական արժեքը սահմանվում է, ելնելով ակնկալվող ապագա դրամական հոսքերի հաշվարկից, որոնք զեղչվում են նմանատիպ մարման ժամկետ ունեցող նոր պարտքային գործիքների տոկոսադրույքներով:

Թողարկված պարտքային արժեթղթեր

Թողարկված պարտքային արժեթղթերի գնահատված իրական արժեքը սահմանվում է, ելնելով ակնկալվող ապագա դրամական միջոցների հոսքերի հաշվարկից, որոնք զեղչվում են տարվա վերջի դրությամբ գործող համապատասխան տոկոսադրույքներով, որոնք հիմնականում համընկնում են գործող տոկոսադրույքներին:

34.2 Իրական արժեքով չափվող ֆինանսական գործիքներ

Հազար ՀՀ դրամ

31 դեկտեմբերի 2023թ.

	Մակարդակ 1	Մակարդակ 2	Մակարդակ 3	Ընդամենը
<i>Ֆինանսական ակտիվներ</i>				
Պետական պարտատոմսեր	-	21,802,075	-	21,802,075
Բաժնային գործիքներ	-	-	112,257	112,257
Ածանցյալ ֆինանսական ակտիվներ	-	1,326	-	1,326
Ընդամենը	-	21,803,401	112,257	21,915,658
<i>Ֆինանսական պարտավորություններ</i>				
Ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ	-	15,184	-	15,184
Ընդամենը	-	15,184	-	15,184
Զուտ իրական արժեք	-	21,788,217	112,257	21,900,474

Հազար ՀՀ դրամ

31 դեկտեմբերի 2022թ.

Մակարդակ 1 Մակարդակ 2 Մակարդակ 3 Ընդամենը

Ֆինանսական ակտիվներ

Պետական պարտատոմսեր	-	23,420,978	-	23,420,978
Բաժնային գործիքներ	-	-	111,918	111,918
Ածանցյալ ֆինանսական ակտիվներ	-	67	-	67
Ընդամենը	-	23,421,045	111,918	23,532,963

Ֆինանսական պարտավորություններ

Ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ	-	1,083	-	1,083
Ընդամենը	-	1,083	-	1,083
Զուտ իրական արժեք	-	23,419,962	111,918	23,531,880

Իրական արժեքի չափման մեթոդները և գնահատման մեխանիզմը չեն փոփոխվել նախորդ հաշվետու ժամանակաշրջանի համեմատությամբ:

Զգնանշվող պարտքային արժեթղթեր

Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող չգնանշվող պարտքային արժեթղթերի իրական արժեքը չափվում է գնահատման մեթոդների միջոցով՝ կիրառելով տվյալ պահին գործող շուկայական տոկոսադրույքները ֆինանսական գործիքների ապագա դրամական հոսքերը գեղջելու նպատակով:

Զգնանշվող բաժնային գործիքներ

Բանկը չգնանշվող բաժնային գործիքների իրական արժեքը որոշելու համար օգտագործում է շուկայական և եկամտային մոտեցումների համադրությունը: Շուկայական և եկամտային մոտեցումները ոչ հրապարակային բաժնային գործիքների գնահատմանը բնորոշ մեթոդներ են: Շուկայական մոտեցման համաձայն՝ Բանկն օգտագործում է գները և նույնական կամ համադրելի արժեթղթերով շուկայական գործարքներից հավաքված այլ համապատասխան տեղեկատվություն: Եկամտային մոտեցման ներքո ապագա գումարները վերափոխվում են մեկ ներկա գումարի (օրինակ՝ գեղջված դրամական հոսքերի մոդել): Շուկայական մոտեցումը համարվում է նախընտրելի, քանի որ հիմնական օգտագործվող տեղեկատվությունը, որպես կանոն, դիտարկելի է:

Ածանցյալներ

Երբ ածանցյալները շրջանառվում են կա՛մ բորսայում, կա՛մ բորսայից դուրս, Բանկը օգտագործում է հաշվետու ամսաթվի դրությամբ փակման գինը: Այս պայմանագրերի իրական արժեքները գնահատվում են՝ օգտագործելով այն գնահատման մեխանիզմը, որը առավելագույնս մեծացնում է դիտարկելի շուկայի գործիքների օգտագործումը: Բանկի կողմից ներդրվող ածանցյալների մեծամասնությունը ներառված է 2-րդ մակարդակում և բաղկացած է արտարժույթային սվոպ պայմանագրերից:

34.3 Ոչ ֆինանսական ակտիվների իրական արժեքի չափումը

Բանկի հիմնական գույքային ակտիվների իրական արժեքը հաշվարկվում է գնահատումների հիման վրա՝ իրականացված անկախ, մասնագիտական որակավորում ունեցող գույքի գնահատողների կողմից: Նշանակալի ելակետային տվյալները և ենթադրությունները մշակվում են համաձայն ղեկավարության հետ սերտ խորհրդակցության: Գնահատման գործընթացները և

իրական արժեքի փոփոխությունները վերանայվում են տնօրենների խորհրդի կողմից յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվին:

Գնահատումը իրականացվել է կիրառելով համեմատական, ծախսային և եկամտային մեթոդները, որոնք արտացոլում են նմանատիպ գույքերի վերջին շուկայական գործարքների գները և ներառում են վերոնշյալ հոդին հատուկ գործոնների ճշգրտումներ, այդ թվում հողամասի չափը, գտնվելու վայրը, գրավադրումը և ներկայիս օգտագործումը և այլն:

Հողը և շենքերը վերագնահատվել են 2023 թվականի մայիսին:

Նշանակալի չդիտարկվող ներդրումը՝ վերոնշյալ հոդին հատուկ գործոնների ճշգրտումն է: Այս ճշգրտումների ծավալն ու ուղղությունը կախված է դիտարկվող շուկայում նմանատիպ գույքի գործարքների քանակից և բնույթից, որոնք կիրառվում են որպես գնահատման մեկնարկային կետ: Չնայած նրան, որ այս ելակետային տվյալը սուբյեկտիվ դատողություն է, ղեկավարությունը գտնում է, որ ողջամտորեն հնարավոր այլընտրանքային ենթադրությունները նյութապես ազդեցություն չեն ունենա ընդհանուր գնահատման վրա:

35 Ֆինանսական ակտիվների և ֆինանսական պարտավորությունների հաշվանցում

Իր գործունեության ընթացքում Բանկը ֆինանսական գործիքների հետ իրականացնում է տարբեր գործառնություններ, որոնք կարող են ներկայացվել զուտ արժեքով, եթե գոյություն ունի օրենսդրորեն հաստատված իրավունք իրականացնելու հաշվառված գումարների հաշվանցում, ինչպես նաև մտադրություն իրականացնելու հաշվանցում կամ միաժամանակ իրացնելու ակտիվը և մարելու պարտավորությունը:

Ստորև բերված աղյուսակը ներկայացնում է ֆինանսական ակտիվներն ու ֆինանսական պարտավորությունները, որոնք հաշվանցված են ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվության մեջ, կամ ենթակա են կատարման համաձայն հաշվանցման գլխավոր համաձայնագրի կամ համանման պայմանագրերի, որը ներառում է նմանատիպ ֆինանսական գործիքները, անկախ այն բանից, դրանք հաշվանցվել են ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվության մեջ թե ոչ:

Հազար ՀՀ դրամ

31 դեկտեմբերի 2023թ.

	Հանաչված ֆինանսական ակտիվների/ պարտավորությունների համախառն գումար	Հանաչված ֆինանսական ակտիվների/ պարտավորությունների համախառն գումար հաշվանցված ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում	Ֆինանսական ակտիվների/ պարտավորությունների զուտ գումար՝ ներկայացված ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում	Կապակցված գումարներ, որոնց գծով ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում հաշվանցում չի իրականացվել		
				Ֆինանսական գործիքներ	Ստացված ոչ դրամական ապահովում	Զուտ
Ֆինանսական ակտիվներ						
Հակադարձ հետգնման պայմանագրեր (Օանոթ. 19)	12,558,183	-	12,558,183	-	13,342,439	784,256
Ընդամենը	12,558,183	-	12,558,183	-	13,342,439	784,256
Ֆինանսական պարտավորություններ						
Հետգնման պայմանագրեր (Օանոթ. 19, 21)	34,127,375	-	34,127,375	36,882,318	-	(2,754,943)
Ընդամենը	34,127,375	-	34,127,375	36,882,318	-	(2,754,943)

	Հանաչված ֆինանսական ակտիվների/ Պարտավորու- թյունների համախառն գումար	Հանաչված ֆինանսական ակտիվների/ Պարտավորու- թյունների համախառն գումար	Ֆինանսական ակտիվների/ պարտավորությու- նների գումար՝ ներկայացված ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվու- թյունում	Կապակցված գումարներ, որոնց գծով ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում հաշվանցում չի իրականացվել	Ֆինանսա- կան գործիքներ	Ստացված ոչ դրամական ապահովում	Զուտ
<i>Ֆինանսական ակտիվներ</i>							
Հակադարձ հետգնման պայմանագրեր (Ծանոթ. 19)	6,446,417	-	6,446,417	-	6,804,013	357,596	
Ընդամենը	6,446,417	-	6,446,417	-	6,804,013	357,596	
<i>Ֆինանսական պարտավորություններ</i>							
Հետգնման պայմանագրեր (Ծանոթ. 19, 21)	38,713,408	-	38,713,408	43,510,358	-	(4,796,950)	
Ընդամենը	38,713,408	-	38,713,408	43,510,358	-	(4,796,950)	

31 դեկտեմբերի 2022թ. դրությամբ Բանկի կողմից տրամադրված 27,764 հազ. ՀՀ դրամ վարկերը հաշվանցվել են ՀՀ կառավարության պարտավորությունների հետ, քանի որ Բանկը հանդիսանում է տվյալ վարկերի սպասարկման գործակալ և այդ վարկերը տրամադրվել են ՀՀ կառավարության կողմից կործնավիրուսի տնտեսական հետևանքների չեզոքացման ուղղված միջոցառումների շրջանակներում:

36 Ակտիվների և պարտավորությունների ժամկետային վերլուծություն

Հետևյալ աղյուսակը ներկայացնում է ֆինանսական ակտիվները և պարտավորություններն ըստ սպասվելիք մարման ժամկետների: Բանկի չգեղջված պայմանագրային պարտավորությունների մասին տեղեկատվությունը ներկայացված է ծանոթագրություն 37.3-ում:

Հազար ՀՀ դրամ

31 դեկտեմբերի 2023թ.

	Ցպահանջ և մինչև 1 ամիս	1-ից մինչև 12 ամիս	Մինչև 12 ամիս, ենթահան- րագումար	1-ից 5 տարի	5 տարուց ավելի	12 ամսից ավելի, ենթահան- րագումար	Ընդամենը
<i>Ակտիվներ</i>							
Դրամական միջոցներ	71,569,185	-	71,569,185	-	-	-	71,569,185
Ածանցյալ ֆինանսական ակտիվներ	1,326	-	1,326	-	-	-	1,326
Պահանջներ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	3,306,962	477,764	3,784,726	19,159	2,122,500	2,141,659	5,926,385
Հակադարձ հետգնման պայմանագրեր	12,464,832	-	12,464,832	-	-	-	12,464,832
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխառություններ	7,298,125	58,998,921	66,297,046	136,815,989	88,286,034	225,102,023	291,399,069
Ներդրումային արժեթղթեր							
- Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ներդրումային արժեթղթեր	6,938,430	3,137,282	10,075,712	5,751,259	6,087,361	11,838,620	21,914,332
- Անորտիզացված արժեքով չափվող ներդրումային արժեթղթեր	29,721,104	-	29,721,104	3,736,439	4,833,853	8,570,292	38,291,396
Այլ ֆինանսական ակտիվներ	93,946	8,144	102,090	471	-	471	102,561
	131,393,910	62,622,111	194,016,021	146,323,317	101,329,748	247,653,065	441,669,086
<i>Պարտավորություններ</i>							
Ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ	15,184	-	15,184	-	-	-	15,184
Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	122,508	106,403	228,911	11,066,372	-	11,066,372	11,295,283
Հետգնման պայմանագրեր	34,127,375	-	34,127,375	-	-	-	34,127,375
Պարտավորություններ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	14,619,284	44,421,821	59,041,105	84,574,449	15,061,348	99,635,797	158,676,902
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	93,086,447	68,888,074	161,974,521	21,388,383	579,419	21,967,802	183,942,323
Ստորադաս փոխառություններ	68,012	18,628	86,640	2,013,772	7,579,082	9,592,854	9,679,494
Վարձակալության գծով պարտավորություններ	13,914	385,085	398,999	798,771	228,312	1,027,083	1,426,082
Այլ ֆինանսական պարտավորություններ	2,506,134	70,210	2,576,344	1,541	361	1,902	2,578,246
	144,558,858	113,890,221	258,449,079	119,843,288	23,448,522	143,291,810	401,740,889
Զուտ դիրք	(13,164,948)	(51,268,110)	(64,433,058)	26,480,029	77,881,226	104,361,255	39,928,197
Կուտակված ձեռքվածք	(13,164,948)	(64,433,058)		(37,953,029)	39,928,197		

Հազար ՀՀ դրամ

31 դեկտեմբերի 2022թ.

	Ցլախանջ և մինչև 1 ամիս	1-ից մինչև 12 ամիս	Մինչև 12 ամիս, ենթահան- րագումար	1-ից 5 տարի	5 տարուց ավելի	12 ամսից ավելի, ենթահան- րագումար	Ընդամենը
<i>Ակտիվներ</i>							
Դրամական միջոցներ	69,081,631	-	69,081,631	-	-	-	69,081,631
Ածանցյալ ֆինանսական ակտիվներ	67	-	67	-	-	-	67
Պահանջներ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	5,982,800	4,118,406	10,101,206	166,880	1,180,278	1,347,158	11,448,364
Հակադարձ հետգնման պայմանագրեր	6,381,390	-	6,381,390	-	-	-	6,381,390
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ	7,539,245	54,644,337	62,183,582	119,739,149	77,490,764	197,229,913	259,413,495
Ներդրումային արժեթղթեր							
- Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ներդրումային արժեթղթեր	20,332,774	405,663	20,738,437	570,016	2,224,443	2,794,459	23,532,896
- Ամորտիզացված արժեքով չափվող ներդրումային արժեթղթեր	23,153,692	692,266	23,845,958	-	-	-	23,845,958
Այլ ֆինանսական ակտիվներ	202,168	2,399	204,567	471	-	471	205,038
	<u>132,673,767</u>	<u>59,863,071</u>	<u>192,536,838</u>	<u>120,476,516</u>	<u>80,895,485</u>	<u>201,372,001</u>	<u>393,908,839</u>
<i>Պարտավորություններ</i>							
Ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ	1,083	-	1,083	-	-	-	1,083
Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	-	2,497,438	2,497,438	6,019,677	-	6,019,677	8,517,115
Հետգնման պայմանագրեր	38,713,408	-	38,713,408	-	-	-	38,713,408
Պարտավորություններ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	10,641,880	44,008,970	54,650,850	77,760,726	14,207,390	91,968,116	146,618,966
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	84,521,339	57,748,053	142,269,392	13,358,298	569,902	13,928,200	156,197,592
Ստորադաս փոխառություններ	15,923	18,974	34,897	-	3,936,432	3,936,432	3,971,329
Վարձակալության գծով պարտավորություններ	2,124	227,114	229,238	807,523	439,052	1,246,575	1,475,813
Այլ ֆինանսական պարտավորություններ	3,264,136	43,493	3,307,629	-	-	-	3,307,629
	<u>137,159,893</u>	<u>104,544,042</u>	<u>241,703,935</u>	<u>97,946,224</u>	<u>19,152,776</u>	<u>117,099,000</u>	<u>358,802,935</u>
Զուտ Դիրք	<u>(4,486,126)</u>	<u>(44,680,971)</u>	<u>(49,167,097)</u>	<u>22,530,292</u>	<u>61,742,709</u>	<u>84,273,001</u>	<u>35,105,904</u>
Կուտակված ձեռքվածք	<u>(4,486,126)</u>	<u>(49,167,097)</u>		<u>(26,636,805)</u>	<u>35,105,904</u>		

1-ից մինչև 12 ամիս ճեղքվածքը պայմանավորված է հաճախորդների կարճաժամկետ ավանդներով, որոնք պարբերաբար երկարաձգվում են և Բանկը ունի հնարավորություն ամբողջությամբ մարելու դրանք պահանջելու դեպքում:

37 Ռիսկի կառավարում

Բանկային գործունեությանը բնորոշ է ֆինանսական ռիսկերի բազմազանություն և այդ գործունեությունը ենթադրում է ռիսկերի որոշակի աստիճանի և համադրությունների վերլուծություն, գնահատում, ընդունում և կառավարում:

Ռիսկերի կառավարումը Բանկն իրականացնում է բացահայտման, գնահատման և մոնիթորինգի մշտական գործընթացների, ինչպես նաև ռիսկերի սահմանաչափերի հաստատման և ներքին վերահսկողության այլ միջոցառումների միջոցով: Ռիսկերի կառավարման գործընթացը էական նշանակություն ունի Բանկի շահութաբերության կայունության ապահովման գործում, և Բանկի յուրաքանչյուր աշխատակից պատասխանատվություն է կրում իր պարտականությունների հետ կապված ռիսկերի առաջացման համար: Բանկի գործունեությունը ենթարկվում է պարտքային, իրացվելիության ռիսկերի և շուկայական ռիսկի, որն իր հերթին բաժանվում է առևտրային և ոչ առևտրային գործառնությունների հետ կապված շուկայական ռիսկի: Բանկը նաև ենթարկվում է գործառնական ռիսկերի:

Ռիսկերի անկախ կառավարման գործընթացը չի ներառում գործարար ռիսկերը, ինչպիսիք են միջավայրի փոփոխությունները, տեխնոլոգիաների կամ արդյունաբերության փոփոխությունները: Դրանք կառավարվում են Բանկի կողմից ռազմավարական պլանավորման գործընթացում:

Ռիսկերի կառավարման կառուցվածք

Ռիսկերի բացահայտման և վերահսկմանն ուղղված ամբողջ պատասխանատվությունը կրում է Տնօրինության խորհուրդը, սակայն, գոյություն ունեն ռիսկերի կառավարման և վերահսկման համար պատասխանատու առանձին անկախ մարմիններ:

Բանկի Խորհուրդ

Խորհուրդը պատասխանատու է ռիսկերի կառավարման ընդհանուր վերահսկողության, ռազմավարության հաստատման և ռիսկերի կառավարման սկզբունքների հաստատման համար: Խորհուրդը տրամադրում է սկզբունքներ ռիսկի ամբողջական կառավարման համար, ինչպես նաև քաղաքականություն՝ հատուկ բնագավառների վերաբերյալ, ինչպիսիք են փոխարժեքային (արտարժույթային) ռիսկը, տոկոսադրույթի ռիսկը, վարկային ռիսկը, ածանցյալ և ոչ ածանցյալ ֆինանսական գործիքների կիրառումը:

Վարչություն

Վարչությունը պատասխանատու է ռիսկերի կառավարման գործընթացի անխափան իրականացման և վերահսկման համար: Վարչությունն ընդհանուր պատասխանատվություն է կրում ռիսկերի կառավարման ռազմավարության, սկզբունքների, հայեցակարգերի, քաղաքականության և սահմանների մշակման ու կիրառման համար: Այն պատասխանատու է ռիսկերի կառավարման խնդիրների լուծման համար և վերահսկում է դրանց նկատմամբ ընդունված համապատասխան որոշումների կատարումը:

Ռիսկերի կառավարման ստորաբաժանում

Ռիսկերի կառավարումն իրականացվում է «Ռազմավարության և ռիսկերի կառավարման վարչության» (ՌՌԿՎ) կողմից՝ ըստ Տնօրենների խորհրդի հաստատված քաղաքականության: ՌՌԿՎ կողմից գնահատվում, բացահայտվում, վերլուծվում և հեջավորվում են ռիսկերը՝ գործառնական ստորաբաժանումների հետ սերտ համագործակցության միջոցով: Ռիսկերի կառավարման ստորաբաժանումը պատասխանատու է ռիսկերի կառավարման սկզբունքների

վերահսկման, քաղաքականության և Բանկի ռիսկի սահմանաչափերի համար, ինչպես նաև ռիսկերի կառավարման հետ կապված գործընթացների ներդրման և իրականացման համար:

Ներքին աուդիտ

Ներքին աուդիտը պատասխանատու է ռիսկերի կառավարման անկախ գնահատման և հսկողության ընդհանուր միջավայրի համար: Բանկի կողմից իրականացվող ռիսկերի կառավարման գործընթացը յուրաքանչյուր տարի ստուգման է ենթարկվում ներքին աուդիտի կողմից, որը ստուգում է ինչպես ընթացակարգերի ամբողջականությունը, այնպես էլ Բանկի գործունեության համապատասխանությունը ընթացակարգերին: Ներքին աուդիտը անցկացված ստուգումների արդյունքները քննարկում է ղեկավարության հետ և իր եզրակացություններն ու առաջարկները ներկայացնում կառավարման համապատասխան մարմիններին:

Ռիսկի գնահատման և ռիսկերի ներկայացման համակարգեր

Բանկի ռիսկերի գնահատման մեթոդով հաշվի է առնվում ինչպես սպասվող կորուստը, որն իրենից ներկայացնում է գործունեության ընթացքում կորուստների հնարավոր միջին մակարդակ, այնպես էլ հնարավոր անսպասելի կորուստները, որոնք իրենցից ներկայացնում են սպասվող միջին մակարդակը գերազանցող կորուստներ: Բանկը նաև մոդելավորում է քիչ հավանական, սակայն պոտենցիալ էական ազդեցություն ունեցող «վատթարագույն դեպքերը»:

Ռիսկերի մոնիթորինգը և կառավարումը հիմնականում հիմնված է Բանկի կողմից սահմանված ռիսկերի սահմանաչափերի վրա: Այս սահմանաչափերն արտացոլում են Բանկի գործարար ռազմավարությունը և շուկայական պայմանները, որոնցում գործում է Բանկը, ինչպես նաև Բանկի համար ընդունելի ռիսկի մակարդակը, ընդ որում հատուկ ուշադրություն է դարձվում առանձին ոլորտների վրա:

Գործունեության առանձին տեսակների գծով ստացվող տեղեկատվությունն ուսումնասիրվում և մշակվում է ռիսկերի վերլուծության, վերահսկողության և գնահատման նպատակով: Տվյալ տեղեկատվության հիման վրա կազմված հաշվետվությունները պարունակում են տեղեկություններ վարկային ռիսկի չափի, վարկային ցուցանիշների կանխատեսվող մակարդակի, ռիսկի սահմանված սահմանաչափերի, դրանցից բացառությունների, VaR գնահատականի, իրացվելիության ցուցանիշների և ընդհանուր ռիսկի մակարդակի փոփոխության վերաբերյալ: Բանկի վարչությունը յուրաքանչյուր ամիս ստանում է ռիսկերի վերաբերյալ մանրամասն հաշվետվություն ըստ ոլորտների, հաճախորդների և աշխարհագրական շրջանների, որը պարունակում է ամբողջ անհրաժեշտ տեղեկատվությունը Բանկի ռիսկերի գնահատման և համապատասխան որոշումների կայացման համար: Յուրաքանչյուր օր անց է կացվում ղեկավարության կարճատև խորհրդակցություն, անհրաժեշտության դեպքում Բանկի այլ աշխատակիցների մասնակցությամբ, որտեղ քննարկվում են սահմանված սահմանաչափերի պահպանումը, վերլուծվում է ռիսկի մակարդակը, ներդրումները, իրացվելիությունը և ռիսկերին վերաբերող այլ ընթացիկ հարցեր:

Ռիսկի նվազեցում

Ռիսկերի նվազեցման գործընթացն իրենից ներկայացնում է ռիսկերի առաջացման հնարավորությունը, կամ դրա ազդեցությունը նվազեցնելու, կամ այդ երկու գործոնների մեղմման ուղղությամբ ձեռնարկվող լրացուցիչ միջոցառումների իրականացում: Իր ընդհանուր ռիսկերի կառավարման գործընթացի շրջանակներում Բանկն օգտագործում է ածանցյալ և այլ գործիքներ: Բանկն ակտիվորեն օգտագործում է գրավի միջոցները՝ վարկային ռիսկը նվազեցնելու ուղղությամբ (ավելի մանրամասն՝ տես ստորև):

Ռիսկի չափազանց կենտրոնացումներ

Ռիսկի կենտրոնացումները առաջանում են, երբ մի շարք գործընկերներ իրականացնում են նմանատիպ գործունեություն, կամ գործունեությունը կատարվում է միևնույն շրջանում, կամ նրանք ունեն համանման տնտեսական հատկանիշներ, և տնտեսական, քաղաքական կամ այլ

պայմաններում փոփոխության արդյունքում ցուցաբերում են նմանատիպ ազդեցություն այդ գործընկերների պայմանագրային պարտավորությունների կատարման ունակության վրա: Ռիսկի կենտրոնացումները արտացոլում են Բանկի գործունեության արդյունքների հարաբերական զգայունությունը պայմանների փոփոխություններին, որոնք ազդեցություն են ունենում կոնկրետ բնագավառի կամ աշխարհագրական շրջանի վրա:

Ռիսկի չափազանց կենտրոնացումներից խուսափելու համար, Բանկի քաղաքականությունը և գործընթացները ներառում են հատուկ սկզբունքներ, ուղղված բազմաբնույթ պորտֆելի պահպանմանը: Իրականացվում է կառավարում ռիսկի սահմանված կենտրոնացումներով:

37.1 Պարտքային ռիսկ

Բանկի գործունեությունը ենթարկվում է պարտքային ռիսկի՝ կապված վարկառուի կողմից պարտավորության չկատարելու հետ, որը Բանկին կորուստներ կարող է պատճառել: Պարտքային ռիսկը Բանկի կարևորագույն ռիսկն է, այդ պատճառով էլ Բանկն այն առանձնակի ուշադրությամբ է վերահսկում: Պարտքային ռիսկը կապված է հիմնականում վարկային գործառնությունների հետ, որոնք հանգեցնում են վարկերի և փոխատվությունների տրամադրմանը և ներդրումային գործունեության հետ, որոնք Բանկի ակտիվների պորտֆելի մեջ ավելացնում են պարտքային արժեթղթեր և այլ պարտքային գործիքներ: Ռիսկն առկա է նաև արտահաշվեկշռային ֆինանսական գործիքներում, ինչպիսիք են վարկային պարտավորությունները: Պարտքային ռիսկի կառավարումը և վերահսկողությունը իրականացվում է Բանկի ՌԿՎ պարտքային ռիսկի կառավարման խմբի կողմից և հաշվետվությունները պարբերաբար ներկայացվում են Բանկի Խորհրդին և Վարչությանը:

37.1.1 Վարկային ռիսկի վերլուծություն

Հետևյալ աղյուսակը ներկայացնում է պարտքային ռիսկին ֆինանսական գործիքների ենթարկվածության վերլուծությունը, որոնց գծով ակնկալվող պարտքային կորուստների պահուստ է ճանաչվում: Ստորև բերված ֆինանսական ակտիվների համախառն հաշվեկշռային արժեքը ներկայացնում է Բանկի՝ այդ ակտիվների գծով պարտքային ռիսկի առավելագույն ենթարկվածությունը՝ հաշվի չառնելով որևէ ապահովվածություն կամ այլ բարելավումներ: Ստանձնված հանձնառությունների կամ երաշխիքների գումարները ներկայացնում են փոխատվության հանձնառությունների և ֆինանսական երաշխավորության պայմանագրերի գումարները:

Ներքին վականիշների վերաբերյալ տեղեկատվությունը բացահայտված է ծանոթագրություն 37.1.2-ում:

Հազար ՀՀ դրամ

31 դեկտեմբերի 2023թ.

Ներքին վականիշեր

Դրամական միջոցներ

	Փուլ 1	Փուլ 2	Փուլ 3	Ընդամենը
Բարձր	16,529,115	-	-	16,529,115
Ստանդարտ	55,071,139	-	-	55,071,139
Համախառն հաշվեկշռային արժեք	71,600,254	-	-	71,600,254
Պարտքային կորուստների պահուստ	(31,069)	-	-	(31,069)
Զուտ հաշվեկշռային արժեք	71,569,185	-	-	71,569,185

Ներքին վարկանիշեր

Պահանջներ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ

	Փուլ 1	Փուլ 2	Փուլ 3	Ընդամենը
Ստանդարտ	5,981,098	-	-	5,981,098
Համախառն հաշվեկշռային արժեք	5,981,098	-	-	5,981,098
Պարտքային կորուստների պահուստ	(54,713)	-	-	(54,713)
Զուտ հաշվեկշռային արժեք	5,926,385	-	-	5,926,385

Հակադարձ հետզնման պայմանագրեր

Ստանդարտ	12,558,183	-	-	12,558,183
Համախառն հաշվեկշռային արժեք	12,558,183	-	-	12,558,183
Պարտքային կորուստների պահուստ	(93,351)	-	-	(93,351)
Զուտ հաշվեկշռային արժեք	12,464,832	-	-	12,464,832

Հիփոթեքային և սպառողական վարկեր

Բարձր	110,519,176	-	-	110,519,176
Ստանդարտ	71,243	1,822,066	-	1,893,309
Ցածր	-	145,471	-	145,471
Զաշխատող	-	-	362,564	362,564
Համախառն հաշվեկշռային արժեք	110,590,419	1,967,537	362,564	112,920,520
Պարտքային կորուստների պահուստ	(695,445)	(498,875)	(260,775)	(1,455,095)
Զուտ հաշվեկշռային արժեք	109,894,974	1,468,662	101,789	111,465,425

Առևտրային վարկեր

Բարձր	180,772,367	-	-	180,772,367
Ստանդարտ	2,814,874	433,981	-	3,248,855
Ցածր	-	40,204	-	40,204
Զաշխատող	-	-	37,886	37,886
Համախառն հաշվեկշռային արժեք	183,587,241	474,185	37,886	184,099,312
Պարտքային կորուստների պահուստ	(4,015,655)	(126,344)	(23,669)	(4,165,668)
Զուտ հաշվեկշռային արժեք	179,571,586	347,841	14,217	179,933,644

Ամորտիզացված արժեքով չափվող պարտքային գործիքներ՝ ներառյալ գրավադրվածները

Ստանդարտ	38,578,421	-	-	38,578,421
Համախառն հաշվեկշռային արժեք	38,578,421	-	-	38,578,421
Պարտքային կորուստների պահուստ	(287,025)	-	-	(287,025)
Զուտ հաշվեկշռային արժեք	38,291,396	-	-	38,291,396

Հազար ՀՀ դրամ

31 դեկտեմբերի 2023թ.

Ներքին վարկանիշեր

Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող պարտքային գործիքներ՝ ներառյալ գրավադրվածները

	Փուլ 1	Փուլ 2	Փուլ 3	Ընդամենը
Ստանդարտ վարկանիշ	21,914,332	-	-	21,914,332
Հաշվեկշռային արժեք (իրական արժեք)	21,914,332	-	-	21,914,332
Պարտքային կորուստների պահուստ	(166,993)	-	-	(166,993)
<i>Այլ ֆինանսական ակտիվներ</i>				
Ստանդարտ	103,597	-	-	103,597
Համախառն հաշվեկշռային արժեք	103,597	-	-	103,597
Պարտքային կորուստների պահուստ	(1,036)	-	-	(1,036)
Զուտ հաշվեկշռային արժեք	102,561	-	-	102,561
<i>Փոխատվության հանձնառություններ, ֆինանսական երաշխավորություններ և ակրեդիտիվներ</i>				
Ստանդարտ	15,067,578	-	-	15,067,578
Համախառն հաշվեկշռային արժեք	15,067,578	-	-	15,067,578
Պարտքային կորուստների պահուստ*	(19,270)	-	-	(19,270)

Հազար ՀՀ դրամ

31 դեկտեմբերի 2022թ.

Ներքին վարկանիշեր

Դրամական միջոցներ

	Փուլ 1	Փուլ 2	Փուլ 3	Ընդամենը
Բարձր	15,308,984	-	-	15,308,984
Ստանդարտ	53,823,902	-	-	53,823,902
Համախառն հաշվեկշռային արժեք	69,132,886	-	-	69,132,886
Պարտքային կորուստների պահուստ	(51,225)	-	-	(51,225)
Զուտ հաշվեկշռային արժեք	69,081,631	-	-	69,081,631

Պահանջներ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ

Ստանդարտ	11,524,669	-	-	11,524,669
Համախառն հաշվեկշռային արժեք	11,524,669	-	-	11,524,669
Պարտքային կորուստների պահուստ	(76,305)	-	-	(76,305)
Զուտ հաշվեկշռային արժեք	11,448,364	-	-	11,448,364

Ներքին վարկանիշեր

	Փուլ 1	Փուլ 2	Փուլ 3	Ընդամենը
<i>Հակադարձ հետզնման պայմանագրեր</i>				
Ստանդարտ	6,466,417	-	-	6,466,417
Համախառն հաշվեկշռային արժեք	6,466,417	-	-	6,466,417
Պարտքային կորուստների պահուստ	(85,027)	-	-	(85,027)
Զուտ հաշվեկշռային արժեք	6,381,390	-	-	6,381,390
<i>Հիփոթեքային և սպառողական վարկեր</i>				
Բարձր	91,653,105	-	-	91,653,105
Ստանդարտ	78,817	1,916,313	-	1,995,130
Ցածր	-	137,805	-	137,805
Չաշխատող	-	-	2,534,086	2,534,086
Համախառն հաշվեկշռային արժեք	91,731,922	2,054,118	2,534,086	96,320,126
Պարտքային կորուստների պահուստ	(643,853)	(388,946)	(1,015,724)	(2,048,523)
Զուտ հաշվեկշռային արժեք	91,088,069	1,665,172	1,518,362	94,271,603
<i>Առևտրային վարկեր</i>				
Բարձր	165,887,310	-	-	165,887,310
Ստանդարտ	25,366	357,319	-	382,685
Ցածր	-	91,604	-	91,604
Չաշխատող	-	-	290,590	290,590
Համախառն հաշվեկշռային արժեք	165,912,676	448,923	290,590	166,652,189
Պարտքային կորուստների պահուստ	(1,196,643)	(175,717)	(137,937)	(1,510,297)
Զուտ հաշվեկշռային արժեք	164,716,033	273,206	152,653	165,141,892
<i>Ամորտիզացված արժեքով չափվող պարտքային գործիքներ՝ ներառյալ գրավադրվածները</i>				
Ստանդարտ	24,116,000	-	-	24,116,000
Համախառն հաշվեկշռային արժեք	24,116,000	-	-	24,116,000
Պարտքային կորուստների պահուստ	(270,042)	-	-	(270,042)
Զուտ հաշվեկշռային արժեք	23,845,958	-	-	23,845,958
<i>Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող պարտքային գործիքներ՝ ներառյալ գրավադրվածները</i>				
Ստանդարտ վարկանիշ	23,532,896			23,532,896
Հաշվեկշռային արժեք (իրական արժեք)	23,532,896			23,532,896
Պարտքային կորուստների պահուստ	(276,555)	-	-	(276,555)

Ներքին վարկանիշեր

Այլ ֆինանսական ակտիվներ

	Փուլ 1	Փուլ 2	Փուլ 3	Ընդամենը
Ստանդարտ	212,863	-	-	212,863
Համախառն հաշվեկշռային արժեք	212,863	-	-	212,863
Պարտքային կորուստների պահուստ	(7,825)	-	-	(7,825)
Զուտ հաշվեկշռային արժեք	205,038	-	-	205,038

Փոխատվության հանձնառություններ,
ֆինանսական երաշխավորություններ
և ակրեդիտիվներ

Ստանդարտ	17,263,733	-	-	17,263,733
Համախառն հաշվեկշռային արժեք	17,263,733	-	-	17,263,733
Պարտքային կորուստների պահուստ*	(103,386)	-	-	(103,386)

* Ներառում է միայն ֆինանսական երաշխիքների գծով պահուստը (տես ծանոթագրություն 31):

37.1.2 Արժեզրկման գնահատում

Ստորև բերված հղումները ցույց են տալիս, թե տվյալ հաշվետվության որ ծանոթագրություններում են բացահայտվում Բանկի՝ արժեզրկման գնահատման և չափման մոտեցումները: Այն պետք է ընթերցվի հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության հետ միասին (տե՛ս 4.4.6 ծանոթագրությունը):

Ռիսկերի կառավարման նպատակներով վարկային ռիսկերի գնահատումը բարդ է և պահանջում է մոդելների կիրառում, քանի որ շուկայական պայմաններով, ակնկալվող դրամական հոսքերով և ժամանակային փոփոխություններով պայմանավորված վարկային ռիսկը կարող է տարբերվել: Ակտիվների պորտֆելի վարկային ռիսկի գնահատումը պահանջում է հետագա գնահատումներ կատարել՝ կապված պարտազանցման, դրանից բխող կորուստների գործակիցների և գործընկերների միջև պարտազանցման կորելացիաների հավանականության հետ: Բանկը վարկային ռիսկը գնահատում է պարտազանցման տեղի ունենալու հավանականության (PD), կորուստը պարտազանցման դեպքում (LGD) և պարտքի գումարը պարտազանցման պահին (EAD): Սա մոտ է ECL-ի չափման նպատակով կիրառված մոտեցմանը՝ համաձայն ՖՀՄՍ 9-ի:

ՖՀՄՍ 9-ի համաձայն՝ Բանկն օգտագործում է արժեզրկման «եռափուլ» մոդել՝ վարկի սկզբնական ճանաչումից հետո որակի փոփոխությունների հիման վրա, որն ամփոփված է ստորև.

- Սկզբնական ճանաչման պահին վարկային տեսանկյունից չարժեզրկված ֆինանսական գործիքը դասակարգվում է «փուլ 1-ում», որի վարկային ռիսկը շարունակաբար վերահսկվում է Բանկի կողմից:
- Եթե սկզբնական ճանաչումից հետո հայտնաբերվում է վարկային ռիսկի զգալի աճը (SICR), ապա ֆինանսական գործիքը տեղափոխվում է «փուլ 2», սակայն դեռևս չի համարվում վարկային տեսանկյունից արժեզրկված:
- Եթե ֆինանսական գործիքը վարկային տեսանկյունից արժեզրկված է, ապա այն տեղափոխվում է «փուլ 3»:
- Փուլ 1-ում ֆինանսական գործիքների ECL-ը չափվում է առաջիկա 12 ամիսների ընթացքում ակնկալվող պարտքային կորուստների տվյալ մասին համարժեք գումարով, որոնք առաջանում են առաջիկա 12 ամիսների ընթացքում հնարավոր պարտազանցման

իրադարձությունների հետեւանքով: 2-րդ կամ 3-րդ փուլերում գործիքների ECL-ն չափվում է՝ հիմնվելով գործողության ողջ ընթացքում ակնկալվող պարտքային կորուստների վրա:

- ՖՀՄՍ 9-ի համաձայն, ECL-ի չափման համապարփակ հայեցակարգը պետք է հաշվի առնի նաև կանխատեսումներ:
- Ձեռք բերված կամ սկզբնապես վարկային տեսանկյունից արժեզրկված ֆինանսական ակտիվներն այն ակտիվներն են, որոնք արժեզրկված են սկզբնական ճանաչման ժամանակ: Դրանց ECL-ն մշտապես չափվում է գործողության ողջ ընթացքի համար (փուլ 3):

ECL-ները կարող են չափվել կորուստների գծով պահուստների միջոցով՝ ստորև նշվածների համարժեք գումարի չափով՝

- Վարկի գործողության ողջ ընթացքում ECL, որոնք արդյունք են ֆինանսական գործիքի արժեզրկման իրադարձությունների, և որոնք կարող են տեղի ունենալ հաշվետու ժամանակաշրջանին հաջորդող 12 ամիսների ընթացքում (ինչպես նշված է փուլ 1-ում), կամ
- Վարկի գործողության ողջ ընթացքում ECL, այսինքն՝ ECL, որն արդյունք է ֆինանսական գործիքի գործողության ընթացքում հնարավոր պարտազանցման իրադարձությունների (ինչպես նշված է փուլ 2-ում և 3-ում):

Լիարժեք ECL-ի դեպքում ֆինանսական գործիքի համար պահանջվում է կորուստների գծով պահուստներ, եթե այդ ֆինանսական գործիքի վարկային ռիսկը զգալիորեն ավելացել է սկզբնական ճանաչումից հետո: Մնացած բոլոր այլ ֆինանսական գործիքների դեպքում ECL-ները չափվում են 12-ամսյա ECL-ին համարժեք գումարի չափով:

Չօգտագործված վարկային գծերի և ֆինանսական երաշխիքի պայմանագրերի դեպքում ECL-ն չափվում է՝ հիմնվելով 100% «վարկային ռիսկի փոխարկման գործոնների» (Credit Conversion Factor) վրա:

Ֆինանսական հաստատություններից, միջբանկային ավանդներից և թղթակցային հաշիվներից ստացված ենթակա գումարները, պարտքային գործիքներում ներդրումները ենթակա են արժեզրկման՝ հիմնվելով 12-ամսյա ECL-ի վրա: Հաճախորդների մասով պարտազանցման հավանականության և կորուստի պարտազանցման դեպքում հաշվարկները ստացվում են միջազգային վարկանիշային գործակալությունների (Moody's, Fitch, S & P) տրամադրած վարկային վարկանիշի վերաբերյալ տեղեկատվությունից:

Այլ դեբիտորական պարտքերի գծով ակնկալվող պարտքային կորուստների համար նախատեսված պահուստը հաշվարկվում է անհատական հիմունքով՝ կիրառելով հաճախորդի վարկային կորստի պահուստի դրույքաչափը: Եթե հաճախորդը բանկում վարկային ռիսկ չի ունենում, ապա օգտագործվում են հաճախորդի վարկային վարկանիշը և համապատասխան պարտազանցման հավանականությունն ու կորուստը պարտազանցման դեպքում: Բացի այդ, գնահատվում է նաև դեբիտորական պարտքի ակնկալվող ռիսկը: Եվ վերջապես, պարտազանցման տեղի ունենալու հավանականությունները, կորուստները պարտազանցման դեպքում և ակնկալվող ժամանակահատվածը բազմապատկվում են՝ վարկային ակնկալվող պահուստը դեբիտորական պարտքերի համար հաշվարկելու համար:

Հաճախորդներին տրված վարկեր

Վարկառուների վարկային ռիսկերի գնահատման նպատակով Բանկը մշակել է ՖՀՄՍ 9-ի պահանջների վրա հիմնված մեթոդաբանությունը:

Ակնկալվող պարտքային կորուստները Բանկը չափում է անհատական, իսկ վարկային պորտֆելների դեպքում՝ հավաքական հիմունքով, որոնք համանման վարկային ռիսկի հատկանիշներ ունեն:

Անհատապես նշանակալի վարկային ռիսկը համարվում է այն վարկառուների կամ փոխկապակցված վարկառուների խումբը, որոնց ռիսկը գերազանցում է Բանկի ընդհանուր ակտիվների հաշվեկշռային արժեքի 0.3%: Բացի այն, նրանց պետք է վարկային ռիսկի զգալի աճի հատկանիշներ դրսևորեն, ինչպիսիք են ժամկետանց օրերի ավելացումը կամ զգալի ֆինանսական դժվարությունները:

Վարկառուի սպասվող ֆինանսական վիճակի վատթարացմամբ պայմանավորված Բանկի սուբյեկտիվ մոտեցմամբ վարկերը կարող են դասակարգվել ավելի խիստ փուլում, ինչպես նաև վերոնշյալ վարկառուների ֆինանսական վիճակի վատթարացման բացակայության դեպքում վարկերը կարող են վերադասակարգվել նախկին փուլում:

Վարկային ռիսկի զգալի աճը, կամ արժեզրկումից կորստի բացահայտման նպատակով Ռիսկերի կառավարման վարչությունը վերլուծում է վարկառուների իրացվելիության, վճարունակության, բիզնես գործունեության և ֆինանսական ռիսկերի առկայության, ժամկետանց, վերականգնելիության, վարկային վարկանիշների և գրավադրումների իրական արժեքների մասին տեղեկատվությունը:

Անհատապես նշանակալի ռիսկերի ECL-ն, որոնք վարկային ռիսկի գալի աճի հատկանիշների են դրսևորում, չափվում է անհատական հիմունքով: Անհատապես նշանակալի ռիսկերի ECL-ն, որոնք վարկային ռիսկի գալի աճի հատկանիշներ չեն դրսևորում, չափվում են հավաքական հիմունքով:

Անհատական հիմունքով ECL-ի չափումը

Անհատապես գնահատված վարկերի համար ECL-ները չափվում են որպես պայմանագրով Բանկին տրվելիք դրամական միջոցների հոսքերի և բազմաթիվ ապագա տնտեսական սցենարների վերլուծման արդյունքում Բանկի կողմից ակնկալվող դրամական միջոցների հոսքերի տարբերության ներկա արժեք, որը գեղչվում է արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդով: Բացի այդ, հաշվի են առնվում նաև վարկի գծով գրավադրված ցանկացած ակտիվների մարումը և իրացումը:

Բանկը, որպես կանոն, գնահատում է գրավի իրացման արժեքը՝ հիմք ընդունելով նախկին համանման գրավների փաստացի իրացման ժամկետները: Ընդհանուր մոտեցումը փոփոխվում է կախված առանձին դեպքերից, եթե այլ հանգամանքները ցույց են տալիս, որ հավաքագրման և գնահատման կրճատում կատարելու ընդհանուր ժամկետը ողջամիտ չեն:

Հավաքական հիմունքով ECL-ի չափումը

ECL-ի չափման հիմնական ելակետային տվյալները հետևյալ փոփոխականների ժամկետային կառուցվածքն է՝

- Պարտազանցման տեղի ունենալու հավանականություն (PD),
- Կորուստը պարտազանցման դեպքում (LGD),
- Պարտքի գումարը պարտազանցման պահին (EAD)

Այս պարամետրերը հիմնականում ստացվում են ներքին օգտագործման վիճակագրական մոդելներից և այլ պատմական տվյալներից: Դրանք կարգավորվում են կանխատեսումների արտացոլման նպատակով:

Հավաքական գնահատումն իրականացվում է վարկառուի մակարդակով, այլ ոչ թե պայմանագրի մակարդակով:

Սեզմենտավորում

Հավաքական հիմունքով գնահատված վարկերը խմբավորված են ըստ իրենց վարկային ռիսկի հատկանիշների: Նման հատկանիշները ներառում են.

- Սեզմենտը/հատվածը
- Ժամկետանց օրերը
- Վերականգնակերպում
- Ապահովվածություն

ECL-ի՝ հավաքական հիմունքով գնահատման ենթակա պորտֆելները բաժանվում են 5 սեզմենտների կամ հատվածների. սպառողական, հիփոթեք, արտադրություն, գյուղատնտեսություն, այլ:

Պարտազանցման սահմանումը

ECL-ի սահմանման համար կարևոր է սահմանել պարտազանցումը: Վերջինիս սահմանումն իրենից ներկայացնում է ECL-ի չափի գնահատումը: Ստորև նշվածները Բանկը համարում է պարտազանցման իրադարձություն.

- Վարկառուն ունի ավելի քան 90 օր ժամկետանց որևէ նյութական վարկային պարտավորություն Բանկին՝ հավաքական հիմունքով գնահատվող վարկերի պարագայում,
- Վարկառուի վարկը մեկից ավելի անգամ վերականգնակերպվել է,

Վարկառուի՝ իր վարկային պարտավորությունների չկատարման հավանականության գնահատման ժամանակ Բանկը հաշվի է առնում որակական և քանակական ցուցանիշները: Պարտազանցման գնահատման համար Բանկն օգտվում է տեղեկատվության բազմաթիվ աղբյուրներից, որոնք պատրաստվում են կազմակերպության ներսում, կամ ստացվում արտաքին աղբյուրներից:

Գնահատվող տեղեկությունը կախված է նաև բացահայտման կարևորությունից: Որակական ցուցանիշները, ինչպիսիք են վարկառուի ֆինանսական վիճակի հնարավոր վատթարացման մասին արտաքին աղբյուրից ստացված տեղեկությունները ծառայում են որպես վերլուծության կարևոր տվյալներ և օգտագործվում ECL-ի անհատական հիմունքով գնահատման համար վարկերի բացահայտման նպատակով, եթե վարկառուի ներկայացրած ռիսկը էականորեն զգալի շեմից ավելի բարձր է:

Վարկային ռիսկի նշանակալի աճ

Բանկը վերահսկում է արժեզրկման պահանջներին ենթակա բոլոր ֆինանսական ակտիվները՝ գնահատելու դրանց սկզբնական ճանաչումից ի վեր վարկային ռիսկի նշանակալի աճը: Վարկային ռիսկի նշանակալի աճի դեպքում Բանկը կչափի կորուստների գծով պահուստները՝ հիմնվելով գործողության ողջ ընթացքում, այլ ոչ 12-ամսյա, ECL-ի վրա:

Ֆինանսական գործիքի՝ դրանց սկզբնական ճանաչումից ի վեր վարկային ռիսկի նշանակալի աճի գնահատման ժամանակը Բանկը հաշվի է առնում որակական և քանակական տեղեկությունները, որոնք ողջամիտ են և հիմնավորված: Վարկառու վարկային վարկանիշի զգալի վատթարացումը, գրավի արժեքի զգալի նվազումը կարող են համարվել վարկային ռիսկերի զգալի չափով ավելացման որակական ցուցանիշեր, որոնք օգտագործվում են ECL-ի անհատական հիմունքով գնահատման համար նախատեսված վարկերի բացահայտման համար, եթե վարկառուի ներկայացրած ռիսկը զգալիորեն բարձր է էականորեն նշանակալի շեմից:

Երբ ակտիվը դառնում է 30 օր ժամկետանց, Բանկը համարում է, որ վարկային ռիսկի զգալի աճ է տեղի ունեցել և ակտիվը գտնվում է արժեզրկման մոդելի 2-րդ փուլում, այսինքն՝ կորուստների գծով պահուստները գնահատվում են գործողության ողջ ընթացքի ECL-ով:

Վերանայված վարկեր և կանխավճարներ

Վարկերը և կանխավճարները, ընդհանուր առմամբ, վերանայվում են հաճախորդների հետ շարունակական փոխհարաբերությունների շրջանակներում, կամ վարկառուի դրության անբարենպաստ փոփոխության արդյունքում: Վերջինի դեպքում, վերանայումը կարող է հանգեցնել մարման ժամկետի կամ մարման ժամանակացույցի երկարաձգման, համաձայն որի, Բանկն իրապես անբարենպաստ վիճակում գտնվող վարկառուներին առաջարկում է զեղչային տոկոսադրույքներ: Արդյունքում՝ տվյալ ակտիվը շարունակում է մնալ ժամկետանց և անհատապես արժեզրկված, ընդ որում՝ տոկոսի և մայր գումարի վճարումը թույլ չի տալիս վերականգնել ակտիվի սկզբնական հաշվեկշռային արժեքը: Այլ դեպքերում, վերանայումը կհանգեցնի նոր պայմանագրի ստորագրման, որն ըստ էության կդիտվի որպես նոր վարկ:

2023 և 2022թթ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ հաճախորդներին տրված՝ վերանայված վարկերի հաշվեկշռային արժեքը կազմել է 1,552,203 հազար ՀՀ դրամ և 1,128,416 հազար ՀՀ դրամ, համապատասխանաբար:

Պարտազանցման տեղի ունենալու հավանականություն (PD)

Յուրաքանչյուր խմբի համար PD-ի չափը որոշելու համար Բանկն օգտագործում է միգրացիայի մատրիցների մեթոդաբանություն, որը կիրառում է պատմական տվյալների, պարտավորությունների չկատարման և պարտազանցման փորձի վիճակագրական վերլուծությունները վարկերի գումարը հուսալիորեն գնահատելու համար, որոնք, ի վերջո, կարժեզրկվեն՝ մինչև հաշվեկշռային ամսաթիվը տեղի ունեցած իրադարձությունների արդյունքում: Համանման խմբի դիտարկման համար ընտրվել է հինգ տարվա ժամկետ՝ 2018 թվականի հունվարից մինչև 2023 թվականի դեկտեմբերը: Դիտարկվող ժամանակահատվածում պատրաստվեցին մեկամսյա միգրացիայի մատրիցները:

Միգրացիայի մատրիցներն օգտագործվում են հավաքական հիմունքով գնահատման յուրաքանչյուր խմբի պարտազանցման 12-ամսյա հավանականությունը հաշվարկելու համար: Դրանից ելնելով, հաշվարկվում են հետագա տարիների սահմանային PD-ները, մինչև սպառվի պորտֆելի մարման ժամկետը: PD-ի հաշվարկներ համար պարտազանցումը սահմանվել 90 օր ժամկետանց դեպքը: Դիտարկվող ժամանակահատվածում առնվազն մեկ անգամ արժեզրկված վարկառուն համարվում է արժեզրկված դիտարման ողջ մնացած ժամանակահատվածում:

Ժամկետային (Point in Time PDs) PD-ները հաշվարկվելու համար Բանկը տարբեր մակրո սցենարների ներքո կիրառում է նաև կանխատեսումներ:

Կորուստը պարտազանցման դեպքում (LGD)

Արժեզրկման մոդելի բաղադրիչներից մեկը պարտազանցման դեպքում կորստի չափն է, այսինքն՝ հաշվարկվում է պարտազանցման դեպքում կորուստը: Այն չափելու համար ըստ սեզմենտների արժեզրկված ռիսկերը նվազեցվում են գրավադրված դեպոզիտների և գրավադրված գույքի զեղչված իրացվելիության արժեքի չափով՝ կիրառելով հավաքագրման նախկին համանման գրավների փաստացի իրացման ժամկետները: Չապահովված ակտիվների LGD մոդելներում հաշվի են առնվում արժեզրկված ակտիվների մարման դրույքաչափերը: LGD-ները չափվում են սեզմենտի, այլ ոչ թե առանձին վարկառուի մակարդակով:

Պարտքի գումարը պարտազանցման պահին (EAD)

EAD-ն պարտազանցման դեպքում ակնկալվող ռիսկն է: Բանկը EAD-ն ստանում է կոնտրագենտի համար ներկայացրած ընթացիկ/ներկա ռիսկից և ընթացիկ գումարի հնարավոր փոփոխություններից, որոնք նախատեսված են ամորտիզացիա ներառող պայմանագրով:

Ապագայամետ տեղեկատվություն

ECL-ի չափման ժամանակ Բանկն կանխատեսված տեղեկություններ է օգտագործում: Այդ տեղեկությունները ներառում են դրամավարկային քաղաքականություն սահմանող մարմինների կողմից հրապարակված տնտեսական տվյալները և կանխատեսվող տնտեսական ցուցանիշները: Պարտազանցման հավանականության որոշմանը մասնակցում են հետևյալ մակրոտնտեսական փոփոխականները. սպառողական գների համաթիվը, ԱՄՆ դոլար-ՀՀ դրամ փոխարժեքը և ՌԴ ռուբլի-ՀՀ դրամ փոխարժեքը: Դրանք հանգեցնում են պարտազանցման տարբեր հավանականությունների: Այս տարբեր փոփոխականների համակողմանի վերլուծումը կամ կշռումը պարտազանցման միջին կշռված հավանականության հիմքն է կազմում, որն օգտագործվում է ECL-ի հաշվարկների համար: 12ամսյա ECL-ն (փուլ 1-ի վարկեր) չափվում է միայն 12 ամսվա PD-ով: Գործողության ամբողջ ընթացքի ECL-ն (փուլ 2-ի և 3-ի վարկեր) չափվում է բոլոր տարեկան սահմանային PD-ներով՝ մինչև վարկի մարման ժամկետի ավարտը:

Մակրոտնտեսական ցուցանիշների կանխատեսումներն իրենց տարբեր սցենարների և կշիռների հետ միասին հրապարակվում են ՀՀ ազգային վիճակագրական ծառայության կողմից:

Ակնկալվող պարտքային կորուստների (ECL) հաշվարկ

Յուրաքանչյուր խմբի/սեգմենտի համար սահմանային PD-ն և LGD-ն որոշելուց հետո վարկային կորուստների գծով պահուստների վերջնական հաշվարկ է կատարվում: Այն կախված է խմբերի ռիսկի հատկանիշներից. փուլ 1-ի խմբերի համար (31-ից պակաս ժամկետանց օր) հաշվարկվում է 12-ամսյա ECL-ն, իսկ փուլեր 2-ի և 3-ի խմբերի համար (ավելի քան 90 օր ժամկետանց կամ վերակազմակերպված վարկեր) հաշվարկվում է ամբողջական ECL-ն: Վարկային պորտֆելի ECL-ի հաշվարկման արդյունքները հնարավորություն են տալիս տանալ հավաքական հիմունքով գնահատման 9 խմբերից յուրաքանչյուրի արժեզրկման միջին դրույքաչափը: Այս դրույքաչափերը կիրառվում են մինչև ամբողջ մոդելի հաջորդ հերթական վերահաշվարկ կատարելը վարկային կորուստների գծով պահուստներ ձևավորելու համար:

37.1.3 Պարտքային ռիսկի առավելագույն չափի կենտրոնացումներ

Աշխարհագրական սեգմենտներ

Հետևյալ աղյուսակը ցույց է տալիս դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկի՝ պարտքային ռիսկերի կենտրոնացումները հաշվեկշռային արժեքներով՝ դասակարգված ըստ աշխարհագրական սեգմենտների:

	ՀՀ	Ոչ ՏՀԶԿ երկրներ	ՏՀԶԿ	Ընդամենը
Դրամական միջոցներ	69,943,174	1,124,217	501,794	71,569,185
Ածանցյալ ֆինանսական ակտիվներ	1,326	-	-	1,326
Պահանջներ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	5,259,767	287,679	378,939	5,926,385
Հակադարձ հետգնման պայմանագրեր	12,464,832	-	-	12,464,832
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ	291,335,671	40,939	22,459	291,399,069
Ներդրումային արժեթղթեր				
- Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ներդրումային արժեթղթեր	21,907,830	-	6,502	21,914,332
- Ամորտիզացված արժեքով չափվող ներդրումային արժեթղթեր	38,291,396	-	-	38,291,396
Այլ ֆինանսական ակտիվներ	102,188	-	373	102,561
2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	<u>439,306,184</u>	<u>1,452,835</u>	<u>910,067</u>	<u>441,669,086</u>
2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	<u>387,787,217</u>	<u>288,599</u>	<u>5,833,023</u>	<u>393,908,839</u>

Ակտիվները դասակարգվում են՝ հիմք ընդունելով այն երկիրը, որտեղ գործընկեր կողմը գրանցված է:

Արդյունաբերության ճյուղեր

2023 թվականի դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկի պարտքային ռիսկերը դասակարգված ըստ տնտեսության ճյուղերի կենտրոնացած են ֆինանսական հատվածում, բացառությամբ վարկերի: Արդյունաբերության ճյուղայնության բաշխումը վարկերի համար տե՛ս ծանոթագրություն 20-ը:

37.1.4 Գրավ և վարկային ապահովման այլ միջոցներ

Պահանջվող գրավի գումարը և տեսակը կախված են փոխառուի պարտքային ռիսկի գնահատումից: Գոյություն ունեն գրավադրման յուրաքանչյուր տեսակի ընդունելիության և գնահատման վերաբերյալ ուղեցույցեր:

Ստացված գրավի հիմնական տեսակները հետևյալն են.

- արժեթղթերի փոխառության և հակադարձ հետգնման գործարքների դեպքում՝ դրամական միջոցներ կամ արժեթղթեր,
- առևտրային վարկերի դեպքում՝ անշարժ և շարժական գույք, սարքավորումներ, պաշարներ և առևտրային դեբիտորական պարտքեր, իսկ հատուկ հանգամանքներում՝ պետական երաշխիքներ,
- գրավադրմամբ սպառողական վարկերի դեպքում՝ անշարժ գույք
- հիփոթեքային վարկերի դեպքում՝ անշարժ գույք:

Բանկը չի ունեցել որևէ ֆինանսական գործիք, որի կորուստների գծով պահուստը ճանաչված չէ գրավի առկայության պատճառով:

Կորպորատիվ կազմակերպությունների երկարաժամկետ ֆինանսավորումը և վարկավորումը հիմնականում ապահովվում են գրավով, ֆիզիկական անձանց գծով վերականգնվող վարկային գծերը հիմնականում ապահովված չեն: Ի լրումն, վարկային կորուստը նվազագույնի հասցնելու համար Բանկը վարկառուից լրացուցիչ երաշխիքներ է պահանջում, հենց որ համապատասխան անհատական վարկերի և փոխատվությունների արժեզրկման հատկանիշներ են նկատվում:

Վարկեր և փոխատվություններից տարբեր ֆինանսական ակտիվներ ապահովող գրավները որոշվում են ֆինանսական գործիքի բնույթով: Հիմնականում ֆինանսական հաստատություններին, հատկապես բանկերին, վարկեր և կանխավճարներ տրամադրելու համար գրավներ չեն պահանջվում: Բացառություն են կազմում այն գրավները, որոնք ձեռք են բերվել ըստ հետգնման պայմանագրերի և արժեթղթերի փոխառության գործարքներից: Պարտատոմսերը և այլ պարտքային արժեթղթերը հիմնականում չեն ապահովվում:

Համախառն վարկային պորտֆելի վերլուծությունն ըստ ապահովվածության.

Հազար ՀՀ դրամ	31 դեկտեմբերի 2023թ.	31 դեկտեմբերի 2022թ.
Անշարժ գույք	116,384,578	105,074,753
Երաշխիք	96,445,054	82,581,403
Ոսկյա զարդեր և ոսկյա այլ իրեր	16,489,411	15,642,548
Փոխադրամիջոցներ (մեքենաներ)	2,580,196	2,284,747
Դրամական միջոցներ	692,105	2,652,823
Պաշարներ	4,787,837	5,606,914
Սարքավորումներ	5,143,109	3,484,666
Այլ արժեթղթեր	17,364	13,535
Պետական արժեթղթեր	1,419	3,119
Այլ գրավ	41,318,662	29,743,699
Զապահովված վարկեր	13,160,097	15,884,108
Ընդամենը վարկեր և փոխատվություններ (համախառն)	297,019,832	262,972,315

2023թ. դեկտեմբերի 31-ին հաճախորդներին տրամադրված վարկային ռիսկ պարունակող վարկերի և փոխատվությունների գուտ հաշվեկշռային արժեքը կազմել է 400,450 հազար դրամ (2022թ.՝ 2,820,824 հազար), իսկ այդ նույն վարկերի և փոխատվությունների դիմաց գրավի (հիմնականում արտադրական գույք) գումարը՝ 1,400,867 հազար դրամ (2022թ.՝ 3,723,771 հազար դրամ):

Վերը նշված աղյուսակում ներկայացված արժեքները վարկերի հաշվեկշռային արժեքներն են, և պարտադիր չէ ներկայացնեն գրավների իրական արժեքը: Գրավների շուկայական արժեքների գնահատումները հիմնված են գրավի գնահատման վրա ըստ տրամադրված վարկերի ամսաթվի: Հիմնականում դրանք չեն թարմացվում մինչև վարկերը չգնահատվեն, որպես անհատապես արժեզրկված:

37.2 Շուկայական ռիսկ

Շուկայական ռիսկն այն ռիսկն է, որ ֆինանսական գործիքների ապագա դրամական միջոցների հոսքերը կամ իրական արժեքը կտատանվի այնպիսի շուկայական փոփոխականների պատճառով, ինչպիսիք են տոկոսադրույքները և արտարժույթի փոխարժեքները: Բանկը տարանջատում է շուկայական ռիսկերը առևտրային և ոչ առևտրային պորտֆելների: Ոչ

առևտրային պորտֆելը կառավարվում և վերահսկվում է զգայունության վերլուծությունների օգնությամբ:

37.2.1 Շուկայական ռիսկ – Ոչ առևտրային

Տոկոսադրույքի ռիսկ

Տոկոսադրույքի ռիսկը ծագում է այն հավանականությունից, որ տոկոսադրույքների փոփոխություններն ուղղակիորեն կազդեն Բանկի ֆինանսական գործիքների հետ կապված դրամական միջոցների հոսքի և նրանց իրական արժեքի վրա: Բանկի Խորհուրդը սահմանել է որոշված ժամկետների համար տոկոսադրույքների ճեղքվածքների չափ: Դիրքերը վերահսկվում են օրական կտրվածքով, և հեջավորման ռազմավարություն է օգտագործվում դրանք սահմանված շրջանակներում պահելու համար:

Հետևյալ աղյուսակը ցույց է տալիս Բանկի ֆինանսական արդյունքների զգայունությունը տոկոսադրույքների հնարավոր փոփոխությունների նկատմամբ՝ այլ փոփոխականները հաստատուն մնալու պայմանով:

Ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվության զգայունությունը տոկոսադրույքներում ենթադրվող փոփոխությունների ազդեցությունն է ժամանակաշրջանի զուտ տոկոսային եկամուտի վրա՝ 2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ հաշվեկշռում հաշվառվող լոդացող տոկոսադրույքով ոչ առևտրային ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների գծով:

Կապիտալի զգայունությունը հաշվարկվում է վերագնահատելով իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող պարտքային ֆինանսական ակտիվները 2023թ. Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ հիմք ընդունելով եկամտաբերության կորի ենթադրվող փոփոխությունները:

Հազար ՀՀ դրամ

31 դեկտեմբերի 2023

Արտաբժույթ/Սցենար	Փոփոխություններ հիմնական տոկոսադրույքներում	Զուտ տոկոսային եկամտի զգայունություն	Կապիտալի զգայունություն
ՀՀ դրամ	+1	-	(687,245)
ՀՀ դրամ	-1	-	746,126
Բազային	+/-0.51	23,532	-
Միջին	+/-0.76	34,093	-
Խիստ	+/-1.01	44,670	-

Հազար ՀՀ դրամ

31 դեկտեմբերի 2022

Արտաբժույթ/Սցենար	Փոփոխություններ հիմնական տոկոսադրույքներում	Զուտ տոկոսային եկամտի զգայունություն	Կապիտալի զգայունություն
ՀՀ դրամ	+1	-	(722,652)
ՀՀ դրամ	-1	-	785,079
Բազային	+/-0.96	129,757	-
Միջին	+/-1.21	163,522	-
Խիստ	+/-1.46	197,344	-

Միջին արդյունավետ տոկոսադրույքներ

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված են տոկոսաբեր ակտիվների և տոկոսակիր պարտավորությունների միջին արդյունավետ տոկոսադրույքները 2023թ. և 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ: Այս տոկոսադրույքներն իրենցից ներկայացնում են այս ակտիվների և

պարտավորությունների մինչև մարման ժամկետն ընկած ժամանակահատվածի մոտավոր
եկամտաբերությունը:

Հազար ՀՀ դրամ	2023			2022		
	Միջին արդյունավետ տոկոսադրույք, %			Միջին արդյունավետ տոկոսադրույք, %		
	ՀՀ դրամ	ԱՄՆ դոլարով, Եվրոյով և այլ ազատ փոխարկելի արտարժույթ- ներով	Այլ արտարժույթ	ՀՀ դրամ	ԱՄՆ դոլարով, Եվրոյով և այլ ազատ փոխարկելի արտարժույթ- ներով	Այլ արտարժույթ
<i>Տոկոսաբեր ակտիվներ</i>						
Պահանջներ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	12.9	9.9	-	13.1	6.9	-
Հակադարձ հետգնման պայմանագրեր	10.5	2.5	-	12.2	6.0	-
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ	13.9	9.2	16.7	13.7	9.0	16.7
Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ներդրումային արժեթղթեր	10.4	2.9	-	8.2	7.2	-
Ամորտիզացված արժեքով չափվող ներդրումային արժեթղթեր	9.2	-	-	7.8	9.3	-
<i>Տոկոսաբեր պարտավորություններ</i>						
Վարկեր ՀՀ կառավարությունից	7.4	-	-	6.8	-	-
Ֆինանսական հաստատություններից ներգաված վարկեր	7.2	6.3	-	6.8	3.0	-
Ֆինանսական հաստատություններից ներգաված ավանդներ	11.3	6.1	-	11.1	3.7	-
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	10.1	4.1	4.8	9.6	4.1	5.0
Հետգնման պայմանագրեր	10.1	-	-	10.9	-	-
Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	11.2	5.1	-	10.5	5.2	-
Ստորադաս փոխառություն	15.7	8.6	-	14.9	7.9	-

Արտարժույթի ռիսկ

Արտարժույթի ռիսկն այն ռիսկն է, որ ֆինանսական գործիքների արժեքը կտատանվի արտարժույթի փոխարժեքներում փոփոխությունների հետևանքով: Տնօրենների Խորհուրդը սահմանել է սահմանաչափեր արտարժույթային դիրքերի համար: Դիրքերը վերահսկվում են օրական կտրվածքով, և հեջավորման ռազմավարություն է օգտագործվում դիրքերը սահմանված շրջանակներում պահելու համար:

Հետևյալ աղյուսակը ցույց է տալիս այն արտարժույթները, որոնք կարող են ազդել 2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկի ոչ առևտրային դրամային ակտիվների և պարտավորությունների և դրանց կանխատեսված դրամական միջոցների հոսքերի վրա: Վերլուծությունը հաշվարկում է արտարժույթի ՀՀ դրամի նկատմամբ հնարավոր տատանումների ազդեցությունը, այլ փոփոխականները հաստատուն մնալու պայմանով, ֆինանսական արդյունքի մասին հաշվետվության վրա (կապված արտարժույթի նկատմամբ զգայուն ոչ առևտրային դրամային ակտիվների և պարտավորությունների իրական արժեքի փոփոխմամբ) և կապիտալի վրա (կապված արտարժույթային սվոպերի և որպես դրամական միջոցների հոսքերի հեջ օգտագործված արտարժույթի ֆորվարդների պայմանագրերի իրական արժեքի փոփոխմամբ և կապիտալի գործիքների հետ): Աղյուսակում հանդիպող բացասական արժեքը արտացոլում է ֆինանսական արդյունքի մասին հաշվետվությունում կամ կապիտալում պոտենցիալ զուտ նվազում, մինչդեռ դրական արժեքը ցույց է տալիս պոտենցիալ զուտ աճ:

Հազար ՀՀ դրամ

	31 դեկտեմբերի 2023թ.			31 դեկտեմբերի 2022թ.		
	Փոփոխու- թյուն արտ- արժույթի փոխարժե- քում, տոկոս	Ազդեցու- թյունը շահույթի վրա մինչև հարկումը	Ազդեցու- թյունը կապի- տալի վրա	Փոփոխու- թյուն արտ- արժույթի փոխարժե- քում, տոկոս	Ազդեցու- թյունը շահույթի վրա մինչև հարկումը	Ազդեցու- թյունը կապի- տալի վրա
ԱՄՆ դոլար	10%	(362,540)	(362,540)	10%	(560,050)	(560,050)
Եվրո	10%	47,628	47,628	10%	(5,992)	(5,992)

Բանկի արտարժույթի ռիսկի վերլուծությունն ունի հետևյալ տեսքը.

Հազար ՀՀ դրամ

31 դեկտեմբերի 2023թ.

	ՀՀ դրամ	Ազատ փոխարկելի արժույթ	Ոչ փոխարկելի արժույթ	Ընդամենը
<i>Ակտիվներ</i>				
Դրամական միջոցներ	26,263,177	42,067,161	3,238,847	71,569,185
Պահանջներ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	4,221,572	1,681,167	23,646	5,926,385
Հակադարձ հետգնման պայմանագրեր	10,501,782	1,963,050	-	12,464,832
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ	220,664,027	70,720,820	14,222	291,399,069
Ներդրումային արժեթղթեր				
- իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ներդրումային արժեթղթեր	21,496,067	418,265	-	21,914,332
- ամորտիզացված արժեքով չափվող ներդրումային արժեթղթեր	38,291,396	-	-	38,291,396
Այլ ֆինանսական ակտիվներ	82,614	19,634	313	102,561
	321,520,635	116,870,097	3,277,028	441,667,760
<i>Պարտավորություններ</i>				
Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	4,121,014	7,174,269	-	11,295,283
Հետգնման պայմանագրեր	34,127,375	-	-	34,127,375
Պարտավորություններ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	105,539,617	53,133,521	3,764	158,676,902
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	128,723,693	52,877,405	2,341,225	183,942,323
Ստորադաս փոխառություններ	3,037,190	6,642,304	-	9,679,494
Վարձակալության գծով պարտավորություններ	1,426,082	-	-	1,426,082
Այլ ֆինանսական պարտավորություններ	2,471,166	100,840	6,240	2,578,246
Ընդամենը	279,446,137	119,928,339	2,351,229	401,725,705
Ընդամենը ածանցյալ ֆինանսական գործիքների ազդեցությունը	(12,689)	1,040,837	(1,042,006)	(13,858)
Զուտ դիրք 2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	42,061,809	(2,017,405)	(116,207)	39,928,197
Փոխատվության հանձնառություններ, ֆինանսական երաշխավորություններ և ակրեդիտիվներ 2023թ. դեկտեմբերի 31-ին	10,675,945	4,349,796	41,837	15,067,578

Հազար ՀՀ դրամ

31 դեկտեմբերի 2023թ.

	ՀՀ դրամ	Ազատ փոխարկելի արժույթ	Ոչ փոխարկելի արժույթ	Ընդամենը
Ընդամենը ֆինանսական ակտիվներ	263,593,702	128,080,249	2,234,821	393,908,772
Ընդամենը ֆինանսական պարտավորություններ	227,690,432	128,755,733	2,355,687	358,801,852
Ընդամենը ածանցյալ ֆինանսական գործիքների ազդեցությունը	78,362	(79,378)	-	(1,016)
Զուտ դիրք 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	35,981,632	(754,862)	(120,866)	35,105,904
Փոխափոխության հանձնառություններ և ֆինանսական երաշխավորություններ 2022թ. դեկտեմբերի 31-ին	10,565,744	6,550,687	147,302	17,263,733

Ազատ փոխարկելի արտարժույթը հիմնականում ներկայացնում է ԱՄՆ դոլարը, բայց ներառում է նաև ՏՀԶԿ-ի երկրների արժույթները: Ոչ փոխարկելի գումարները վերաբերվում են ԱՊՀ երկրների արժույթներին, բացառությամբ Հայաստանի Հանրապետությանը:

37.3 Իրացվելիության ռիսկ

Իրացվելիության ռիսկը կապված է Բանկի ֆինանսական պարտավորությունները ժամանակին մարելու կարողությամբ նորմալ և սթրեսային իրավիճակներում: Այս ռիսկի զսպման նպատակով Բանկը ներգրավում է լրացուցիչ ֆինանսական միջոցներ, ի լրումն իր հիմնական ավանդային բազայի, կառավարում է ակտիվները հաշվի առնելով իրացվելիության ռիսկը և վերլուծում է ապագա դրամական միջոցների հոսքերը և իրացվելիությունը օրական կտրվածքով: Սա ներառում է նաև սպասվելիք դրամական միջոցների հոսքերի գնահատումները և բարձր իրացվելի ապահովվածության հասանելիությունը, որն անհրաժեշտության դեպքում կարող է օգտագործվել լրացուցիչ ֆինանսավորում ստանալու նպատակով:

Բանկը պահում է բարձր իրացվելի և ապակենտրոնացված ակտիվների պորտֆել, որը կարող է հեշտությամբ կանխիկացվել դրամական միջոցների հոսքերի չկանխատեսված ընդհատման դեպքում: Բանկն ունի նաև ապահով վարկային գծեր, որ նա կարող է օգտագործել իրացվելիության կարիքները բավարարելու համար: Իրացվելիության դիրքը գնահատվում և կառավարվում է տարբեր սցենարների դեպքում, հաշվի առնելով սթրես գործոնները կապված շուկայի հետ ընդհանրապես և Բանկի հետ մասնավորապես:

Բանկի իրացվելիության կառավարումը պահանջում է հաշվի առնել իրացվելի ակտիվների այն մակարդակը, որն անհրաժեշտ է պարտավորությունները մարելու համար ըստ ժամկետների, ապահովել ֆինանսավորման տարբեր աղբյուրների հնարավորությունը, ֆինանսավորման արտակարգ պլանի առկայությունը և վերահսկել հաշվեկշռային իրացվելիության նորմատիվները կանոնակարգային պահանջներին համապատասխան: Բանկը հաշվարկում է իրացվելիության ցուցանիշները ՀՀ կենտրոնական բանկի պահանջներին համապատասխան:

Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ցուցանիշները հետևյալն են.

	Աուդիտ չարված	
	2023, %	2022, %
Ն21- Ընդհանուր իրացվելիություն (Բարձր իրացվելի ակտիվներ/ Ընդհանուր ակտիվներ)	23.66	22.39
Ն22- Ընթացիկ իրացվելիություն (Բարձր իրացվելի ակտիվներ/ցպահանջ պարտավորություններ)	100.52	89.59

Ֆինանսական պարտավորությունների վերլուծությունը՝ ըստ մինչև մարումը մնացած ժամկետների

Ստորև ներկայացվում է 2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկի չզեղչված ֆինանսական պարտավորությունների բաշխումը՝ հաշվեկշռի ամսաթվից մինչև պայմանագրերում նշված մարմանը մնացած ժամկետների համաձայն: Տե՛ս ծանոթագրություն 36-ը այս պարտավորությունների մարման սպասվելիք ժամկետների համար: Ցպահանջ վճարումները դասակարգված են այն ենթադրությամբ, որ վճարումը կպահանջվի անմիջապես: Սակայն Բանկի ղեկավարությունը կարծում է, որ շատ հաճախորդներ անմիջապես վճարում չեն պահանջի, և աղյուսակը չի արտացոլում սպասվող դրամական միջոցների հոսքերը, ինչպես նշված է Բանկի կողմից ավանդների պահպանման պատմության մեջ:

Հազար ՀՀ դրամ

	31 դեկտեմբերի 2023թ.					
	Ցպահանջ կամ մեկ ամսից քիչ	1 - 12 ամիս	1-5 տարի	5 տարուց ավելի	Ընդամենը համախառն արտահոսք	Հաշվեկշռային արժեք
<i>Ոչ ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ</i>						
Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	187,892	836,521	11,773,241	-	12,797,654	11,295,283
Հետգնման պայմանագրեր	34,182,223	-	-	-	34,182,223	34,127,375
Պարտավորություններ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	16,402,765	53,946,013	105,159,003	21,031,348	196,539,129	158,676,902
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	93,135,753	72,647,631	22,601,089	716,336	189,100,809	183,942,323
Ստորադաս փոխառություններ	148,596	918,477	5,918,444	8,562,867	15,548,384	9,679,494
Վարձակալության գծով պարտավորություններ	14,424	378,668	974,676	258,061	1,625,829	1,426,082
Այլ ֆինանսական պարտավորություններ	2,506,134	70,210	1,541	361	2,578,246	2,578,246
Ընդամենը չզեղչված ոչ ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ	146,577,787	128,797,520	146,427,994	30,568,973	452,372,274	401,725,705

Հազար ՀՀ դրամ

31 դեկտեմբերի 2023թ.

	Ցպահանջ կամ մեկ ամսից քիչ	1 - 12 ամիս	1-5 տարի	5 տարուց ավելի	Ընդամենը համախառն արտահոսք	Հաշվեկշռային արժեք
<i>Ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ</i>						
<i>Ածանցյալ գործիքներ</i>						
Ներհոսք	2,728,283	-	-	-	2,728,283	-
Արտահոսք	(2,743,467)	-	-	-	(2,743,467)	(15,184)
Ընդամենը ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ	(15,184)	-	-	-	(15,184)	(15,184)
 Փոխատվության հանձնառություններ, ֆինանսական երաշխավորություններ և ակրեդիտվներ	528,559	8,623,361	5,183,405	732,253	15,067,578	15,067,578

Հազար ՀՀ դրամ

31 դեկտեմբերի 2022թ.

	Ցպահանջ կամ մեկ ամսից քիչ	1 - 12 ամիս	1-5 տարի	5 տարուց ավելի	Ընդամենը համախառն արտահոսք	Հաշվեկշռային արժեք
<i>Ոչ ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ</i>						
Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	50,406	2,999,115	6,655,747	-	9,705,268	8,517,115
Հետգնման պայմանագրեր	38,777,491	-	-	-	38,777,491	38,713,408
Պարտավորություններ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	11,555,216	52,246,037	95,835,267	19,617,629	179,254,149	146,618,966
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	86,259,968	60,662,203	13,987,474	722,349	161,631,994	156,197,592
Ստորադաս փոխառություններ	22,670	281,501	1,823,529	3,390,597	5,518,297	3,971,329
Վարձակալության գծով պարտավորություններ	55,299	519,257	895,992	220,928	1,691,476	1,475,813
Այլ ֆինանսական պարտավորություններ	3,264,136	43,493	-	-	3,307,629	3,307,629
Ընդամենը չզեղչված ոչ ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ	139,985,186	116,751,606	119,198,009	23,951,503	399,886,304	358,801,852

	Ցպահանջ կամ մեկ ամսից քիչ	1 - 12 ամիս	1-5 տարի	5 տարուց ավելի	Ընդամենը համախառն արտահոսք	Հաշվեկշռային արժեք
<i>Ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ</i>						
<i>Ածանցյալ գործիքներ</i>						
Ներհոսք	(268,405)	-	-	-	(268,405)	-
Արտահոսք	269,488	-	-	-	269,488	(1,083)
Ընդամենը ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ	(1,083)	-	-	-	(1,083)	(1,083)
 <i>Փոխառվածության հանձնառություններ, ֆինանսական երաշխավորություններ և ակրեդիտվներ</i>						
	204,508	8,213,362	5,469,067	3,376,796	17,263,733	17,263,733

37.4 Գործառնական ռիսկ

Գործառնական ռիսկը ուղղակի կամ անուղղակի կորստի ռիսկն է, որն առաջանում է պատճառների լայն բազմազանությունից՝ կապված Բանկի ֆինանսական գործիքների մեջ ներգրավվածության, գործընթացների, անձնակազմի, տեխնոլոգիաների և ենթակառուցվածքների հետ, և արտաքին գործոններից՝ բացառությամբ վարկային, շուկայական և իրացվելիության ռիսկերի, ինչպիսիք են իրավական և կարգավորիչ պահանջները և կորպորատիվ վարքագծի ընդհանուր ընդունված չափանիշները:

Բանկի նպատակն է կառավարել գործառնական ռիսկը՝ ֆինանսական վնասներից և հեղինակության կորստից խուսափումը հավասարակշռելով ռիսկի կառավարման ծախսային արդյունավետության հետ:

Գործառնական ռիսկի կառավարմանն ուղղված վերահսկողության մշակման և իրականացման հիմնական պատասխանատվությունը կրում է Բանկի գործադիր մարմինը: Այս պատասխանատվությունը ուղեկցվում է գործառնական ռիսկի կառավարման համար համընդհանուր չափանիշների մշակմամբ հետևյալ ոլորտներում՝

- պարտականությունների համապատասխան տարանջատման պահանջներ, այդ թվում գործարքների անկախ հաստատում,
- գործարքների համաձայնեցման և մոնիթորինգի պահանջներ,
- կարգավորիչ և այլ իրավական պահանջների համապատասխանեցում, ներառյալ ՀՀ ԿԲ ներքին վերահսկողության համակարգի վերաբերյալ նվազագույն պահանջները,
- վերահսկողական մեխանիզմների և ընթացակարգերի փաստաթղթավորում,
- առաջացած գործառնական ռիսկերի պարբերաբար գնահատման պահանջներ, ինչպես նաև ռիսկերի կառավարմանն ուղղված ընթացակարգերի համապատասխանություն,
- գործառնական կորուստների գեկուցման պահանջներ և առաջարկվող մեղմացուցիչ գործողություններ,
- արտակարգ իրավիճակների ծրագրերի մշակում,
- վերապատրաստում և մասնագիտական զարգացում,
- էթիկայի և գործարար չափանիշներ,

- ռիսկերի մեղմացում:

Բանկի ստանդարտների համապատասխանությունը ուղեկցվում է ներքին աուդիտի կողմից իրականացվող պարբերական դիտարկումներով: Ներքին աուդիտի դիտարկումների արդյունքները քննարկվում են Բանկի ղեկավարության այն ներկայացուցչի հետ, որին դրանք վերաբերում են: Դիտարկումների ամփոփագրերը ներկայացվում են Խորհրդին:

37.5 Կլիմայի հետ կապված ռիսկեր

Բանկը և նրա հաճախորդները ապագայում կարող են բախվել կլիմայի հետ կապված զգալի ռիսկերի: Այս ռիսկերը ներառում են ֆինանսական կորստի սպառնալիքը և անբարենպաստ ոչ ֆինանսական ազդեցությունները, որոնք ներառում են կլիմայի փոփոխության քաղաքական, տնտեսական և բնապահպանական արձագանքները: Կլիմայական ռիսկերի հիմնական աղբյուրները սահմանվել են որպես ֆիզիկական և անցումային ռիսկեր:

Ֆիզիկական ռիսկերն առաջանում են եղանակային կտրուկ իրադարձությունների հետևանքով, ինչպիսիք են փոթորիկները, ջրհեղեղները և անտառային հրդեհները, ինչպես նաև կլիմայական պայմանների երկարաժամկետ փոփոխությունները, ինչպիսիք են կայուն բարձր ջերմաստիճանը, ջերմային ալիքները, երաշտը և ծովի մակարդակի բարձրացումը և վտանգները:

Անցումային ռիսկերը կարող են առաջանալ գրոյական արտանետումներով տնտեսության անցնելու հետևանքով, ինչպիսիք են օրենքների և կանոնակարգերի փոփոխությունները, դատավարությունները, որոնք կապված են չեզոքացման կամ հարմարվելու ձախողման հետ, և որոշակի ապրանքների, արտադրանքների և ծառայությունների առաջարկի և պահանջարկի փոփոխությունների հետևանքով՝ կապված սպառողների վարքագծի և ներդրողների պահանջարկի փոփոխության հետ:

Այս ռիսկերը ստանում են աճող կարգավորիչ, քաղաքական և հասարակական վերահսկողություն ինչպես երկրի ներսում, այնպես էլ միջազգային մակարդակով: Թեև որոշ ֆիզիկական ռիսկեր կարող են կանխատեսելի լինել, կան զգալի անորոշություններ դրանց դրսևորման չափի և ժամանակի վերաբերյալ: Անցումային ռիսկերի առումով անորոշությունը պահպանվում է առաջիկա կարգավորող և քաղաքական փոփոխությունների, սպառողների պահանջարկի և մատակարարման շղթաների փոփոխությունների հետ կապված:

38 Ֆինանսավորման գործունեությունից դրամական միջոցների հոսքերի համադրում

Բանկի պարտավորություններում ֆինանսավորման գործունեությունից առաջացող փոփոխությունները կարող են դասակարգվել հետևյալ կերպ.

Հազար ՀՀ դրամ

	Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	Ստորադաս փոխառու- թյուններ	Պարտավորություն ներ ֆինանսական կազմակերպությու նների նկատմամբ	Վարձակա- լության գծով պարտավո- րություններ	Շահաբաժին- ներ	Ընդամենը
Հաշվեկշռային արժեք 2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	6,107,897	3,605,469	131,081,522	1,572,752	470,126	142,837,766
Մուտքեր	7,315,960	901,918	1,660,462,922	-	-	1,668,680,800
Մարումներ	(4,362,786)	(329,948)	(1,631,968,829)	(809,687)	(1,349,276)	(1,638,820,526)
Արտարժույթային փոխարկումներ	(572,665)	(216,823)	(13,493,829)	-	-	(14,283,317)
Այլ	28,709	10,713	537,180	712,748	1,379,234	2,668,584
Հաշվեկշռային արժեք 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	8,517,115	3,971,329	146,618,966	1,475,813	500,084	161,083,307
Մուտքեր	6,400,173	6,007,459	1,566,631,212	-	-	1,579,038,844
Մարումներ	(3,931,116)	(603,524)	(1,556,868,695)	(1,001,530)	(1,150,794)	(1,563,555,659)
Արտարժույթային փոխարկումներ	(229,237)	(252,141)	(1,758,239)	-	-	(2,239,617)
Այլ	538,348	556,371	4,053,658	951,799	1,191,917	7,292,093
Հաշվեկշռային արժեք 2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	11,295,283	9,679,494	158,676,902	1,426,082	541,207	181,618,968

«Այլ» տողում ներառված են նոր ձևավորված վարձակալության գծով պարտավորությունները և անկանխիկ շարժում հանդիսացող վարձակալության վերանայումները: Այն նաև ներառում է թողարկված պարտքային արժեթղթերի, այլ փոխառու միջոցների, ստորադաս փոխառությունների և վարձակալության գծով պարտավորությունների գծով հաշվեգրված, բայց դեռևս չվճարված տոկոսները: Բանկը դասակարգում է վճարված տոկոսները որպես դրամական միջոցների հոսքեր՝ ստացված գործառնական գործունեությունից:

39 Կապիտալի համարժեքություն

Բանկը պահպանում է ակտիվ կառավարվող կապիտալի կառուցվածք բանկային գործունեությանը բնորոշ ռիսկերը ծածկելու համար: Բանկի կապիտալի համարժեքությունն այլ միջոցների հետ մեկտեղ վերահսկվում է նաև օգտագործելով Բանկային Վերահսկողություն Բազելյան Հանձնաժողովի, ինչպես նաև ՀՀ կենտրոնական բանկի կողմից հաստատված կանոնները և նորմատիվները:

Բանկի կապիտալի կառավարման առաջնային նպատակներն են համոզվել, որ Բանկի կապիտալը համապատասխանում է հաստատված պահանջներին, և որ Բանկը պահպանում է ամուր վարկային վարկանիշ և առողջ կապիտալի ցուցանիշներ՝ իր գործունեությունը ամրապնդելու և բաժնետերերի շահույթը առավելագույնի հասցնելու համար:

Բանկը կառավարում է իր կապիտալի կառուցվածքը և իրականացնում համապատասխան ճշգրտումները տնտեսական պայմանների և իր գործունեության ռիսկերի փոփոխությանը համապատասխան: Կապիտալի կառուցվածքը պահպանելու կամ փոփոխելու համար Բանկը կարող է փոփոխել բաժնետերերին վճարվող շահաբաժինների գումարը, կապիտալը

վերադարձնել բաժնետերերին կամ բաժնետոմսեր թողարկել: Նախորդ տարիների համեմատ նպատակներում, քաղաքականությունում և գործընթացներում փոփոխություններ չեն եղել:

ՀՀ կենտրոնական բանկի կողմից ընդհանուր կապիտալի և ռիսկով կշռված ակտիվների միջև նվազագույն հարաբերակցությունը Ն1 սահմանվում է 11% (2022թ.՝ 12%):

Բանկի ընդհանուր կապիտալը նրա առաջին և երկրորդ մակարդակի կապիտալների հանրագումարն է: Բանկի առաջին մակարդակի կապիտալը բանկի՝ առաջին մակարդակի հիմնական կապիտալի և առաջին մակարդակի լրացուցիչ կապիտալի հանրագումարն է՝ համապատասխան նվազեցումները և ճշգրտումները կատարելուց հետո:

Երկրորդ մակարդակի կապիտալի կազմում ընդգրկվում են կանոնակարգի պահանջների բավարարող երկարաժամկետ ստորադաս փոխառությունները և ակտիվների դասակարգման և պահուստավորման կարգի համաձայն ձևավորված հնարավոր կորուստների ընդհանուր պահուստը՝ համապատասխան կշիռներով:

Ռիսկով կշռված ակտիվները չափվում են ըստ ռիսկերի կշիռների՝ դասակարգված համաձայն վարկային, շուկայական և գործառնական ռիսկերի գնահատման:

2023 և 2022թթ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ընդհանուր կապիտալի, ռիսկով կշռված ակտիվների և կապիտալի համարժեքության նորմատիվի չափերը՝ հաշվարկված համաձայն ՀՀ կենտրոնական բանկի պահանջների, ներկայացված է ստորև.

Հազար ՀՀ դրամ	Աուդիտ չարված	
	31 դեկտեմբերի 2023թ.	31 դեկտեմբերի 2022թ.
Առաջին մակարդակի կապիտալ (2022թ.՝ հիմնական կապիտալ)	50,738,376	45,344,802
Երկրորդ մակարդակի կապիտալ (2022թ.՝ լրացուցիչ կապիտալ)	12,901,554	5,613,600
Ընդամենը՝ ընդհանուր կապիտալ	63,639,930	50,958,402
Ռիսկով կշռված ակտիվներ	393,089,042	354,221,999
Ընդհանուր կապիտալի համարժեքության նորմատիվ	16.19%	14.39%

Ժամանակաշրջանի ընթացքում Բանկը պահպանել է կապիտալի համարժեքության նկատմամբ բոլոր պահանջները:

Նպատակ ունենալով խթանել բանկային համակարգի գործունեության արդյունավետության բարձրացմանը, բանկային համակարգի կայունության ու տնտեսական տարբեր իրավիճակներում շուկերին դիմակայելու ունակության ամրապնդմանը, ինչպես նաև նպաստել բանկային համակարգի կողմից առավել արդյունավետ և մատչելի բանկային ծառայությունների մատուցմանը, Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի խորհուրդը ընդհանուր նորմատիվային կապիտալի նվազագույն չափը սահմանել է 30,000,000 հազար Հայաստանի Հանրապետության դրամ:

40 Մեզմենտային հաշվետվություններ

Բանկի գործառնությունները բավականին ինտեգրացված են և կազմում են մեկ գործարար սեզմենտ ըստ ՖՀՄՄ 8՝ Գործառնական սեզմենտներ՝ ստանդարտի պահանջների:

Արտաքին հաճախորդներից ստացվող եկամտի մեծ մասը վերաբերում է Հայաստանի Հանրապետության ռեզիդենտներին: Բանկը չունի առանձին հաճախորդ, որից ստանում է իր հատույթի 10%-ը կամ ավելին:

Բանկի ոչ ընթացիկ ակտիվները հիմնականում գտնվում են Հայաստանի Հանրապետությունում:

41 Հաշվետու ժամանակաշրջանից հետո տեղի ունեցած իրադարձություններ

Կանոնադրական կապիտալ

19 ապրիլի 2024թ. Բանկի բաժնետերերի ժողովը հաստատել է, որ Բանկի համալրված կանոնադրական կապիտալը կազմում է 30,801,895 հազ. ՀՀ դրամ:

Բանկի ռեյտինգավորում

2024թ. փետրվարի 8-ին Fitch Ratings միջազգային վարկանշային գործակալությունը բարելավել է Բանկի արտարժույթով երկարաժամկետ թողարկողի դեֆոլտի վարկանիշը (Long-term Issuer Default Rating (IDR)) «B»-ից դարձնելով «B+»՝ կայուն հեռանկարով: Միաժամանակ բարելավվել է նաև Բանկի կենսունակության վարկանիշը (Viability Rating – VR)՝ «b»-ից «b+»-ի:

2024թ. հունվարի 31-ին Moody's Investors Service միջազգային վարկանշային գործակալությունը հաստատել է Բանկին շնորհված տեղական արժույթով և արտարժույթով բանկերի ավանդների երկարաժամկետ B1 վարկանիշը կայուն հեռանկարով՝ թարմացնելով Բանկի վերաբերյալ Վարկային եզրակացությունը: Միաժամանակ Moody's Investors Service-ը հաստատել է Բանկի b1 Baseline Credit Assessment (BCA) և ճշգրտված BCA, Not Prime (NP) կարճաժամկետ տեղական և արտարժույթով բանկային ավանդների վարկանիշները, Բանկի Ba3/NP երկարաժամկետ և կարճաժամկետ տեղական և արտարժույթով գործընկերոջ ռիսկի վարկանիշները (CRRs) և Ba3(cr)/NP(cr) երկարաժամկետ և կարճաժամկետ գործընկերոջ ռիսկերի գնահատումները (CR գնահատումներ):